PIOTR OSTROWSKI

ANALIZA POZIOMU I POCZUCIA BEZPIECZEŃSTWA

w świetle działań policji w województwie zachodniopomorskim

Analiza poziomu i poczucia bezpieczeństwa w świetle działań policji w województwie zachodniopomorskim

UNIWERSYTET SZCZECIŃSKI
ROZPRAWY I STUDIA T. (MCCCXLIII) 1269

Piotr Ostrowski

Analiza poziomu i poczucia bezpieczeństwa w świetle działań policji w województwie zachodniopomorskim

Szczecin 2023

Rada Wydawnicza
Barbara Braid, Anna Cedro, Urszula Chęcińska,
Rafał Klóska, Maciej Kowalewski, Ewa Mazur-Wierzbicka, Jarosław Nadobnik,
Grzegorz Wejman, Renata Ziemińska, Magdalena Zioło,
Andrzej Skrendo – przewodniczący Rady Wydawniczej,
Elżbieta Zarzycka – dyrektor Wydawnictwa Naukowego

Recenzent
dr hab. Sławomir Bylina, prof. KUL

Redakcja językowa
Anna Kurzyca | e-DYTOR

Skład komputerowy
Iga Bańkowska

Korekta
Paulina Kaczyńska-Domagalska

Projekt okładki
Joanna Dubois-Mosora

Piotr Ostrowski ORCID 0000-0001-7851-4683

Wersja elektroniczna publikacji dostępna na licencji CC BY-SA 4.0
po 12 miesiącach od daty wprowadzenia do obrotu

© Copyright by Uniwersytet Szczeciński, Szczecin 2023

DOI 10.18276/978-83-7972-605-9
ISBN 978-83-7972-605-9 (online)
ISBN 978-83-7972-577-9 (print)
ISSN 0860-2751

WYDAWNICTWO NAUKOWE UNIWERSYTETU SZCZECIŃSKIEGO
Wydanie I. Ark. wyd. 15,0. Ark. druk. 19,4. Format B5

Spis treści

Wstęp 7

Rozdział 1. Wybrane zagadnienia bezpieczeństwa publicznego 13

1.1. Pojęcie bezpieczeństwa publicznego 13

1.2. Bezpieczeństwo publiczne jako konieczny element dobra wspólnego 20

1.3. Ochrona bezpieczeństwa publicznego 26

Rozdział 2. Badanie prawidłowości statystycznych w zakresie przestępczości w województwie zachodniopomorskim 39

Rozdział 3. Organizacja i przebieg badań pierwotnych 51

Rozdział 4. Budowa syntetycznych mierników poziomu i poczucia bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim 109

Rozdział 5. Badania społeczne poczucia bezpieczeństwa publicznego w województwie zachodniopomorskim 139

5.1. Badania ankietowe mieszkańców w powiatach przygranicznych 139

5.2. Badanie poczucia bezpieczeństwa w powiatach nadmorskich 172

5.3. Badanie poczucia bezpieczeństwa w powiatach południowo-wschodnich regionu 204

5.4. Badania ankietowe turystów odwiedzających region zachodniopomorski w powiatach nadmorskich w okresie wakacyjnym . . 235

Rozdział 6. Wyniki badań i wypływające z nich wnioski 265

Zakończenie 277

Wykaz skrótów 281

Bibliografia 283

Wykaz rysunków 291

Wykaz tabel 299

Wstęp

Bezpieczeństwo jest podstawową wartością zdefiniowaną w hierarchii potrzeb człowieka, który od początku swego istnienia narażony był na niebezpieczeństwo. Bezpieczeństwo publiczne obejmuje całą sferę życia społecznego obywateli, relacji społecznych oraz relacji organów państwowych do obywateli. Zagrożenie bezpieczeństwa publicznego może być wywołane czynnikami ekonomicznymi, politycznymi i religijnymi. Zagrożenia te mogą obejmować obszar lokalny, regionalny lub ogólnokrajowy. Mają również ścisły związek z poziomem bezpieczeństwa oraz poczuciem bezpieczeństwa publicznego obywateli. Ochrona bezpieczeństwa zagwarantowana jest w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. To ze źródeł ustawy zasadniczej wypływa obowiązek państwa w zakresie ochrony bezpieczeństwa oraz praw i wolności obywateli. Ochrona bezpieczeństwa publicznego jest zadaniem publicznym państwa. Zadanie publiczne to szeroka działalność organów administracji publicznej posiadających prawne możliwości do realizowania zadań w zakresie zaspokojenia potrzeb zbiorowych całego społeczeństwa. Oznacza to, że organy administracji państwa są zobowiązane do wywiązywania się z zadań ochrony swoich obywateli, zapewniając im bezpieczeństwo. Sprawy bezpieczeństwa należą do działu administracji rządowej kierowanego przez ministra właściwego dla spraw wewnętrznych. Do jego kompetencji należy między innymi ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, a podmiotem instytucjonalnym, który w regulacjach administracyjno-prawnych odgrywa zasadniczą rolę w zakresie ochrony ładu i porządku publicznego jest policja. Centralnym organem administracji rządowej w sprawach bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku jest Komendant Główny Policji. Organem administracji rządowej na obszarze województwa jest wojewoda, który realizuje zadania w obszarze bezpieczeństwa przy pomocy komendanta wojewódzkiego Policji działającego w jego imieniu. Należy podkreślić, że Komendant Wojewódzki

Policji oraz podlegli mu kierownicy jednostek organizacyjnych policji szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego realizują zadania z zakresu ochrony bezpieczeństwa oraz utrzymania ładu i porządku publicznego na terenie województwa. Zagwarantowanie bezpieczeństwa publicznego obywateli z perspektywy obowiązku wypełnienia zadania publicznego jest podstawowym zadaniem policji.

Z bezpieczeństwem publicznym nierozerwalnie związane jest poczucie bezpieczeństwa jako stan odczuwania poziomu bezpieczeństwa. Poczucie bezpieczeństwa jako stan subiektywny doświadczenia spokoju stanowi jeden z najważniejszych aspektów bezpieczeństwa publicznego. Ma istotny wpływ na jego postrzeganie, ocenę oraz odczuwanie braku zagrożeń.

Punktem wyjścia analizy stanu bezpieczeństwa jest dokonanie oceny poziomu bezpieczeństwa w świetle działalności zachodniopomorskiej policji oraz przeprowadzenie badań zmiennych diagnostycznych kształtujących poziom i poczucie bezpieczeństwa.

Przedmiotem badawczym są zmienne diagnostyczne kształtujące poziom i poczucie bezpieczeństwa publicznego oraz wpływ działań zachodniopomorskiej policji na poprawę poziomu i poczucia bezpieczeństwa publicznego.

Na szczególną uwagę zasługuje charakterystyka regionu zachodniopomorskiego, który jest obszarem o odmiennej deskrypcji od pozostałych regionów kraju, który cechuje się różnorodnością uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych. W szczególności należy zwrócić uwagę na położenie województwa zachodniopomorskiego, regionu graniczącego z Niemcami oraz poprzez drogę morską ze Skandynawią. Skrajne położenie województwa w stosunku do osi centralnych ośrodków gospodarczych z Warszawą na czele, ma wpływ na procesy rozwojowe i ekonomiczne, jakie zachodzą w tym regionie. Położenie geograficzne oddziałuje na sytuację wewnątrzregionalną w obszarze społecznym i demograficznym. Związane jest to z migracją ekonomiczną ludności w wieku produkcyjnym do Niemiec i krajów skandynawskich charakteryzujących się wysokim poziomem konkurencyjności płac i warunków pracy. Z kolei przygraniczne położenie województwa ma wpływ na zróżnicowany stopień bezrobocia, który jest jednym z wyższych w kraju. Największe zróżnicowanie poziomu bezrobocia widoczne jest między aglomeracją szczecińską a środkową częścią województwa. Otwartość granicy wewnątrzwspólnotowej Unii Europejskiej pozwala na swobodny przepływ towarów i osób w ruchu turystycznym oraz migracji ekonomicznej. Ma to swoje przełożenie na pewne zjawiska kryminogenne występujące szczególnie w powiatach przygranicznych.

Przedmiotem badań jest identyfikacja poziomu i poczucia bezpieczeństwa oraz ocena wpływu działań policji na poprawę bezpieczeństwa publicznego w regionie zachodniopomorskim ze szczególnym uwzględnieniem jego specyfiki społeczno-ekonomicznej, czynników demograficznych, sezonowej migracji turystycznej oraz przygranicznego położenia. Przeprowadzenie analizy możliwe będzie dzięki kompleksowej identyfikacji i diagnozie czynników wpływających na poziom i poczucie bezpieczeństwa oraz diagnozie dotychczasowych działań policji na poprawę bezpieczeństwa.

Zakres podmiotowy badań obejmuje mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz turystów odwiedzających region zachodniopomorski.

Zakres czasowy badań to lata 2006–2016. Wybrano dziesięcioletni okres działań policji w województwie zachodniopomorskim. Zakres przestrzenny badań obejmuje województwo zachodniopomorskie.

Standardowym źródłem budowania strategii działań policji w zakresie poprawy bezpieczeństwa publicznego są głównie dane statystyczne generowane w Krajowym Systemie Informacji Policji zawierające dane dotyczące między innymi liczby wszczętych i zakończonych postępowań przygotowawczych oraz liczby stwierdzonych przestępstw. Dodatkowym źródłem wiedzy są wyniki badań pod nazwą: „Polskie badania przestępczości" prowadzone od 2007 roku na zlecenie Komendy Głównej Policji. Badania realizowane są we wszystkich województwach w Polsce na próbie 1700 mieszkańców w całym kraju dla osób powyżej 15 roku życia po 1000 respondentów dla każdego województwa. Badania prowadzone są za pomocą wystandaryzowanego kwestionariusza ankiety i odnoszą się do oceny skuteczności pracy policji oraz poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Zauważyć należy, że dobór liczby respondentów do 1000 jednostek statystycznych nie odzwierciedla struktury liczby mieszkańców województwa zachodniopomorskiego (jak i wszystkich innych województw). Dlatego też próba losowa w prowadzonych badaniach nie jest reprezentatywna i wystarczająco liczna, aby w procesie wnioskowania statystycznego uzyskane wyniki odnieść do całej populacji generalnej, czyli wszystkich mieszkańców województwa zachodniopomorskiego.

W dotychczasowych badaniach naukowych nad problematyką bezpieczeństwa dominowało podejście badań statystycznych, w których analizowano jednowymiarowo zmienne opisujące zagrożenia bezpieczeństwa publicznego, ich rozkłady przestrzenne, stopnie nasilenia w jednostkach przestrzennych (województwach) oraz zmiany w czasie (dynamikę).

Podejmując się analizy nad stanem bezpieczeństwa, przeprowadzono badania syntetycznej oceny poziomu i poczucia bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim. Wykonano wielowymiarową analizę porównawczą zmiennych diagnostycznych dwiema metodami, tj. taksonomicznym miernikiem rozwoju (TMR) oraz taksonomiczną metodą interwałów (TMI). Zastosowane metody badawcze pozwoliły na zdiagnozowanie zmiennych diagnostycznych kształtujących poziom i poczucie bezpieczeństwa publicznego w regionie zachodniopomorskim.

Przeprowadzona została analiza prawidłowości statystycznych w zakresie dynamiki zagrożeń bezpieczeństwa w ujęciu przestrzennym na poziomie powiatów województwa zachodniopomorskiego. Poddano ocenie przestrzenny rozkład i zróżnicowanie zagrożeń bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego. Dokonano analizy holistycznej poziomu bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców regionu. Podejście takie dało możliwość wykonania syntetycznej i całościowej analizy zarówno poziomu bezpieczeństwa, jak i poczucia bezpieczeństwa oraz pozwoliło określić korelację między tymi zjawiskami.

Opracowanie składa się z sześciu rozdziałów. W rozdziale pierwszym przedstawiono analizę pojęciową bezpieczeństwa i porządku publicznego na podstawie przeglądu literatury, rozważań definiujących oraz treści przepisów regulujących problematykę bezpieczeństwa. W rozdziale drugim przeprowadzona została analiza prawidłowości statystycznych w zakresie dynamiki zagrożeń bezpieczeństwa w ujęciu przestrzennym, na poziomie powiatów województwa zachodniopomorskiego. W rozdziale trzecim przedstawiono organizację i przebieg badań pierwotnych z wykorzystaniem kwestionariuszy ankietowych w celu oceny stopnia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego i turystów oraz wpływu działań zachodniopomorskiej policji na poczucie bezpieczeństwa. Rozdział czwarty zawiera opis budowy syntetycznych mierników poziomu i poczucia bezpieczeństwa. Konstrukcja ta służy do analizy przestrzennego zróżnicowania zjawiska bezpieczeństwa z identyfikacją jego zagrożeń, a także pozwala określić siłę i kierunek związku statystycznego pomiędzy poziomem bezpieczeństwa a poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców regionu zachodniopomorskiego. Rozdział piąty to analiza badań społecznych poczucia bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim. Opisano przebieg badań mieszkańców i turystów. Z uwagi na występujące cechy deskryptywne, charakteryzujące województwo zachodniopomorskie, powiaty zostały podzielone na potrzeby badania na trzy zasadnicze grupy – powiaty:

1) przygraniczne, 2) nadmorskie i 3) południowo-wschodnie województwa zachodniopomorskiego. Przyjęte postępowanie wynikało między innymi z założeń, że uwarunkowania społeczno-ekonomiczno-demograficzne, sezonowa migracja oraz położenie przygraniczne decydują o zróżnicowaniu poziomu bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim. W rozdziale szóstym zaprezentowano wyniki przeprowadzonych badań i wyciągnięte z nich wnioski.

W niniejszym opracowaniu zastosowano nowatorskie metody statystyczne oraz taksonomiczne, służące do wykrywania zachodzących prawidłowości w zbiorowościach statystycznych, znane z nauk antropologicznych i socjologicznych, w tym bardzo popularne w naukach ekonomicznych. Przedstawiona wieloaspektowa analiza wyników badań może przyczynić się do lepszego zrozumienia, jak złożone i wielowymiarowe jest bezpieczeństwo postrzegane zarówno z perspektywy jego rzeczywistych zagrożeń, jak też odczuć mieszkańców.

Rozdział 1

Wybrane zagadnienia bezpieczeństwa publicznego

1.1. Pojęcie bezpieczeństwa publicznego

Bezpieczeństwo jest pojęciem powszechnie stosowanym występującym we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Znajdujemy wiele definicji bezpieczeństwa, jednak do tej pory nie udało się określić tego pojęcia w sposób jednoznaczny. Z uwagi na konstytutywne znaczenie tego terminu należy przybliżyć jego etymologię.

Odwołując się do definicji zawartej w *Słowniku języka polskiego*, pojęcie *bezpieczeństwo* można opisać jako stan psychiczny lub prawny, w którym jednostka ma poczucie pewności, oparcia w drugiej osobie lub w sprawnie działającym systemie prawnym, przeciwieństwo zagrożenia[1]. W innym ujęciu bezpieczeństwo to stan niezagrożenia, spokoju, pewności[2]. Z powyższego wynika, że bezpieczeństwo jest stanem beztroski braku lęku, zagrożenia. Etymologia terminu *bezpieczeństwo* uwypukla pierwotność poczucia zagrożenia w stosunku do poczucia pewności swego zabezpieczenia (bez pieczy, czyli bez wystarczającej ochrony)[3]. R. Zięba natomiast określenie *bezpieczeństwo* opisuje jako zaspokojenie potrzeb: istnienia, przetrwania, pewności, stabilności, całości, tożsamości, niezależności, ochrony poziomu i jakości życia. Bezpieczeństwo, będąc naczelną potrzebą człowieka i grup społecznych, jest zarazem podstawową potrzebą państwa i systemów międzynarodowych, jego brak wywołuje niepokój i poczucie zagrożenia[4].

---

[1] B. Dunaj, *Słownik języka polskiego*, Warszawa 2005, s. 30.

[2] M. Szymczak, *Słownik języka polskiego*, Warszawa 1999, s. 139.

[3] J. Stańczyk, *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, Warszawa 1986, s. 15.

[4] R. Zięba, *Pojęcie i istota bezpieczeństwa państwa w stosunkach międzynarodowych,* „Sprawy Międzynarodowe" 1989, nr 10, s. 50.

Według Wojciecha Lisa interpretacja znaczenia tego określenia pozostaje w zgodzie z naturą człowieka, który do normalnego życia i prawidłowego rozwoju potrzebuje odpowiednich warunków dających mu poczucie bezpieczeństwa[5]. Podobnie znaczenie bezpieczeństwa ujmuje Sławomir Zalewski, według niego „bezpieczeństwo wpływa na kształtowanie ludzkich postaw, jest bowiem jednym z warunków aktywności ukierunkowanej na realizację życiowych celów. Bezpieczeństwo jest potrzebą, ale jest także warunkiem działania człowieka"[6].

Z przywołanych definicji wynika, że bezpieczeństwo jest naturalną potrzebą człowieka i jednym z najważniejszych stanów egzystencji społeczeństwa.

Według teorii Abrahama Maslowa, przedstawiciela psychologii humanistycznej, bezpieczeństwo jest fundamentalną wartością potrzeb społecznych. Na podstawie prezentowanej przez siebie teorii motywacji opracował teorię potrzeb społecznych, zgodnie z którą bezpieczeństwo umieścił jako drugą podstawową wartość bytu istnienia człowieka w społeczeństwie. Obok najważniejszych potrzeb człowieka, jakimi są wymogi fizjologiczne, bezpieczeństwo w hierarchii potrzeb jest drugą wartością[7]. W oparciu o tę teorię Maslow uznał, że realizacja potrzeb z każdego kolejnego poziomu jest zależna i możliwa tylko wtedy, kiedy zaspokojone zostaną wartości z niższych poziomów[8]. Bezpieczeństwo jest wartością niezastąpioną i niezbywalną potrzebą jednostki, grup społecznych, narodów oraz państw. Teoria ta jest potwierdzeniem faktu, że człowiek od początków swego istnienia narażony był na niebezpieczeństwo, a ochrona wartości egzystencjalnych wymaga zapewnienia bezpieczeństwa.

Powracając do odniesienia egzystencjalnego, bezpieczeństwo od początku związane było z naturalnym odczuciem człowieka braku lęku, strachu niebezpieczeństwa z zewnątrz. W literaturze odnajdujemy wiele prób zdefiniowania, usystematyzowania czy też skatalogowania pojęcia bezpieczeństwa. Znaczenie to można zdefiniować wielopłaszczyznowo, wieloaspektowo, podmiotowo czy przedmiotowo. Jak szerokie jest znaczenie tego pojęcia wskazuje Stanisław Kwiatkowski, który wylicza:

---

[5] W. Lis, *Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny jako sfera działania administracji publicznej*, Lublin 2015, s. 32.

[6] S. Zalewski, *Bezpieczeństwo polityczne. Zarys problematyki*, Siedlce 2013, s. 165.

[7] A. Maslow, *Motywacja i osobowość*, Warszawa 1990, s. 72.

[8] Ibidem, s. 75, passim.

> 1) wielowymiarowość – bezpieczeństwo odnosi się do różnych dziedzin życia, od indywidualnego do ogólnoludzkiego, ma charakter podmiotowy, dotyczy sytuacji podmiotu, rzeczy, jakiegoś podmiotu lub obiektu, o którego bezpieczeństwo chodzi, bez przymiotnikowego określenia, ukazanie kontekstu jest niejednoznaczne; 2) wyraźne odniesienie do otoczenia – bezpieczeństwo zależy od położenia, sytuacji podmiotu bezpieczeństwa wobec innych albo od samego podmiotu; 3) pojemność treściowa zależna od sposobu postrzegania zagrożeń rzeczywistych lub potencjalnych, ich źródeł i rodzajów, ma charakter relatywny, bezpieczeństwo odnosi się do określonego stanu zagrożeń skierowanych do podmiotu dla fundamentalnych jego potrzeb i podstawowych wartości; 4) zmienność w czasie (zależność od okoliczności) i stopniowości wskazująca na różne poziomy bezpieczeństwa; 5) charakter bezpieczeństwa – obiektywny i subiektywny zarazem rodzaj zagrożenia (zewnętrzne lub wewnętrzne) w zależności od tego, skąd pochodzi zagrożenie, z otoczenia czy z procesów zachodzących wewnątrz struktury danego podmiotu zjawiska[9].

W literaturze odnajdujemy wiele definicji bezpieczeństwa publicznego. Różnorodność tego określenia wynika z braku ustawowej definicji pojęciowej. Odnosząc się do kilku z nich, należy spojrzeć na istotę pojęcia, jaką przedstawił Władysław Kawka, według którego bezpieczeństwo publiczne to stan, w którym ogół społeczeństwa i jego interesy, jak też państwo wraz ze swymi celami, mają zapewnioną ochronę od szkód zagrażających im z jakiegokolwiek źródła. Zaznaczył, że ochrona bezpieczeństwa publicznego jest jednym z zadań państwa, czyli do państwa należy określenie tego, co jest zgodne z bezpieczeństwem, a co niezgodne, co może je zakłócić lub zakłóca, czyli mówiąc inaczej – co jest niebezpieczeństwem[10]. Autor uznał, że różnorodność i rozległość obszaru bezpieczeństwa publicznego powoduje, iż nie można ująć definicji bezpieczeństwa publicznego w sposób kompleksowy. Według innego ujęcia autorstwa Janiny Czapskiej:

> Bezpieczeństwo publiczne jest elementem szerszego pojęcia bezpieczeństwa, rozumianego jako pewien stan lub proces. Jako pewien stan może być rozumiane obiektywnie w ujęciu negatywnym – jako stan bez zagrożeń, w pozytywnym – jako stan nienaruszalności dóbr lub subiektywnie – jako stan polegający na psychologicznym

---

[9] S. Kwiatkowski, *Zarządzanie bezpieczeństwem w sytuacjach kryzysowych. Szkice socjotechniczne o mądrości przed szkodą*, Pułtusk 2011, s. 21.

[10] W. Kawka, *Policja w ujęciu historycznym i współczesnym*, Wilno 1939, s. 46.

poczuciu bycia niezagrożonym. Bezpieczeństwo rozumiane jest również jako proces wiodący do osiągnięcia scharakteryzowanego stanu, obejmujący zapobieganie naruszeniu dóbr (prewencję) oraz reakcję na to naruszenie[11].

Janina Czapska ujmuje bezpieczeństwo jako stan wolny od zagrożeń, w którego rozumieniu można odwołać się do języka powszechnego, chociaż granice tego, co bezpieczne określa prawodawca, decydując autorytarnie, jaki stan jest niebezpieczny i w związku z tym wymaga reakcji państwa. Przy czym określenie granic bezpieczeństwa jest możliwe do pewnego stopnia, ponieważ prawodawca posługuje się klauzulami ogólnymi, a przez to wysoce ocennymi, co z kolei uniemożliwia wypracowanie definicji legalnej omawianego pojęcia. Przeciwko definicji legalnej pojęcia bezpieczeństwa przemawia także argument, że jego interpretacja pozostaje w związku z ogólnym kierunkiem aksjologicznym przyjętym w Konstytucji RP. W związku z tym pojęcia bezpieczeństwa nie można interpretować w oderwaniu od innych wyrażonych w niej podstawowych zasad i wartości[12].

Według innej definicji „pojęcie bezpieczeństwa publicznego odnoszone jest do ochrony bezpieczeństwa przed negatywnymi działaniami. W tym kontekście bezpieczeństwo publiczne to także działania podejmowane na podstawie i w granicach prawa, mające na celu zabezpieczenie ludności przed różnego rodzaju ryzykami występującymi w państwie”[13].

Jak zostało podkreślone, pojęcie *bezpieczeństwo* charakteryzuje się szerokim zakresem znaczeniowym i nie można go jednoznacznie zdefiniować. W doktrynie podkreśla się, że bezpieczeństwo nie jest stanem stałym, niezmiennym i nieprzemijającym. Nie jest również normą prawną, odnoszącą skutek prawny, co z pewnością spowodowałoby zdefiniowanie pojęcia bezpieczeństwa, a jego stosowanie ograniczyło luz decyzyjny organów administracji publicznej odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa[14].

Bezpieczeństwo nie jest stanem niezmiennym i nieulegającym ewolucji. Bezpieczeństwo jest kategorią, która ma charakter zmienny, ulega przeobrażeniom. Ten zmieniający się dynamiczny aspekt bezpieczeństwa kształtuje się w wyniku

---

[11] J. Czapska, *Bezpieczeństwo obywateli. Studium z zakresu polityki prawa*, Kraków 2004, s. 14.

[12] Ibidem, s. 30–31.

[13] *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, red. S. Sulowski, M. Brzeziński, Warszawa 2009, s. 15.

[14] Ibidem, s. 34.

uwarunkowań zewnętrznych, w których człowiek funkcjonuje. Ewolucyjny proces zmian cywilizacyjnych, ma wpływ na postrzeganie bezpieczeństwa. Słusznie zauważa Marek Brzeziński, że dynamika bezpieczeństwa wynika przede wszystkim ze zmieniającego się katalogu wartości, które podlegają realizacji i ochronie przed zagrożeniami. Dalej wynika z warunków otoczenia, poziomu cywilizacyjnego oraz nowych potrzeb i priorytetów poszczególnych podmiotów. Bezpieczeństwo jest dostosowywane do zmieniającego się zapotrzebowania i dlatego wymaga stałego redefiniowania. Proces ten prowadzi do nieustannego rozwoju, w którym, równolegle z przemianami dziejowymi, obserwuje się wzrost podmiotowego, przedmiotowego i przestrzennego zakresu pojęcia bezpieczeństwa[15].

Podsumowując, bezpieczeństwo jest nieustannym procesem działalności człowieka jako jednostki, społeczności lokalnych, społeczeństwa i państwa w tworzeniu oczekiwanego i pożądanego bezpieczeństwa. W syntetycznym ujęciu można uznać, że bezpieczeństwo jest obiektywnym gwarantem rozwoju człowieka, a potrzeba jego rozwoju jest elementem przetrwania.

Pozostając w sferze rozważań definiujących, należy podkreślić pogląd szeroko występujący w literaturze, że bezpieczeństwo jest pojęciem trudno definiowalnym o szerokim zakresie znaczeniowym zarówno w znaczeniu potocznym, jak i prawnym. Przybliżając bezpieczeństwo w zakresach etymologicznym, aksjologicznym oraz pojęciowym, można ukazywać coraz to nowe aspekty znaczenia tego pojęcia. Z uwagi na wieloobszarowość zagadnień mieszczących się w obszarze tematyki dotyczącej bezpieczeństwa nie sposób objąć wszystkich związanych z tym pojęciem rozważań. Ponieważ przedmiotem rozważań w niniejszym rozdziale jest pojęcie bezpieczeństwa publicznego, niezbędne było przybliżenie pojęcia bezpieczeństwa i ukazanie jego wieloaspektowości.

Z pojęciem bezpieczeństwa publicznego związany jest termin *porządek publiczny*. Odwołując się do definicji słownika języka polskiego „porządek" to stan cechujący się czystością, selektywnością, ułożeniem rzeczy w miejscach przeznaczonych dla nich, lub pożądany stan społecznego spokoju i przestrzegania prawa[16]. Z kolei „publiczny" według słownika oznacza dostępny, przeznaczony dla wszystkich, odnoszący się do ogółu ludzi, do całego społeczeństwa,

---

[15] M. Brzeziński, *Kategoria bezpieczeństwa*, [w:] *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, red. S. Sulowski, M. Brzeziński, Warszawa 2009, s. 30.

[16] B. Dunaj, *Słownik…*, s. 497.

dotyczy jakiejś instytucji, urzędu itp.; powszechny, ogólny, społeczny[17]. Pojęcia „porządek publiczny" oraz „bezpieczeństwo" są określeniami o wieloznacznych zakresach znaczeniowych, często określanych w literaturze prawniczej jako pojęcia nieokreślone, a więc niezdefiniowane w sposób jednoznaczny. Często w ustawodawstwie te dwa pojęcia łączone są spójnikiem „i", tj. „bezpieczeństwo i porządek publiczny".

Według Elżbiety i Edwarda Urów w świetle dotychczasowych uregulowań normatywnych wyodrębnia się trzy rodzaje określeń: bezpieczeństwo państwa, bezpieczeństwo publiczne i porządek publiczny[18]. W ocenie autorów

> bezpieczeństwo publiczne to taki stan, w którym ogółowi obywateli indywidualnie nieoznaczonemu żyjącemu w państwie i społeczeństwie, nie grozi żadne niebezpieczeństwo, i to niezależnie od tego, jakie byłoby jego źródło. Ochrona tego bezpieczeństwa należy do państwa, które zakreśla granice bezpieczeństwa i określa to, co zakłóca lub może utrudniać normalne funkcjonowanie państwa. Chodzi tu przede wszystkim o niebezpieczeństwo w komunikacji, ruchu drogowym, wodnym oraz w czasie katastrof, klęsk żywiołowych, epidemii, a także różnego rodzaju napady, rozboje, a więc ochronę życia, zdrowia, mienia obywateli i mienia społecznego przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra[19].

Z kolei „bezpieczeństwo państwa to przede wszystkim ochrona ustroju konstytucyjnego przed niebezpieczeństwem zewnętrznym i wewnętrznym. Chodzi tu głównie o zwalczanie działalności szpiegowskiej, dywersyjnej prowadzonej przez służby wywiadowcze i kontrwywiadowcze państw obcych i inne ośrodki zagraniczne"[20]. Według autorstwa E. i E. Urów pojęcie porządku publicznego

> odnosi się do tych zadań organów spraw wewnętrznych i innych organów administracji i organizacji społecznych, które bezpośrednio wiążą się z utrzymaniem porządku umożliwiającego normalny rozwój życia w państwie. Odnosi się do zapewnienia właściwego stanu sanitarnego urządzeń użyteczności publicznej, utrzymanie porządku na drogach, przestrzeganie przepisów meldunkowych, stosowanie się do nakazów i zakazów organów spraw wewnętrznych i innych organów państwowych, przestrzeganie przepisów o stowarzyszeniach, zbiórkach publicznych, rejestracji

[17] Ibidem, s. 568.

[18] E. i E. Ura, *Prawo administracyjne*, wyd. 7, Warszawa 2007, s. 442.

[19] Ibidem, s. 442.

[20] Ibidem.

> pojazdów, przepisów budowlanych, leśnych, łowieckich. Do zakresu tego pojęcia wchodzi również zwalczanie alkoholizmu i narkomanii, zwalczanie skutków klęsk żywiołowych i epidemii, przestrzeganie przepisów o aktach stanu cywilnego, znaków granicznych, przestrzeganie dyscypliny społecznej itp.[21].

Wymienione definicje pojęciowe trzech rodzajów określeń wskazują na przestronność ich przenikania w każdą sferę życia społecznego, poczynając od warunków przestrzegania określonego stanu, przez obowiązki instytucji chroniących porządek, życie, zdrowie i mienie obywateli i kończąc na ochronie państwa i ustroju konstytucyjnego.

W świetle przywołanych poglądów można przyjąć, że pojęcie bezpieczeństwa publicznego jest związane ze stanem niezagrożenia, stanem pożądanym, gwarantującym bezpieczeństwo życia obywateli ich zdrowia i mienia. Bezpieczeństwo publiczne ma charakter dynamiczny, ewoluujący, zmieniający się zależnie od czynników zewnętrznych i wewnętrznych państwa. Jest procesem przeprowadzanym w celu zagwarantowania stanu wolnego od zagrożeń. Odnosi się do ogółu społeczeństwa funkcjonującego w strukturze instytucjonalnej, jakim jest państwo. Im bardziej są sprawne instytucje wypełniające zadania aparatu państwowego we wszystkich sferach życia społecznego, tym zapewniony jest wyższy poziom bezpieczeństwa.

Bez wątpienia przywołane poglądy dotyczące definicji bezpieczeństwa publicznego uwidoczniły trudności w jednoznacznym ustaleniu zakresu znaczeniowego tego pojęcia. W literaturze przyjmuje się, że bezpieczeństwo publiczne jest elementem bezpieczeństwa wewnętrznego państwa poddanym w całości mechanizmom ochronnym wewnątrz tego państwa. Nie można jednak utożsamiać znaczenia bezpieczeństwa publicznego z bezpieczeństwem wewnętrznym. Są to grupy pojęć odmienne zarówno w obszarze pojęciowym, jak i znaczeniowym.

Zgodzić się należy z poglądem przedstawionym w tej kwestii przez Stanisława Pieprznego, według którego:

> pojęcie bezpieczeństwa publicznego jest już historycznie ugruntowane tak w języku prawnym, prawniczym, jak i potocznym. Pozwala ono na zrozumienie jego treści przez społeczeństwo, zarówno w odniesieniu do mikro, jak i makroskali terytorialnej. Poszukiwanie określeń zastępczych nie odzwierciedla istoty zagadnienia i przedmiotu ochrony. Trudno byłoby odnieść znaczenie pojęcia „bezpieczeństwa

[21] Ibidem.

wewnętrznego" np. tylko do gmin, co nie nastręcza trudności przy pojęciu „bezpieczeństwa publicznego" gminy czy w gminie. Nie odda też właściwego zakresu znaczeniowego pojęcia „bezpieczeństwa obywateli", które miałoby zastąpić pojęcie „bezpieczeństwa publicznego", chociaż pojęcia te uważane są za synonimy. Wyrażona w konstytucji, a wynikająca z konwencji europejskich i umów międzynarodowych klauzula narodowa nakazuje, co do zasady, traktować cudzoziemców jak obywateli polskich. Interpretacja pojęcia „bezpieczeństwa obywateli" mogłaby tego faktu nie uwzględniać, co nie odzwierciedlałoby rzeczywistego podmiotu ochrony[22].

Podsumowując dotychczasowe rozważania, uznać należy, że bezpieczeństwo publiczne przy zachowaniu jego wielowymiarowości i wieloaspektowości jest stanem zapewniającym ochronę ludzi przez konstytucyjnie ustanowione normy prawne, gwarantujące sprawne funkcjonowanie instytucji państwowych powołanych do ochrony obywateli i skutecznego egzekwowania wypełniania przez nich obowiązków, oraz wytworzenie mechanizmów prawnych zapewniających ochronę tego stanu przed bezprawnymi działaniami.

1.2. Bezpieczeństwo publiczne jako konieczny element dobra wspólnego

Źródłem wartości bezpieczeństwa publicznego oraz praw i wolności obywatelskich jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Zagadnienie bezpieczeństwa publicznego oraz ustalenie relacji obywatel–państwo może być bardziej zrozumiałe, kiedy odniesiemy się do takich wartości, jak dobro wspólne i godność człowieka. Źródłem tych wartości jest również Konstytucja RP. Ten najwyższy w Rzeczypospolitej Polskiej akt prawny sankcjonuje istnienie tych wartości. W odniesieniu do praw człowieka norma konstytucyjna gwarantuje przyrodzoną, niezbywalną i nienaruszalną godność człowieka. W rozdziale II Konstytucji RP poświęconym wolności praw i obowiązków człowieka i obywatela, legitymizuje ona istnienie „Przyrodzonej i niezbywalnej godności człowieka i obywatela, stanowi źródło wolności praw człowieka i obywatela. Jest ona nienaruszalna, a jej poszanowanie i ochrona jest obowiązkiem władz publicznych" (art. 30)[23].

---

[22] S. Pieprzny, *Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w prawie administracyjnym*, Rzeszów 2007, s. 31.

[23] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*, Dz. U. 1997, Nr 78 poz. 483 z późn. zm.

W tym kontekście kluczowe znaczenie mają niezbywalne prawa wolności człowieka. Zgodnie z art. 31

> 1. Wolność człowieka podlega ochronie prawnej. Każdy jest obowiązany szanować wolności i prawa innych. 2. Nikogo nie wolno zmuszać do czynienia tego, czego prawo mu nie nakazuje. 3. Ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego, bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw[24].

Norma konstytucyjna odnosi się do bezpieczeństwa państwa, bezpieczeństwa obywateli, bezpieczeństwa zewnętrznego i wewnętrznego państwa, bezpieczeństwa ekologicznego. W szczególny sposób wyeksponowane zostało pierwsze z wymienionych. Słusznie zauważył W. Lis, że wyeksponowanie bezpieczeństwa państwa przez ustrojodawcę, wynika z faktu, że jak dotąd jest ono najdoskonalszą formą zabezpieczenia potrzeb człowieka i tworzonych przez niego wspólnot[25].

Pogląd ten jest tożsamy z rozważaniem Stanisława Pikulskiego, zgodnie z którym

> w Konstytucji RP centralne miejsce zajmuje pojęcie bezpieczeństwa państwa, które odnoszone jest zarówno do sytuacji zewnętrznej, jak i wewnętrznej. Przyjęte rozwiązanie wydaje się w pełni uzasadnione. Bezpieczeństwo państwa jest nadrzędne w stosunku do innych sfer życia. Odnosi się ono do sytuacji istniejącej na obszarze zakreślonym granicami administracyjnymi w sposób, który pozwala na prawidłowe i niczym niezakłócone funkcjonowanie urządzeń państwowych oraz spokojne i wolne od strachu funkcjonowanie osób, które tam mieszkają[26].

Powyższe twierdzenie należy uznać za słuszne, ponieważ niezapewnienie bezpieczeństwa państwa nie daje możliwości wypełnienia zadań i obowiązków aparatu państwowego wobec swoich obywateli. Ma to ogromne znaczenie w pojmowaniu idei „dobra wspólnego". Według Jakuba Jaraczewskiego utrwalony

---

[24] Ibidem.

[25] W. Lis, *Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek*…, s. 121.

[26] S. Pikulski, *Podstawowe zagadnienia bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego*, [w:] *Prawne i administracyjne aspekty bezpieczeństwa osób i porządku publicznego w okresie transformacji ustrojowo-gospodarczej.* Materiały z konferencji naukowej, Mierki 26–27 października 2000 r., red. W. Bednarek, S. Pikulski, Olsztyn 2000, s. 99 i n.

w doktrynie pogląd w kwestii pojęcia „dobra wspólnego" jawi się jako podstawa obowiązków i powinności jednostki oraz wyraz nadrzędności interesu ogółu społeczności jako beneficjenta dobra wspólnego nad dobrem jednostki. Zestawia się dobro wspólne z istotą państwa w połączeniu ze współtworzeniem i współodpowiedzialnością obywateli. Przyjmuje się, że dobrem wspólnym jest „państwo" rozumiane jako demokratycznie zorganizowana wspólnota upodmiotowionych obywateli[27].

W literaturze odnajdujemy również odmienne pojmowanie dobra wspólnego. Odwrotnie do przedstawionego poglądu stawia się państwo w roli służebnej wobec obywateli. Prymat interesu jednostki nad interesem państwa jest podstawową zasadą pojmowania dobra wspólnego. Tak rozumiane dobro wspólne wywodzi się z art. 1 Konstytucji RP, zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska jest dobrem wspólnym wszystkich obywateli. Z powyższego wynika, że dobro wspólne godzi ze sobą wszystkie wartości dobra państwowego, indywidualnego, społecznego i publicznego. To ostatnie jawi się jako dobro ogólnodostępne, z którego wynikają korzyści o charakterze publicznym, czyli potencjalnie służące ogółowi obywateli.

W doktrynie odnajdujemy również pogląd, z którym należy się zgodzić, że dobro publiczne należy określać mianem dóbr zbiorowych aniżeli publicznych, ponieważ wiele dóbr powstających w przestrzeni publicznej nie ma charakteru publicznego, lecz nosi cechy interesu prywatnego. Interes prywatny wynika z naturalnej potrzeby człowieka w zakresie zapewnienia osobistego bezpieczeństwa.

Rozważając zagadnienie bezpieczeństwa publicznego jako dobra wspólnego, warto odnieść się do pojęcia potrzeby jako nabytego „regulatora" zachowań. Brunon Hołyst powołuje się na koncepcje socjalizacyjne, w których spór dotyczył tego, czy instytucje społeczne są instrumentem zaspokojenia ludzkich potrzeb, czy też specyficzne ludzkie potrzeby są instrumentem, za pomocą którego instytucje społeczne podporządkowują sobie jednostki ludzkie[28]. Autor powołuje się na koncepcje Denisa Diderota, Maurice'a Halbwachsa i Ericha Fromma, którzy głosili, że potrzeby ludzkie powinny być zaspokajane przez instytucje społeczne, a stopień ich zaspokojenia stanowi kryterium oceny tych instytucji. W koncepcjach tych można odnaleźć dwa rodzaje relacji „potrzeba–społeczeństwo"[29].

---

[27] J. Jaraczewski, *Bezpieczeństwo państwa jako wartość chroniona w Konstytucji RP*, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w pierwszych dekadach XXI wieku wobec wyzwań politycznych, gospodarczych, technologicznych i społecznych*, red. S. Biernat, Warszawa 2013, s. 66.

[28] B. Hołyst, *Bezpieczeństwo. Ogólne problemy badawcze*, Warszawa 2014, s. 34.

[29] Ibidem, s. 34–35.

Instytucje społeczne powinny nie tylko zaspokajać potrzeby, które są korzystne dla nich samych lub dla jednostek, ale również przeciwstawiać się reakcji, jeżeli są szkodliwe dla instytucji lub dla jednostek[30]. Hołyst przywołuje również pogląd, „że potrzeby, których zaspokojenie jest korzystne dla jednostki, są z zasady szkodliwe społecznie, i odwrotnie – to, co jest dobre społecznie, nie jest dobre dla jednostki"[31].

Zapewnienie osobistego bezpieczeństwa odgrywa szczególną rolę w życiu każdego człowieka. W ocenie socjologów, jeśli odczuwamy lęk, już staliśmy się ofiarą przemocy[32]. Istotne znaczenie ma wewnętrzne poczucie bezpieczeństwa, gdyż ciągłe odczuwanie lęku może być bardziej szkodliwe niż sama przemoc. Hołyst podkreśla, że brak poczucia bezpieczeństwa wewnętrznego to coś więcej niż lęk przed staniem się ofiarą napadu, rabunku czy gwałtu – to obawa przed przestępstwami o charakterze publicznym[33]. Człowiek ograniczony strachem, pełen lęku i obaw o siebie, swoją rodzinę, skupia się tylko na zaspokajaniu najbardziej podstawowych potrzeb i w konsekwencji ogranicza swoją aktywność społeczną, zamyka się w bezpiecznym dla siebie środowisku, które daje mu możliwość przetrwania. Taka postawa człowieka nie wpływa korzystnie na jego rozwój, a tym samym nie jest dobra dla społeczeństwa i w konsekwencji dla państwa. W tym kontekście zgodzić się należy z poglądem W. Lisa:

> Tam, gdzie jest niebezpiecznie, nie ma miejsca na rozwój, nie pojawiają się nowe idee, nie podejmuje się inicjatyw, nie tworzy się żadnych nowych przedsięwzięć. Jedynie zagwarantowanie bezpieczeństwa i nieustanne dążenie do jego urzeczywistnienia przynosi człowiekowi wolność, możliwość samorealizacji, wysoką aktywność, decyduje o jakości życia, wpływa na ludzkie postawy i zachowania, na kształtowanie i umacnianie więzi społecznych, na podejmowanie działań zmierzających do osiągnięcia wspólnych celów[34].

Na podstawie przytoczonych poglądów można uznać, że bezpieczeństwo jest niezbędnym ogniwem wolności. Człowiek niczym nieskrępowany, bez poczucia zagrożeń, nieodczuwający lęku, że stanie się ofiarą przestępstwa, włącza się

---

[30] Ibidem.

[31] Ibidem.

[32] Ibidem, s. 38.

[33] Ibidem, s. 39.

[34] W. Lis, *Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek*…, s. 51–52.

aktywnie w życie społeczne, staje się jej elementem, a przez to przyczynia się do budowania dobra wspólnego.

Dobro wspólne to państwo. Utrwalenie tego pojęcia w Konstytucji RP stanowi fundamentalną zasadę wspólnoty państwowej, czyli państwa, stanowiącej wspólnotę obywateli połączonych ze sobą w różnych relacjach oraz hołdujących różnym wartościom. Państwo jako dobro wspólne stanowi rzeczywistą wartość ogółu społeczeństwa.

Podobnie dobro wspólne ujmuje Andrzej Pakuła, według którego dobro wspólne jest obiektem nienależącym do żadnego pojedynczego podmiotu. Dobro wspólne jest wartością przynoszącą korzyści zarówno pojedynczemu obywatelowi, jak i całemu społeczeństwu. Zatem każdy, kto korzysta z wartości dobra wspólnego powinien czuć się współodpowiedzialny za jego stan w granicach porządku prawnego oraz podejmować przedsięwzięcia służące jego ochronie i działania zapobiegające zagrożeniom[35]. Autor przywołuje ideę dobra wspólnego wywodzącą się z poglądów św. Tomasza z Akwinu. Zgodnie z tymi poglądami, utrwalonymi przez przedstawicieli nauki społecznej Kościoła, celem życia społecznego jest dobro wspólne, którego nie należy identyfikować z dobrem prywatnym, będące niezbędnym warunkiem osiągnięcia celów i doskonalenia się poszczególnych członków społeczności[36]. Ochrona bezpieczeństwa publicznego, pojmowanego w kategoriach dobra wspólnego połączonego z zasadą pomocniczości wywodzącej się z nauk społecznych Kościoła rzymskokatolickiego (co jednostka z własnej inicjatywy i własnymi siłami może zdziałać, tego jej nie wolno wydzierać na rzecz społeczeństwa), wymaga stosownej aktywności na poziomie poszczególnej jednostki w myśl formuły „pomóż sobie sam, a inni ci również pomogą"[37].

Rozważając problemy bezpieczeństwa publicznego jako dobra wspólnego, warto uwzględnić teorię społecznych reprezentacji, według której rzeczywistość, w jakiej żyjemy, nie jest wytworem indywidualnej wyobraźni. Społeczne reprezentacje są podzielną społecznie wiedzą, poglądami, przestrzenią zgodnego myślenia, który tworzy się w koegzystencji jednostek funkcjonujących

---

[35] A. Pakuła, *Bezpieczeństwo publiczne jako dobro wspólne, kilka uwag i refleksji*, [w:] *Bezpieczeństwo wewnętrzne w działaniach terenowej administracji publicznej*, red. A. Chajbowicz, T. Kocowski, Wrocław 2009, s. 33.

[36] Ibidem.

[37] Ibidem, s. 34.

w grupach społecznych[38]. W literaturze odnajdujemy ciągłą dyskusję odnoszącą się do roli konfliktu w życiu społecznym. Według Janusza Gierszewskiego po jednej stronie są zwolennicy koncepcji, że konflikt w życiu społecznym jest zjawiskiem naturalnym, konstruktywnym, stanowiącym czynnik dynamizujący rozwój społeczny, służący tym samym umacnianiu bezpieczeństwa. Z drugiej strony panuje opinia, że istotą społeczeństwa jest współpraca, zgodność w ujmowaniu podstawowych wartości, ładu społecznego, a istnienie konfliktów społecznych wskazuje na nieprawidłowo funkcjonujące bezpieczeństwo[39].

Coraz częściej w polskim społeczeństwie mamy do czynienia z brakiem aktywności jednostki na rzecz spraw publicznych, w tym w sprawach bezpieczeństwa publicznego. Bierna postawa obywatelska, oczekiwanie na rozwiązywanie problemów o charakterze indywidualnym czy zbiorowym przez organy administracji publicznej staje się zjawiskiem niepokojącym. Wpływ na taki stan ma bez wątpienia pokolenie społeczeństwa, którego przedstawiciele przed 1989 rokiem funkcjonowali w państwie o ustroju socjalistycznym. Nieufność i niechęć do reżimu ówczesnej władzy stała się przyczyną, dla której to pokolenie społeczne traktuje sprawy zbiorowego bezpieczeństwa publicznego jako rzecz pozostająca poza ich zainteresowaniem i współodpowiedzialnością ochrony dobra wspólnego. Wpływ na taki stan rzeczy ma również 30-letni okres transformacji ustrojowej, po której znaczna część społeczeństwa pozostaje w przekonaniu, że alienacja polityczna, skrajny indywidualizm, dbanie o własne interesy doprowadziły do erozji obywatelskiego udziału w tworzeniu dobra wspólnego, jakim pozostaje bezpieczeństwo publiczne. Andrzej Pakuła przytacza teorię Justyny Przedańskiej, która takie postawy określiła jako „mechanizm interpasywności"[40]:

> „Interpasywność" jest świadomą i dobrowolną rezygnacją z wkraczania w życie publiczne, do przestrzeni publicznej. Stała się ona możliwa tylko dlatego, że zaistniała przestrzeń, która umożliwia wolność bycia interaktywnym. (…) obywatele coraz częściej próbują uniknąć trudu samodzielnego myślenia i partycypowania w sprawach publicznych, boją się odpowiedzialności w coraz mniejszym stopniu angażują się zarówno w życie publiczne, jak i społeczne[41].

---

[38] J. Gierszewski, *Bezpieczeństwo społeczne. Studium z zakresu teorii bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2013, s. 111.

[39] Ibidem, s. 111.

[40] A. Pakuła, *Bezpieczeństwo publiczne jako dobro*…, s. 35.

[41] Ibidem, s. 35.

Należy w pełni zgodzić się z zaprezentowanym poglądem. Wpływ na taki stan ma również słaba wiedza w społeczeństwie o istniejących w państwie demokratycznym mechanizmach partycypacji w budowaniu wspólnego bezpieczeństwa publicznego. Im wyższy jest poziom świadomości obywatelskiej, a przez to aktywności w działaniach na rzecz budowania wspólnego dobra, jakim jest bezpieczeństwo publiczne, tym wyższy jest poziom podmiotowości społecznej. Obywatelski przejaw tej podmiotowości wyraża się w postaci tworzonych organizacji pozarządowych zdolnych do opiniowania i przedstawiania potrzeb i interesów środowisk lokalnych, grup społecznych w sprawach bezpieczeństwa. Ta interaktywna formuła aktywnego uczestnictwa w sprawach budowania bezpieczeństwa publicznego wymaga nieustannej edukacji w zakresie pogłębiania świadomości obywatelskiej, a przez to kształtowania obywatelskich postaw w obszarze wspólnego bezpieczeństwa.

1.3. Ochrona bezpieczeństwa publicznego

Obowiązek państwa w zakresie ochrony bezpieczeństwa oraz praw i wolności jednostki wypływa ze źródeł wartości zawartych w Konstytucji RP. W sposób szczególny wyeksponowane zostało bezpieczeństwo państwa jako nadrzędna formuła obejmująca zarówno sferę zewnętrzną, jak i wewnętrzną państwa i jego obywateli. Z artykułu 5 Konstytucji RP wypływa norma stanowiąca obowiązek Rzeczypospolitej Polskiej do stanowienia niezbywalności i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnienia wolności i praw człowieka i obywateli oraz bezpieczeństwa obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju[42]. Z normy tej wynika zobowiązanie obligujące państwo do podejmowania działań zapewniających skuteczną ochronę tych wartości. Jak ważnym celem i zadaniem państwa pozostaje zagwarantowanie ochrony wartości o podstawowym znaczeniu dla społeczeństwa, trafnie ujął W. Lis: „obowiązek urzeczywistnienia wartości określonych w art. 5 Konstytucji RP ma charakter bezwzględny, co oznacza, że państwo nie może się od niego uchylić. Obowiązek taki aktualizuje się przede wszystkim w sytuacji zagrożenia, kiedy w systemie prawnym nie byłoby szczegółowej normy konstytucyjnej uprawniającej lub zobowiązującej organy władzy publicznej do działania”[43]. W doktrynie takie zabiegi określane są jako

[42] Konstytucja RP, art. 5.

[43] W. Lis, *Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek*…, s. 127.

działania „w stanie konieczności państwowej", które mogą być podejmowane jako ostateczne środki dla zapewnienia najwyższych wartości wyrażonej w normie konstytucyjnej[44]. Według Lisa „kompetencja do podejmowania działań »w stanie konieczności państwowej«, wynika z celu, któremu państwo ma służyć – zapewnienia człowiekowi (społeczeństwu) bezpiecznej przestrzeni życia, optymalnych warunków egzystowania w należycie zorganizowanym i prawidłowo funkcjonującym państwie"[45].

Ochrona bezpieczeństwa określona w konstytucji w różnym ujęciu oraz ochrona porządku publicznego władzy publicznej, ochrona wolności człowieka wskazuje, że nadrzędnym zadaniem państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Wskazuje na to art. 31 Konstytucji RP, z którego wynika, że wolność człowieka podlega ochronie prawnej. Natomiast ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanowione tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej albo wolności i praw innych osób. Ograniczenia te nie mogą naruszać istoty wolności i praw[46]. Trafnie ujął to S. Pieprzny, że artykuł ten odnosi się do zasady proporcjonalności, a także do istoty bezpieczeństwa i porządku publicznego jako podstawowej wartości konstytucyjnej[47]. Normy konstytucyjne świadczą wyraźnie, że bezpieczeństwo i porządek publiczny wiążą się z koniecznością zapewnienia ich ochrony, a zapewnienie tego stanu uzasadnia podjęcie działań przez uprawnione organy[48].

Z powyższego wynika, że mogą powstać sytuacje, w których państwo może wprowadzić w drodze ustawy ograniczenia w zakresie korzystania z prawa do wolności i praw jednostki, ale tylko wtedy kiedy są konieczne dla zapewnienia bezpieczeństwa lub porządku publicznego. Obowiązek zagwarantowania bezpieczeństwa publicznego jest zadaniem państwa.

Zgodnie z definicją pojęciową *Słownika języka polskiego* „publiczny" oznacza dostępny, przeznaczony dla wszystkich, odnoszący się do ogółu ludzi, do całego społeczeństwa[49]. Zatem ochrona bezpieczeństwa publicznego jest

---

[44] Ibidem.

[45] Ibidem.

[46] Konstytucja RP, art. 31.

[47] S. Pieprzny, *Ochrona bezpieczeństwa i porządku*…, s. 83.

[48] Ibidem.

[49] B. Dunaj, *Słownik*…, s. 568.

zadaniem publicznym państwa. Zadanie publiczne to szeroka działalność organów administracji publicznej, posiadających prawne możliwości do realizowania zadań w tym obszarze. Jak wynika z definicji pojęciowej, zadania publiczne w zakresie bezpieczeństwa publicznego służą zaspokajaniu potrzeb zbiorowych całego społeczeństwa.

Konstytucja, wyróżniając wartość bezpieczeństwa i porządku publicznego, określa także przedmiot działań organów administracji publicznej. Działania te są usankcjonowane prawnymi ramami zapewniającymi ochronę tych wartości, ale również określają kontrolę działań tych organów zgodnie z zasadą praworządności i równego traktowania obywateli. Regulowanie norm życia społecznego poprzez wprowadzenie nakazów i zakazów przez organy administracji państwowej w sferze zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, nie może pozostać w kolizji z zasadami konstytucyjnymi. Przywołując art. 31 ust. 3 Konstytucji RP jako ograniczenie konstytucyjnych praw wolności, stanowi, że ograniczenia w zakresie korzystania z konstytucyjnych wolności i praw mogą być ustanawiane tylko w ustawie i tylko wtedy, gdy są konieczne w demokratycznym państwie dla jego bezpieczeństwa lub porządku publicznego bądź dla ochrony środowiska, zdrowia i moralności publicznej, albo wolności i praw innych osób[50]. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, dokonując ograniczeń konkretnego prawa lub wolności, ustawodawca kierujący się troską o należyte współżycie członków społeczeństwa, obejmuje zarówno ochronę interesów poszczególnych osób, jak i określonych dóbr społecznych, w tym mienia publicznego[51]. W tym przypadku szczególne znaczenie ma konstytucyjna zasada równego traktowania obywateli wyrażona w art. 32 Konstytucji. Z niej bowiem wynika, że wszyscy adresaci prawa mają być traktowani równo. Należy zgodzić się z poglądem prezentowanym przez S. Pieprznego, który na podstawie przywołanego orzecznictwa TK stwierdza, że przepisy Konstytucji gwarantują prawa i wolności obywateli, lecz nie wytyczają granic tych praw, poza którymi niedopuszczalne jest władcze wkraczanie organów administracji państwowej odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny[52]. Zauważyć jednak należy, że to władcze wkraczanie organów państwa dotyczy sfery bezpieczeństwa publicznego, a więc jego konstytucyjnej ochrony. Dopiero zagrożenia tego stanu uzasadniają prawne

[50] Konstytucja RP, art. 32.

[51] Wyrok TK z dnia 12.01.1999 r. Pz/98, OTK z 1999, nr 1, poz. 2.

[52] S. Pieprzny, *Ochrona bezpieczeństwa i porządku*…, s. 85.

podejmowanie działań przez powołane do tego organy. Przy czym podejmowanie działań aktywności państwa w ograniczaniu praw nie może być nadmiernie stosowane. Zgodnie z linią orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego ingerencja nie może naruszać podstawowej zasady państwa prawnego, jaką jest zasada proporcjonalności. W wyroku z dnia 25.02.1999 r. K 23/98 TK uznał, że „spośród możliwych środków działania należy wybierać możliwie najmniej uciążliwe dla podmiotów, wobec których mają być stosowane lub dolegliwe w stopniu nie większym niż jest to niezbędne dla osiągnięcia założonego celu”[53].

Słusznie zauważa S. Pieprzny, że Konstytucja określa bezpieczeństwo i porządek publiczny jako określony stan, a także jako przedmiot działania wielu organów. Działania te realizowane są za pomocą ustaw, przez stosowanie określonych prawnych form działania w celu ochrony tych wartości, a także przez kontrolę podejmowanych działań zgodnie z zasadą praworządności i proporcjonalności[54]. Według W. Lisa

> Państwo jest uprawnione i jednocześnie zobowiązane do zapewnienia ochrony bezpieczeństwa każdej osobie i społeczeństwu jako całości. Stąd prawo określające normy zachowania i obowiązek zorganizowania odpowiednich organów ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego, których istnienie ma służyć skutecznemu urzeczywistnieniu wolności i praw człowieka i obywatela[55].

Zgodzić się należy z twierdzeniem S. Pieprznego, że to państwo ma największe możliwości i kompetencje do ochrony bezpieczeństwa obywateli. Zadaniem państwa w pierwszej kolejności jest stworzenie formalnych warunków ochrony bezpieczeństwa, na które składa się system przepisów i norm prawnych zakazujących ingerencji w sferę chronionych dóbr człowieka, takich jak życie, zdrowie i mienie. Następnie obowiązkiem państwa jest stworzenie podstaw prawnych oraz systemu podmiotów odpowiedzialnych za ochronę bezpieczeństwa. Zadaniem państwa jest również nadzorowanie skuteczności funkcjonowania tego systemu ochrony[56].

Najwięcej regulacji spraw bezpieczeństwa odnajdujemy w sferze prawa administracyjnego. One bowiem zasadniczo wpływają na zakres i poziom ochrony

---

[53] Wyrok TK z dnia 25 lutego 1999 r., K 23/98, OTK 1999, nr 2, poz. 25.

[54] S. Pieprzny, *Ochrona bezpieczeństwa i porządku*…, s. 84.

[55] W. Lis, *Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek*…, s. 141.

[56] S. Pieprzny, *Ochrona bezpieczeństwa i porządku*…, s. 25.

obywateli i społeczeństwa przed zagrożeniami bezpieczeństwa. Dlatego też w świetle konstytucyjnych zasad oraz postanowień w zakresie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego niezwykłego znaczenia nabierają rozwiązania administracyjnoprawne określające granice własnej ingerencji w obszar praw i wolności oraz swobód obywatelskich.

We współczesnym świecie dziedzina prawa administracyjnego sprawy bezpieczeństwa publicznego reguluje w sposób bardziej szczegółowy i kompleksowy. Państwo określa normy prawa administracyjnego, które tworzą system ochrony prawnej bezpieczeństwa i porządku publicznego. Na system ten składają się normy zachowań adresowane do obywateli oraz instytucji publicznych. Według S. Pieprznego ochrona prawna regulowana prawem administracyjnym związana jest z zakresem działania organów administracji publicznej i jest realizowana zarówno w formach władczych, jak i nie władczych. Zapewnienie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego w postaci zakazów czy nakazów określonego zachowania się zobowiązuje organ administracji do oceny zakresu zagrożenia interesu publicznego i indywidualnej jednostki i skutków tego zagrożenia. To pozwala dopiero na podjęcie skutecznych rozwiązań przy zachowaniu podstawowych zasad działania administracji. Ma to istotne znaczenie, gdyż pojęcie bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz pojęcie interesu publicznego należą do pojęć nieostrych, których interpretacja należy do organów, które to prawo stosują[57]. Jeśli chodzi o dbanie przez państwo o zachowanie zasad proporcjonalności i równego traktowania, istotne jest, aby granice ingerencji organów administracji publicznej działających w interesie publicznym nie wkraczały zbyt głęboko w sferę praw i wolności obywatelskich. W doktrynie powszechnie wysuwa się tezę, że granice interesu publicznego są niedookreślone. Ta bardzo delikatna materia występuje w relacjach bezpieczeństwa publicznego, a interes publiczny odgrywa zasadniczą rolę na płaszczyźnie państwo–obywatel. Nie zawsze interes publiczny będzie tożsamy z interesem indywidualnym. Na przykład zgodnie z ustawą z 10 czerwca 2016 roku o działaniach antyterrorystycznych, wojewoda może zakazać organizowania zgromadzeń i imprez masowych na czas trwania stopni alarmowych wprowadzonych w związku z zagrożeniem terrorystycznym[58]. Rodzaj i charakter zagrożenia rozpatrywany jest przez pryzmat interesu publicznego i państwa, które nadaje wymiar pierwszeństwa nad interesem indywidualnym (dla grupy

[57] Ibidem, s. 73.

[58] Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, Dz. U. 2016, poz. 904 ze zm.

uczestników imprezy). Rozmiar zagrożenia dla społeczeństwa i państwa jest większy i stanowi zagrożenie większych rozmiarów aniżeli interes indywidualny (określonej grupy). W tym przypadku interesowi publicznemu daje się pierwszeństwo przed interesem indywidualnym. W innej sytuacji występuje wzajemna zbieżność interesu indywidualnego i interesu publicznego w obszarze ochrony bezpieczeństwa publicznego. Przykładem są wszelkie działania podejmowane przez policję w zakresie zapobiegania, wykrywania i eliminowania zagrożeń naruszających określony ład i porządek publiczny, np. ochrona życia, zdrowia i mienia.

W ujęciu Mariana Zdyba prawo do bezpieczeństwa ma inny wymiar niż w przypadku praw obywatelskich. W tym przypadku wyraźnie zaznaczony jest format indywidualny oraz jednostkowy. Według tego autora wymiar indywidualny ma odniesienie do takich sfer, jak: bezpieczeństwo w zakresie ochrony życia, bezpieczeństwo w zakresie ochrony zdrowia, bezpieczeństwo w zakresie ochrony rodziny, bezpieczeństwo ekonomiczne i gospodarcze, bezpieczeństwo kulturowe, bezpieczeństwo w zakresie ładu przestrzennego, bezpieczeństwo ekologiczne, bezpieczeństwo religijne, bezpieczeństwo socjalne, bezpieczeństwo prawa energetycznego[59].

Według M. Zdyba prawo do bezpieczeństwa może być także rozpatrywane w wymiarze ponadjednostkowym, globalnym, krajowym i regionalnym. W tym wypadku w kontekście tak ujmowanego prawa inne znaczenie mają uregulowania dotyczące stanów nadzwyczajnych, takich jak: stan wojenny, stan wyjątkowy czy też stan klęski żywiołowej, a także neutralizacji zagrożeń, które mają zarówno wymiar osobowy, jak i publiczny (ponadjednostkowy)[60].

Podejmując rozważania w zakresie ochrony bezpieczeństwa publicznego, należy wskazać na podmioty instytucjonalne, które w regulacjach administracyjnoprawnych odgrywają zasadniczą rolę w zakresie ochrony bezpieczeństwa publicznego. Norma konstytucyjna określa Radę Ministrów jako kolegialny organ władzy wykonawczej, który według art. 146 Konstytucji prowadzi politykę wewnętrzną i zagraniczną Polski[61], Ministrowie kierują określonymi działami administracji rządowej. Sprawy wewnętrzne należą do działu administracji rządowej kierowanego przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

---

[59] *Publicznoprawne podstawy bezpieczeństwa wewnętrznego*, red. nauk. M. Zdyb, Warszawa 2014, s. 43.

[60] Ibidem.

[61] Konstytucja RP, art. 146.

Do jego kompetencji należą między innymi sprawy ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad działalnością Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Obrony Cywilnej Kraju i Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców[62].

Na podstawie ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 roku o Radzie Ministrów Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia określił zakres działania Ministra Spraw Wewnętrznych. Zgodnie z przywołanym przepisem organizacjami podległymi Ministrowi Spraw Wewnętrznych są: Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Główny Straży Pożarnej, Komendant Służby Ochrony Państwa, Inspektor Nadzoru Wewnętrznego, Szef Obrony Cywilnej Kraju oraz Szef Urzędu ds. Cudzoziemców[63].

Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego jest Komendant Główny Policji. Organami administracji rządowej na obszarze województwa w sprawach ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego są:

– wojewoda, który realizuje zadania w obszarze bezpieczeństwa przy pomocy Komendanta Wojewódzkiego Policji działającego w jego imieniu,
– Komendant Wojewódzki Policji,
– Komendant Powiatowy (Miejski) Policji,
– Komendant Komisariatu Policji[64].

Wojewoda odpowiada za wykonywanie polityki rządu w województwie. Realizuje cele polityki Rady Ministrów. Zapewnia współdziałanie wszystkich organów administracji rządowej i samorządowej działających w województwie i kieruje ich działalnością w zakresie zapobiegania zagrożeniu życia, zdrowia lub mienia oraz zagrożeniom bezpieczeństwa państwa i utrzymania porządku publicznego[65].

Należy zauważyć, że wraz z procesem decentralizacji państwa część kompetencji w dziedzinie bezpieczeństwa publicznego uzyskał samorząd terytorialny. Tym samym wskazać trzeba, że bezpieczeństwo publiczne to także

---

[62] P. Ostrowski, *Bezpieczeństwo a społeczność lokalna*, [w:] *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena działań Policji w percepcji mieszkańców Słupska*, red. M. Stefański, Słupsk 2015, s. 19 passim.

[63] Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, Dz. U. 2014, poz. 1265 ze zm.

[64] Ustawa z dnia 6 listopada 1990 r. o Policji, Dz. U. 2007, nr 43, poz. 277 ze zm.

[65] Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz. U. 2009, nr 31, poz. 206 ze zm.

zadanie publiczne naczelnych, centralnych, terenowych organów administracji rządowej oraz organów samorządu terytorialnego. Zgodnie bowiem z art. 7 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 8 grudnia 1990 roku o samorządzie gminnym to właśnie gmina ma obowiązek zaspokajania zbiorowych potrzeb wspólnoty, co jest jej zadaniem własnym, a dyspozycja ta obejmuje w szczególności sprawy porządku i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej[66]. Dodatkowo zadania samorząd gminny może wykonywać również jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. W myśl art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji wójt może żądać od właściwego komendanta policji przywrócenia stanu zgodnego z porządkiem prawnym lub podjęcia działań zapobiegających naruszeniu prawa, a także zmierzających do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa i porządku publicznego[67]. Władze powiatowe zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym wykonują określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie bezpieczeństwa obywateli[68]. Samorząd województwa zaś, zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 14 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa, wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Bezpieczeństwo publiczne jest ponadto przesłanką uzasadniającą wydanie przepisów porządkowych będących aktami prawa miejscowego[69].

W myśl art. 40 ustawy o samorządzie gminnym w zakresie nieuregulowanym w odrębnych ustawach lub innych przepisach powszechnie obowiązujących rada gminy może wydawać przepisy porządkowe dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego[70]. Ustawa o samorządzie powiatowym w art. 40–44 stanowi, że rada powiatu może wydawać powiatowe przepisy porządkowe dla zapewnienia między innymi bezpieczeństwa publicznego, o ile przyczyny te występują na obszarze więcej niż jednej gminy[71]. Utrzymywanie bezpieczeństwa publicznego jest także zadaniem ustawowym wojewody (art. 22 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie), który zapewnia współdziałanie wszystkich jednostek

[66] Ustawa z dnia 8 grudnia 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz. U. 1990, nr 16, poz. 95 ze zm.

[67] Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, Dz. U. 1990, nr 30, poz. 179 ze zm.

[68] Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, Dz. U. 1998, nr 91, poz. 578 ze zm.

[69] Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, Dz. U. 1998, nr 91, poz. 576 ze zm.

[70] Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

[71] Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym.

organizacyjnych administracji rządowej i samorządowej działających na obszarze województwa i kieruje ich działalnością w zakresie bezpieczeństwa państwa. Dla wykonywania powyżej wskazanego zadania wojewoda może na podstawie art. 25 przywołanej ustawy wydawać polecenia obowiązujące wszystkie organy administracji rządowej, a w sytuacjach nadzwyczajnych obowiązujące również organy samorządu terytorialnego[72].

Można zatem zauważyć, że w celu zapewnienia bezpieczeństwa państwo różnego rodzaju przepisami prawa zobowiązuje władze samorządowe oraz podmioty instytucjonalne do ponoszenia odpowiedzialności za utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Bardzo dobrym przykładem podziału obowiązków i kompetencji w tym zakresie jest obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa uczestnikom wszelkich imprez masowych. Ustawa z 20 marca 2009 roku o bezpieczeństwie imprez masowych w art. 5 ust. 2 pkt. 1–4 stanowi, że bezpieczeństwo imprezy masowej obejmuje spełnienie przez organizatora wymogów w zakresie: zapewnienia bezpieczeństwa osobom uczestniczącym w imprezie; ochrony porządku publicznego; zabezpieczenia pod względem medycznym; zapewnienia odpowiedniego stanu technicznego obiektów budowlanych wraz ze służącymi tym obiektom instalacjami i urządzeniami technicznymi, w szczególności przeciwpożarowymi i sanitarnymi. Tym samym, w myśl art. 5 ust. 1 ustawy zapewnienie bezpieczeństwa imprezy masowej w miejscu i w czasie jej trwania to obowiązek organizatora imprezy masowej, a ponadto obowiązek zabezpieczenia imprezy masowej spoczywa również – w zakresie określonym w ustawie o bezpieczeństwie imprez masowych i w innych przepisach – na: wójcie, burmistrzu, prezydencie miasta, wojewodzie, policji, straży pożarnej i innych jednostkach organizacyjnych ochrony przeciwpożarowej, służbach odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i porządek publiczny na obszarach kolejowych, służbie zdrowia, a w razie potrzeby także innych właściwych służbach i organach (art. 5 ust. 3 tej ustawy)[73].

Współudział w kształtowaniu bezpieczeństwa w społecznościach lokalnych przez władze szczebla wojewódzkiego, powiatowego i gminnego wynika również z przepisów ustawy z dnia 6 kwietnia o Policji. Zgodnie z jej uregulowaniami komendanci policji szczebla wojewódzkiego, powiatowego (miejskiego)

[72] Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie.

[73] Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, Dz. U. 2009, nr 62, poz. 505 ze zm.

składają roczne sprawozdania o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego właściwym wojewodom, starostom, wójtom i burmistrzom lub prezydentom miast. Sprawozdania z działalności składane są także radom powiatu i radom gminy[74].

Z powyższego wynika, że wojewoda jako przedstawiciel rządu w województwie jest organem właściwym w sprawach ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego. Choć nie jest przełożonym właściwym w sprawach osobowych w stosunku do komendanta wojewódzkiego czy powiatowego (miejskiego) policji, to jednak zakres jego kompetencji uprawnia do zlecania zadań w tym obszarze. Ograniczeniami, co do których wojewoda nie posiada uprawnień, są wszelkie dane sprawozdawcze i informacje dotyczące wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców, jak również sprawy dotyczące wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych, dochodzeniowo-śledczych i czynności z zakresu ścigania wykroczeń. Ustawowe kompetencje w dziedzinie bezpieczeństwa i porządku publicznego sytuują wojewodę jako koordynatora działań podejmowanych na obszarze województwa przez wszystkie organy odpowiedzialne za obszar szeroko pojętego bezpieczeństwa.

Główny zakres zadań w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego przypisano jednak policji. Jest to umundurowana i uzbrojona formacja służąca społeczeństwu. Na jej czele jako centralny organ administracji rządowej stoi Komendant Główny Policji, który jest przełożonym wszystkich policjantów. Podział właściwości działań policji przystosowano do podziału terytorialnego państwa. Z tego też względu instytucja policji stała się częścią administracji zespolonej szczebla wojewódzkiego i powiatowego. W związku z tym zadania w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego przypisane organom administracji zespolonej, niezespolonej, jednostkom samorządu terytorialnego szczebla wojewódzkiego i powiatowego wzajemnie się przenikają i uzupełniają. Każda z tych instytucji i jednostek ma bezpośredni wpływ na kreowanie polityki bezpieczeństwa i wspólnego ponoszenia odpowiedzialności za utrzymanie bezpieczeństwa publicznego. Działania państwa, ale również organów władzy samorządowej na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, regulują nie tylko przepisy prawa administracyjnego, które, jak zostało wcześniej podkreślone, zasadniczo wpływają na zakres i poziom ochrony obywateli przed zagrożeniami bezpieczeństwa. W skład obowiązującego systemu

[74] Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

prawnego wchodzą ponadto prawo karne, prawo wykroczeń i inne gałęzie prawa, które regulują kwestie odpowiedzialności karnej za naruszenie ustanowionych norm w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Bezpieczeństwo jako elementarna potrzeba i wartość człowieka jest podstawowym i niezbywalnym prawem przysługującym wszystkim ludziom niezależnie od ich poglądów, klas społecznych, wyzwań, poglądów politycznych czy ustrojów państw. Ta powszechność naturalnego prawa została również uregulowana w przepisach prawa międzynarodowego. Podstawowym dokumentem regulującym sprawy gwarancji i ochrony praw człowieka oraz bezpieczeństwa jest Deklaracja praw człowieka z 10 grudnia 1948 roku ONZ. Dokument ten uznaje przyrodzoną godność oraz równość, niezbywalność praw wszystkich członków wspólnoty ludzkiej, jakimi są wolność, sprawiedliwość i pokój. W art. 3 deklaracja gwarantuje: „Każdy człowiek ma prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa swej osoby”[75]. Prawo do wolności i bezpieczeństwa uregulowana jest jeszcze w wielu aktach prawa międzynarodowego. Spośród nich należy wymienić Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzoną w Rzymie 4 listopada 1950 roku uzupełnioną i zmienioną kolejnymi protokołami[76]. Innym dokumentem jest Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych sporządzony 16 grudnia 1966 roku w Nowym Jorku wraz z późniejszymi fakultatywnymi protokołami[77]. Rzeczpospolita Polska jest sygnatariuszem deklaracji i konwencji międzynarodowych, a respektowanie ich postanowień wynika z normy konstytucyjnej wyrażonej w art. 9, zgodnie z którym „Rzeczpospolita Polska przestrzega wiążącego ją prawa międzynarodowego”[78]. Oznacza to pewne zobowiązania do przestrzegania norm prawa międzynarodowego przez organy państwowe w stosunku do obywateli, ale także zobowiązania państwa wobec innych podmiotów międzynarodowych.

Zapewnienie ochrony bezpieczeństwa publicznego jest zasadniczym zadaniem państwa. Obowiązek ochrony wolności, praw człowieka, gwarancji bezpieczeństwa wynika z aktów wewnętrznych państwa oraz międzynarodowych. Państwo jest również gwarantem zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego.

---

[75] *Powszechna deklaracja praw człowieka*, https://www.unic.un.org.pl/dokumenty/deklaracja.php.

[76] Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, Dz. U. 1993, nr 61, poz. 284.

[77] Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Dz. U. 1977, nr 38, poz. 167.

[78] Konstytucja RP.

Słusznie podkreślił W. Lis, że

> państwo jest najdoskonalszą jak dotychczas formą zabezpieczenia interesów i potrzeb człowieka zarówno w wymiarze jednostkowym, jak i zbiorowym. Nie ma innego podmiotu, który równie skutecznie mógłby zagwarantować bezpieczeństwo swoim obywatelom zwłaszcza w aspekcie wewnętrznym[79].

Ochrona dobra wspólnego, jakim jest bezpieczeństwo, będące czynnikiem zapewniającym swobodny rozwój i egzystencję człowieka, jest również zobowiązaniem państwa wynikającym z Konstytucji RP oraz ratyfikowanych deklaracji i konwencji międzynarodowych. Oznacza to, że organy administracji państwowej są zobowiązane do wywiązywania się z zadań ochrony swoich obywateli, zapewniając im bezpieczeństwo.

[79] W. Lis, *Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek*…, s. 186.

Rozdział 2

Badanie prawidłowości statystycznych w zakresie przestępczości w województwie zachodniopomorskim

Badania naukowe to sfera poznawcza otaczającej nas rzeczywistości, czyli wielopoziomowy proces różnorodnych działań mających na celu zapewnienie obiektywnego i zgodnego z rzeczywistością poznania pewnego stanu. Postęp w nauce opiera się na badaniach naukowych, a przedmiotem badań mogą być zjawiska i procesy świata zewnętrznego. Pojęcie przedmiotu badań w sposób bardzo gruntowny określił Jerzy Apanowicz. Według tego autora przedmiotem badań jest:

> (…) wszystko to, co stanowi problem w działalności edukacyjnej, wychowawczej, produkcyjnej, handlowej, usługowej, społecznej, politycznej, a w niej te osoby, przedmioty, obiekty, zjawiska i procesy, które kształtują organizację, struktury, motywacje, osobowość, wiedzę, postawę i doświadczenie konkretnych ludzi i grup społecznych. Powinny to być elementy mieszczące się w teorii i praktyce danej dyscypliny naukowej lub kierunku studiów, wyodrębnionych w celach badawczych[1].

W takim ujęciu przedmiotem badań są również procesy społeczne, a w tym zjawiska zachodzące w obszarze bezpieczeństwa publicznego oraz oddziaływania zewnętrzne kształtujące stan bezpieczeństwa. Czynnikami mającymi wpływ na procesy bezpieczeństwa mogą być uwarunkowania środowiskowe, między innymi takie, jak: położenie geograficzne regionu, sytuacja społeczno-ekonomiczna czy też struktura ludności.

Przedmiotem badań stanu bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim są zmienne diagnostyczne kształtujące poziom i poczucie bezpieczeństwa

---

[1] J. Apanowicz, *Metodologia ogólna*, Gdynia 2002, s. 100.

publicznego oraz wpływ działań zachodniopomorskiej policji na poprawę poziomu i poczucia bezpieczeństwa publicznego. Ze względu na to, że bezpieczeństwo publiczne jest zjawiskiem wielowymiarowym, czyli takim, które może być scharakteryzowane za pomocą wielu zmiennych diagnostycznych w celu jednoznacznej i syntetycznej oceny zróżnicowania przestrzennego tego zjawiska i jego natężenia, jak również korelacji ze zmiennymi społeczno-ekonomicznymi, zastosowano taksonomiczne miary poziomu bezpieczeństwa na obszarze powiatów województwa zachodniopomorskiego.

Wpływ na stan bezpieczeństwa publicznego w regionie zachodniopomorskim mają różnorodne uwarunkowania. Przenosząc czynniki uwarunkowań na obszar województwa zachodniopomorskiego należy odnieść się do charakterystyki regionu zachodniopomorskiego, które z uwagi na specyficzne położenie geograficzne cechuje się odmienną charakterystyką od pozostałych regionów w kraju. Położenie województwa zachodniopomorskiego jest istotnym elementem deskrypcyjnym, który wyróżnia ten obszar na tle innych regionów. Obszar województwa zachodniopomorskiego zamieszkuje ludność niehomogeniczna, napływowa, w niewielkim stopniu zintegrowania. Województwo charakteryzuje niska gęstość zaludnienia (75 osób na km^2) oraz ujemny przyrost naturalny wynoszący 1,27 na 1000 ludności[2]. Innym elementem deskrypcyjnym w zakresie dostępu do rynku pracy jest wysoki stopień bezrobocia, który jest jednym z wyższych w kraju. Czynnikiem wywierającym istotny wpływ na stan bezpieczeństwa publicznego w regionie jest pogłębiające się rozwarstwienie poziomu zamożności społeczeństwa spowodowane deficytem miejsc pracy na rynku krajowym. Sytuacja ta znajduje odzwierciedlenie w liczbie popełnianych przestępstw powiązanych z pauperyzacją części społeczeństwa. Swobodny przepływ towarów i ruch osobowy oraz dostęp do rynków pracy w państwach zachodnich przejawia się w dużej migracji ludności w wieku produkcyjnym głównie do Republiki Federalnej Niemiec. Nieskrępowany przepływ osób ma również swoje przełożenie na określone zjawiska kryminogenne występujące w powiatach bezpośrednio graniczących z Niemcami. Uwarunkowania tranzytowe regionu zachodniopomorskiego i sezonowe migracje turystyczne utrudniają proces zapobiegania i wykrywania przestępczości. Ważnym elementem utrzymania poziomu bezpieczeństwa pozostaje bezpieczeństwo osobiste i majątkowe odwiedzających ten region turystów oraz bezpieczeństwo ruchu drogowego. Okres letni oraz czas

[2] szczecin.stat.gov.pl z dnia 28.01.2018.

długich weekendów charakteryzuje województwo zachodniopomorskie wzmożoną intensywnością ruchu turystycznego i tranzytowego. Deskrypcja regionu zachodniopomorskiego ze względu na występujące uwarunkowania pozwala na przyjęcie założenia, że poziom bezpieczeństwa zależy od czynników wewnętrznych i zewnętrznych oddziałujących na ten region, które można określić jako:
– wewnętrzne wynikające z sytuacji wewnątrzregionalnej w obszarze społecznym i demograficznym;
– zewnętrzne uwarunkowane społeczno-geograficznym położeniem regionu;
– przygraniczne położenie jako istotny czynnik transgranicznego województwa.

Wymienione główne cechy deskryptywne uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych województwa zachodniopomorskiego stanowią zmienne diagnostyczne, które kształtują poziom i poczucie bezpieczeństwa.

Ważnymi elementami poznawczymi badań są diagnoza i ocena zagrożeń przestępczością oraz wpływ uwarunkowań w powiatach przygranicznych i nadmorskich, a także południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego na poziom bezpieczeństwa publicznego na terenie województwa zachodniopomorskiego. Istotnym elementem badawczym jest również ustalenie, jaki wpływ mają działania zachodniopomorskiej policji na poprawę poziomu i poczucia bezpieczeństwa oraz ocena wpływu działań policji na bezpieczeństwo w regionie zachodniopomorskim. Uzyskane wyniki badań pozwolą również zdiagnozować, jakie działania policji wpływają na poprawę bezpieczeństwa w Zachodnipomorskiem.

W celu uzyskania pogłębionej i wszechstronnej wiedzy przeprowadzono następujące procedury badawcze:
– dokładną analizę statystyczną zmiennych deskryptywnych poziomu bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim;
– budowę syntetycznej (taksonomicznej) miary poziomu bezpieczeństwa we wszystkich powiatach województwa zachodniopomorskiego;
– badanie zależności pomiędzy poziomem bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego i innymi społeczno-demograficznymi oraz geograficznymi zmiennymi deskryptywnymi powiatów;
– badania terenowe za pomocą kwestionariusza ankietowego we wszystkich powiatach województwa zachodniopomorskiego w celu określenia niezbędnych działań policji zmierzających do poprawy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego.

W celu identyfikacji uwarunkowań czynników wewnętrznych i zewnętrznych oddziałujących na ten region, a mających wpływ na stan bezpieczeństwa, zastosowano głównie następujące metody badawcze:

1. Metodę sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem techniki badawczej w postaci ankietowania oraz narzędzi badawczych za pomocą kwestionariuszy ankietowych. Przeprowadzono z wykorzystaniem kwestionariusza ankiet sondaż diagnostyczny dla grup badawczych: mieszkańców powiatów przygranicznych, mieszkańców powiatów nadmorskich, mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego oraz turystów odwiedzających ten region. Do zastosowania tego narzędzia badawczego przygotowano zestaw pytań dla respondentów w celu przeprowadzenia badań pierwotnych służących badaniu założonych problemów badawczych.
2. Metody statystyczne, w tym:

– metody wnioskowania statystycznego;
– metody statystyki opisowej.

Badania statystyczne przeprowadzone na potrzeby badań opierają się na dwóch rodzajach materiału statystycznego: na materiale pierwotnym i materiale wtórnym. Materiał pierwotny jest to materiał statystyczny, który powstaje wyłącznie jako niezbędny dla danego badania. Pozyskany został za pomocą badań terenowych (pierwotnych) metodą sondażu diagnostycznego.

Materiał wtórny to materiał już istniejący i pozyskany wcześniej zwykle w celu prowadzenia analiz statystycznych, ale mogący być wykorzystany w badaniach bieżących. Przykładem materiału wtórnego są dane statystyczne pochodzące z systemu statystyki publicznej czy administracyjnych źródeł danych. Na potrzeby badawcze wykorzystano materiał wtórny dostępny w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie oraz w wewnętrznych bazach danych Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie (KSIP – Krajowy System Informacyjny Policji). Materiały te posłużyły do statystycznego badania najważniejszych determinantów poziomu bezpieczeństwa publicznego w województwie zachodniopomorskim i identyfikacji źródeł zagrożeń tego poziomu.

Korzystając z materiału wtórnego, przeprowadzono:

a) analizę statystyczną przestrzennego rozkładu zmiennych diagnostycznych poziomu bezpieczeństwa w regionie;
b) analizę statystyczną tendencji rozwojowych w zakresie wybranych zmiennych diagnostycznych poziomu bezpieczeństwa;

c) wielowymiarową analizę porównawczą poziomu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego;
d) analizę współzależności występujących pomiędzy syntetycznymi miernikami poziomu bezpieczeństwa a miarami poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

W przypadku analizy statystycznej rozkładu przestrzennego zmiennych charakteryzujących zagrożenie bezpieczeństwa w regionie opracowano mapy z naniesionymi w odpowiednich odcieniach i kolorach wskaźnikami natężenia badanego zjawiska. Ze względu na różnice w wielkościach poszczególnych powiatów, mierzonych liczbą mieszkańców, przedstawienie danych nominalnych byłoby niezasadne. W takich przypadkach przeliczone zostały dla powiatów województwa zachodniopomorskiego wskaźniki natężenia dla wyselekcjonowanych czynów stanowiących zagrożenie poziomu bezpieczeństwa. Za podstawę przyjęto liczbę 10 000 mieszkańców i wszystkie zmienne diagnostyczne przeliczono na 10 000 mieszkańców.

W zakresie analizy tendencji rozwojowych posłużono się narzędziami statystycznymi wykorzystywanymi do badań zmian krótkookresowych (indeksy i przyrosty statystyczne). Do opisu zmian długoterminowych wykorzystano średnioroczne tempa zmian liczone w okresie ukształtowania się jednorodnej tendencji rozwojowej.

Indeksy i przyrosty statystyczne miały na celu wykazanie danych o tym, jak zmienił się procentowo poziom badanego zjawiska w czasie. Jeśli za podstawę do porównania przyjmie się jeden stały okres, to wówczas takie przyrosty i indeksy statystyczne nazywamy jednopodstawowymi. Jeśli zaś będzie się przyjmować za podstawę do porównania zawsze okres poprzedni, to takie przyrosty i indeksy statystyczne nazywa się łańcuchowymi.

Przyrosty i indeksy statystyczne wyznacza się następująco[3]:

a) przyrosty jednopodstawowe

$$\dot{y}_{t/0} = \frac{\Delta y_{t/0}}{y_0} = \frac{y_t - y_0}{y_0} \qquad (1)$$

b) indeksy jednopodstawowe

$$i_{t/0} = \frac{y_t}{y_0} \qquad (2)$$

c) przyrosty łańcuchowe

$$\dot{y}_{t/t-1} = \frac{\Delta y_{t/t-1}}{y_{t-1}} = \frac{y_t - y_{t-1}}{y_{t-1}} \qquad (3)$$

d) indeksy łańcuchowe

$$i_{t/t-1} = \frac{y_t}{y_{t-1}} \qquad (4)$$

[3] *Statystyka. Opis statystyczny*, red. J. Hozer, Szczecin 1998, s. 142–152.

Pomiędzy przyrostami statystycznymi a indeksami mogą wystąpić zależności. W celu ich interpretacji od wartości indeksu należy odjąć 1 i pomnożyć wynik przez 100%, tzn.

$$\dot{i}_{t/t-1} - 1)100\% = \dot{y}_{t/t-1}100\%$$

W przypadku zmian długoterminowych wyznacza się średnioroczne tempo zmian $\overline{T}$ jako średnią geometryczną z indeksów łańcuchowych:

$$\overline{i}_{t/t-1} = \sqrt[n-1]{i_{2/1} i_{3/2} i_{4/3} \ldots i_{n/n-1}} \tag{5}$$

W zależności od rodzaju dostępnych danych statystycznych średnioroczne tempo zmian można również wyznaczyć za pomocą równoważnych formuł:

$$\overline{i}_{t/t-1} = \sqrt[n-1]{i_{n/1}} \tag{6}$$

lub

$$\overline{i}_{t/t-1} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}} \tag{7}$$

$$\overline{T} = \left(\overline{i}_{t/t-1} - 1\right)100\% \tag{8}$$

Ze względu na to, że zjawisko bezpieczeństwa publicznego jest zjawiskiem wielowymiarowym, czyli takie, które można scharakteryzować za pomocą wielu zmiennych diagnostycznych w celu jednoznacznej i syntetycznej oceny jego zróżnicowania i natężenia, zaprezentowano taksonomiczne miary poziomu bezpieczeństwa (TMPB) na poziomie powiatów. Na potrzeby badań wykorzystano metody taksonomiczne, które były wielokrotnie zweryfikowane empirycznie w różnych dyscyplinach naukowych oraz obszarach badawczych i opisane w literaturze przedmiotu. Są to:

– metoda prof. Zdzisława Hellwiga konstrukcji taksonomicznego miernika rozwoju (TMR)[4];
– taksonomiczna metoda interwałów (TMI)[5].

[4] Z. Hellwig, *Zastosowanie metody taksonomicznej do typologicznego podziału krajów ze względu na poziom ich rozwoju oraz zasoby i strukturę wykwalifikowanych kadr*, „Przegląd Statystyczny" 1968, nr 4, s. 307–327.

[5] Ch. Lis, *Wartość dodana brutto i jej znaczenie w procesie akumulacji kapitału w świetle teorii wzrostu i konwergencji. Podejście taksonomiczne*, Szczecin 2013, s. 267–272.

Wielowymiarowa analiza porównawcza to zbiór różnorodnych metod służących do wykrywania prawidłowości w zbiorowościach statystycznych, których jednostki są opisane przez stosunkowo liczny zespół zmiennych. Stosowanie tych metod rozszerza możliwości prowadzenia różnorakich porównań na obiektach wielowymiarowych.

Do budowy syntetycznych mierników poziomu bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa zastosowano procedurę konstrukcji taksonomicznych mierników poziomu bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa, która sprowadza się do zastosowania czterech zasadniczych etapów[6]:

a) ustalenie zbioru zmiennych deskryptywnych;
b) normalizacja zmiennych;
c) ustalenie wzorca rozwoju (produktu o najlepszych czy pożądanych cechach);
d) wyznaczenie odległości od wzorca.

Pierwszy etap jest niezwykle istotny, gdyż rozstrzyga o końcowych wynikach badania. Polega na budowie macierzy obserwacji zmiennych deskryptywnych o wymiarach n × m. W przypadku poczucia bezpieczeństwa i poziomu bezpieczeństwa są to zmienne (tzw. kategorie siedmiu podstawowych kategorii przestępstw): udział w bójce lub pobiciu, uszczerbek na zdrowiu, kradzież cudzej rzeczy, kradzież samochodu, kradzież z włamaniem, przestępstwa rozbójnicze oraz uszkodzenie mienia. Są to kategorie przestępstw postrzegane w wymiarze społecznym jako bardzo dolegliwe. W policji powszechnie przyjęto, że na podstawie ich liczby dokonywana jest społeczna ocena poziomu bezpieczeństwa. Oprócz tych kategorii przestępstw wzięto pod uwagę dodatkowe rodzaje innych występujących przestępstw, takich jak: handel narkotykami, przestępstwa korupcyjne, przestępstwa seksualne, zgwałcenia, prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości oraz przestępstwa o charakterze gospodarczym. Te kategorie przestępstw wyszczególniono w kafeterii odpowiedzi zagrożeń w badaniach ankietowych poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i turystów w regionie. Dla lepszego zrozumienia przez respondentów niektórych kategorii przestępstw, w kafeteriach odpowiedzi uproszczono nazewnictwo niektórych rodzajów przestępstw do poziomu potocznego nazewnictwa, które nie występują w terminologii kodeksu karnego. Dla przykładu wśród zagrożeń wymieniono „napady i rozboje" lub „akty wandalizmu", podczas gdy tego rodzaju przestępstwa określane są odpowiednio jako: przestępstwa rozbójnicze oraz niszczenie

[6] Ibidem.

i uszkodzenie mienia. Tożsame kategorie przestępstw są niezbędne do analizy holistycznej oceny poziomu bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim.

Drugi etap to normalizacja zmiennych w celu sprowadzenia ich do porównywalności (zmienne posiadają różne jednostki miary oraz różne zakresy zmienności).

W trzecim etapie ustala się wzorzec podobieństwa. W przypadku pomiaru poziomu bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa oznacza to powiat o pożądanych wartościach zmiennych diagnostycznych. Na potrzeby badań przyjęto dwa warianty w konstrukcji wzorca rozwoju. W pierwszym wariancie, zwanym wariantem minimum, przyjęto założenie, że dla wszystkich zmiennych diagnostycznych stanowiących zagrożenie stanu bezpieczeństwa w powiatach regionu, przyjęto najniższe poziomy tych zagrożeń obserwowane w przeszłości, to znaczy w latach 2005–2016. W ten sposób skonstruowano „sztuczny" powiat, tzw. wzorzec rozwoju, któremu przypisano najlepsze wartości zmiennych diagnostycznych zaobserwowane w różnych powiatach w poprzednich latach. W drugim wariancie, który można byłoby nazwać utopijnym czy też nierealnym, przyjęto założenie, że zjawisko przestępczości nie występuje, tzn. wszystkie zmienne diagnostyczne opisujące zagrożenia bezpieczeństwa przyjmują wartości zero. Wariant ten nazwano wariantem zerowym. Jest to stan pożądany, idealny, lecz niestety mało prawdopodobny.

W ostatnim etapie wyznacza się odległości od wzorca podobieństwa. W zagadnieniach porządkowania liniowego najczęściej wykorzystuje się[7]:

– odległość euklidesową:

$$d_{ik} = \sqrt{\sum_{j=1}^{m} \left(z_{ij} - z_{kj} \right)^2 w_j}$$

– odległość Minkowskiego:

$$d_{ik} = \sqrt[p]{\sum_{j=1}^{m} \left| z_{ij} - z_{kj} \right|^p w_j}$$

[7] M. Roszkiewicz, *Metody ilościowe w badaniach marketingowych*, Warszawa 2002, s. 236–238.

– odległość miejską (odległość Manhattan – szczególny przypadek odległości Minkowskiego, dla p = 1):

$$d_{ik} = \sum_{j=1}^{m} \left| z_{ij} - z_{kj} \right| w_j$$

uogólnioną miarę odległości (GDM)[8]

$$d_{ik} = \frac{\left(1 - s_{ik}\right)}{2} = \frac{1}{2} - \frac{\sum_{j=1}^{m} a_{ikj} b_{kij} + \sum_{j=1}^{m} \sum_{l=1}^{n} a_{ilj} b_{klj}}{2\sqrt{\sum_{j=1}^{m} \sum_{l=1}^{n} a_{ilj}^2 \cdot \sum_{j=1}^{m} \sum_{l=1}^{n} b_{klj}^2}}$$

gdzie: d_{ik} – miara podobieństwa (GDM);
$i, k, l = 1, 2, \ldots, n$ – numer obiektu;
$j = 1, 2, \ldots, m$ – numer zmiennej.

Dla zmiennych wyrażonych w skali porządkowej stosuje się podstawienie:

$$a_{ipj}\left(b_{krj}\right) = \begin{cases} 1 \;\; gdy \; x_{ij} > x_{pj} \;\; \left(x_{kj} > x_{rj}\right) \\ 0 \;\; gdy \; x_{ij} = x_{pj} \;\; \left(x_{kj} = x_{rj}\right) \\ -1 \;\; gdy \; x_{ij} < x_{pj} \;\; \left(x_{kj} < x_{rj}\right) \end{cases}, \text{ dla } p = k, l;\ r = i, l$$

Określenie w_j oznacza wagę j-tej cechy. Sposoby określenia wag przedstawiono w dalszej części opracowania.

Do pomiaru poziomu i poczucia bezpieczeństwa zastosowano następujące metody:

1. Taksonomiczny miernik poczucia bezpieczeństwa oparty na syntetycznym mierniku prof. Hellwiga[9]:

$$TMPB = 1 - \frac{d_{i0}}{d_0} \tag{9}$$

gdzie: $d_0 = \bar{d}_{i0} + 3 \cdot S\left(d_{i0}\right)$ (10)

W wyznaczaniu odległości d_{i0} zastosowano odległość euklidesową po uprzedniej standaryzacji zmiennych.

---

[8] M. Walesiak, *Uogólniona miara odległości w statystycznej analizie wielowymiarowej*, Wrocław 2006, s. 35–36.

[9] Z. Hellwig, *Zastosowanie metody taksonomicznej do typologicznego podziału*…, s. 324.

2. Miernik oparty na taksonomicznej metodzie interwałów (TMI)[10].

Taksonomiczna metoda interwałów (TMI) polega na porównywaniu długości odpowiednich interwałów (przedziałów liczbowych). Podstawą do porównania w tej metodzie jest, co do zasady, odległość obiektów skrajnych (brzegowych) od obiektu o wartościach najkorzystniejszych, to znaczy dla stymulant o wartościach największych (x_{max} – górny biegun), dla destymulant o wartościach najmniejszych (x_{min} – dolny biegun), z kolei dla nominant o wartościach nominalnych (x_N). Zatem w przypadku stymulant i destymulant podstawą do porównania będzie długość empirycznego przedziału zmienności, czyli rozstęp statystyczny. Etapem wstępnym w taksonomicznej metodzie interwałów, po doborze zmiennych diagnostycznych i zebraniu materiału statystycznego, jest podział zmiennych na zbiór stymulant, destymulant i nominant. Następnie dla każdej zmiennej z wymienionych grup zastosowano wyznaczenie odległości obiektów od wartości najkorzystniejszych (wartości maksymalnych, minimalnych bądź nominalnych w zbiorze obserwacji). Ostatecznie za taksonomiczny miernik interwałów dla *i*-tego obiektu (powiatu) zastosowano przyjęcie uśrednionego wyniku dla wszystkich zmiennych[11]:

$$TMI_i = d_i = \frac{\sum_{j=1}^{k} d_{ij}}{k} \tag{11}$$

W przypadku, gdy wprowadzono system wag zmiennych, w którym suma wag wynosi 1, wówczas wartości taksonomicznego miernika interwałów dla *i*-tego obiektu otrzymuje się poprzez zastosowanie formuły12:

$$TMI_i = d_i = \sum_{j=1}^{k} w_j d_{ij} \tag{12}$$

W celu oceny korelacji pomiędzy badanymi zjawiskami wykorzystano statystyczne miary korelacji. Ze względu na mierzalny charakter badanego zjawiska zastosowano współczynnik korelacji liniowej Pearsona. Miara ta jest często

[10] Ch. Lis, *Wartość dodana brutto i jej znaczenie w procesie akumulacji kapitału*…, s. 267–272.

[11] Ibidem, s. 270.

[12] Ibidem, s. 271.

stosowaną miarą siły i kierunku liniowego związku korelacyjnego. Wyznacza się ją następująco[13]:

$$r_{XY} = \frac{cov(XY)}{S(X)S(Y)} \tag{13}$$

$$cov(XY) = \overline{XY} - \overline{X}\,\overline{Y} \tag{14}$$

gdzie:

$\overline{XY}$ – średnia z iloczynu X i Y;
$\overline{X}\,\overline{Y}$ – średnie X i Y;
$S(X)$, $S(Y)$ – odchylenia standardowe cech X i Y.

Współczynnik korelacji liniowej Pearsona przyjmuje wartość z przedziału <−1, 1>. Im bliższe są wyniki wartości 1 lub −1, tym silniejszy wystąpił związek korelacyjny między X i Y. Skrajne wartości oznaczają funkcyjną, liniową zależność, w praktyce niewystępującą. Wartość równa lub bliska 0 oznacza brak liniowego związku korelacyjnego. Zwykle otrzymuje się wartości pośrednie – jeśli są dodatnie, to oznaczają dodatni związek korelacyjny, czyli wraz ze wzrostem wartości jednej zmiennej rosną również wartości drugiej zmiennej. Wartości ujemne oznaczają ujemny związek, to znaczy zmiany zmiennych są dwukierunkowe, jeśli rosną wartości jednej zmiennej, to z tego powodu maleją wartości drugiej i odwrotnie. Oprócz analizy materiału statystycznego wtórnego w niniejszej pracy zostaną przeprowadzone badania statystyczne opierające się na materiale pierwotnym.

[13] *Statystyka. Opis statystyczny…*, s. 228–233.

Rozdział 3

Organizacja i przebieg badań pierwotnych

W celu oceny stopnia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego i wpływu działań zachodniopomorskiej policji na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców przeprowadzono badania pierwotne z wykorzystaniem kwestionariusza ankietowego. Zastosowano dwie wersje kwestionariusza: dla mieszkańców i turystów. Dodatkowo w związku z występującymi cechami deskryptywnymi w regionie, podzielono ankiety dla mieszkańców województwa zachodniopomorskiego na trzy grupy powiatów:

– powiaty nadmorskie;
– powiaty przygraniczne;
– powiaty południowo-wschodnie.

Z tego powodu kompozycja pytań w kwestionariuszach ankietowych dla mieszkańców różniła się nieznacznie ze względu na lokalizację i występujące uwarunkowania powiatów.

W konstrukcji kwestionariuszy ankietowych oraz w analizie wyników badań pierwotnych wykorzystano metody statystyki matematycznej (wnioskowania statystycznego) i metody reprezentacyjnej (dobór niezbędnej liczebności do próby i wybór schematu losowania). Przeważająca większość pytań ankietowych miała charakter jakościowy, czyli otrzymywane informacje miały charakter niemierzalny. W takim przypadku analizie podlega parametr nazywany w statystyce matematycznej frakcją, która odpowiada na pytanie, jak często padały odpowiedzi pożądane przez badacza w stosunku do wszystkich otrzymanych odpowiedzi. Frakcja często wyrażana jest procentowo i informuje, jaki procent respondentów udzielił takiej czy innej odpowiedzi na zadane pytanie.

Zebrany materiał statystyczny przedstawiono w formie tablic i wykresów statystycznych. Następnie przeprowadzono analizę statystyczną rozkładu udzielonych odpowiedzi na kluczowe pytania z punktu widzenia przeprowadzonych badań. W analizie statystycznej częstości udzielonych odpowiedzi wykorzystano narzędzia estymacji statystycznej. Zastosowano estymatory punktowe i przedziałowe dla frakcji udzielonych odpowiedzi. W celu zbadania, czy udzielone odpowiedzi w kwestionariuszu ankietowym nie są dziełem przypadku i czy wyniki badań mogą być uogólnione na populację generalną, przeprowadzono testy istotności statystycznej.

Estymację punktową dla nieznanej frakcji p udzielonych odpowiedzi na pytania postawione w ankiecie dla całej populacji generalnej przeprowadzono z wykorzystaniem następującego estymatora[1]:

$$p = \frac{m}{n} \pm \sqrt{\frac{\frac{m}{n}\left(1 - \frac{m}{n}\right)}{n}} \tag{1}$$

gdzie:

p – nieznana frakcja udzielonych odpowiedzi w populacji generalnej;

$\frac{m}{n}$ – frakcja udzielonych odpowiedzi w ankiecie w próbie losowej;

$\sqrt{\frac{\frac{m}{n}\left(1 - \frac{m}{n}\right)}{n}}$ – standardowy błąd szacunku frakcji udzielonych odpowiedzi w ankiecie;

n – liczebność próby losowej, $n > 100$.

W badaniu tym zakłada się, że losowania są niezależne, to znaczy wybór jednej osoby do badania nie determinuje wyboru innej.

Rozwinięciem estymacji punktowej w badaniach pierwotnych jest estymacja przedziałowa. Istotą estymacji przedziałowej jest budowa przedziałów ufności, które z odpowiednio dużym, znanym a priori prawdopodobieństwem, zwanym współczynnikiem ufności $(1 - \alpha)$, pokrywają nieznane wartości parametrów.

[1] J. Greń, *Statystyka matematyczna. Modele i zadania*, Warszawa 1976, s. 33–35.

Estymator przedziałowy dla frakcji można zapisać następująco[2]:

$$P\left\{\frac{m}{n}-u_a\sqrt{\frac{\frac{m}{n}\left(1-\frac{m}{n}\right)}{n}} \le p \le \frac{m}{n}+u_a\sqrt{\frac{\frac{m}{n}\left(1-\frac{m}{n}\right)}{n}}\right\}=1-a \tag{2}$$

gdzie:

u_a – wartość dystrybuanty zmiennej losowej U: $N(0, 1)$ dla $1-\frac{a}{2}$.

Połowa długości przedziału ufności to maksymalny błąd szacunku d. Porównanie maksymalnego błędu szacunku do wartości szacowanej pozwala ocenić, czy otrzymany wynik na podstawie wyników w próbie losowej można uogólnić na populację generalną, czy też nie można. Jeśli maksymalny błąd szacunku d przekracza 5%, to nie powinno się uogólniać uzyskanych wyników na populację generalną. Wówczas wyniki mogą być interpretowane jedynie w odniesieniu do badanej próby. W celu zapewnienia sobie niskiego maksymalnego błędu szacunku należy dysponować w badaniu odpowiednio liczną próbą losową. Zakładając, że połowa długości przedziału ufności stanowi maksymalny błąd szacunku, otrzymujemy następujące równanie[3]:

$$d = u_a\sqrt{\frac{p(1-p)}{n}} = u_a\sqrt{\frac{pq}{n}} \tag{3}$$

Wyznaczając z równania (3) niezbędną liczebność próby losowej n oraz zakładając największą możliwą wartość iloczynu $p \times q$, czyli 0,25, otrzymujemy wzór na wyznaczenie niezbędnej liczebności próby losowej przy założeniu, że całkowita liczebność populacji generalnej N jest nieznana[4]:

$$n = \frac{u_a^2}{4d^2} \tag{4}$$

[2] Ibidem.

[3] Ibidem, s. 47.

[4] Ibidem, s. 48.

W przypadku gdy całkowita liczebność próby losowej jest znana, zamiast wzoru (4) należy posłużyć się następującą formułą[5]:

$$n = \frac{N}{1 + \frac{4(N-1)d^2}{u_a^2}} \tag{5}$$

Równanie (5) posłużyło do wyznaczenia niezbędnych liczebności prób losowych mieszkańców i turystów w województwie zachodniopomorskim tak, aby nie przekroczyć z góry założonego poziomu maksymalnego błędu szacunku d przy wysokim współczynniku ufności wynoszącym $1 - \alpha = 0{,}95$.

W przypadku turystów określono liczbę turystów przebywających w letnich miesiącach roku w powiatach nadmorskich (czerwiec, lipiec, sierpień) według danych statystycznych Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie. W 2015 roku w lipcu i sierpniu przebywało 835 715 turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego. Ze względu na to, że Główny Urząd Statystyczny nie podaje liczby turystów na poziomie każdego powiatu, należało rozbić tę liczbę, przyjmując klucz podziału, który dałby możliwie bliskie przybliżenia przestrzennego rozkładu liczby turystów w województwie zachodniopomorskim. Przyjęto, że kluczem podziału turystów na poszczególne powiaty będzie liczba miejsc noclegowych w powiatach województwa zachodniopomorskiego. Następnie wyznaczono według wzoru (5) niezbędną liczbę turystów, których należało wylosować do próby losowej, aby nie przekroczyć maksymalnego błędu szacunku $d = \{0{,}01; 0{,}02; 0{,}03; 0{,}04; 0{,}05\}$ i liczbę tę rozłożono za pomocą wskaźników struktury na poszczególne powiaty (tab. 1). Przyjęto maksymalny błąd szacunku $d = 0{,}03$[6]. W celu nieprzekroczenia tej wartości należało do próby losowej wylosować 1066 osób (turystów) z powiatów nadmorskich z zachowaniem liczebności w poszczególnych powiatach. W ten sposób uzyskane wyniki będą reprezentatywne dla wszystkich turystów z tej grupy powiatów (populacja generalna).

[5] Ibidem, s. 245.

[6] W estymacji wskaźnika struktury (frakcji p) w badaniach społecznych najczęściej przyjmuje się wartość maksymalnego błędu szacunku na poziomie 3%, tzn. $d = 0{,}03$.

Tabela 1. Zestawienie niezbędnych liczebności prób losowych w zależności od maksymalnego błędu szacunku *d* w badaniach poczucia bezpieczeństwa wśród turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego

Jednostka terytorialna – powiat	Odsetek obiektów turystycznych w województwie zachodniopomorskim (%)	Turyści ogółem	Maksymalny błąd szacunku *d*				
			0,01	0,02	0,03	0,04	0,05
kołobrzeski	20,0	167 272	2 298	581	259	146	94
koszaliński	15,2	127 384	1 750	442	197	111	71
sławieński	9,1	75 916	1 043	264	118	67	43
m. Koszalin	1,2	10 294	142	36	16	9	6
gryficki	15,6	130 601	1 794	454	202	114	73
kamieński	13,7	114 517	1 573	398	178	100	64
m. Świnoujście	7,6	63 692	875	221	99	56	36
RAZEM	82,5	**689 674**	**9 472**	**2 393**	**1 066**	**600**	**384**

Źródło: obliczenia własne.

W badaniach mieszkańców powiatów nadmorskich, przygranicznych i południowo-wschodniej części regionu przyjęto taką samą procedurę określającą niezbędną liczebność i strukturę próby. Wyniki zestawiono w trzech poniższych tabelach.

Tabela 2. Zestawienie niezbędnych liczebności prób losowych w zależności od maksymalnego błędu szacunku *d* w badaniach poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego

Jednostka terytorialna – powiat	Ogółem	Maksymalny błąd szacunku *d*				
		0,01	0,02	0,03	0,04	0,05
kołobrzeski	79 567	1 620	412	184	104	67
koszaliński	65 962	1 343	341	153	86	55
sławieński	57 489	1 171	298	133	75	48
m. Koszalin	108 605	2 212	562	251	141	91
gryficki	61 517	1 253	318	142	80	52
kamieński	47 751	973	247	111	62	40
m. Świnoujście	41 276	841	214	96	54	35
RAZEM	**462 167**	**9 409**	**2 389**	**1 065**	**600**	**384**

Źródło: obliczenia własne.

Tabela 3. Zestawienie niezbędnych liczebności prób losowych w zależności od maksymalnego błędu szacunku *d* w badaniach poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego

Jednostka terytorialna – powiat	Ogółem	Maksymalny błąd szacunku *d*				
		0,01	0,02	0,03	0,04	0,05
gryfiński	83 688	1 048	265	118	67	43
myśliborski	67 417	845	214	95	54	35
m. Szczecin	407 180	5 099	1 287	574	323	207
goleniowski	82 507	1 034	261	117	66	42
policki	75 386	944	239	107	60	39
m. Świnoujście	41 276	517	131	59	33	21
RAZEM	**757 454**	**9 484**	**2 394**	**1 066**	**600**	**384**

Źródło: obliczenia własne.

Tabela 4. Zestawienie niezbędnych liczebności prób losowych w zależności od maksymalnego błędu szacunku *d* w badaniach poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego

Jednostka terytorialna – powiat	Ogółem	Maksymalny błąd szacunku *d*				
		0,01	0,02	0,03	0,04	0,05
białogardzki	48 679	856	217	97	55	35
drawski	58 264	1 024	260	116	66	42
szczecinecki	78 858	1 386	352	157	89	57
świdwiński	48 343	850	216	96	55	35
wałecki	54 348	955	242	108	61	39
choszczeński	49 709	874	222	99	56	36
pyrzycki	40 488	712	181	81	46	29
stargardzki	120 593	2 119	537	240	135	87
łobeski	37 804	665	169	75	43	28
RAZEM	**537 086**	**9 435**	**2 391**	**1 065**	**600**	**384**

Źródło: obliczenia własne.

Prezentowane obliczenia w tabelach pozwoliły określić niezbędną liczebność prób losowych i strukturę ankietowania według powiatów w każdym badaniu. Ostatecznie badania zostały przeprowadzone w okresie od czerwca 2016 roku do grudnia 2016 roku wśród mieszkańców i turystów.

Każdorazowo prezentację wyników badania z wykorzystaniem danych pierwotnych podzielono na trzy zasadnicze części:

a) analiza cech deskryptywnych ankietowanych (metryczka);
b) analiza poczucia bezpieczeństwa na podstawie pytań postawionych w ankiecie;
c) analiza zależności pomiędzy cechami deskryptywnymi ankietowanych (metryczka) lub ich preferencjami (pytania ankiety) a wybranymi, istotnymi ze względu na cel badania pytaniami odnoszącymi się do poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów.

W pierwszej części badań przeprowadzono analizę prawidłowości statystycznych w zakresie dynamiki zagrożeń bezpieczeństwa w ujęciu przestrzennym, to znaczy na poziomie powiatów województwa zachodniopomorskiego. Poddano również ocenie przestrzenny rozkład i zróżnicowanie zagrożeń bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego. Dzięki indywidualnemu podejściu w badaniu do poszczególnych zagrożeń bezpieczeństwa, możliwa będzie ocena, w których powiatach wystąpiło największe, a w których najmniejsze zagrożenie bezpieczeństwa ze względu na analizowane czyny zabronione, oraz w których powiatach zaobserwowano największą tendencję spadkową badanych zagrożeń, a w których powiatach województwa zachodniopomorskiego poziom zagrożeń nie zmniejszył się, a nawet uległ zwiększeniu. W drugiej części dociekań przedstawiono zmianę podejścia badawczego z badania tendencji rozwojowych w odniesieniu do indywidualnych zagrożeń na analizę całościową poziomu bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców regionu. Możliwe to jest dzięki nowatorskiemu zastosowaniu metod taksonomicznych, znanych z nauk antropologicznych i socjologicznych, w tym bardzo popularnych zastosowań w ostatnich latach w naukach ekonomicznych. Metody te pozwalają na konstrukcję syntetycznych mierników rozwoju bądź poziomu badanego zjawiska, w tym wypadku poziomu bezpieczeństwa bądź poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, dzięki zastosowaniu odpowiednich metryk (miar odległości) od tak zwanych obiektów wzorcowych, o czym była mowa na wstępie. Podejście to pozwala na syntetyczną i całościową analizę zarówno poziomu bezpieczeństwa, jak i poczucia bezpieczeństwa oraz pozwala określić korelację między tymi zjawiskami.

W kolejnej części pracy przedstawiono wyniki badań pierwotnych z wykorzystaniem kwestionariusza ankietowego dotyczące opinii ankietowanych mieszkańców, turystów w zakresie oceny stanu bezpieczeństwa, poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania bądź w okresie pobytu wakacyjnego (urlopowego) oraz oceny dotychczasowej pracy policji. W ostatniej części eksploracji przedstawiono syntetycznie wnioski z przeprowadzonych badań.

W celu przeprowadzenia analizy statystycznej zagrożeń bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego wykorzystano dane statystyczne dostępne w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji. Poddane analizie niektóre kategorie przestępstw – udział w bójce lub pobiciu, uszczerbek na zdrowiu, kradzież cudzej rzeczy, kradzież samochodu, kradzież z włamaniem, przestępstwa rozbójnicze oraz uszkodzenie mienia – postrzegane są jako bardzo dolegliwe. W policji powszechnie przyjęto, że na podstawie ich liczby dokonywana jest społeczna ocena poziomu bezpieczeństwa. Oprócz tych kategorii przestępstw wzięto pod uwagę przestępstwa takie, jak: handel narkotykami, przestępstwa korupcyjne, przestępstwa seksualne – zgwałcenia, prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości oraz przestępstwa o charakterze gospodarczym. Te kategorie przestępstw wymieniono w kafeterii odpowiedzi zagrożeń w badaniach ankietowych mieszkańców i turystów poczucia bezpieczeństwa w regionie. Tożsame rodzaje zagrożeń przestępczych są niezbędne do analizy całościowej oceny poziomu bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim.

Dotychczas ogólne statystyki odnoszące się do przestępczości dla całego województwa zachodniopomorskiego wskazywały na poprawę poziomu bezpieczeństwa mieszkańców w ostatnich latach, a w szczególności w latach 2011–2016. Towarzyszył temu również wzrost wskaźnika wykrywalności przestępstw. Dla porównania według danych z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji[7] w 2006 roku liczba stwierdzonych przestępstw w województwie zachodniopomorskim wyniosła 60 687 i po trzech latach wzrostu (2008–2011) liczba ta spadała systematycznie do poziomu 36 873 w 2016 roku, co oznacza spadek o 39,2% w porównaniu z 2006 rokiem. Z powyższego wynika,

[7] Krajowy System Informacyjny Policji, Decyzja nr 165 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 lipca 2017 r. w sprawie Krajowego System Informacyjnego Policji, Dz. Urz. 2017.51. (aktualnie zm. zarządzeniem nr 70 Komendanta Głównego Policji z dnia 2 grudnia 2019 r. w sprawie Krajowego Systemu Informacyjnego Policji, Dz. Urz. 2019.114 ze zm.) – dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie.

że w latach 2006–2016 występowała systematyczna poprawa poziomu bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim, co przejawiało się w średniorocznym spadku liczby przestępstw w regionie o 4,86%. W tym czasie wykrywalność przestępstw wzrosła z 60,0% w 2006 roku do 72,1% w 2016 roku, czyli o 12,1 punktów procentowych. Natomiast na poziomie powiatów prawidłowości w zakresie spadku przestępczości nie były już tak jednorodne i nie wszędzie ten spadek wystąpił. Wykaże to poniższa analiza statystyczna. Wyszczególnione zagrożenia bezpieczeństwa nie pojawiają się z jednakową intensywnością. Niektóre występują częściej, inne rzadziej. Jedne charakteryzują się niższą szkodliwością społeczną czynu, inne wyższą, o czym będzie mowa w kolejnej części opracowania. W tabeli 5 zestawiono częstość występowania zagrożeń bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim w 2016 roku.

Tabela 5. Częstość występowania czynów zabronionych stanowiących zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Zdarzenia	Liczba zdarzeń
Kradzież cudzej rzeczy	5 773
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	4 961
Kradzież z włamaniem	4 403
Prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości	2 971
Handel narkotykami	2 943
Uszkodzenie mienia	2 178
Uszczerbek na zdrowiu	671
Przestępstwa rozbójnicze	330
Kradzież samochodu	303
Bójki i pobicia	229
Korupcja	106
Gwałty	61
RAZEM	24 929

Źródło: dane KSIP.

Najbardziej powszechnymi zdarzeniami zagrażającymi bezpieczeństwu mieszkańców w województwie zachodniopomorskim w 2016 roku były kradzieże, których odnotowano 5773. Kradzieże stanowiły blisko jedną czwartą wszystkich zdarzeń (23,8%). Na drugim miejscu pod względem częstości występowania

w województwie zachodniopomorskim uplasowały się przestępstwa o charakterze gospodarczym (4961 zdarzeń), co stanowiło 20,5%. Kolejne miejsca zajęły: włamania do mieszkań (18,2%), prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości (12,2%), handel narkotykami (12,1%) oraz uszkodzenie cudzej rzeczy (9,0%). Pozostałe kategorie przestępstw występowały rzadziej, bo na 24 258 wszystkich zdarzeń w 2016 roku 330 to przestępstwa rozbójnicze, co stanowiło 1,4% wszystkich zdarzeń, 303 kradzieże samochodów (1,2%), 229 to były bójki i pobicia (0,9%). Zanotowano 106 przypadków korupcji (0,4%) i 61 gwałtów (0,3%).

Badane jednostki statystyczne – powiaty województwa zachodniopomorskiego nie są jednorodne pod względem demograficzno-społecznym. Oznacza to, że różnią się pod względem liczby mieszkańców i dlatego, aby zapewnić porównywalność statystyk dotyczących przestępczości muszą być one wyrażone w postaci wskaźników natężenia. Należy je wyrazić na stałą liczbę mieszkańców. W tym przypadku przyjęto, ze względu na liczebność mieszkańców w poszczególnych powiatach, za podstawę odniesienia liczbę do 10 000 mieszkańców.

Jako zasadę na potrzeby badania przyjęto dane dotyczące przestępstw (zagrożeń), przeliczonych w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016. Następnie wyznaczono wskaźniki dynamiki jednopodstawowe, zakładające, że rokiem bazowym do porównania będzie 2005 rok, a zmiany zagrożeń wpływających na poziom bezpieczeństwa będą obserwowane w latach 2006–2016. Na tej podstawie wyznaczono średnioroczne tempa zmian dla badanych zmiennych oraz przestrzenne zróżnicowanie zjawisk w ostatnim roku analizy, czyli w 2016 roku.

Przestępstwa rozbójnicze

Przestępstwa rozbójnicze to pierwsza analizowana kategoria zagrożeń bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego. Dane statystyczne dotyczące liczby tej kategorii przestępstw przypadających na 10 000 mieszkańców zawiera tabela 6.

Poniższe dane przeliczone zostały na jednopodstawowe wskaźniki dynamiki; w przeliczeniach za podstawę do porównań przyjęto 2005 rok.

Tabela 6. Liczba przestępstw rozbójniczych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	15,93	12,76	9,66	11,45	10,80	9,17	9,08	7,48	5,07	3,66	2,64	2,87
koszaliński	11,52	9,31	11,99	9,43	13,49	10,47	9,72	12,22	4,68	3,09	5,52	3,11
Świnoujście	10,50	5,63	6,12	3,43	3,68	4,10	4,34	1,93	1,21	2,91	2,92	1,70
białogardzki	5,39	6,00	4,56	4,35	3,52	5,05	2,64	3,05	2,25	1,44	1,65	2,28
choszczeński	5,38	3,60	5,22	14,26	5,03	11,46	18,07	16,35	7,61	2,62	1,41	0,61
drawski	5,49	3,10	2,07	2,61	3,65	4,41	1,87	3,07	1,88	1,20	1,38	1,38
goleniowski	3,44	5,07	2,27	2,26	6,00	10,77	5,86	7,31	2,43	1,45	1,21	0,36
gryficki	5,43	1,97	1,15	1,98	1,98	2,58	3,72	2,91	2,11	0,81	0,65	0,98
gryfiński	6,28	5,90	2,17	3,73	2,29	4,98	6,05	4,99	2,03	2,27	2,16	1,56
kamieński	8,60	5,46	5,24	3,14	3,77	3,91	4,13	3,74	2,50	3,77	2,53	1,06
kołobrzeski	7,23	6,95	5,88	6,77	5,97	4,91	7,42	3,39	1,51	3,52	2,64	2,14
łobeski	3,13	2,62	1,57	3,67	2,10	1,30	9,89	4,97	1,84	1,32	0,80	1,33
myśliborski	5,48	3,71	3,42	4,46	2,83	3,37	4,41	3,98	2,81	1,19	1,34	1,19
policki	8,82	8,18	8,13	6,62	9,84	6,47	4,01	4,09	1,88	0,93	1,18	0,91
pyrzycki	5,50	3,75	2,25	2,00	3,51	0,73	4,17	2,71	0,74	1,23	1,24	0,50
sławieński	4,85	5,56	3,14	2,79	2,44	2,06	1,20	2,07	2,77	1,04	1,92	1,05
stargardzki	7,37	5,03	6,71	8,97	7,63	5,87	6,78	6,86	2,98	5,80	1,25	3,66
szczecinecki	3,10	3,75	1,68	1,69	4,02	2,51	1,38	1,39	2,02	1,39	1,27	0,64
świdwiński	2,45	4,30	3,50	7,21	2,48	11,53	7,12	2,25	4,32	0,83	0,63	1,47
wałecki	5,48	3,30	4,04	4,24	2,40	3,08	5,27	2,19	2,56	1,29	1,29	0,56

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 7. Jednopodstawowe indeksy dynamiki przestępstw rozbójniczych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1)

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	1,00	0,80	0,61	0,72	0,68	0,58	0,57	0,47	0,32	0,23	0,17	0,18
koszaliński	1,00	0,81	1,04	0,82	1,17	0,91	0,84	1,06	0,41	0,27	0,48	0,27
Świnoujście	1,00	0,54	0,58	0,33	0,35	0,39	0,41	0,18	0,12	0,28	0,28	0,16
białogardzki	1,00	1,11	0,85	0,81	0,65	0,94	0,49	0,57	0,42	0,27	0,31	0,42
choszczeński	1,00	0,67	0,97	2,65	0,93	2,13	3,36	3,04	1,41	0,49	0,26	0,11
drawski	1,00	0,56	0,38	0,47	0,66	0,80	0,34	0,56	0,34	0,22	0,25	0,25
goleniowski	1,00	1,48	0,66	0,66	1,75	3,13	1,70	2,13	0,71	0,42	0,35	0,11
gryficki	1,00	0,36	0,21	0,36	0,37	0,48	0,69	0,54	0,39	0,15	0,12	0,18
gryfiński	1,00	0,94	0,35	0,59	0,37	0,79	0,96	0,80	0,32	0,36	0,34	0,25
kamieński	1,00	0,64	0,61	0,36	0,44	0,46	0,48	0,43	0,29	0,44	0,29	0,12
kołobrzeski	1,00	0,96	0,81	0,94	0,82	0,68	1,03	0,47	0,21	0,49	0,37	0,30
łobeski	1,00	0,84	0,50	1,17	0,67	0,41	3,16	1,59	0,59	0,42	0,25	0,42
myśliborski	1,00	0,68	0,62	0,81	0,52	0,62	0,81	0,73	0,51	0,22	0,24	0,22
policki	1,00	0,93	0,92	0,75	1,12	0,73	0,45	0,46	0,21	0,11	0,13	0,10
pyrzycki	1,00	0,68	0,41	0,36	0,64	0,13	0,76	0,49	0,13	0,22	0,23	0,09
sławieński	1,00	1,15	0,65	0,57	0,50	0,43	0,25	0,43	0,57	0,22	0,40	0,22
stargardzki	1,00	0,68	0,91	1,22	1,04	0,80	0,92	0,93	0,40	0,79	0,17	0,50
szczecinecki	1,00	1,21	0,54	0,54	1,30	0,81	0,45	0,45	0,65	0,45	0,41	0,21
świdwiński	1,00	1,76	1,43	2,95	1,01	4,71	2,91	0,92	1,77	0,34	0,26	0,60
wałecki	1,00	0,60	0,74	0,77	0,44	0,56	0,96	0,40	0,47	0,24	0,24	0,10

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Jak widać, w każdym powiecie województwa zachodniopomorskiego ukształtowała się malejąca tendencja rozwojowa w zakresie liczby przestępstw rozbójniczych na 10 000 mieszkańców. Tendencje te jednak były zróżnicowane, co można zaobserwować na podstawie średniorocznego tempa zmian badanego zjawiska w latach 2005–2016 (tab. 8).

Tabela 8. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw rozbójniczych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	Średnioroczne tempo zmian (%)
pyrzycki	−19,6
wałecki	−18,8
policki	−18,7
goleniowski	−18,5
choszczeński	−18,0
kamieński	−17,3
Świnoujście	−15,2
Szczecin	−14,4
gryficki	−14,4
szczecinecki	−13,4
sławieński	−13,0
myśliborski	−12,9
gryfiński	−11,9
drawski	−11,8
koszaliński	−11,2
kołobrzeski	−10,5
białogardzki	−7,5
łobeski	−7,5
stargardzki	−6,2
świdwiński	–4,5

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Największy spadek liczby tego rodzaju przestępstw na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016 zaobserwowano w powiatach: pyrzyckim, gdzie liczba czynów systematycznie malała z roku na rok średnio o −19,6%; wałeckim, gdzie liczba spadała z roku na rok średnio o 18,8%; policki (−18,7%); goleniowskim (−18,5%) oraz choszczeńskim (−18,0%). Najniższe spadki zaobserwowano w powiecie łobeskim (−7,5%), stargardzkim (−6,2%) oraz w powiecie świdwińskim (−4,5%). W analizowanym okresie zaobserwowano zatem poprawę bezpieczeństwa we wszystkich powiatach z powodu spadku liczby przestępstw rozbójniczych. Najbezpieczniejszymi powiatami w tej kategorii przestępstw w 2016 roku były: powiat goleniowski (0,36 przestępstw na 10 000 mieszkańców), powiat pyrzycki (0,50 na 10 000 mieszkańców) oraz wałecki (0,56 na 10 000 mieszkańców).

Tabela 9. Liczba przestępstw rozbójniczych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Powiat	Liczba przestępstw rozbójniczych na 10 000 mieszkańców
goleniowski	0,36
pyrzycki	0,50
wałecki	0,56
choszczeński	0,61
szczecinecki	0,64
policki	0,91
gryficki	0,98
sławieński	1,05
kamieński	1,06
myśliborski	1,19
łobeski	1,33
drawski	1,38
świdwiński	1,47
gryfiński	1,56
Świnoujście	1,70
kołobrzeski	2,14
białogardzki	2,28
Szczecin	2,87
koszaliński	3,11
stargardzki	3,66

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Największe zagrożenie z powodu przestępstw rozbójniczych w 2016 roku wystąpiło w powiecie: Szczecin (2,87), koszalińskim (3,11) i stargardzkim (3,66), gdzie prawdopodobieństwo wystąpienia tego zdarzenia w 2016 roku było 10-krotnie większe niż w powiecie goleniowskim. Generalnie w większych miastach natężenie tego zjawiska było wyższe z powodu większej anonimowości sprawców niż w mniejszych miastach powiatowych (tab. 9).

Przestępstwa korupcyjne

Dane statystyczne dotyczące stwierdzonej liczby przypadków czynów korupcyjnych przypadających na 10 000 mieszkańców zawiera tabela 10.

Poniższe dane przeliczone zostały na jednopodstawowe wskaźniki dynamiki, a za podstawę do porównań przyjęto 2005 rok (tab. 11).

Tendencje rozwojowe liczby przestępstw korupcyjnych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego były zróżnicowane, co można zaobserwować na podstawie średniorocznego tempa zmian badanego zjawiska w latach 2005–2016 (tab. 12). Były powiaty, w których liczba przypadków korupcji systematycznie malała, ale w niektórych zaobserwowano tendencje wzrostowe.

Największy spadek liczby przypadków korupcji na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016 zaobserwowano w powiatach: kamieńskim, myśliborskim, świdwińskim i kołobrzeskim, gdzie liczba zdarzeń korupcji zmalała całkowicie do 0. Niestety, w powiatach koszalińskim, choszczeńskim, wałeckim, białogardzkim, pyrzyckim i sławieńskim zaobserwowano wzrost liczby przestępstw korupcyjnych w latach 2005–2016. Może to wynikać również z aktywności policji w tej grupie zagrożeń korupcyjnych, na przykład składanie propozycji wręczenia korzyści majątkowej policjantom ruchu drogowego w zamian za odstąpienie od zatrzymania prawa jazdy w związku z popełnionym wykroczeniem drogowym.

Najbezpieczniejszymi powiatami pod względem korupcji były: powiat kamieński, kołobrzeski, myśliborski oraz świdwiński. W każdym z tych powiatów nie odnotowano zjawiska korupcji w 2016 roku. Największe zagrożenie z powodu korupcji w 2016 roku wystąpiło w powiatach: szczecineckim, koszalińskim i choszczeńskim (tab. 13).

Tabela 10. Liczba przestępstw korupcyjnych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	4,16	0,64	4,05	5,11	7,85	1,41	3,49	11,22	0,24	0,20	0,25	0,12
koszaliński	0,29	1,16	0,82	0,93	1,80	3,21	3,32	0,57	0,29	2,64	0,17	2,71
Świnoujście	2,44	2,45	2,94	0,49	1,23	0,96	1,20	1,69	0,48	0,00	0,97	0,73
białogardzki	0,41	0,21	2,07	0,83	0,62	0,61	1,01	0,41	0,00	0,00	0,00	0,83
choszczeński	1,60	2,00	2,01	1,81	1,01	0,79	0,40	1,20	2,80	0,80	3,64	3,25
drawski	0,34	0,52	3,28	1,04	2,09	1,02	1,36	0,85	1,37	0,51	0,69	0,17
goleniowski	0,38	0,13	25,96	0,38	0,63	0,49	0,12	0,24	0,00	0,24	0,12	0,12
gryficki	0,33	0,49	1,15	1,81	0,50	0,32	0,81	0,32	0,16	0,98	0,49	0,33
gryfiński	0,72	0,84	0,96	1,08	0,24	0,47	1,19	0,24	0,36	0,12	1,44	0,60
kamieński	1,05	3,36	2,10	11,29	2,09	1,03	0,83	1,25	0,42	0,00	0,21	0,00
kołobrzeski	0,00	0,39	0,91	0,65	0,52	6,17	0,75	0,75	0,75	0,88	0,38	0,00
łobeski	1,30	1,57	1,05	0,52	0,26	2,07	0,26	1,31	0,53	0,79	0,27	0,80
myśliborski	0,74	0,59	1,19	0,45	0,75	0,73	0,59	0,29	0,44	0,00	5,51	0,00
policki	2,21	78,72	95,13	1,18	1,01	1,41	1,38	1,77	0,27	0,27	0,39	0,26
pyrzycki	0,50	2,00	5,01	3,00	2,75	0,98	3,43	4,92	1,48	1,48	0,25	0,75
sławieński	0,17	1,22	1,74	0,87	0,87	0,86	1,20	1,55	1,56	0,87	0,00	0,18
stargardzki	0,42	0,84	1,17	0,50	1,01	0,41	0,58	0,66	0,83	0,83	1,00	0,17
szczecinecki	1,29	0,52	0,39	0,65	1,95	1,13	0,88	0,25	0,13	0,38	1,15	1,15
świdwiński	0,61	0,82	0,82	0,21	0,41	0,20	0,00	0,61	0,00	0,41	0,21	0,00
wałecki	0,18	0,73	0,55	0,37	0,92	0,54	1,09	0,55	0,18	0,00	0,18	0,37

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 11. Jednopodstawowe indeksy dynamiki liczby przypadków korupcji na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1)

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	1,00	0,15	0,97	1,23	1,89	0,34	0,84	2,70	0,06	0,05	0,06	0,03
koszaliński	1,00	4,00	2,80	3,20	6,19	11,02	11,39	1,96	0,98	9,06	0,59	9,30
Świnoujście	1,00	1,00	1,20	0,20	0,50	0,39	0,49	0,69	0,20	0,00	0,40	0,30
białogardzki	1,00	0,50	5,00	2,00	1,50	1,46	2,45	0,98	0,00	0,00	0,00	2,00
choszczeński	1,00	1,25	1,26	1,13	0,63	0,50	0,25	0,75	1,76	0,50	2,28	2,04
drawski	1,00	1,50	9,56	3,04	6,08	2,96	3,96	2,48	3,99	1,50	2,01	0,50
goleniowski	1,00	0,33	68,00	0,99	1,64	1,28	0,32	0,64	0,00	0,63	0,32	0,32
gryficki	1,00	1,50	3,51	5,52	1,51	0,98	2,46	0,98	0,49	2,97	1,49	0,99
gryfiński	1,00	1,16	1,33	1,50	0,33	0,65	1,64	0,33	0,49	0,16	1,98	0,83
kamieński	1,00	3,21	2,00	10,77	2,00	0,98	0,79	1,19	0,40	0,00	0,20	0,00
kołobrzeski	–	1,00	2,32	1,65	1,32	15,69	1,92	1,91	1,91	2,24	0,96	0,00
łobeski	1,00	1,20	0,80	0,40	0,20	1,59	0,20	1,00	0,40	0,61	0,20	0,61
myśliborski	1,00	0,80	1,61	0,60	1,01	0,99	0,79	0,40	0,60	0,00	7,44	0,00
policki	1,00	35,68	43,12	0,53	0,46	0,64	0,63	0,80	0,12	0,12	0,18	0,12
pyrzycki	1,00	4,00	10,02	6,00	5,51	1,96	6,87	9,84	2,96	2,96	0,50	1,50
sławieński	1,00	7,02	10,07	5,03	5,04	4,96	6,96	8,96	8,98	5,02	0,00	1,01
stargardzki	1,00	2,00	2,81	1,20	2,40	0,99	1,38	1,58	1,98	1,98	2,38	0,40
szczecinecki	1,00	0,40	0,30	0,50	1,51	0,87	0,68	0,19	0,10	0,29	0,89	0,89
świdwiński	1,00	1,34	1,35	0,34	0,67	0,33	0,00	1,00	0,00	0,68	0,34	0,00
wałecki	1,00	4,01	3,02	2,02	5,06	2,98	5,98	3,00	1,00	0,00	1,01	2,03

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 12. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw korupcyjnych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	Średnioroczne tempo zmian (%)
kamieński	−100,0
myśliborski	−100,0
świdwiński	−100,0
kołobrzeski	−100,0
Szczecin	−27,4
policki	−17,7
Świnoujście	−10,4
goleniowski	−9,9
stargardzki	−8,0
drawski	−6,1
łobeski	−4,4
gryfiński	−1,7
szczecinecki	−1,1
gryficki	0,0
sławieński	0,1
pyrzycki	3,7
białogardzki	6,5
wałecki	6,6
choszczeński	6,7
koszaliński	22,5

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 13. Liczba stwierdzonych czynów korupcyjnych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Powiat	Liczba czynów korupcyjnych na 10 000 mieszkańców
1	2
kamieński	0,00
kołobrzeski	0,00
myśliborski	0,00

1	2
świdwiński	0,00
goleniowski	0,12
Szczecin	0,12
stargardzki	0,17
drawski	0,17
sławieński	0,18
policki	0,26
gryficki	0,33
wałecki	0,37
gryfiński	0,60
Świnoujście	0,73
pyrzycki	0,75
łobeski	0,80
białogardzki	0,83
szczecinecki	1,15
koszaliński	2,71
choszczeński	3,25

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Przestępstwa na tle seksualnym (gwałty)

Dane statystyczne dotyczące stwierdzonej liczby przestępstw gwałtów przypadających na 10 000 mieszkańców zawiera tabela 14.

W celu zbadania dynamiki liczby przestępstw gwałtów w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego poniższe dane przeliczono na jednopodstawowe wskaźniki dynamiki, a za podstawę do porównań przyjęto 2005 rok (tab. 15).

Tendencje rozwojowe liczby przestępstw gwałtów na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego nie były jednorodne, co można zaobserwować na podstawie średniorocznego tempa zmian badanego zjawiska w latach 2005–2016 (tab. 16). Były powiaty, w których liczba gwałtów systematycznie malała, ale też w niektórych powiatach zaobserwowano tendencje rosnące tego zjawiska.

Tabela 14. Liczba przestępstw gwałtów na 10 000 mieszkańców
w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	0,80	0,37	0,39	0,49	0,44	0,17	0,27	0,34	0,47	0,42	0,32	0,40
koszaliński	0,47	0,41	0,70	1,11	0,35	0,34	0,51	0,34	0,63	0,23	0,75	0,46
Świnoujście	0,49	0,00	0,24	0,00	0,00	0,24	0,00	0,48	0,24	0,24	0,24	0,49
białogardzki	1,45	0,21	1,24	0,41	0,00	1,21	0,61	0,00	0,20	0,00	0,83	0,62
choszczeński	0,40	0,20	0,40	0,20	0,20	0,20	0,00	0,20	0,00	0,40	0,20	0,00
drawski	0,34	0,34	0,35	0,00	1,04	0,51	0,34	0,68	0,86	0,34	0,34	0,69
goleniowski	0,00	0,13	0,88	0,25	0,13	0,24	0,37	0,73	1,22	0,36	0,61	0,36
gryficki	0,16	0,66	0,82	0,82	0,33	0,16	0,49	0,81	0,49	0,33	0,00	0,16
gryfiński	0,60	0,36	0,96	0,48	0,48	1,07	1,31	0,59	0,60	0,84	0,84	0,84
kamieński	1,26	0,84	1,05	1,05	0,00	0,21	0,83	0,21	0,00	0,00	0,21	0,21
kołobrzeski	0,79	0,52	0,39	0,39	0,52	0,00	0,88	0,25	0,00	0,50	0,25	0,13
łobeski	1,83	0,52	0,79	0,00	0,26	0,00	0,52	0,00	0,00	0,26	0,53	0,53
myśliborski	1,33	0,30	0,59	0,45	0,30	0,73	0,00	0,15	0,15	0,30	0,15	0,15
policki	0,47	0,31	0,75	0,44	0,14	0,42	0,69	0,55	0,13	0,13	0,26	0,13
pyrzycki	1,00	0,50	0,25	0,75	0,50	0,98	0,00	0,25	0,99	1,23	0,00	0,50
sławieński	0,35	1,04	0,52	0,17	0,00	0,00	0,52	0,17	0,86	0,17	0,17	0,18
stargardzki	0,42	0,67	0,17	0,17	0,42	0,66	0,08	0,50	0,50	0,08	0,25	0,25
szczecinecki	0,13	0,52	0,00	0,26	0,65	0,25	0,63	0,25	0,51	0,63	0,13	0,00
świdwiński	1,02	0,20	0,00	0,41	1,65	2,43	1,02	0,00	0,62	0,00	0,00	0,42
wałecki	0,73	0,92	0,37	0,37	0,37	0,00	0,55	0,18	0,18	0,00	0,00	0,56

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 15. Jednopodstawowe indeksy dynamiki liczby przestępstw gwałtów na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1)

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	1,00	0,46	0,49	0,61	0,55	0,21	0,33	0,43	0,58	0,52	0,40	0,49
koszaliński	1,00	0,87	1,50	2,38	0,75	0,74	1,11	0,74	1,35	0,49	1,61	0,99
Świnoujście	1,00	0,00	0,50	0,00	0,00	0,49	0,00	0,99	0,49	0,50	0,50	1,00
białogardzki	1,00	0,14	0,86	0,29	0,00	0,84	0,42	0,00	0,14	0,00	0,57	0,43
choszczeński	1,00	0,50	1,01	0,50	0,50	0,50	0,00	0,50	0,00	1,01	0,51	0,00
drawski	1,00	1,00	1,01	0,00	3,04	1,48	0,99	1,98	2,49	1,00	1,00	2,01
goleniowski*	–	–	1,00	0,28	0,14	0,28	0,42	0,83	1,38	0,41	0,69	0,41
gryficki	1,00	4,00	5,01	5,01	2,01	0,98	2,95	4,92	2,96	1,98	0,00	0,99
gryfiński	1,00	0,60	1,60	0,80	0,80	1,77	2,16	0,98	0,99	1,39	1,39	1,39
kamieński	1,00	0,67	0,83	0,83	0,00	0,16	0,66	0,17	0,00	0,00	0,17	0,17
kołobrzeski	1,00	0,66	0,50	0,50	0,66	0,00	1,12	0,32	0,00	0,64	0,32	0,16
łobeski	1,00	0,29	0,43	0,00	0,14	0,00	0,29	0,00	0,00	0,14	0,29	0,29
myśliborski	1,00	0,22	0,45	0,33	0,22	0,55	0,00	0,11	0,11	0,22	0,11	0,11
policki	1,00	0,65	1,59	0,93	0,31	0,89	1,46	1,15	0,28	0,28	0,55	0,27
pyrzycki	1,00	0,50	0,25	0,75	0,50	0,98	0,00	0,25	0,99	1,23	0,00	0,50
sławieński	1,00	3,01	1,51	0,50	0,00	0,00	1,49	0,50	2,49	0,50	0,50	0,51
stargardzki	1,00	1,60	0,40	0,40	1,00	1,58	0,20	1,19	1,19	0,20	0,60	0,60
szczecinecki	1,00	4,00	0,00	2,01	5,02	1,94	4,86	1,95	3,91	4,90	0,98	0,00
świdwiński	1,00	0,20	0,00	0,40	1,62	2,38	1,00	0,00	0,61	0,00	0,00	0,41
wałecki	1,00	1,25	0,50	0,50	0,51	0,00	0,75	0,25	0,25	0,00	0,00	0,76

* W powiecie goleniowskim w latach 2005–2006 ta kategoria przestępstwa nie występowała.

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 16. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw gwałtów na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	Średnioroczne tempo zmian (%)
choszczeński	−100,0
szczecinecki	−100,0
myśliborski	−18,0
kołobrzeski	−15,4
kamieński	−15,0
policki	−11,1
łobeski	−10,6
goleniowski	−9,4
świdwiński	−7,8
białogardzki	−7,4
Szczecin	−6,2
pyrzycki	−6,1
sławieński	−6,0
stargardzki	−4,6
wałecki	−2,5
koszaliński	−0,1
gryficki	0,0
Świnoujście	0,0
gryfiński	3,1
drawski	6,5

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Największy spadek tej kategorii przestępstw na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016 zaobserwowano w powiatach: choszczeńskim i szczecineckim, w nich liczba gwałtów zmalała całkowicie (do 0). W obu przypadkach spadek ten wyniósł 100%. Niestety, w powiatach gryfińskim i drawskim zaobserwowano wzrost liczby gwałtów w latach 2005–2016. Najbezpieczniejszymi powiatami pod względem liczby gwałtów na 10 000 mieszkańców w 2016 roku były powiat choszczeński i powiat szczecinecki. W powiatach tych nie stwierdzono żadnego gwałtu w 2016 roku. Największe zagrożenie z powodu zagrożenia gwałtem w 2016 roku wystąpiło w powiatach: białogardzkim, drawskim oraz gryfińskim (tab. 17).

Tabela 17. Liczba stwierdzonych przypadków gwałtów na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Powiat	Liczba gwałtów na 10 000 mieszkańców
choszczeński	0,00
szczecinecki	0,00
kołobrzeski	0,13
policki	0,13
myśliborski	0,15
gryficki	0,16
sławieński	0,18
kamieński	0,21
stargardzki	0,25
goleniowski	0,36
Szczecin	0,40
świdwiński	0,42
koszaliński	0,46
Świnoujście	0,49
pyrzycki	0,50
łobeski	0,53
wałecki	0,56
białogardzki	0,62
drawski	0,69
gryfiński	0,84

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Przestępstwa o charakterze gospodarczym

Dane statystyczne dotyczące stwierdzonej liczby przestępstw o charakterze gospodarczym przypadających na 10 000 mieszkańców przedstawia tabela 18.

Poniższe dane przeliczone zostały na jednopodstawowe wskaźniki dynamiki; za podstawę do porównań przyjęto 2005 rok (tab. 19).

Tabela 18. Liczba przestępstw o charakterze gospodarczym na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	28,14	25,67	3,14	2,53	3,08	4,29	2,69	45,85	34,50	50,81	49,33	39,37
koszaliński	13,38	15,94	2,91	0,76	0,99	0,74	1,09	23,75	56,47	44,28	34,86	41,21
Świnoujście	32,98	25,48	5,38	5,14	9,32	3,38	4,09	14,94	8,46	24,47	25,76	16,30
białogardzki	17,61	14,69	2,07	5,38	2,49	3,44	3,04	56,52	30,68	29,79	77,40	21,76
choszczeński	15,55	39,98	2,01	1,41	3,02	4,15	1,39	33,69	16,22	90,93	158,06	27,83
drawski	38,29	17,20	2,59	6,95	7,65	7,63	3,74	29,80	14,04	13,39	45,64	28,80
goleniowski	28,63	17,49	6,68	3,77	4,50	10,15	2,68	50,69	14,10	12,85	17,36	18,19
gryficki	20,71	20,55	1,32	2,80	6,77	1,94	0,97	17,31	13,78	18,37	21,51	16,02
gryfiński	21,49	22,76	2,77	11,31	5,55	2,01	1,19	10,94	19,67	7,65	10,66	8,41
kamieński	9,86	20,38	5,03	8,57	0,84	4,53	0,21	17,24	11,05	7,54	38,95	29,60
kołobrzeski	9,47	22,44	0,78	3,39	2,46	2,65	2,01	17,08	72,34	27,27	15,22	98,80
łobeski	38,09	20,40	0,26	7,60	2,63	2,07	10,15	17,80	26,08	17,72	11,41	13,28
myśliborski	17,03	21,38	2,53	4,02	4,03	2,05	0,74	14,00	14,62	14,83	22,19	17,16
policki	19,70	95,55	0,75	1,47	2,17	2,39	0,69	17,05	14,63	9,42	8,92	9,46
pyrzycki	17,00	22,27	17,03	38,50	4,76	0,98	1,23	30,74	14,80	22,97	33,08	16,73
sławieński	12,13	19,63	0,70	0,17	0,52	0,17	2,24	16,22	10,03	14,44	8,92	15,96
stargardzki	13,39	25,38	3,78	4,19	4,61	5,29	1,41	43,83	49,78	16,25	100,56	16,97
szczecinecki	61,95	26,27	2,07	4,29	2,34	8,29	11,94	52,55	23,51	24,09	42,12	19,51
świdwiński	40,16	13,73	4,74	17,91	7,63	4,65	0,41	30,67	26,35	46,96	41,05	17,39
wałecki	37,97	121,03	9,74	6,26	8,87	2,54	6,73	50,87	44,69	77,28	21,21	17,77

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 19. Jednopodstawowe indeksy dynamiki liczby przestępstw o charakterze gospodarczym na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1)

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	1,00	0,91	0,11	0,09	0,11	0,15	0,10	1,63	1,23	1,81	1,75	1,40
koszaliński	1,00	1,19	0,22	0,06	0,07	0,06	0,08	1,77	4,22	3,31	2,61	3,08
Świnoujście	1,00	0,77	0,16	0,16	0,28	0,10	0,12	0,45	0,26	0,74	0,78	0,49
białogardzki	1,00	0,83	0,12	0,31	0,14	0,20	0,17	3,21	1,74	1,69	4,40	1,24
choszczeński	1,00	2,57	0,13	0,09	0,19	0,27	0,09	2,17	1,04	5,85	10,16	1,79
drawski	1,00	0,45	0,07	0,18	0,20	0,20	0,10	0,78	0,37	0,35	1,19	0,75
goleniowski	1,00	0,61	0,23	0,13	0,16	0,35	0,09	1,77	0,49	0,45	0,61	0,64
gryficki	1,00	0,99	0,06	0,14	0,33	0,09	0,05	0,84	0,67	0,89	1,04	0,77
gryfiński	1,00	1,06	0,13	0,53	0,26	0,09	0,06	0,51	0,92	0,36	0,50	0,39
kamieński	1,00	2,07	0,51	0,87	0,08	0,46	0,02	1,75	1,12	0,76	3,95	3,00
kołobrzeski	1,00	2,37	0,08	0,36	0,26	0,28	0,21	1,80	7,64	2,88	1,61	10,43
łobeski	1,00	0,54	0,01	0,20	0,07	0,05	0,27	0,47	0,68	0,47	0,30	0,35
myśliborski	1,00	1,26	0,15	0,24	0,24	0,12	0,04	0,82	0,86	0,87	1,30	1,01
policki	1,00	4,85	0,04	0,07	0,11	0,12	0,04	0,87	0,74	0,48	0,45	0,48
pyrzycki	1,00	1,31	1,00	2,26	0,28	0,06	0,07	1,81	0,87	1,35	1,95	0,98
sławieński	1,00	1,62	0,06	0,01	0,04	0,01	0,18	1,34	0,83	1,19	0,74	1,32
stargardzki	1,00	1,89	0,28	0,31	0,34	0,39	0,10	3,27	3,72	1,21	7,51	1,27
szczecinecki	1,00	0,42	0,03	0,07	0,04	0,13	0,19	0,85	0,38	0,39	0,68	0,31
świdwiński	1,00	0,34	0,12	0,45	0,19	0,12	0,01	0,76	0,66	1,17	1,02	0,43
wałecki	1,00	3,19	0,26	0,16	0,23	0,07	0,18	1,34	1,18	2,04	0,56	0,47

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tendencje rozwojowe liczby przestępstw o charakterze gospodarczym na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego były zróżnicowane, co można zaobserwować na podstawie średniorocznego tempa zmian badanego zjawiska w latach 2005–2016 (tab. 20). Były powiaty, w których liczba przestępstw o charakterze gospodarczym systematycznie malała, ale też w niektórych powiatach zaobserwowano tendencje rosnące tego zjawiska.

Tabela 20. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw o charakterze gospodarczym na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	Średnioroczne tempo zmian (%)
szczecinecki	−10,0
łobeski	−9,1
gryfiński	−8,2
świdwiński	−7,3
wałecki	−6,7
policki	−6,5
Świnoujście	−6,2
goleniowski	−4,0
drawski	−2,6
gryficki	−2,3
pyrzycki	−0,1
myśliborski	0,1
białogardzki	1,9
stargardzki	2,2
sławieński	2,5
Szczecin	3,1
choszczeński	5,4
kamieński	10,5
koszaliński	10,8
kołobrzeski	23,8

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Największy spadek liczby przestępstw o charakterze gospodarczym na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016 zaobserwowano w powiatach: szczecineckim,

łobeskim, gryfińskim i świdwińskim, na terenie których liczba przestępstw o charakterze gospodarczym malała średnio z roku na rok w największym tempie, to znaczy odpowiednio: −10,0%, −9,1%, −8,2%, oraz −7,3%. Natomiast w powiatach: myśliborskim, białogardzkim, stargardzkim, sławieńskim, w Szczecinie, choszczeńskim, kamieńskim, koszalińskim i kołobrzeskim zaobserwowano wzrost przestępstw gospodarczych w latach 2005–2016. Najbezpieczniejsze pod tym względem były powiaty: gryfiński, policki, łobeski i sławieński. Największe zagrożenie z powodu przestępstw o charakterze gospodarczym w 2016 roku wystąpiło w powiatach: Szczecin, koszalińskim oraz kołobrzeskim (tab. 21).

Tabela 21. Liczba stwierdzonych przypadków przestępstw o charakterze gospodarczym na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Powiat	Liczba przestępstw gospodarczych na 10 000 mieszkańców
gryfiński	8,41
policki	9,46
łobeski	13,28
sławieński	15,96
gryficki	16,02
Świnoujście	16,30
pyrzycki	16,73
stargardzki	16,97
myśliborski	17,16
świdwiński	17,39
wałecki	17,77
goleniowski	18,19
szczecinecki	19,51
białogardzki	21,76
choszczeński	27,83
drawski	28,80
kamieński	29,60
Szczecin	39,37
koszaliński	41,21
kołobrzeski	98,80

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Należy jednak wyróżnić trzy podokresy, w których natężenie tych zdarzeń było różne. Pierwszy okres to lata 2005–2007, kiedy liczba przestępstw gospodarczych była relatywnie wysoka – średnio 25–30 zdarzeń na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego. Następny okres to lata 2008–2011 przypadające na czas spowolnienia gospodarczego, wywołanego światowym kryzysem gospodarczym 2008–2012, w którym liczba stwierdzonych przestępstw o charakterze gospodarczym spadła do bardzo niskiego poziomu 3–7 przestępstw na 10 000 mieszkańców. Ostatni okres to czas prosperity gospodarczej na świecie, czyli lata 2012–2016. W tym czasie liczba przestępstw gospodarczych ponownie wzrosła do poziomu średnio 25–40 przestępstw na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego, a w pojedynczych powiatach potrafiła przekroczyć nawet 100 na 10 000 mieszkańców, np. w 2015 roku w powiecie choszczeńskim (158,06) i w powiecie stargardzkim (100,6).

Bójki i pobicia

W tabeli 22 przedstawiono dane statystyczne dotyczące bójek i pobić w powiatach województwa zachodniopomorskiego.

W celu oceny dynamiki zjawisk wyznaczono jednopodstawowe wskaźniki dynamiki, przyjmując za podstawę do porównania 2005 rok. Wskaźniki przedstawiono w tabeli 23.

Jak widać, tendencje do wywoływania bójek i pobić na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego były zróżnicowane, co można zaobserwować na podstawie średniorocznego tempa zmian badanego zjawiska w latach 2005–2016 (tab. 23). W większości powiatów wystąpiła tendencja do zmniejszania się tego zjawiska, stan bezpieczeństwa w tych powiatach poprawiał się z tego powodu. W jednym powiecie – kołobrzeskim – liczba bójek i pobić w 2016 roku była wyższa niż w 2005.

Największy spadek liczby bójek i pobić na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016 zaobserwowano w powiatach: kamieńskim, sławieńskim, szczecineckim, choszczeńskim, świdwińskim, gdzie liczba bójek i pobić malała średnio z roku na rok w największym tempie, to znaczy odpowiednio: −23,4%, −17,1%, −16,6%, −12,8% oraz −11,3. Niestety, w powiecie kołobrzeskim liczba bójek i pobić rosła systematycznie średnio o 3,9% rocznie w latach 2005–2016. Największe zagrożenie z powodu bójek i pobić w 2016 roku wystąpiło w powiatach: gryfickim, goleniowskim, gryfińskim i myśliborskim Najbezpieczniejsze pod tym względem były powiaty: kamieński, szczecinecki, sławieński i koszaliński (tab. 25).

Tabela 22. Liczba bójek i pobić na 10 000 mieszkańców
w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	2,77	3,18	4,07	3,12	2,14	2,97	2,78	3,20	2,47	1,72	1,41	1,21
koszaliński	3,49	5,58	5,53	6,05	5,99	6,81	6,46	6,39	2,34	1,66	1,50	0,98
Świnoujście	3,66	3,18	2,45	5,39	2,94	2,41	4,34	3,13	2,18	1,70	2,43	1,70
białogardzki	4,56	2,48	3,52	3,73	2,69	4,65	2,64	2,03	2,86	2,26	1,44	1,45
choszczeński	4,59	2,80	4,41	8,04	3,62	4,15	4,17	5,98	3,61	2,41	1,01	1,02
drawski	2,23	1,89	1,73	2,26	1,04	1,02	3,74	1,53	1,20	2,75	1,89	1,38
goleniowski	3,56	2,66	3,40	1,63	1,88	3,67	2,81	1,34	2,92	1,82	1,46	2,06
gryficki	4,27	4,93	5,44	7,58	4,13	4,35	4,85	4,69	2,92	2,60	2,12	1,96
gryfiński	5,43	6,50	3,13	4,33	3,38	3,55	4,87	2,38	2,15	1,91	1,44	2,28
kamieński	3,98	4,62	5,66	3,76	4,61	3,71	3,31	3,74	1,88	1,26	1,26	0,21
kołobrzeski	0,66	1,31	0,65	1,43	0,65	1,89	1,13	1,76	0,38	1,01	0,63	1,01
łobeski	3,65	4,18	8,64	6,55	3,15	2,59	6,51	4,45	2,90	2,65	1,59	1,59
myśliborski	5,48	3,42	2,97	3,72	5,07	3,96	2,35	2,36	2,07	1,63	1,49	2,39
policki	2,68	4,94	7,07	3,09	3,33	3,51	2,49	2,86	1,61	0,66	0,52	1,17
pyrzycki	4,25	3,75	4,26	5,50	3,26	2,69	2,94	2,46	1,23	1,23	0,75	1,75
sławieński	4,16	4,69	4,88	3,48	1,92	2,41	2,58	4,49	2,07	2,09	1,57	0,53
stargardzki	4,35	4,77	4,53	4,61	3,35	4,96	3,80	4,47	1,74	2,16	0,83	1,66
szczecinecki	3,75	2,98	4,14	3,38	3,37	2,76	3,52	2,39	1,14	1,90	1,02	0,51
świdwiński	5,50	4,10	3,09	4,53	2,68	5,26	3,05	2,04	1,24	1,45	1,46	1,47
wałecki	3,83	4,76	3,49	3,87	3,70	2,54	2,73	3,83	1,47	0,74	0,74	1,30

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 23. Jednopodstawowe indeksy dynamiki liczby bójek i pobić na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1)

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	1,00	0,91	0,11	0,09	0,11	0,15	0,10	1,63	1,23	1,81	1,75	1,40
koszaliński	1,00	1,19	0,22	0,06	0,07	0,06	0,08	1,77	4,22	3,31	2,61	3,08
Świnoujście	1,00	0,77	0,16	0,16	0,28	0,10	0,12	0,45	0,26	0,74	0,78	0,49
białogardzki	1,00	0,83	0,12	0,31	0,14	0,20	0,17	3,21	1,74	1,69	4,40	1,24
choszczeński	1,00	2,57	0,13	0,09	0,19	0,27	0,09	2,17	1,04	5,85	10,16	1,79
drawski	1,00	0,45	0,07	0,18	0,20	0,20	0,10	0,78	0,37	0,35	1,19	0,75
goleniowski	1,00	0,61	0,23	0,13	0,16	0,35	0,09	1,77	0,49	0,45	0,61	0,64
gryficki	1,00	0,99	0,06	0,14	0,33	0,09	0,05	0,84	0,67	0,89	1,04	0,77
gryfiński	1,00	1,06	0,13	0,53	0,26	0,09	0,06	0,51	0,92	0,36	0,50	0,39
kamieński	1,00	2,07	0,51	0,87	0,08	0,46	0,02	1,75	1,12	0,76	3,95	3,00
kołobrzeski	1,00	2,37	0,08	0,36	0,26	0,28	0,21	1,80	7,64	2,88	1,61	10,43
łobeski	1,00	0,54	0,01	0,20	0,07	0,05	0,27	0,47	0,68	0,47	0,30	0,35
myśliborski	1,00	1,26	0,15	0,24	0,24	0,12	0,04	0,82	0,86	0,87	1,30	1,01
policki	1,00	4,85	0,04	0,07	0,11	0,12	0,04	0,87	0,74	0,48	0,45	0,48
pyrzycki	1,00	1,31	1,00	2,26	0,28	0,06	0,07	1,81	0,87	1,35	1,95	0,98
sławieński	1,00	1,62	0,06	0,01	0,04	0,01	0,18	1,34	0,83	1,19	0,74	1,32
stargardzki	1,00	1,89	0,28	0,31	0,34	0,39	0,10	3,27	3,72	1,21	7,51	1,27
szczecinecki	1,00	0,42	0,03	0,07	0,04	0,13	0,19	0,85	0,38	0,39	0,68	0,31
świdwiński	1,00	0,34	0,12	0,45	0,19	0,12	0,01	0,76	0,66	1,17	1,02	0,43
wałecki	1,00	3,19	0,26	0,16	0,23	0,07	0,18	1,34	1,18	2,04	0,56	0,47

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 24. Średnioroczne tempo zmian liczby bójek i pobić na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	Średnioroczne tempo zmian (%)
kamieński	−23,4
sławieński	−17,1
szczecinecki	−16,6
choszczeński	−12,8
świdwiński	−11,3
koszaliński	−10,9
białogardzki	−9,9
wałecki	−9,4
stargardzki	−8,4
pyrzycki	−7,8
gryfiński	−7,6
policki	−7,3
myśliborski	−7,3
Szczecin	−7,3
łobeski	−7,3
gryficki	−6,8
Świnoujście	−6,7
goleniowski	−4,9
drawski	−4,3
kołobrzeski	3,9

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 25. Liczba stwierdzonych przypadków bójek i pobić na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Powiat	Liczba napadów i rozbojów na 10 000 mieszkańców
1	2
kamieński	0,21
szczecinecki	0,51
sławieński	0,53

1	2
koszaliński	0,98
kołobrzeski	1,01
choszczeński	1,02
policki	1,17
Szczecin	1,21
wałecki	1,30
drawski	1,38
białogardzki	1,45
świdwiński	1,47
łobeski	1,59
stargardzki	1,66
Świnoujście	1,70
pyrzycki	1,75
gryficki	1,96
goleniowski	2,06
gryfiński	2,28
myśliborski	2,39

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Kradzież z włamaniem

W tabeli 26 przedstawiono dane statystyczne dotyczące kradzieży z włamaniem (w tym kradzieży samochodu poprzez włamanie) w powiatach województwa zachodniopomorskiego. Dane absolutne zostały przeliczone na 10 000 mieszkańców w celu ich przestrzennej porównywalności.

W celu oceny dynamiki zjawisk wyznaczono jednopodstawowe wskaźniki dynamiki, przyjmując za podstawę do porównania 2005 rok. Wskaźniki przedstawiono w tabeli 27.

We wszystkich powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 wystąpiły spadkowe tendencje w liczbie tej kategorii przestępstw. Z jednej strony poprawił się poziom bezpieczeństwa w regionie z powodu spadku tego zagrożenia, z drugiej strony zmniejszyło się zróżnicowanie przestrzenne tego zjawiska, doszło do konwergencji bezpieczeństwa.

Tabela 26. Liczba kradzieży z włamaniem na 10 000 mieszkańców
w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	128,07	103,99	89,50	76,62	89,91	88,58	76,12	54,75	60,10	59,38	46,07	40,48
koszaliński	87,63	72,37	54,56	43,53	44,93	36,12	41,27	33,51	35,17	35,69	31,70	20,95
Świnoujście	50,33	38,46	38,66	25,96	19,38	15,19	21,44	23,13	28,28	20,84	22,36	25,29
białogardzki	60,90	45,32	33,57	26,92	50,77	55,59	43,41	45,14	42,13	38,41	26,42	18,03
choszczeński	47,06	45,98	35,92	26,12	29,78	41,49	46,68	22,33	46,87	29,77	20,21	19,71
drawski	63,35	61,08	41,63	31,64	32,18	26,62	34,85	27,76	29,79	30,89	24,80	26,39
goleniowski	55,10	46,25	47,13	42,85	45,54	52,24	62,48	39,85	60,05	29,94	27,56	18,55
gryficki	68,56	53,75	33,27	33,63	67,00	50,96	62,58	40,94	39,73	34,95	33,24	26,81
gryfiński	63,63	39,74	31,19	38,15	28,37	36,26	39,51	35,31	42,92	24,62	28,40	19,94
kamieński	85,14	66,39	44,04	35,55	42,71	42,22	52,70	38,85	49,64	37,70	33,90	35,73
kołobrzeski	71,17	49,99	39,84	36,34	49,55	42,59	39,10	37,17	29,89	47,13	29,93	19,63
łobeski	72,53	55,97	41,09	46,38	46,50	76,23	88,78	41,87	43,20	48,14	43,25	21,26
myśliborski	80,10	66,38	51,59	48,65	52,63	52,19	38,09	45,99	56,57	45,09	30,53	29,25
policki	60,67	79,80	40,49	41,21	33,15	34,72	32,35	26,32	24,57	33,56	21,51	19,04
pyrzycki	58,25	44,05	29,55	27,75	50,09	43,53	42,68	22,63	31,09	18,77	12,68	10,74
sławieński	50,76	57,67	36,63	28,40	36,83	29,58	34,94	23,12	28,87	14,79	18,89	19,99
stargardzki	71,07	59,13	61,08	48,05	49,86	64,14	69,15	42,01	51,94	34,33	25,24	19,88
szczecinecki	41,26	40,89	31,85	18,70	23,36	18,96	25,39	16,26	26,29	20,92	16,93	11,22
świdwiński	41,18	52,44	45,72	33,15	33,84	44,49	36,80	27,81	27,79	32,06	26,88	27,87
wałecki	72,29	49,99	34,19	25,23	31,98	36,09	39,28	34,83	36,27	35,14	20,11	20,55

Źródło :obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 27. Jednopodstawowe indeksy dynamiki liczby kradzieży z włamaniami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1)

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	1,00	0,81	0,70	0,60	0,70	0,69	0,59	0,43	0,47	0,46	0,36	0,32
koszaliński	1,00	0,83	0,62	0,50	0,51	0,41	0,47	0,38	0,40	0,41	0,36	0,24
Świnoujście	1,00	0,76	0,77	0,52	0,39	0,30	0,43	0,46	0,56	0,41	0,44	0,50
białogardzki	1,00	0,74	0,55	0,44	0,83	0,91	0,71	0,74	0,69	0,63	0,43	0,30
choszczeński	1,00	0,98	0,76	0,55	0,63	0,88	0,99	0,47	1,00	0,63	0,43	0,42
drawski	1,00	0,96	0,66	0,50	0,51	0,42	0,55	0,44	0,47	0,49	0,39	0,42
goleniowski	1,00	0,84	0,86	0,78	0,83	0,95	1,13	0,72	1,09	0,54	0,50	0,34
gryficki	1,00	0,78	0,49	0,49	0,98	0,74	0,91	0,60	0,58	0,51	0,48	0,39
gryfiński	1,00	0,62	0,49	0,60	0,45	0,57	0,62	0,55	0,67	0,39	0,45	0,31
kamieński	1,00	0,78	0,52	0,42	0,50	0,50	0,62	0,46	0,58	0,44	0,40	0,42
kołobrzeski	1,00	0,70	0,56	0,51	0,70	0,60	0,55	0,52	0,42	0,66	0,42	0,28
łobeski	1,00	0,77	0,57	0,64	0,64	1,05	1,22	0,58	0,60	0,66	0,60	0,29
myśliborski	1,00	0,83	0,64	0,61	0,66	0,65	0,48	0,57	0,71	0,56	0,38	0,37
Policki	1,00	1,32	0,67	0,68	0,55	0,57	0,53	0,43	0,40	0,55	0,35	0,31
pyrzycki	1,00	0,76	0,51	0,48	0,86	0,75	0,73	0,39	0,53	0,32	0,22	0,18
sławieński	1,00	1,14	0,72	0,56	0,73	0,58	0,69	0,46	0,57	0,29	0,37	0,39
stargardzki	1,00	0,83	0,86	0,68	0,70	0,90	0,97	0,59	0,73	0,48	0,36	0,28
szczecinecki	1,00	0,99	0,77	0,45	0,57	0,46	0,62	0,39	0,64	0,51	0,41	0,27
świdwiński	1,00	1,27	1,11	0,80	0,82	1,08	0,89	0,68	0,67	0,78	0,65	0,68
wałecki	1,00	0,69	0,47	0,35	0,44	0,50	0,54	0,48	0,50	0,49	0,28	0,28

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 28. Średnioroczne tempo zmian liczby kradzieży z włamaniami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	Średnioroczne tempo zmian (%)
pyrzycki	−14,3
koszaliński	−12,2
szczecinecki	−11,2
kołobrzeski	−11,0
stargardzki	−10,9
wałecki	−10,8
łobeski	−10,6
białogardzki	−10,5
gryfiński	−10,0
policki	−10,0
Szczecin	−9,9
goleniowski	−9,4
myśliborski	−8,8
gryficki	−8,2
sławieński	−8,1
drawski	−7,7
choszczeński	−7,6
kamieński	−7,6
Świnoujście	−6,1
świdwiński	−3,5

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Największy spadek liczby tej kategorii przestępstw na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016 zaobserwowano w powiatach: pyrzyckim, koszalińskim, szczecineckim, kołobrzeskim i stargardzkim. W powiatach tych średnioroczne spadki przestępstw kradzieży z włamaniami wyniosły w latach 2005–2016 odpowiednio −14,3%, −12,2%, −11,2%, −11,0% oraz −10,9% rocznie. Największe zagrożenie z powodu kradzieży z włamaniami w 2016 roku wystąpiło w powiatach: świdwińskim, myśliborskim, kamieńskim oraz w Szczecinie. Najbezpieczniejszymi powiatami pod tym względem były powiaty: pyrzycki, szczecinecki, białogardzki i goleniowski (tab. 29).

Tabela 29. Liczba stwierdzonych przypadków kradzieży z włamaniami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Powiat	Liczba kradzieży z włamaniami na 10 000 mieszkańców
pyrzycki	10,74
szczecinecki	11,22
białogardzki	18,03
goleniowski	18,55
policki	19,04
kołobrzeski	19,63
choszczeński	19,71
stargardzki	19,88
gryfiński	19,94
sławieński	19,99
wałecki	20,55
koszaliński	20,95
łobeski	21,26
Świnoujście	25,29
drawski	26,39
gryficki	26,81
świdwiński	27,87
myśliborski	29,25
kamieński	35,73
Szczecin	40,48

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Handel narkotykami

W tabeli 30 przedstawiono dane statystyczne dotyczące handlu narkotykami w powiatach województwa zachodniopomorskiego.

W celu oceny dynamiki tej kategorii przestępstw wyznaczono jednopodstawowe wskaźniki dynamiki, przyjmując za podstawę do porównania 2005 rok. Wskaźniki przedstawiono w tabeli 31.

Tabela 30. Liczba stwierdzonych przestępstw handlu narkotykami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	27,97	22,54	23,42	18,50	17,67	19,52	18,55	22,60	16,56	14,71	18,69	21,19
koszaliński	18,39	22,92	37,61	27,53	29,88	29,71	26,98	33,68	21,87	25,89	23,53	26,53
Świnoujście	27,36	22,78	19,57	19,84	17,91	19,77	25,05	13,49	10,15	9,93	9,96	16,05
białogardzki	9,74	6,62	11,19	5,80	4,97	15,36	30,42	34,97	25,56	14,79	17,96	23,42
choszczeński	40,48	28,79	24,88	26,32	31,99	22,13	60,38	46,25	37,05	25,35	31,33	20,11
drawski	9,96	6,02	16,58	9,39	13,39	16,11	19,04	16,18	9,59	14,07	12,92	10,00
goleniowski	25,83	9,63	10,33	7,54	17,89	45,63	11,84	17,42	12,40	14,54	17,97	11,40
gryficki	11,67	17,42	14,66	16,16	12,05	12,74	12,94	9,71	8,27	9,10	8,96	16,19
gryfiński	15,09	15,29	15,06	8,18	14,37	13,03	11,15	11,30	18,48	16,37	18,57	20,66
kamieński	15,52	24,58	28,73	18,19	27,21	9,88	19,01	4,99	28,36	30,78	14,95	13,95
kołobrzeski	8,81	12,33	18,81	22,53	17,77	17,51	20,62	27,38	17,46	18,35	14,84	16,24
łobeski	28,96	28,51	9,16	18,87	10,51	24,63	27,86	9,68	9,48	30,16	10,08	7,97
myśliborski	17,18	8,61	17,54	13,99	13,27	12,17	4,12	31,84	15,66	12,76	13,55	10,00
policki	9,77	12,50	22,88	17,66	19,83	13,07	10,37	15,27	10,34	9,95	7,34	9,33
pyrzycki	12,50	8,01	10,02	3,00	4,26	6,60	3,68	11,07	19,49	17,78	14,42	13,98
sławieński	11,95	14,76	13,60	6,10	6,98	6,88	8,09	4,83	4,32	5,22	7,17	4,73
stargardzki	6,78	7,20	6,63	7,72	9,47	11,24	23,16	8,60	11,85	12,27	10,13	14,97
szczecinecki	26,90	23,03	23,18	7,53	9,47	13,19	21,12	15,12	20,48	12,93	9,67	10,20
świdwiński	26,30	35,64	15,24	15,85	11,14	11,93	22,57	18,00	19,35	10,14	27,30	33,73
wałecki	31,58	28,93	22,24	23,20	19,41	10,88	12,91	18,23	23,44	24,84	15,68	10,18

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 31. Jednopodstawowe indeksy dynamiki przestępstw handlu narkotykami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1)

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	1,00	0,81	0,84	0,66	0,63	0,70	0,66	0,81	0,59	0,53	0,67	0,76
koszaliński	1,00	1,25	2,05	1,50	1,62	1,62	1,47	1,83	1,19	1,41	1,28	1,44
Świnoujście	1,00	0,83	0,72	0,73	0,65	0,72	0,92	0,49	0,37	0,36	0,36	0,59
białogardzki	1,00	0,68	1,15	0,60	0,51	1,58	3,12	3,59	2,63	1,52	1,84	2,41
choszczeński	1,00	0,71	0,61	0,65	0,79	0,55	1,49	1,14	0,92	0,63	0,77	0,50
drawski	1,00	0,60	1,67	0,94	1,35	1,62	1,91	1,62	0,96	1,41	1,30	1,00
goleniowski	1,00	0,37	0,40	0,29	0,69	1,77	0,46	0,67	0,48	0,56	0,70	0,44
gryficki	1,00	1,49	1,26	1,38	1,03	1,09	1,11	0,83	0,71	0,78	0,77	1,39
gryfiński	1,00	1,01	1,00	0,54	0,95	0,86	0,74	0,75	1,22	1,08	1,23	1,37
kamieński	1,00	1,58	1,85	1,17	1,75	0,64	1,23	0,32	1,83	1,98	0,96	0,90
kołobrzeski	1,00	1,40	2,13	2,56	2,02	1,99	2,34	3,11	1,98	2,08	1,68	1,84
łobeski	1,00	0,98	0,32	0,65	0,36	0,85	0,96	0,33	0,33	1,04	0,35	0,28
myśliborski	1,00	0,50	1,02	0,81	0,77	0,71	0,24	1,85	0,91	0,74	0,79	0,58
policki	1,00	1,28	2,34	1,81	2,03	1,34	1,06	1,56	1,06	1,02	0,75	0,95
pyrzycki	1,00	0,64	0,80	0,24	0,34	0,53	0,29	0,89	1,56	1,42	1,15	1,12
sławieński	1,00	1,24	1,14	0,51	0,58	0,58	0,68	0,40	0,36	0,44	0,60	0,40
stargardzki	1,00	1,06	0,98	1,14	1,40	1,66	3,42	1,27	1,75	1,81	1,49	2,21
szczecinecki	1,00	0,86	0,86	0,28	0,35	0,49	0,79	0,56	0,76	0,48	0,36	0,38
świdwiński	1,00	1,36	0,58	0,60	0,42	0,45	0,86	0,68	0,74	0,39	1,04	1,28
wałecki	1,00	0,92	0,70	0,73	0,61	0,34	0,41	0,58	0,74	0,79	0,50	0,32

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tendencje rozwojowe w przestępstwach handlu narkotykami w powiatach województwa zachodniopomorskiego były zróżnicowane, co można zaobserwować na podstawie średniorocznego tempa zmian badanego zjawiska w latach 2005–2016 (tab. 32). Były powiaty, w których liczba przestępstw systematycznie malała, ale też w niektórych zaobserwowano tendencje rosnące tego zjawiska. Nie bez znaczenia w tej kategorii przestępczości pozostaje aktywność policji w ujawnianiu przypadków handlu narkotykami. Im mniejsze zaangażowanie policji w sposobie rozpracowywania środowisk dilerów, miejsc produkcji narkotyków, przemytu, tym mniejsze są efekty ujawnialności tej kategorii przestępstw.

Tabela 32. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw handlu narkotykami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	Średnioroczne tempo zmian (%)
łobeski	−11,1
wałecki	−9,8
szczecinecki	−8,4
sławieński	−8,1
goleniowski	−7,2
choszczeński	−6,2
myśliborski	−4,8
Świnoujście	−4,7
Szczecin	−2,5
kamieński	−1,0
policki	−0,4
drawski	0,0
pyrzycki	1,0
świdwiński	2,3
gryfiński	2,9
gryficki	3,0
koszaliński	3,4
kołobrzeski	5,7
stargardzki	7,5
białogardzki	8,3

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Największy spadek przestępstw handlu narkotykami na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016 zanotowano w powiatach: łobeskim, wałeckim, szczecineckim, sławieńskim i goleniowskim. W powiatach tych średnioroczne spadki ujawnionych przestępstw handlu narkotykami wyniosły w latach 2005–2016 odpowiednio −11,1%, −9,8%, −8,4%, −8,1% oraz −7,2% rocznie. Najbezpieczniejszymi powiatami pod względem handlu narkotykami były powiaty: sławieński, łobeski, policki, myśliborski oraz drawski. Największe zagrożenie z powodu handlu narkotykami w 2016 roku wystąpiło w powiatach: Szczecin, białogardzkim, koszalińskim oraz świdwińskim.

Tabela 33. Liczba stwierdzonych przestępstw handlu narkotykami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Powiat	Przestępstwa stwierdzone handlu narkotykami na 10 000 mieszkańców
sławieński	4,73
łobeski	7,97
policki	9,33
myśliborski	10,00
drawski	10,00
wałecki	10,18
szczecinecki	10,20
goleniowski	11,40
kamieński	13,95
pyrzycki	13,98
stargardzki	14,97
Świnoujście	16,05
gryficki	16,19
kołobrzeski	16,24
choszczeński	20,11
gryfiński	20,66
Szczecin	21,19
białogardzki	23,42
koszaliński	26,53
świdwiński	33,73

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 34. Liczba zdarzeń polegających na prowadzeniu pojazdu
w stanie nietrzeźwości na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	22,84	34,03	31,14	26,47	29,07	26,18	24,32	24,36	20,53	14,88	12,97	12,42
koszaliński	34,27	45,96	59,39	60,70	64,64	59,01	54,82	41,85	36,48	24,52	21,29	19,97
Świnoujście	47,64	52,18	55,54	57,31	58,14	46,53	55,40	63,84	51,24	29,56	25,76	23,59
białogardzki	55,31	65,81	66,51	64,81	57,40	74,79	73,22	61,00	43,56	25,06	23,74	14,92
choszczeński	43,27	67,97	69,03	92,81	92,34	66,97	67,13	59,01	56,28	22,33	20,62	19,30
drawski	40,52	48,86	58,91	84,49	78,80	53,91	62,22	62,50	53,94	28,32	25,83	17,94
goleniowski	61,97	69,57	59,48	52,27	73,31	74,51	70,66	60,44	50,93	31,63	21,98	23,04
gryficki	75,63	85,15	84,34	70,07	91,59	70,79	70,35	75,57	54,81	26,66	19,88	31,23
gryfiński	29,58	48,65	49,14	40,20	49,50	47,64	51,86	44,35	37,55	19,48	17,73	18,74
kamieński	60,19	77,52	120,38	71,94	103,41	96,58	84,52	65,45	67,37	29,32	29,27	23,26
kołobrzeski	33,02	53,79	77,47	78,02	69,91	79,38	66,64	70,45	55,39	19,35	22,51	17,24
łobeski	58,96	79,77	72,24	75,47	84,60	77,52	86,96	75,63	52,68	18,52	21,49	20,46
myśliborski	34,50	67,57	52,78	45,53	51,58	55,56	41,47	44,07	41,80	24,18	21,00	18,95
policki	40,34	48,62	42,90	44,89	50,37	41,05	40,65	41,86	29,94	17,78	16,39	13,34
pyrzycki	54,25	77,08	61,61	56,00	69,87	67,99	68,67	51,90	45,15	22,48	17,66	13,73
sławieński	42,09	62,19	60,18	61,86	65,45	55,03	62,31	50,73	48,74	24,35	22,73	19,29
stargardzki	39,59	52,93	53,86	54,59	76,50	54,80	54,09	43,09	35,78	16,75	15,36	13,81
szczecinecki	31,56	43,74	48,55	59,48	69,95	72,46	77,94	56,96	36,41	18,89	18,71	15,05
świdwiński	38,33	61,05	121,31	73,71	81,08	60,07	52,05	49,90	51,05	36,41	31,46	24,72
wałecki	49,65	55,11	74,44	62,60	76,71	61,47	54,55	50,69	44,69	32,20	24,54	17,59

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 35. Jednopodstawowe indeksy dynamiki przestępstw prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1)

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	1,00	1,49	1,36	1,16	1,27	1,15	1,06	1,07	0,90	0,65	0,57	0,54
koszaliński	1,00	1,34	1,73	1,77	1,89	1,72	1,60	1,22	1,06	0,72	0,62	0,58
Świnoujście	1,00	1,10	1,17	1,20	1,22	0,98	1,16	1,34	1,08	0,62	0,54	0,50
białogardzki	1,00	1,19	1,20	1,17	1,04	1,35	1,32	1,10	0,79	0,45	0,43	0,27
choszczeński	1,00	1,57	1,60	2,14	2,13	1,55	1,55	1,36	1,30	0,52	0,48	0,45
drawski	1,00	1,21	1,45	2,09	1,94	1,33	1,54	1,54	1,33	0,70	0,64	0,44
goleniowski	1,00	1,12	0,96	0,84	1,18	1,20	1,14	0,98	0,82	0,51	0,35	0,37
gryficki	1,00	1,13	1,12	0,93	1,21	0,94	0,93	1,00	0,72	0,35	0,26	0,41
gryfiński	1,00	1,64	1,66	1,36	1,67	1,61	1,75	1,50	1,27	0,66	0,60	0,63
kamieński	1,00	1,29	2,00	1,20	1,72	1,60	1,40	1,09	1,12	0,49	0,49	0,39
kołobrzeski	1,00	1,63	2,35	2,36	2,12	2,40	2,02	2,13	1,68	0,59	0,68	0,52
łobeski	1,00	1,35	1,23	1,28	1,43	1,31	1,47	1,28	0,89	0,31	0,36	0,35
myśliborski	1,00	1,96	1,53	1,32	1,50	1,61	1,20	1,28	1,21	0,70	0,61	0,55
policki	1,00	1,21	1,06	1,11	1,25	1,02	1,01	1,04	0,74	0,44	0,41	0,33
pyrzycki	1,00	1,42	1,14	1,03	1,29	1,25	1,27	0,96	0,83	0,41	0,33	0,25
sławieński	1,00	1,48	1,43	1,47	1,55	1,31	1,48	1,21	1,16	0,58	0,54	0,46
stargardzki	1,00	1,34	1,36	1,38	1,93	1,38	1,37	1,09	0,90	0,42	0,39	0,35
szczecinecki	1,00	1,39	1,54	1,88	2,22	2,30	2,47	1,80	1,15	0,60	0,59	0,48
świdwiński	1,00	1,59	3,17	1,92	2,12	1,57	1,36	1,30	1,33	0,95	0,82	0,65
wałecki	1,00	1,11	1,50	1,26	1,54	1,24	1,10	1,02	0,90	0,65	0,49	0,35

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości

W tabeli 34 przedstawiono dane statystyczne dotyczące prowadzenia pojazdu w stanie nietrzeźwości w powiatach województwa zachodniopomorskiego. Podobnie jak poprzednio, dane absolutne zostały przeliczone na 10 000 mieszkańców w celu sprowadzenia ich do wzajemnej przestrzennej porównywalności.

W celu oceny dynamiki tej kategorii przestępstw wyznaczono jednopodstawowe wskaźniki dynamiki, przyjmując za podstawę do porównania 2005 rok. Wskaźniki przedstawiono w tabeli 35.

Tabela 36. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	Średnioroczne tempo zmian (%)
pyrzycki	−11,7
białogardzki	−11,2
policki	−9,6
łobeski	−9,2
stargardzki	−9,1
wałecki	−9,0
goleniowski	−8,6
kamieński	−8,3
gryficki	−7,7
drawski	−7,1
choszczeński	−7,1
sławieński	−6,8
szczecinecki	−6,5
Świnoujście	−6,2
kołobrzeski	−5,7
Szczecin	−5,4
myśliborski	−5,3
koszaliński	−4,8
gryfiński	−4,1
świdwiński	−3,9

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

We wszystkich powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 wystąpiły spadkowe tendencje przestępstw prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości. Z jednej strony poprawił się poziom bezpieczeństwa w regionie z powodu spadku tego zagrożenia, z drugiej strony zmniejszyło się zróżnicowanie przestrzenne tego zjawiska, doszło do konwergencji bezpieczeństwa.

Tabela 37. Liczba stwierdzonych przypadków prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Powiat	Liczba prowadzenia pojazdów na 10 000 mieszkańców pod wpływem alkoholu
Szczecin	12,42
policki	13,34
pyrzycki	13,73
stargardzki	13,81
białogardzki	14,92
szczecinecki	15,05
kołobrzeski	17,24
wałecki	17,59
drawski	17,94
gryfiński	18,74
myśliborski	18,95
sławieński	19,29
choszczeński	19,30
koszaliński	19,97
łobeski	20,46
goleniowski	23,04
kamieński	23,26
Świnoujście	23,59
świdwiński	24,72
gryficki	31,23

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Największy spadek przestępstw prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016 zanotowano w powiatach: pyrzyckim, białogardzkim, policki. W powiatach tych średnioroczne spadki prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości wyniosły w latach 2005–2016 odpowiednio −11,7%, −11,2%, −9,6%. Największe zagrożenie z powodu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu w 2016 roku wystąpiło w powiatach: gryfickim, świdwińskim, Świnoujście, kamieńskim. Najbezpieczniejszymi powiatami pod względem prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości były: Szczecin, policki, pyrzycki, stargardzki. Dane obrazuje tabela 37.

Kradzież cudzej rzeczy

Kradzieże cudzej rzeczy to najczęściej występujące zagrożenie bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim. W tabeli 38 przedstawiono dane statystyczne dotyczące liczby kradzieży w powiatach województwa zachodniopomorskiego. Podobnie jak poprzednio, dane zostały przeliczone na 10 000 mieszkańców, w celu sprowadzenia ich do wzajemnej przestrzennej porównywalności.

W celu oceny dynamiki zjawisk wyznaczono jednopodstawowe wskaźniki dynamiki, przyjmując za podstawę do porównania 2005 rok. Wskaźniki przedstawiono w tabeli 39.

We wszystkich powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 wystąpiły spadkowe tendencje w liczbie przestępstw kradzieży. Podobnie jak w przypadku innych zagrożeń bezpieczeństwa, z jednej strony poprawił się poziom bezpieczeństwa w regionie z powodu spadku tego rodzaju przestępstwa, z drugiej strony zmniejszyło się zróżnicowanie przestrzenne tego zjawiska, czyli wystąpiła konwergencja bezpieczeństwa w granicach województwa zachodniopomorskiego. Dane zobrazowano w tabeli 40.

Największy spadek przestępstw kradzieży na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016 zanotowano w powiatach: pyrzyckim, sławieńskim, łobeskim, policki, choszczeńskim i szczecineckim. W powiatach tych średnioroczne spadki liczby kradzieży wyniosły w latach 2005–2016 odpowiednio: −15,9%, −13,8%, −13,8%, −13,2% oraz −11,1% rocznie Najniższe średnioroczne spadki tempa zmian zaobserwowano w powiatach: koszalińskim (−7,7% rocznie), gryfickim (−7,3% rocznie) i w Świnoujściu (−3,7% rocznie). Największe zagrożenie z powodu kradzieży cudzej rzeczy w 2016 roku wystąpiło w powiatach: Szczecin, kamieński i Świnoujście. Najbezpieczniejszymi powiatami pod względem kradzieży na 10 000 mieszkańców były powiaty: pyrzycki, łobeski, choszczeński i policki.

Tabela 38. Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 10 000 mieszkańców
w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	142,88	112,18	97,84	92,94	99,56	93,14	89,31	89,58	83,37	72,08	57,51	50,36
koszaliński	94,03	93,19	75,58	66,58	66,27	70,75	69,96	65,31	62,80	64,10	47,87	38,96
Świnoujście	86,73	74,23	65,08	47,03	48,57	41,23	47,69	49,15	61,15	60,57	59,29	57,40
białogardzki	91,56	76,99	64,86	56,32	46,21	61,45	73,22	74,21	64,62	52,79	34,88	29,01
choszczeński	61,02	52,78	49,36	37,77	35,21	49,19	59,19	53,43	41,46	34,20	22,84	16,66
drawski	92,20	78,11	52,52	45,55	32,70	71,71	48,28	51,09	36,81	35,36	26,70	28,80
goleniowski	63,12	57,02	44,36	48,37	43,66	74,75	71,27	64,83	54,33	37,94	23,44	19,52
gryficki	94,70	74,46	70,34	50,61	67,66	61,28	88,13	61,49	64,53	46,98	45,46	41,04
gryfiński	64,12	53,35	45,41	33,70	36,34	38,39	47,82	46,49	38,63	36,21	30,91	24,14
kamieński	160,01	102,94	92,91	62,53	52,34	68,37	70,67	78,95	59,44	53,19	43,37	50,53
kołobrzeski	144,44	106,14	70,15	72,03	82,88	79,01	76,70	74,72	65,56	69,00	53,20	49,97
łobeski	80,35	71,93	78,26	54,24	46,24	60,15	105,45	46,85	39,51	37,83	34,49	15,68
myśliborski	78,03	54,20	52,63	47,02	53,97	55,71	38,68	62,64	59,82	45,54	28,89	26,86
policki	84,46	77,33	58,85	47,25	51,24	57,36	56,96	48,41	40,41	31,04	26,10	17,75
pyrzycki	54,00	41,29	36,07	43,75	40,82	43,29	59,84	52,14	36,27	15,81	15,67	7,99
sławieński	93,02	83,03	62,44	55,76	50,79	36,97	46,99	36,75	44,25	24,87	24,48	18,06
stargardzki	62,20	62,73	59,90	54,93	52,12	60,17	63,36	64,09	52,02	36,82	26,41	24,29
szczecinecki	65,44	50,86	34,96	28,83	29,33	29,26	34,82	41,96	29,20	27,14	21,51	18,36
świdwiński	83,79	90,34	59,11	36,85	47,45	51,77	70,15	52,56	53,72	47,99	33,13	25,77
wałecki	73,20	61,34	55,69	48,79	41,96	49,87	47,46	45,40	40,84	30,54	25,64	20,92

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 39. Jednopodstawowe indeksy dynamiki kradzieży cudzej rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1)

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	1,00	0,79	0,68	0,65	0,70	0,65	0,63	0,63	0,58	0,50	0,40	0,35
koszaliński	1,00	0,99	0,80	0,71	0,70	0,75	0,74	0,69	0,67	0,68	0,51	0,41
Świnoujście	1,00	0,86	0,75	0,54	0,56	0,48	0,55	0,57	0,71	0,70	0,68	0,66
białogardzki	1,00	0,84	0,71	0,62	0,50	0,67	0,80	0,81	0,71	0,58	0,38	0,32
choszczeński	1,00	0,86	0,81	0,62	0,58	0,81	0,97	0,88	0,68	0,56	0,37	0,27
drawski	1,00	0,85	0,57	0,49	0,35	0,78	0,52	0,55	0,40	0,38	0,29	0,31
goleniowski	1,00	0,90	0,70	0,77	0,69	1,18	1,13	1,03	0,86	0,60	0,37	0,31
gryficki	1,00	0,79	0,74	0,53	0,71	0,65	0,93	0,65	0,68	0,50	0,48	0,43
gryfiński	1,00	0,83	0,71	0,53	0,57	0,60	0,75	0,73	0,60	0,56	0,48	0,38
kamieński	1,00	0,64	0,58	0,39	0,33	0,43	0,44	0,49	0,37	0,33	0,27	0,32
kołobrzeski	1,00	0,73	0,49	0,50	0,57	0,55	0,53	0,52	0,45	0,48	0,37	0,35
łobeski	1,00	0,90	0,97	0,68	0,58	0,75	1,31	0,58	0,49	0,47	0,43	0,20
myśliborski	1,00	0,69	0,67	0,60	0,69	0,71	0,50	0,80	0,77	0,58	0,37	0,34
policki	1,00	0,92	0,70	0,56	0,61	0,68	0,67	0,57	0,48	0,37	0,31	0,21
pyrzycki	1,00	0,76	0,67	0,81	0,76	0,80	1,11	0,97	0,67	0,29	0,29	0,15
sławieński	1,00	0,89	0,67	0,60	0,55	0,40	0,51	0,40	0,48	0,27	0,26	0,19
stargardzki	1,00	1,01	0,96	0,88	0,84	0,97	1,02	1,03	0,84	0,59	0,42	0,39
szczecinecki	1,00	0,78	0,53	0,44	0,45	0,45	0,53	0,64	0,45	0,41	0,33	0,28
świdwiński	1,00	1,08	0,71	0,44	0,57	0,62	0,84	0,63	0,64	0,57	0,40	0,31
wałecki	1,00	0,84	0,76	0,67	0,57	0,68	0,65	0,62	0,56	0,42	0,35	0,29

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 40. Średnioroczne tempo zmian liczby kradzieży cudzej rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	Średnioroczne tempo zmian (%)
pyrzycki	−15,9
sławieński	−13,8
łobeski	−13,8
policki	−13,2
choszczeński	−11,1
szczecinecki	−10,9
wałecki	−10,8
świdwiński	−10,2
goleniowski	−10,1
drawski	−10,0
kamieński	−9,9
białogardzki	−9,9
myśliborski	−9,2
kołobrzeski	−9,2
Szczecin	−9,0
gryfiński	−8,5
stargardzki	−8,2
koszaliński	−7,7
gryficki	−7,3
Świnoujście	−3,7

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 41. Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Powiat	Liczba kradzieży na 10 000 mieszkańców
1	2
pyrzycki	7,99
łobeski	15,68
choszczeński	16,66

1	2
policki	17,75
sławieński	18,06
szczecinecki	18,36
goleniowski	19,52
wałecki	20,92
gryfiński	24,14
stargardzki	24,29
świdwiński	25,77
myśliborski	26,86
drawski	28,80
białogardzki	29,01
koszaliński	38,96
gryficki	41,04
kołobrzeski	49,97
Szczecin	50,36
kamieński	50,53
Świnoujście	57,40

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Uszkodzenie rzeczy

Uszkodzenie rzeczy to czyn, który stanowi relatywnie częste zagrożenie bezpieczeństwa. W województwie zachodniopomorskim ponad 12% czynów niedozwolonych to uszkodzenie rzeczy. W tabeli 42 przedstawiono dane statystyczne dotyczące liczby zdarzeń określonych jako uszkodzenie rzeczy w powiatach województwa zachodniopomorskiego. Podobnie jak w przypadku innych czynów, dane absolutne zostały przeliczone na 10 000 mieszkańców w celu sprowadzenia ich do wzajemnej przestrzennej porównywalności.

Na potrzeby oceny dynamiki uszkodzeń rzeczy wyznaczono jednopodstawowe wskaźniki dynamiki, przyjmując za podstawę do porównania 2005 rok. Wskaźniki przedstawiono w tabeli 43.

Tabela 42. Uszkodzenia rzeczy na 10 000 mieszkańców
w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	23,81	20,85	22,41	22,46	24,69	25,20	24,76	24,58	22,52	17,36	17,72	18,05
koszaliński	22,23	20,36	24,63	27,06	28,60	25,70	25,95	23,64	20,90	19,36	15,02	13,47
Świnoujście	17,35	16,41	13,21	15,68	18,40	14,71	16,62	11,56	18,37	15,26	17,25	12,65
białogardzki	20,72	16,76	18,65	24,43	24,24	30,93	31,44	26,84	19,43	11,50	18,37	11,40
choszczeński	13,96	11,00	12,04	18,88	19,11	22,32	23,24	22,33	17,02	10,06	6,27	10,36
drawski	18,54	13,94	16,24	24,34	14,26	14,58	14,45	14,64	13,36	10,30	9,13	9,83
goleniowski	13,11	11,53	12,48	15,20	13,51	18,11	19,16	18,64	15,19	10,67	9,35	10,91
gryficki	13,97	13,31	13,84	14,67	13,20	16,61	40,11	17,96	13,78	13,49	10,59	14,06
gryfiński	11,23	10,96	12,29	16,73	15,33	13,03	15,78	16,29	11,44	8,96	10,78	10,33
kamieński	28,10	18,28	17,20	17,98	22,19	18,74	23,97	20,57	14,39	14,87	11,79	11,84
kołobrzeski	16,57	15,22	13,59	16,67	22,57	19,66	20,62	18,21	13,19	11,69	13,83	13,34
łobeski	14,09	16,48	17,54	15,98	19,97	15,82	24,21	15,96	14,75	10,85	9,29	14,35
myśliborski	17,62	13,37	12,49	11,90	15,80	14,07	7,06	14,44	12,85	8,16	9,53	9,25
policki	19,22	15,74	22,28	24,43	16,65	11,67	14,38	15,68	13,29	16,18	14,95	12,56
pyrzycki	8,00	13,26	11,52	18,25	19,78	13,21	15,94	14,27	9,13	6,92	5,72	3,50
sławieński	18,36	17,89	18,66	22,13	17,63	17,88	16,52	14,84	12,27	9,57	4,90	6,49
stargardzki	13,14	11,73	16,28	20,46	25,31	20,08	24,57	21,50	12,42	10,78	6,89	8,65
szczecinecki	12,03	9,83	11,78	12,99	11,55	13,44	11,44	10,96	11,12	10,53	9,42	10,97
świdwiński	14,68	20,28	21,21	23,26	25,17	22,85	23,18	21,68	12,35	13,86	11,46	11,73
Wałecki	12,60	11,35	16,91	13,44	22,00	15,78	15,64	15,32	15,02	13,25	9,04	11,85

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 43. Jednopodstawowe indeksy dynamiki uszkodzeń rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1)

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	1,00	0,88	0,94	0,94	1,04	1,06	1,04	1,03	0,95	0,73	0,74	0,76
koszaliński	1,00	0,92	1,11	1,22	1,29	1,16	1,17	1,06	0,94	0,87	0,68	0,61
Świnoujście	1,00	0,95	0,76	0,90	1,06	0,85	0,96	0,67	1,06	0,88	0,99	0,73
białogardzki	1,00	0,81	0,90	1,18	1,17	1,49	1,52	1,30	0,94	0,56	0,89	0,55
choszczeński	1,00	0,79	0,86	1,35	1,37	1,60	1,66	1,60	1,22	0,72	0,45	0,74
drawski	1,00	0,75	0,88	1,31	0,77	0,79	0,78	0,79	0,72	0,56	0,49	0,53
goleniowski	1,00	0,88	0,95	1,16	1,03	1,38	1,46	1,42	1,16	0,81	0,71	0,83
gryficki	1,00	0,95	0,99	1,05	0,94	1,19	2,87	1,29	0,99	0,97	0,76	1,01
gryfiński	1,00	0,98	1,09	1,49	1,37	1,16	1,41	1,45	1,02	0,80	0,96	0,92
kamieński	1,00	0,65	0,61	0,64	0,79	0,67	0,85	0,73	0,51	0,53	0,42	0,42
kołobrzeski	1,00	0,92	0,82	1,01	1,36	1,19	1,24	1,10	0,80	0,71	0,83	0,80
łobeski	1,00	1,17	1,24	1,13	1,42	1,12	1,72	1,13	1,05	0,77	0,66	1,02
myśliborski	1,00	0,76	0,71	0,68	0,90	0,80	0,40	0,82	0,73	0,46	0,54	0,53
policki	1,00	0,82	1,16	1,27	0,87	0,61	0,75	0,82	0,69	0,84	0,78	0,65
pyrzycki	1,00	1,66	1,44	2,28	2,47	1,65	1,99	1,78	1,14	0,86	0,71	0,44
sławieński	1,00	0,97	1,02	1,21	0,96	0,97	0,90	0,81	0,67	0,52	0,27	0,35
stargardzki	1,00	0,89	1,24	1,56	1,93	1,53	1,87	1,64	0,95	0,82	0,52	0,66
szczecinecki	1,00	0,82	0,98	1,08	0,96	1,12	0,95	0,91	0,92	0,88	0,78	0,91
świdwiński	1,00	1,38	1,45	1,58	1,71	1,56	1,58	1,48	0,84	0,94	0,78	0,80
wałecki	1,00	0,90	1,34	1,07	1,75	1,25	1,24	1,22	1,19	1,05	0,72	0,94

Źródło: dane KSIP.

Jak widać, w 2016 roku większość wskaźników była niższa od 1, co oznacza spadkową tendencję w liczbie uszkodzeń rzeczy w stosunku do 2005 roku. W większości powiatów województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 wystąpiły spadkowe tendencje w liczbie uszkodzeń rzeczy (tab. 44). Jedynie w powiatach łobeskim i gryfickim liczba tych czynów była wyższa w 2016 roku w porównaniu z 2005 rokiem. Podobnie jak w przypadku kilku innych zagrożeń bezpieczeństwa, z jednej strony poprawił się poziom bezpieczeństwa w regionie z powodu spadku częstości zdarzeń tego zagrożenia, z drugiej strony zmniejszyło się również zróżnicowanie przestrzenne zjawiska, czyli wystąpiła konwergencja bezpieczeństwa w granicach województwa zachodniopomorskiego.

Tabela 44. Średnioroczne tempo zmian liczby uszkodzeń rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	Średnioroczne tempo zmian (%)
sławieński	−9,0
kamieński	−7,6
pyrzycki	−7,3
myśliborski	−5,7
drawski	−5,6
białogardzki	−5,3
koszaliński	−4,5
policki	−3,8
stargardzki	−3,7
Świnoujście	−2,8
choszczeński	−2,7
Szczecin	−2,5
świdwiński	−2,0
kołobrzeski	−2,0
goleniowski	−1,7
szczecinecki	−0,8
gryfiński	−0,8
wałecki	−0,6
gryficki	0,1
łobeski	0,2

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Największy spadek liczby uszkodzeń rzeczy na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016 zanotowano w powiatach: sławieńskim, kamieńskim, pyrzyckim, myśliborskim i drawskim. W powiatach tych średnioroczne spadki liczby uszkodzeń rzeczy wyniosły w latach 2005–2016 odpowiednio −9,0%, −7,6%, −7,3%, −5,7% oraz −5,6% rocznie. Największe zagrożenie z powodu uszkodzeń rzeczy w 2016 roku wystąpiło w powiatach: łobeskim, goleniowskim i w Świnoujściu. Najbezpieczniejszymi powiatami pod względem przestępstw uszkodzeń rzeczy na 10 000 mieszkańców były powiaty: stargardzki, szczecinecki i kołobrzeski (tab. 45).

Tabela 45. Liczba przestępstw uszkodzeń rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Powiat	Liczba przestępstw uszkodzeń rzeczy na 10 000 mieszkańców
stargardzki	2,50
szczecinecki	2,55
kołobrzeski	2,77
sławieński	2,98
drawski	3,10
gryfiński	3,12
kamieński	3,17
wałecki	3,33
choszczeński	3,45
pyrzycki	3,50
koszaliński	3,51
policki	3,63
Szczecin	3,85
białogardzki	3,94
świdwiński	4,19
myśliborski	4,48
gryficki	5,07
Świnoujście	7,05
goleniowski	7,64
łobeski	9,83

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Uszczerbek na zdrowiu

Uszczerbek na zdrowiu to w zasadzie skutek innych czynów związanych z uszkodzeniem ciała. Ten rodzaj przestępstwa występował w województwie zachodniopomorskim w 2016 roku relatywnie rzadko. Około 2,7% wszystkich przestępstw związanych było z uszczerbkiem na zdrowiu. W tabeli 46 przedstawiono dane statystyczne dotyczące liczby zdarzeń związanych z uszczerbkiem na zdrowiu w powiatach województwa zachodniopomorskiego.

Na potrzeby oceny dynamiki przestępstw uszczerbku na zdrowiu wyznaczono jednopodstawowe wskaźniki dynamiki, przyjmując za podstawę do porównania 2005 rok. Wskaźniki przedstawiono w tabeli 47.

Największy spadek liczby zdarzeń z uszczerbkiem na zdrowiu wystąpił w analizowanym okresie w powiecie kamieńskim (średniorocznie o −11,8%), gryfińskim (średniorocznie o −6,2%) i kołobrzeskim (−6,1%). Niestety w niektórych powiatach regionu odnotowano tendencję rosnącą tych zdarzeń, np. w powiecie goleniowskim średnio z roku na rok o 2,4%, w powiecie stargardzkim o 2,4% oraz w powiecie białogardzkim o 2,1% średnio z roku na rok (tab. 48).

Największy spadek liczby przestępstw uszczerbku na zdrowiu na 10 000 mieszkańców w latach 2005–2016 zanotowano w powiatach: kamieńskim, gryfińskim i kołobrzeskim, natomiast największe wzrosty w powiatach: goleniowskim stargardzkim i białogardzkim. Najbezpieczniejszymi powiatami pod względem zdarzeń z uszczerbkiem na zdrowiu na 10 000 mieszkańców w 2016 roku były powiaty: stargardzki, szczecinecki oraz kołobrzeski (tab. 49).

Największe zagrożenie z powodu uszczerbku na zdrowiu w 2016 roku wystąpiło w powiatach: łobeskim, goleniowskim i w Świnoujściu.

Tabela 46. Przestępstwa związane z uszczerbkiem na zdrowiu na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	5,33	3,94	5,59	4,23	4,63	5,09	5,42	5,43	4,78	4,52	3,80	3,85
koszaliński	5,18	4,25	4,19	4,36	3,72	3,66	3,14	3,83	4,91	4,18	3,34	3,51
Świnoujście	5,62	5,39	5,63	8,08	6,38	6,03	5,54	5,30	6,28	8,48	10,45	7,05
białogardzki	3,11	4,55	3,73	4,97	0,62	5,26	5,88	3,46	3,07	3,49	3,51	3,94
choszczeński	3,99	4,80	2,61	6,43	4,63	6,52	10,13	3,19	4,41	3,62	3,64	3,45
drawski	5,67	4,99	3,11	3,13	3,48	3,22	4,08	3,07	4,79	5,32	5,17	3,10
goleniowski	5,85	6,72	6,30	6,91	5,88	7,46	7,57	7,43	7,41	5,94	4,49	7,64
gryficki	4,60	4,77	4,12	7,58	5,45	6,45	8,09	6,15	7,30	5,69	4,07	5,07
gryfiński	6,28	6,14	4,46	4,69	4,71	4,38	4,27	3,33	3,58	3,94	3,59	3,12
kamieński	12,58	8,61	7,97	7,95	7,12	9,27	5,58	8,93	5,21	6,70	7,58	3,17
kołobrzeski	5,52	5,77	3,27	4,43	4,67	5,54	4,40	4,14	4,40	4,78	5,41	2,77
łobeski	9,39	4,71	5,76	5,24	6,04	8,30	7,29	7,85	1,84	2,65	5,31	9,83
myśliborski	6,22	5,79	4,61	6,10	4,77	6,74	7,50	4,57	2,81	3,86	3,43	4,48
policki	6,62	2,32	3,91	6,48	3,47	5,48	3,32	4,77	0,94	2,92	2,62	3,63
pyrzycki	5,25	2,00	7,26	6,25	3,51	6,11	5,40	7,87	4,44	3,70	2,98	3,50
sławieński	2,94	2,26	2,44	3,31	3,32	4,64	3,44	4,31	3,80	2,44	2,62	2,98
stargardzki	1,93	3,52	4,19	3,61	4,61	3,80	3,06	3,56	2,90	3,81	2,99	2,50
szczecinecki	3,75	2,59	3,75	2,86	2,34	4,27	4,02	3,53	2,65	2,16	2,55	2,55
świdwiński	3,47	3,69	3,30	5,56	6,40	4,65	4,47	4,70	5,15	2,48	3,13	4,19
wałecki	3,47	3,48	4,41	3,68	3,51	5,08	5,64	3,46	2,75	2,21	2,95	3,33

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 47. Jednopodstawowe indeksy dynamiki przestępstw uszczerbku na zdrowiu na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1)

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	1,00	0,74	1,05	0,79	0,87	0,96	1,02	1,02	0,90	0,85	0,71	0,72
koszaliński	1,00	0,82	0,81	0,84	0,72	0,71	0,61	0,74	0,95	0,81	0,64	0,68
Świnoujście	1,00	0,96	1,00	1,44	1,14	1,07	0,99	0,94	1,12	1,51	1,86	1,26
białogardzki	1,00	1,47	1,20	1,60	0,20	1,69	1,89	1,11	0,99	1,12	1,13	1,27
choszczeński	1,00	1,20	0,65	1,61	1,16	1,63	2,54	0,80	1,10	0,91	0,91	0,87
drawski	1,00	0,88	0,55	0,55	0,61	0,57	0,72	0,54	0,85	0,94	0,91	0,55
goleniowski	1,00	1,15	1,08	1,18	1,00	1,27	1,29	1,27	1,27	1,01	0,77	1,30
gryficki	1,00	1,04	0,89	1,65	1,18	1,40	1,76	1,34	1,59	1,24	0,88	1,10
gryfiński	1,00	0,98	0,71	0,75	0,75	0,70	0,68	0,53	0,57	0,63	0,57	0,50
kamieński	1,00	0,68	0,63	0,63	0,57	0,74	0,44	0,71	0,41	0,53	0,60	0,25
kołobrzeski	1,00	1,04	0,59	0,80	0,85	1,00	0,80	0,75	0,80	0,86	0,98	0,50
łobeski	1,00	0,50	0,61	0,56	0,64	0,88	0,78	0,84	0,20	0,28	0,56	1,05
myśliborski	1,00	0,93	0,74	0,98	0,77	1,08	1,21	0,73	0,45	0,62	0,55	0,72
policki	1,00	0,35	0,59	0,98	0,52	0,83	0,50	0,72	0,14	0,44	0,40	0,55
pyrzycki	1,00	0,38	1,38	1,19	0,67	1,16	1,03	1,50	0,85	0,71	0,57	0,67
sławieński	1,00	0,77	0,83	1,12	1,13	1,58	1,17	1,46	1,29	0,83	0,89	1,01
stargardzki	1,00	1,83	2,18	1,87	2,39	1,97	1,59	1,85	1,51	1,98	1,55	1,30
szczecinecki	1,00	0,69	1,00	0,76	0,62	1,14	1,07	0,94	0,71	0,57	0,68	0,68
świdwiński	1,00	1,06	0,95	1,60	1,85	1,34	1,29	1,36	1,48	0,72	0,90	1,21
wałecki	1,00	1,00	1,27	1,06	1,01	1,46	1,63	1,00	0,79	0,64	0,85	0,96

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 48. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw uszczerbku na zdrowiu na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Powiat	Średnioroczne tempo zmian (%)
kamieński	−11,8
gryfiński	−6,2
kołobrzeski	−6,1
drawski	−5,3
policki	−5,3
pyrzycki	−3,6
koszaliński	−3,5
szczecinecki	−3,4
myśliborski	−2,9
Szczecin	−2,9
choszczeński	−1,3
wałecki	−0,4
sławieński	0,1
łobeski	0,4
gryficki	0,9
świdwiński	1,7
Świnoujście	2,1
białogardzki	2,2
stargardzki	2,4
goleniowski	2,4

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Tabela 49. Liczba przestępstw uszczerbku na zdrowiu na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Powiat	Liczba przestępstw uszczerbku na zdrowiu na 10 000 mieszkańców
stargardzki	2,50
szczecinecki	2,55
kołobrzeski	2,77
sławieński	2,98
drawski	3,10
gryfiński	3,12
kamieński	3,17
wałecki	3,33
choszczeński	3,45
pyrzycki	3,50
koszaliński	3,51
policki	3,63
Szczecin	3,85
białogardzki	3,94
świdwiński	4,19
myśliborski	4,48
gryficki	5,07
Świnoujście	7,05
goleniowski	7,64
łobeski	9,83

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych KSIP.

Rozdział 4

Budowa syntetycznych mierników poziomu i poczucia bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim

W dotychczasowych badaniach naukowych nad problematyką bezpieczeństwa dominowało podejście badań statystycznych, w których analizowano jednowymiarowo zmienne opisujące zagrożenia bezpieczeństwa publicznego, ich rozkłady przestrzenne, stopnie nasilenia w jednostkach przestrzennych oraz zmiany w czasie (dynamikę). W ramach badań statystycznych istniały próby budowy modeli regresji wielokrotnej, które w sposób łączny uwzględniały wpływ szeregu zagrożeń na poziom bezpieczeństwa, poczucie bezpieczeństwa mieszkańców bądź inne zmienne endogeniczne o charakterze ekonomicznym lub społecznym. Jako przykład można przytoczyć próby modelowania wpływu bezrobocia na przestępczość w Polsce w latach 1978–2002 oraz modelowania wpływu przestępczości na wzrost gospodarczy w Polsce w latach 1967–2001, które przeprowadził J.J. Sztaudynger[1]. W badaniach tych przestępczość postrzegana jest jako łączny miernik negatywnego kapitału moralnego i negatywnego kapitału społecznego.

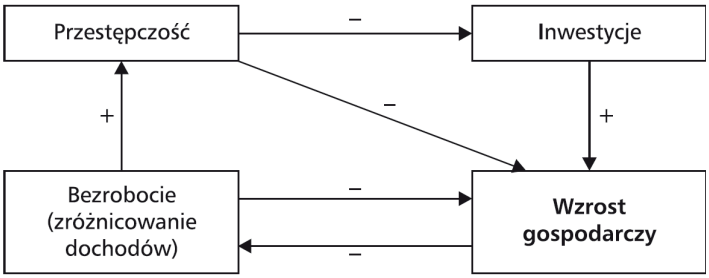
Czyn sprzeczny z prawem można tłumaczyć zarówno niskim poziomem etycznym i moralnym przestępcy, jak i lekceważeniem, niechęcią lub pogardą do innych ludzi – ofiar czynu przestępczego[2]. Przestępczość jest istotnym czynnikiem zakłócającym relacje międzyludzkie. Spowalnia wzrost gospodarczy,

---

[1] J.J. Sztaudynger, *Społeczne problemy wzrostu gospodarczego – analiza ekonometryczna*, [w:] *Etyka i ekonomia*, red. B. Klimczak, A. Lewicka-Strzałecka, Warszawa 2007, s. 129–160.

[2] Ibidem, s. 130.

ogranicza inwestycje i w efekcie zwiększa bezrobocie, które z kolei jest kluczowym wyznacznikiem przestępczości (rys. 1).

Rysunek 1. Współzależność bezrobocia, przestępczości i wzrostu gospodarczego

Źródło: J.J. Sztaudynger, *Społeczne problemy wzrostu gospodarczego – analiza ekonometryczna*, [w:] *Etyka i ekonomia*, red. B. Klimczak, A. Lewicka-Strzałecka, Wydawnictwo Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, Warszawa 2007, s. 131.

Model Sztaudyngera oszacowany na podstawie danych z lat 1978–2002 prowadzi do następujących wniosków[3] (przy założeniu *ceteris paribus*):

– jeśli bezrobocie wzrośnie o 1%, to w tym samym roku oraz przez kolejne trzy lata przestępczość wzrośnie o około 1% (łącznie jest to wzrost o około 4%);
– jeśli skuteczność działania systemu prawa wzrośnie o 1%, to w tym samym roku oraz w roku następnym przestępczość zmniejszy się o około 0,36% (łącznie jest to spadek o około 0,72%);
– jeśli tempo wzrostu PKB na osobę wzrośnie o 1%, to w tym samym roku oraz w dwóch następnych latach przestępczość spadnie o około 0,2% (łącznie jest to spadek o około 0,6%);
– jeśli PKB na osobę wzrośnie o 1%, to w tym samym roku oraz trzech kolejnych latach przestępczość wzrośnie o około 0,2% (łącznie jest to wzrost o około 0,8%).

Do ciekawych wniosków prowadzą badania J.J. Sztaudyngera wpływu przestępczości na wzrost gospodarczy w latach 1992–2001[4]. Na podstawie modelu ekonometrycznego zaprezentowanego przez Sztaudyngera w artykule *Społeczne problemy wzrostu gospodarczego…* można przyjąć, że wzrost przestępczości o 1% powoduje spadek wydajności pracy o około 0,15%. W latach 1992–2001

[3] Ibidem, s. 146.

[4] Ibidem, s. 147–148.

wydajność pracy wzrastała średnio o 4,7% rocznie. Wzrost przestępczości obniżał w tych latach wzrost wydajności o około 0,7 punktu procentowego rocznie. Ten negatywny obraz wpływu rosnącej przestępczości w okresie transformacji neutralizuje silniejszy, pozytywny wpływ prywatyzacji. W latach 1992–2001 postępująca prywatyzacja miała wpływ na zwiększenie stopy wzrostu wydajności pracy średnio o około 1,4 punktu procentowego. Ujemne gospodarcze skutki przestępczości okażą się jeszcze większe, jeśli uwzględni się jej oddziaływanie na inwestycje. Im większa jest przestępczość, tym większe ryzyko prowadzenia wszelkiej działalności gospodarczej. Ryzyko jest tym ważniejsze, im dłuższy jest horyzont czasowy i większa skala podejmowanych decyzji. Tak długi horyzont czasowy i duża wartość charakteryzuje właśnie decyzje inwestycyjne. Badając zależność stopy inwestycji od stopy przestępczości na podstawie danych z lat 1967–2001, Sztaudynger dochodzi do następujących wniosków:

– wzrost przestępczości o 1% powodował po roku spadek stopy inwestycji o około 0,13 punktu procentowego;
– takie same spadki stopy inwestycji występowały po 2, 3 i 4 latach;
– łączny efekt obniżenia stóp inwestycji w czterech kolejnych latach wynosił więc około 0,52 punktu procentowego.

Jak z powyższego wynika, przestępczość wpływała bezpośrednio na wzrost gospodarczy, a także pośrednio na obniżenie inwestycji. Przestępczość jest zatem ważnym czynnikiem determinującym nie tylko poziom rozwoju gospodarczego i tempo wzrostu gospodarczego, ale również poziom życia mieszkańców. Sama w sobie jest zjawiskiem wielowymiarowym, złożonym i zróżnicowanym zarówno w czasie, jak i przestrzeni. Może być charakteryzowana za pomocą wielu zmiennych deskryptywnych. To, co wyróżnia badania prezentowane w niniejszym rozdziale od klasycznej analizy zagrożeń bezpieczeństwa, to syntetyczne ujęcie złożonego zjawiska za pomocą metod taksonomicznych, które szczegółowo zostały opisane w rozdziale pierwszym.

W tej części opracowania zaprezentowano taksonomiczne mierniki poziomu (stanu) bezpieczeństwa (TMSB) oparte na rzeczywistych danych statystycznych pochodzących z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji (KSIP) oraz taksonomiczne miary poczucia bezpieczeństwa (TMPB) oparte na danych pierwotnych otrzymanych z badań ankietowych, opisanych szczegółowo w kolejnych częściach niniejszego rozdziału.

Celem budowy syntetycznych mierników poziomu bezpieczeństwa jest analiza przestrzennego zróżnicowania zjawiska bezpieczeństwa z identyfikacją jego zagrożeń oraz ranking powiatów województwa zachodniopomorskiego według poziomu bezpieczeństwa. Ponadto budowa syntetycznych mierników poczucia bezpieczeństwa pozwoli określić siłę i kierunek związku statystycznego pomiędzy poziomem bezpieczeństwa a poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców regionu zachodniopomorskiego. W obu przypadkach wykorzystano dwie metody taksonomiczne. Pierwsza bazująca na koncepcji Zdzisława Hellwiga budowy taksonomicznego miernika rozwoju gospodarczego, druga oparta jest na przekształceniu zwanym uniteryzacją zerowaną[5]. Metody te różnią się sposobem liczenia odległości od wzorca rozwoju i agregacji zmiennych. Obie znajdują zastosowanie w zagadnieniach klasyfikacyjnych (grupowania obiektów w jednorodne podgrupy) i porządkowania liniowego (zestawiania obiektów od najlepszego do najgorszego i odwrotnie). W każdej metodzie przedstawiono dodatkowo dwa warianty, które polegały na różnym definiowaniu wzorca rozwoju, w tym wypadku stanu bezpieczeństwa w powiecie wzorcowym. W pierwszym wariancie, zwanym wariantem minimum, przyjęto założenie, że dla wszystkich zmiennych diagnostycznych, stanowiących zagrożenie stanu bezpieczeństwa w powiatach, przyjęto najniższe poziomy tych zagrożeń obserwowane w przeszłości, to znaczy w latach 2005–2016. W ten sposób skonstruowano „sztuczny" powiat, tzw. wzorzec rozwoju, któremu przypisano najlepsze wartości zmiennych diagnostycznych zaobserwowane w różnych powiatach w poprzednich latach. W drugim wariancie, który można byłoby nazwać utopijnym czy też nierealnym, przyjęto założenie, że zjawisko przestępczości nie występuje, tzn. wszystkie zmienne diagnostyczne opisujące zagrożenia bezpieczeństwa przyjmują wartości zero. Wariant ten nazwano wariantem zerowym. Jest to stan pożądany, idealny, lecz niestety mało prawdopodobny. Idea metod taksonomicznych opartych na miarach odległości zasadza się na wyznaczeniu odległości rzeczywistych obiektów od tak zdefiniowanych, „sztucznych" wzorców rozwoju (pożądanych stanów zjawiska). Im bliżej wzorca znajduje się obiekt wielowymiarowy (powiat), tym wyższy jest w nim poziom bezpieczeństwa.

Badanie rozpoczęto od budowy właściwej, pełnej trójwymiarowej „kostki" (macierzy) obserwacji. Dane statystyczne dla potrzeb tego badania stanowiły

[5] Uniteryzacja oznacza transformację zmiennych; D. Strahl, Walesiak M., *Normalizacja zmiennych w skali przedziałowej i ilorazowej w referencyjnym systemie granicznym*, „Przegląd Statystyczny" 1997, nr 1, s. 69–77.

trójwymiarową macierz obserwacji rozpostartą na trzech osiach: zmiennych diagnostycznych, czasu i przestrzeni. Do zmiennych diagnostycznych, charakteryzujących zagrożenia bezpieczeństwa, wybrano zmienne dostępne w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji. Były to następujące zmienne: przestępstwa rozbójnicze, korupcja, przestępstwa seksualne – zgwałcenia, przestępstwa o charakterze gospodarczym, bójki i pobicia, kradzieże z włamaniami, handel narkotykami, prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości, kradzieże samochodów, kradzieże cudzych rzeczy, uszkodzenie mienia oraz uszczerbek na zdrowiu. W tej grupie przestępstw występuje siedem podstawowych kategorii przestępstw, co do których w policji powszechnie przyjęto, że na podstawie ich liczby dokonywana jest społeczna ocena poziomu bezpieczeństwa. Łącznie wyselekcjonowano 12 zmiennych diagnostycznych. W ujęciu przestrzennym dane statystyczne odnosiły się do powiatów województwa zachodniopomorskiego. Zatem podział przestrzenny przeprowadzony był zgodnie z podziałem zasięgu działania 17 komend powiatowych policji (KPP) i trzech komend miejskich policji (KMP) dla powiatów grodzkich. Przy czym właściwość terytorialna Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie obejmuje powiat grodzki Koszalin oraz powiat ziemski koszaliński. Łącznie w badaniu wystąpiło 20 jednostek terytorialnych (przestrzennych). W ujęciu czasowym przyjęto okres badania zjawiska przestępczości w latach 2005–2016 (12 okresów). Zatem pełna trójwymiarowa kostka obserwacji zawierała 2880 obserwacji. Tworzyło ją 12 zmiennych diagnostycznych, 20 jednostek przestrzennych i 12 okresów ($12 \times 20 \times 12 = 2880$).

Ważnym elementem wielowymiarowej analizy porównawczej (WAP), oprócz wyboru zmiennych diagnostycznych, zdefiniowania wzorca bezpieczeństwa oraz określenia sposobu pomiaru odległości od wzorca bezpieczeństwa, jest przyjęcie właściwego systemu wag dla poszczególnych zmiennych diagnostycznych. Każdy z wymienionych etapów konstrukcji syntetycznego miernika stanu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego wpływa na wyniki końcowe klasyfikacji powiatów, dlatego tak ważne jest, aby dokonać właściwego doboru procedur taksonomicznych do zagadnienia, które metody mają rozwiązać. Głównym celem badania jest rating (porządkowanie liniowe) powiatów według stanu bezpieczeństwa. Metoda Hellwiga oraz taksonomiczna metoda interwałów (TMI) predestynowane są właśnie do rozwiązywania zagadnień porządkowania liniowego. Obie metody dają możliwość wprowadzenia systemu wag dla zmiennych diagnostycznych, który w przypadku różnorodności zagrożeń bezpieczeństwa wydaje się wręcz konieczny. Nie można traktować

przyjętych z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji zmiennych diagnostycznych jednakowo i w konstrukcji syntetycznych mierników stanu bezpieczeństwa nadawać im to samo znaczenie. Stąd niezbędny jest system wag dla zmiennych diagnostycznych, który będzie uwzględniał społeczną szkodliwość czynu i jego dotkliwość dla społeczeństwa oraz stopień zagrożenia porządku publicznego. Przyjęto, że o szkodliwości społecznej czynów stanowiących zagrożenie stanu bezpieczeństwa mieszkańców decydują sankcje karne, jakie przewidziano w kodeksie karnym za popełnienie danego czynu zabronionego.

Sankcje karne za popełniony czyn określone są w przedziale $<N_{min}, N_{max}>$, gdzie N_{min} oznacza dolną granicę pozbawienia wolności, określoną w miesiącach lub latach, N_{max} oznacza górną maksymalną granicę pozbawienia wolności sprawcy przestępstwa, będącego zagrożeniem bezpieczeństwa.

W celu przeliczenia sankcji na wagę zmiennej diagnostycznej przyjęto udziały sankcji minimalnych i maksymalnych w całkowitych sumach sankcji minimalnych i maksymalnych przewidzianych dla poszczególnych rodzajów przestępstw, a następnie uśredniono uzyskane wyniki dla poszczególnych zmiennych diagnostycznych według wzorów:

$$U_{min,j} = \frac{N_{min,j}}{\sum_{j=1}^{k} N_{min,j}} \tag{1}$$

$$U_{max,j} = \frac{N_{max,j}}{\sum_{j=1}^{k} N_{max,j}} \tag{2}$$

$$w_j = \frac{U_{min,j} + U_{max,j}}{2} \tag{3}$$

gdzie:

$U_{min,j}$ – udział sankcji minimalnej przewidzianej dla *j*-tego czynu w sumie sankcji minimalnych wszystkich czynów uwzględnionych w analizie;

$U_{max,j}$ – udział sankcji maksymalnej przewidzianej dla *j*-tego czynu w sumie sankcji maksymalnych wszystkich czynów uwzględnionych w analizie;

w_j – waga *j*-tego zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców.

Sposób nadania wag poszczególnym zmiennym diagnostycznym zapewnia spełnienie warunku $\Sigma w_j = 1$, a po przemnożeniu przez 100% suma wag daje 100%.

Wyniki ustalenia poszczególnych wag dla zmiennych diagnostycznych zestawiono w tabeli 50.

Tabela 50. Ustalenie wag zmiennych diagnostycznych według sankcji karnych (społecznej szkodliwości czynu)

Czyny	Przestępstwa rozbójnicze	Korupcja	Zgwałcenia	Przestępstwa o charakterze gospodarczym	Bójki i pobicia	Kradzież z włamaniem	Handel narkotykami	Prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości	Kradzież samochodu	Kradzież cudzej rzeczy	Uszkodzenie mienia	Uszczerbek na zdrowiu	Suma
$N_{min,j}$ (w latach)	2	0,5	2	0,25	0,08	1	1	0	0,25	0,25	0,25	0,25	7,83
$N_{max,j}$ (w latach)	15	12	12	10	10	10	10	12	5	5	5	1	107
$U_{min,j}$	0,26	0,06	0,26	0,03	0,01	0,13	0,13	0,00	0,03	0,03	0,03	0,03	1,00
$U_{max,j}$	0,14	0,11	0,11	0,09	0,09	0,09	0,09	0,11	0,05	0,05	0,05	0,01	1,00
W_j	0,198	0,088	0,184	0,063	0,052	0,111	0,111	0,056	0,039	0,039	0,039	0,021	1,000
W_j (%)	19,8	8,8	18,4	6,3	5,2	11,1	11,1	5,6	3,9	3,9	3,9	2,1	100,0

Źródło: opracowanie własne.

Największą wagę przydzielono przestępstwom rozbójniczym (19,8%), następnie zgwałceniom (18,4%), handlowi narkotykami (11,1%), bójkom i pobiciom (11,1%). Najmniejszą szkodliwość czynu według wysokości sankcji przyznano kradzieży samochodu (3,3%), kradzieży cudzej rzeczy (3,9%), uszkodzeniom mienia, (3,9%) oraz uszczerbkowi na zdrowiu (2,1%).

Po określeniu wag przystąpiono do wyliczenia syntetycznych miar zwanych taksonomicznymi miarami stanu bezpieczeństwa (TMSB) w powiatach województwa zachodniopomorskiego. Przyjęto dwie metody: Hellwiga i TMI oraz dwa warianty konstrukcji wzorców bezpieczeństwa: wariant minimum i wariant zerowy, o których była mowa wcześniej. W każdym przypadku z dość dużym prawdopodobieństwem (z nielicznymi wyjątkami) metody te dają wartości z przedziału (0, 1). Im bliższa jest wartość taksonomicznego miernika poziomu bezpieczeństwa 1, tym wyższy obserwuje się poziom bezpieczeństwa w powiecie.

Poniżej w czterech tabelach wynikowych zestawiono wyniki taksonomicznych miar stanu bezpieczeństwa w powiatach (TMSB) w latach 2005–2016.

Przedstawione wyniki pozwalają na analizę trendów taksonomicznych mierników poziomu przestępczości w poszczególnych powiatach niezależnie oraz na analizę przestrzennego rozkładu przestępczości w poszczególnych latach odrębnie. W celu przedstawienia ogólnych tendencji rozwojowych poziomu przestępczości w województwie zachodniopomorskim oraz jego przestrzennego zróżnicowania wykonano cztery wykresy zawierające wiązki zmian poziomu przestępczości z uwzględnieniem całego województwa oraz wykonano cztery mapy przedstawiające przestrzenny rozkład i zróżnicowanie poziomu przestępczości w powiatach województwa zachodniopomorskiego.

Taksonomiczne mierniki stanu bezpieczeństwa przedstawiono na rysunku 2a–d.

Tabela 51. Taksonomiczna miara stanu bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 – metoda Hellwiga, wariant minimum

Powiaty	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	0,161	0,323	0,416	0,448	0,418	0,455	0,491	0,514	0,578	0,612	0,664	0,681
koszaliński	0,396	0,445	0,402	0,445	0,409	0,470	0,484	0,458	0,603	0,650	0,650	0,704
Świnoujście	0,496	0,614	0,632	0,643	0,679	0,710	0,650	0,687	0,703	0,728	0,706	0,732
białogardzki	0,474	0,609	0,564	0,632	0,641	0,471	0,529	0,539	0,639	0,733	0,637	0,741
choszczeński	0,557	0,597	0,608	0,393	0,559	0,501	0,263	0,359	0,547	0,628	0,493	0,791
drawski	0,573	0,623	0,668	0,630	0,610	0,673	0,663	0,659	0,687	0,753	0,754	0,762
goleniowski	0,587	0,625	0,527	0,691	0,614	0,425	0,550	0,553	0,560	0,750	0,755	0,786
gryficki	0,500	0,541	0,568	0,560	0,541	0,607	0,466	0,579	0,663	0,739	0,776	0,749
gryfiński	0,561	0,598	0,656	0,678	0,700	0,622	0,554	0,671	0,690	0,731	0,724	0,732
kamieński	0,263	0,415	0,395	0,545	0,514	0,557	0,520	0,609	0,607	0,660	0,708	0,737
kołobrzeski	0,419	0,541	0,580	0,565	0,552	0,578	0,544	0,602	0,640	0,653	0,740	0,648
łobeski	0,399	0,537	0,526	0,571	0,605	0,532	0,339	0,602	0,694	0,679	0,740	0,757
myśliborski	0,453	0,580	0,630	0,648	0,625	0,607	0,718	0,622	0,662	0,735	0,776	0,790
policki	0,532	−0,035	−0,148	0,604	0,589	0,656	0,685	0,686	0,785	0,783	0,819	0,837
pyrzycki	0,566	0,620	0,678	0,624	0,618	0,622	0,642	0,690	0,677	0,690	0,832	0,828
sławieński	0,594	0,517	0,623	0,669	0,685	0,719	0,681	0,717	0,692	0,836	0,844	0,858
stargardzki	0,563	0,582	0,578	0,569	0,545	0,548	0,527	0,585	0,654	0,727	0,673	0,795
szczecinecki	0,614	0,651	0,692	0,735	0,669	0,697	0,642	0,700	0,736	0,772	0,810	0,856
świdwiński	0,551	0,531	0,516	0,569	0,497	0,313	0,544	0,679	0,667	0,730	0,719	0,701
wałecki	0,500	0,448	0,612	0,648	0,619	0,681	0,645	0,656	0,675	0,659	0,812	0,796

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji.

Tabela 52. Taksonomiczna miara stanu bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 – metoda Hellwiga, wariant zerowy

Powiaty	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	0,295	0,481	0,583	0,605	0,584	0,634	0,666	0,662	0,753	0,778	0,809	0,812
koszaliński	0,551	0,605	0,525	0,549	0,521	0,581	0,602	0,559	0,725	0,784	0,752	0,773
Świnoujście	0,640	0,774	0,786	0,742	0,780	0,790	0,748	0,777	0,824	0,832	0,805	0,828
białogardzki	0,592	0,781	0,652	0,742	0,800	0,586	0,655	0,678	0,792	0,888	0,688	0,777
choszczeński	0,686	0,742	0,728	0,465	0,658	0,623	0,346	0,427	0,682	0,690	0,493	0,819
drawski	0,764	0,817	0,817	0,744	0,688	0,801	0,783	0,764	0,766	0,852	0,816	0,809
goleniowski	0,753	0,789	0,591	0,848	0,767	0,556	0,726	0,684	0,677	0,856	0,811	0,807
gryficki	0,668	0,677	0,656	0,637	0,697	0,762	0,610	0,694	0,805	0,860	0,899	0,853
gryfiński	0,711	0,720	0,737	0,796	0,798	0,710	0,638	0,802	0,820	0,781	0,780	0,754
kamieński	0,387	0,554	0,497	0,636	0,635	0,690	0,657	0,756	0,765	0,797	0,833	0,865
kołobrzeski	0,550	0,699	0,715	0,700	0,710	0,734	0,671	0,748	0,747	0,805	0,873	0,694
łobeski	0,496	0,683	0,615	0,703	0,739	0,697	0,498	0,740	0,847	0,802	0,852	0,785
myśliborski	0,583	0,754	0,784	0,802	0,780	0,748	0,857	0,781	0,864	0,891	0,867	0,874
policki	0,697	−0,041	−0,207	0,742	0,711	0,790	0,802	0,796	0,891	0,891	0,860	0,852
pyrzycki	0,695	0,749	0,774	0,696	0,757	0,712	0,795	0,793	0,739	0,685	0,819	0,776
sławieński	0,765	0,657	0,746	0,786	0,828	0,833	0,793	0,798	0,773	0,846	0,869	0,862
stargardzki	0,734	0,735	0,749	0,713	0,689	0,704	0,703	0,723	0,810	0,861	0,695	0,848
szczecinecki	0,741	0,788	0,796	0,794	0,741	0,770	0,715	0,765	0,817	0,805	0,829	0,829
świdwiński	0,653	0,689	0,638	0,682	0,555	0,355	0,657	0,804	0,781	0,848	0,797	0,766
wałecki	0,658	0,533	0,741	0,754	0,729	0,829	0,783	0,776	0,807	0,742	0,862	0,814

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji.

Tabela 53. Taksonomiczna miara stanu bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 – metoda TMI, wariant minimum

Powiaty	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	0,439	0,556	0,610	0,621	0,618	0,659	0,668	0,665	0,716	0,750	0,786	0,787
koszaliński	0,594	0,615	0,559	0,586	0,589	0,633	0,633	0,613	0,716	0,769	0,734	0,791
Świnoujście	0,632	0,749	0,749	0,790	0,809	0,805	0,785	0,798	0,831	0,825	0,815	0,816
białogardzki	0,633	0,756	0,697	0,771	0,815	0,641	0,704	0,732	0,773	0,846	0,771	0,812
choszczeński	0,688	0,739	0,732	0,607	0,727	0,663	0,517	0,565	0,697	0,772	0,784	0,881
drawski	0,727	0,773	0,793	0,816	0,741	0,777	0,789	0,765	0,792	0,835	0,840	0,834
goleniowski	0,747	0,767	0,724	0,818	0,757	0,601	0,713	0,677	0,703	0,830	0,826	0,866
gryficki	0,698	0,710	0,735	0,721	0,746	0,776	0,688	0,727	0,786	0,838	0,878	0,843
gryfiński	0,689	0,720	0,758	0,781	0,798	0,722	0,677	0,761	0,784	0,802	0,799	0,808
kamieński	0,507	0,596	0,591	0,687	0,725	0,749	0,682	0,771	0,771	0,787	0,809	0,844
kołobrzeski	0,649	0,691	0,729	0,707	0,704	0,753	0,672	0,747	0,814	0,761	0,827	0,823
łobeski	0,578	0,701	0,722	0,754	0,784	0,760	0,552	0,764	0,832	0,800	0,834	0,846
myśliborski	0,613	0,743	0,745	0,757	0,767	0,734	0,834	0,751	0,795	0,834	0,855	0,866
policki	0,676	0,563	0,561	0,724	0,721	0,752	0,775	0,768	0,864	0,878	0,888	0,900
pyrzycki	0,689	0,756	0,804	0,765	0,766	0,773	0,805	0,800	0,783	0,792	0,903	0,882
sławieński	0,736	0,657	0,753	0,815	0,838	0,853	0,809	0,836	0,790	0,895	0,891	0,910
stargardzki	0,715	0,714	0,736	0,723	0,704	0,694	0,704	0,711	0,772	0,813	0,849	0,847
szczecinecki	0,754	0,747	0,821	0,847	0,778	0,820	0,774	0,823	0,815	0,837	0,887	0,922
świdwiński	0,683	0,696	0,758	0,707	0,679	0,511	0,662	0,816	0,759	0,860	0,845	0,805
wałecki	0,644	0,644	0,743	0,758	0,766	0,819	0,749	0,787	0,793	0,825	0,889	0,862

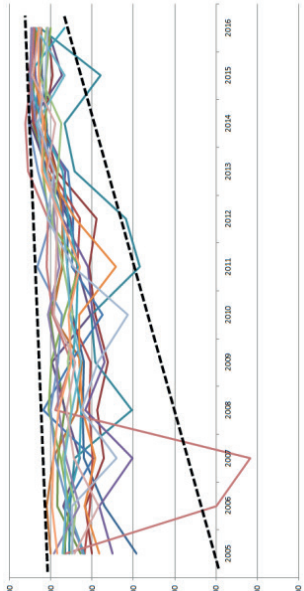
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji.

Tabela 54. Taksonomiczna miara stanu bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 – metoda TMI, wariant zerowy

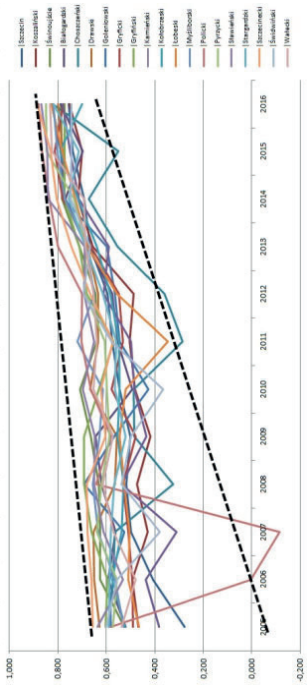
Powiaty	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Szczecin	0,472	0,591	0,644	0,656	0,653	0,693	0,703	0,700	0,751	0,785	0,821	0,822
koszaliński	0,627	0,649	0,594	0,621	0,624	0,668	0,668	0,648	0,751	0,804	0,769	0,825
Świnoujście	0,665	0,784	0,784	0,825	0,844	0,840	0,819	0,833	0,866	0,860	0,850	0,851
białogardzki	0,666	0,790	0,731	0,806	0,850	0,676	0,738	0,767	0,808	0,881	0,806	0,847
choszczeński	0,721	0,774	0,767	0,642	0,762	0,698	0,551	0,600	0,732	0,807	0,819	0,916
drawski	0,760	0,808	0,828	0,850	0,776	0,812	0,823	0,799	0,827	0,870	0,875	0,869
goleniowski	0,780	0,802	0,759	0,852	0,791	0,636	0,748	0,711	0,738	0,865	0,861	0,901
gryficki	0,732	0,744	0,770	0,755	0,780	0,810	0,723	0,762	0,821	0,872	0,913	0,878
gryfiński	0,722	0,755	0,793	0,816	0,833	0,757	0,712	0,796	0,818	0,836	0,833	0,843
kamieński	0,540	0,631	0,626	0,722	0,760	0,783	0,717	0,806	0,806	0,822	0,844	0,878
kołobrzeski	0,682	0,726	0,763	0,742	0,739	0,787	0,707	0,782	0,849	0,796	0,861	0,858
łobeski	0,611	0,736	0,757	0,789	0,818	0,795	0,587	0,799	0,867	0,835	0,869	0,881
myśliborski	0,646	0,778	0,780	0,792	0,801	0,769	0,869	0,786	0,829	0,869	0,890	0,901
policki	0,709	0,598	0,596	0,759	0,755	0,787	0,810	0,803	0,899	0,913	0,922	0,935
pyrzycki	0,722	0,791	0,839	0,800	0,801	0,808	0,840	0,835	0,818	0,827	0,938	0,917
sławieński	0,769	0,692	0,788	0,849	0,872	0,887	0,844	0,871	0,825	0,930	0,926	0,945
stargardzki	0,748	0,749	0,770	0,758	0,739	0,729	0,739	0,746	0,807	0,848	0,884	0,881
szczecinecki	0,787	0,781	0,856	0,882	0,813	0,855	0,809	0,858	0,850	0,872	0,921	0,956
świdwiński	0,717	0,731	0,793	0,742	0,714	0,546	0,697	0,851	0,794	0,894	0,880	0,840
wałecki	0,677	0,679	0,778	0,793	0,801	0,854	0,784	0,822	0,828	0,860	0,923	0,897

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji.

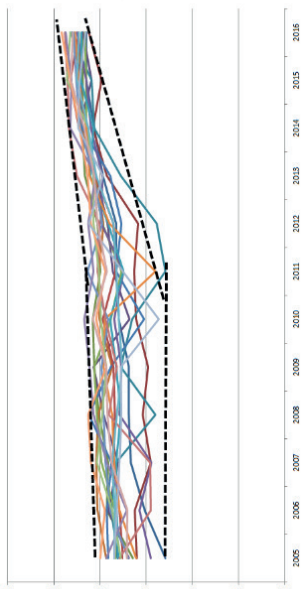
a) metoda Hellwiga, wariant minimalny

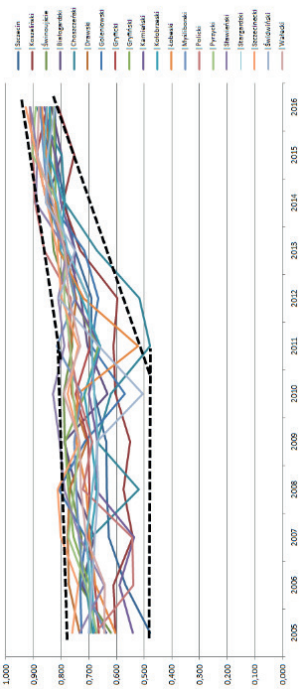
b) metoda Hellwiga, wariant zerowy

c) metoda TMI, wariant minimalny

d) metoda TMI, wariant zerowy

Rysunek 2. Zmiany w czasie taksonomicznych mierników stanu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

Źródło: opracowanie własne.

Z ogólnej analizy zmian stanu bezpieczeństwa w czasie w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego nasuwają się trzy zasadnicze wnioski. Po pierwsze, każda z metod potwierdziła występowanie rosnącej tendencji rozwojowej w latach 2005–2016 poziomu bezpieczeństwa mierzonego za pomocą syntetycznych mierników. Oznacza to poprawę ogólnego poziomu bezpieczeństwa w poszczególnych powiatach. Po drugie, tempo poprawy poziomu bezpieczeństwa nie było jednakowe w latach 2005–2016. W powiatach, które jeszcze w 2005 roku odnotowywały niższy poziom bezpieczeństwa, poprawa następowała szybciej, niż w powiatach, gdzie ten poziom w 2005 roku był znacznie wyższy.

Tabela 55. Średnioroczne tempo zmian taksonomicznych miar stanu bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016

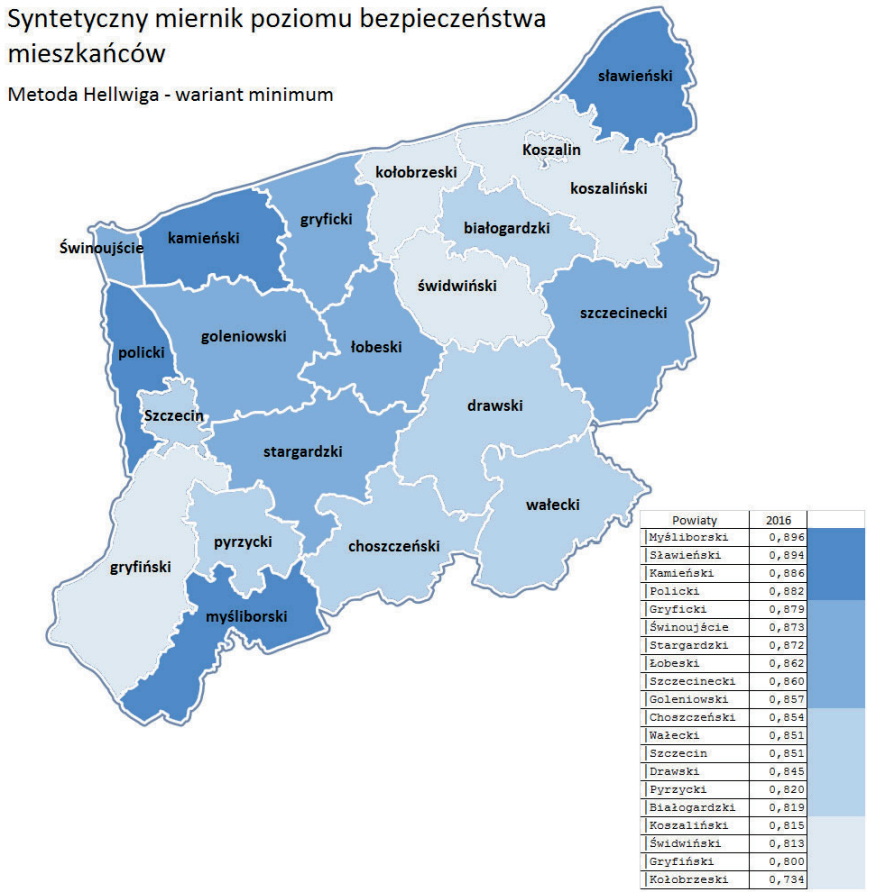
Powiaty	Średnioroczne tempo zmian w latach 2005–2016 (%)			
	metoda Hellwiga		metoda TMI	
	wariant zero	wariant minimum	wariant zero	wariant minimum
Szczecin	322,4	175,3	79,2	74,0
kamieński	179,9	123,7	66,4	62,6
łobeski	89,7	58,2	46,5	44,2
myśliborski	74,5	50,0	41,3	39,5
wałecki	59,1	23,8	33,9	32,5
koszaliński	78,0	40,2	33,2	31,7
policki	57,3	22,3	33,1	31,8
Świnoujście	47,5	29,4	29,2	28,0
białogardzki	56,5	31,2	28,4	27,2
pyrzycki	46,1	11,7	28,1	27,0
choszczeński	41,9	19,5	28,0	27,0
kołobrzeski	54,7	26,1	26,8	25,7
sławieński	44,4	12,7	23,6	22,8
szczecinecki	39,5	11,9	22,3	21,6
gryficki	49,9	27,7	20,8	20,1
stargardzki	41,2	15,6	18,4	17,8
Świdwiński	27,3	17,3	17,7	17,2
gryfiński	30,4	6,0	17,3	16,8
goleniowski	33,9	7,2	16,0	15,5
drawski	32,9	6,0	14,8	14,4

Źródło: opracowanie własne.

Oznacza to, że przestrzenne zróżnicowanie poziomu bezpieczeństwa w regionie w latach 2005–2016 zmniejszało się systematycznie. Zjawisko takie nazywa się konwergencją bezpieczeństwa. Jej źródłem może być poprawa narzędzi i metod do walki z przestępczością w powiatach bardziej zagrożonych przestępczością na wzór rozwiązań stosowanych w powiatach, które lepiej poradziły sobie z problemami zagrożeń bezpieczeństwa. Metoda Hellwiga wykazała występowanie zjawiska konwergencji w całym okresie analizy, czyli w latach 2005–2016, podczas gdy metoda TMI potwierdziła występowanie konwergencji bezpieczeństwa jedynie w latach 2011–2016. Po trzecie, metoda Hellwiga, która jest bardziej wrażliwa na obserwacje nietypowe i obserwacje odstające, potwierdziła występowanie nieprawidłowości w jednym powiecie w 2006 i 2007 roku. Chodzi tu o powiat policki, w którym w okresie tym wystąpiły nieobserwowane dotychczas przestępstwa o charakterze korupcyjnym. Największą poprawę poziomu bezpieczeństwa zaobserwowano w Szczecinie, powiecie kamieńskim, łobeskim, myśliborskim, wałeckim i koszalińskim. Najmniejsza poprawa wystąpiła w powiatach gryfińskim i drawskim (tab. 55).

Rozkład przestrzenny taksonomicznego (syntetycznego) miernika poziomu bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim przedstawiono na rysunku 3.

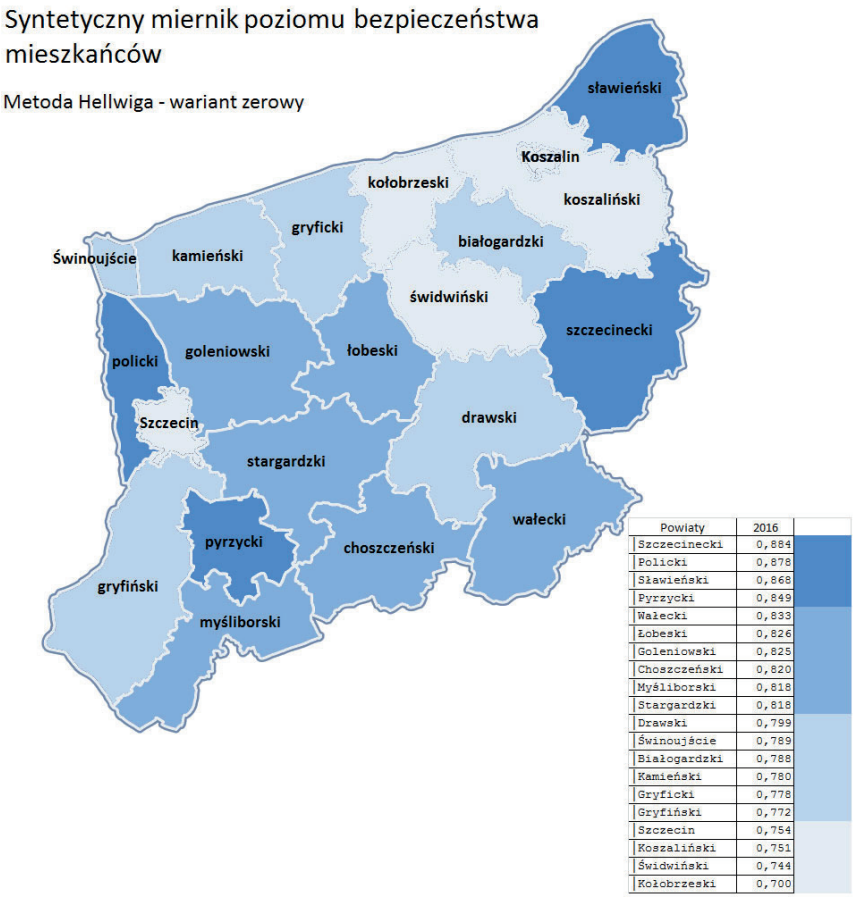
Zastosowanie metody Hellwiga przy konstrukcji wzorców rozwoju na poziomach minimalnych zaobserwowanych dla zagrożeń bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim pozwoliło wykonać mapę poziomu bezpieczeństwa według danych Krajowego Systemu Informacyjnego Policji. Do powiatów o najwyższym poziomie bezpieczeństwa zaliczyć należy dwa powiaty nadmorskie: kamieński i sławieński oraz dwa powiaty przygraniczne: policki i myśliborski. Najniższym poziomem bezpieczeństwa zaś charakteryzowały się powiaty: koszaliński, świdwiński, gryfiński i kołobrzeski. Zmiana założeń w metodzie Hellwiga odnośnie do konstrukcji wzorca rozwoju spowodowała zmiany w wynikach końcowych. Przyjęcie za wzorzec wariantu zerowego, spowodowało, że do najbezpieczniejszych powiatów województwa zachodniopomorskiego zaliczyć należy powiaty: szczecinecki, policki, sławieński, pyrzycki. Jak widać, w grupie najbezpieczniejszych powiatów znalazły się takie, które są położone w trzech specyficznych regionach województwa, a mianowicie nadmorskim, przygranicznym i południowo-wschodnim, o relatywnie niekorzystnych uwarunkowaniach społeczno-ekonomicznych (rys. 4). Do najgorszych powiatów pod względem bezpieczeństwa zaliczyć należy powiaty: Szczecin, Koszalin i koszaliński oraz świdwiński i kołobrzeski, które ponownie trafiły na najniższe pozycje w rankingu.

Powiaty	2016
Myśliborski	0,896
Sławieński	0,894
Kamieński	0,886
Policki	0,882
Gryficki	0,879
Świnoujście	0,873
Stargardzki	0,872
Łobeski	0,862
Szczecinecki	0,860
Goleniowski	0,857
Choszczeński	0,854
Wałecki	0,851
Szczecin	0,851
Drawski	0,845
Pyrzycki	0,820
Białogardzki	0,819
Koszaliński	0,815
Świdwiński	0,813
Gryfiński	0,800
Kołobrzeski	0,734

Rysunek 3. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poziomu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant minimum

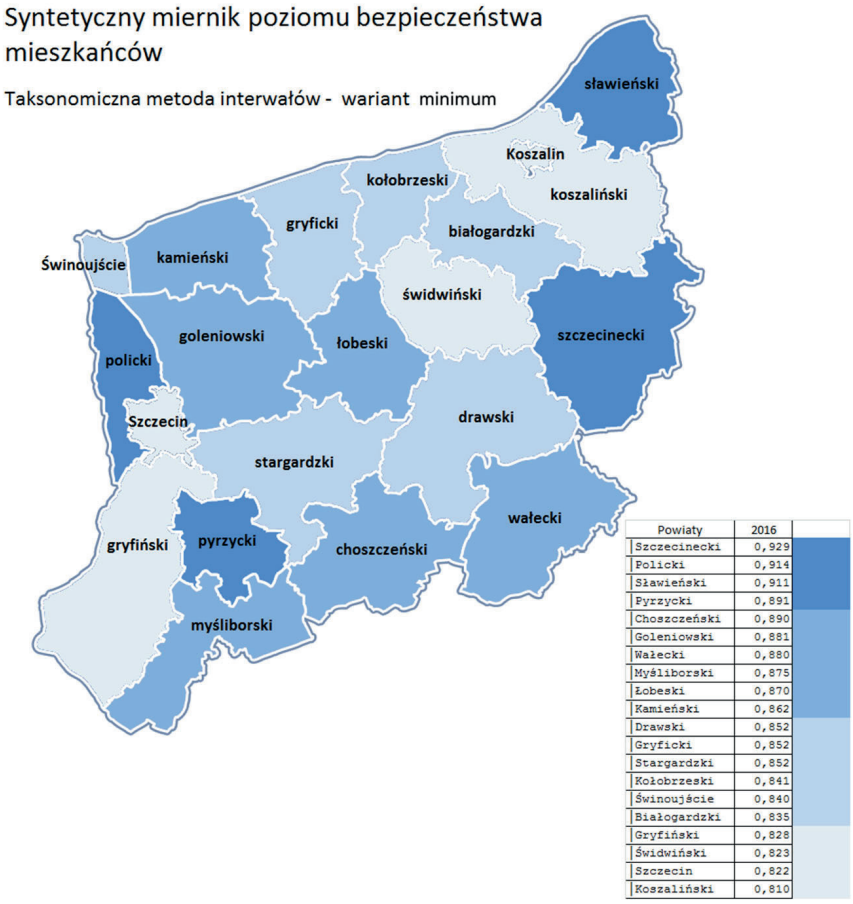
Źródło: opracowanie własne.

Powiaty	2016
Szczecinecki	0,884
Policki	0,878
Sławieński	0,868
Pyrzycki	0,849
Wałecki	0,833
Łobeski	0,826
Goleniowski	0,825
Choszczeński	0,820
Myśliborski	0,818
Stargardzki	0,818
Drawski	0,799
Świnoujście	0,789
Białogardzki	0,788
Kamieński	0,780
Gryficki	0,778
Gryfiński	0,772
Szczecin	0,754
Koszaliński	0,751
Świdwiński	0,744
Kołobrzeski	0,700

Rysunek 4. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poziomu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant zerowy

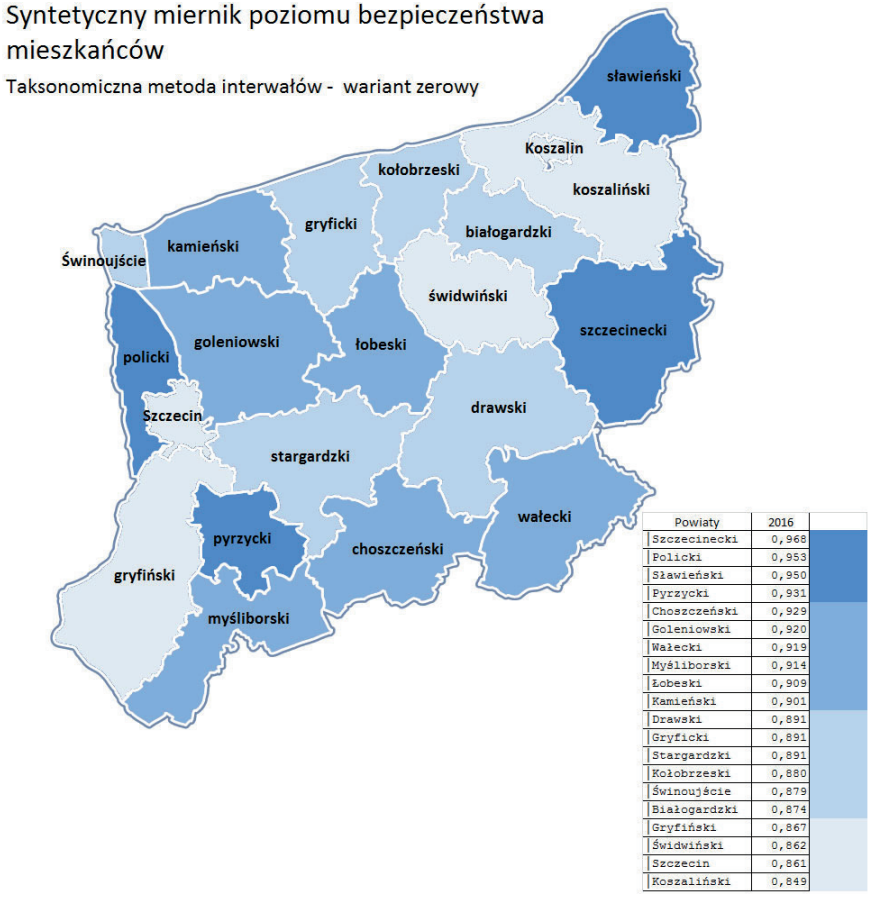
Źródło: opracowanie własne.

Powiaty	2016
Szczecinecki	0,929
Policki	0,914
Sławieński	0,911
Pyrzycki	0,891
Choszczeński	0,890
Goleniowski	0,881
Wałecki	0,880
Myśliborski	0,875
Łobeski	0,870
Kamieński	0,862
Drawski	0,852
Gryficki	0,852
Stargardzki	0,852
Kołobrzeski	0,841
Świnoujście	0,840
Białogardzki	0,835
Gryfiński	0,828
Świdwiński	0,823
Szczecin	0,822
Koszaliński	0,810

Rysunek 5. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poziomu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda TMI, wariant minimum

Źródło: opracowanie własne.

Powiaty	2016
Szczecinecki	0,968
Policki	0,953
Sławieński	0,950
Pyrzycki	0,931
Choszczeński	0,929
Goleniowski	0,920
Wałecki	0,919
Myśliborski	0,914
Łobeski	0,909
Kamieński	0,901
Drawski	0,891
Gryficki	0,891
Stargardzki	0,891
Kołobrzeski	0,880
Świnoujście	0,879
Białogardzki	0,874
Gryfiński	0,867
Świdwiński	0,862
Szczecin	0,861
Koszaliński	0,849

Rysunek 6. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poziomu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda TMI, wariant zerowy

Źródło: opracowanie własne.

Jeśli chodzi o taksonomiczną miarę interwałów, to w obu wariantach metoda ta dała zgodne wyniki badań. Potwierdzają to dwie kolejne mapy (rys. 5 i 6).

Oba warianty metody TMI dały zgodne wyniki. Współczynnik korelacji liniowej Pearsona pomiędzy nimi wyniósł 1,0, co jest tylko dobrym potwierdzeniem pełnej zgodności uzyskanych wyników. Dla porównania w metodzie Hellwiga współczynnik korelacji pomiędzy wynikami w wariancie zerowym i minimum wyniósł około 0,63. Według metody TMI w obu wariantach najbezpieczniejszymi powiatami w 2016 roku były: szczecinecki, policki, sławieński i pyrzycki. Najgorszymi natomiast okazały się powiaty: gryfiński, świdwiński, Szczecin i Koszalin wraz z powiatem koszalińskim.

W przypadku syntetycznej oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego zastosowano te same metody, jak w przypadku badania poziomu bezpieczeństwa. Dane otrzymano w wyniku badań poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i turystów w województwie zachodniopomorskim w 2016–2017 roku przeprowadzonych za pomocą kwestionariuszy ankietowych na podstawie pytania dotyczącego oceny stopnia zagrożenia poczucia bezpieczeństwa według poszczególnych przyczyn. Zbudowano, podobnie jak w przypadku miar poziomu bezpieczeństwa, system wag oparty na szkodliwości społecznej czynu według przyjętych w polskim systemie prawnym sankcji, w taki sposób, że im wyższe zagrożenie karą za dany czyn, tym większą wagę to zagrożenie bezpieczeństwa otrzymuje w syntetycznym mierniku. Wyniki określenia wag dla potrzeb budowy syntetycznej przedstawiono w tabeli 56.

Do budowy syntetycznych mierników poczucia bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego wykorzystano te same metody taksonomiczne, jak w przypadku poziomu bezpieczeństwa oraz przyjęto te same warianty w konstruowaniu wzorca bezpieczeństwa, tzn. wariant minimalny, w którym przyjęto najlepsze (zwykle minimalne) wartości dla poszczególnych zmiennych diagnostycznych zaobserwowane w różnych powiatach w przeszłości oraz zerowy, w ktorym przyjęto za wzorzec rozwoju powiat, w którym nie wystąpiły żadne zagrożenia bezpieczeństwa. W rzeczywistości powiat taki nie istnieje, ale procedury taksonomiczne dopuszczają stosowanie nieistniejących wzorców bezpieczeństwa. Wyniki zestawiono w tabelach i przedstawiono na mapach poniżej.

Tabela 56. Ustalenie wag zmiennych diagnostycznych według sankcji karnych (społecznej szkodliwości czynu) dla potrzeb badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów województwa zachodniopomorskiego

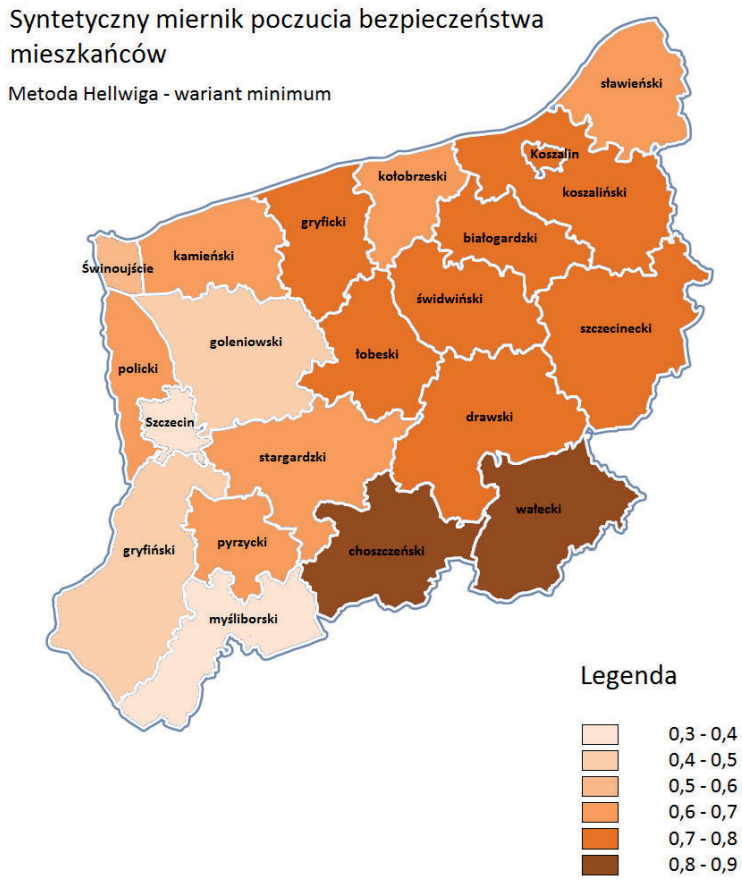
Zagrożenia bezpieczeństwa	Wj (%)
Przestępstwa rozbójnicze (napady i rozboje)	17,5
Korupcja	7,8
Przestępstwa seksualne (gwałty)	16,3
Przestępczość zorganizowana	9,8
Bójki i pobicia	4,6
Kradzieże z włamaniami (włamania do mieszkań)	9,8
Przestępstwa narkotykowe (handel narkotykami)	9,8
Oszustwo	6,1
Prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości	5,0
Wypadki w wyniku brawurowej jazdy	1,2
Kradzież samochodu	3,5
Kradzież cudzej rzeczy	3,5
Przemoc w rodzinie	3,5
Agresja ze strony pijanych osób	0,4
Uszkodzenie mienia	0,4
Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	0,4
Zakłócanie ciszy nocnej	0,4
Suma	100,0

Źródło: obliczenia własne.

Tabela 57. Taksonomiczny miernik poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant minimum

Komenda	Powiat	Kod powiatu	Syntetyczny (taksonomiczny) miernik poczucia bezpieczeństwa
SC KPP Choszczno	choszczeński	pd-w	0,928
SC KPP Wałcz	wałecki	pd-w	0,857
SC KPP Drawsko Pomorskie	drawski	pd-w	0,838
SC KPP Świdwin	świdwiński	pd-w	0,803
SC KPP Szczecinek	szczecinecki	pd-w	0,795
SC KMP Koszalin	Koszalin	n-t	0,779
SC KPP Białogard	białogardzki	pd-w	0,765
SC KPP Łobez	łobeski	pd-w	0,743
SC KPP Gryfice	gryficki	n-t	0,720
Zachodniopomorskie			0,713
SC KPP Sławno	sławieński	n-t	0,700
SC KPP Pyrzyce	pyrzycki	pd-w	0,699
SC KPP Police	policki	P	0,697
SC KPP Stargard	stargardzki	pd-w	0,682
SC KPP Kamień Pomorski	kamieński	n-t	0,679
SC KPP Kołobrzeg	kołobrzeski	n-t	0,627
SC KMP Świnoujście	Świnoujście	n-t	0,608
SC KPP Gryfino	gryfiński	P	0,569
SC KPP Goleniów	goleniowski	P	0,529
SC KPP Myślibórz	myśliborski	P	0,470
SC KMP Szczecin	Szczecin	P	0,464

Źródło: obliczenia własne.

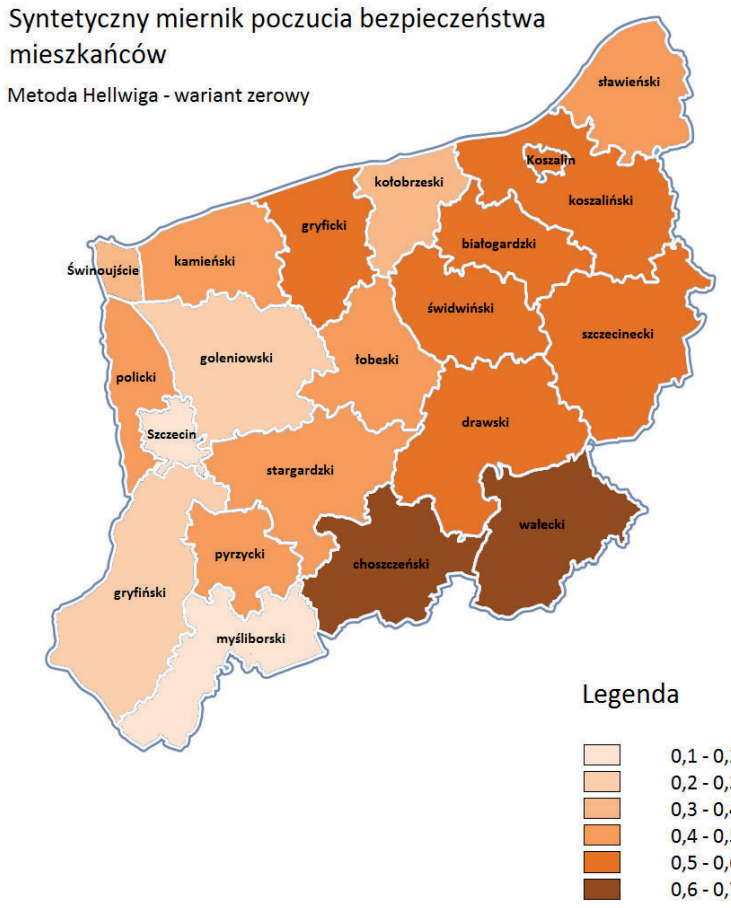
Rysunek 7. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant minimum

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 58. Taksonomiczny miernik poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant zerowy

Komenda	Powiat	Kod powiatu	Syntetyczny (taksonomiczny) miernik poczucia bezpieczeństwa
SC KPP Choszczno	choszczeński	pd-w	0,651
SC KPP Wałcz	wałecki	pd-w	0,590
SC KPP Drawsko Pomorskie	drawski	pd-w	0,571
SC KPP Świdwin	świdwiński	pd-w	0,544
SC KPP Szczecinek	szczecinecki	pd-w	0,537
SC KPP Białogard	białogardzki	pd-w	0,525
SC KMP Koszalin	Koszalin	n-t	0,524
SC KPP Gryfice	gryficki	n-t	0,484
SC KPP Police	policki	P	0,456
Zachodniopomorskie			0,441
SC KPP Sławno	sławieński	n-t	0,427
SC KPP Pyrzyce	pyrzycki	pd-w	0,422
SC KPP Stargard	stargardzki	pd-w	0,407
SC KPP Kamień Pomorski	kamieński	n-t	0,401
SC KPP Kołobrzeg	kołobrzeski	n-t	0,361
SC KPP Łobez	łobeski	pd-w	0,359
SC KMP Świnoujście	Świnoujście	n-t	0,353
SC KPP Gryfino	gryfiński	P	0,296
SC KPP Goleniów	goleniowski	P	0,282
SC KMP Szczecin	Szczecin	P	0,205
SC KPP Myślibórz	myśliborski	P	0,139

Źródło: obliczenia własne.

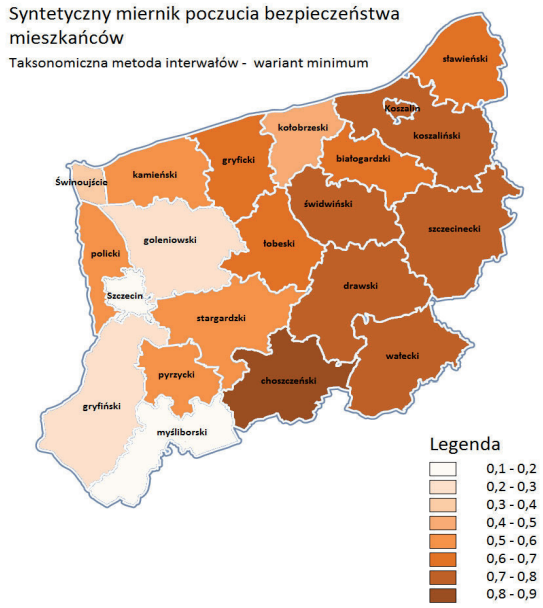
Rysunek 8. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant zerowy

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 59. Taksonomiczny miernik poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda TMI, wariant minimalny i zerowy

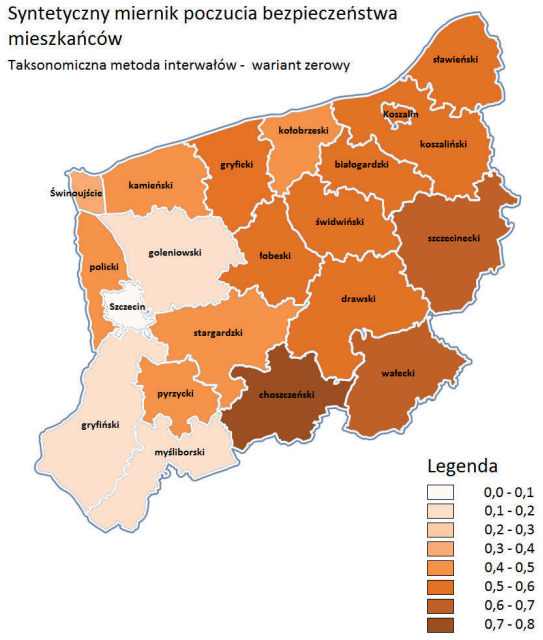
Komenda	Powiat	Kod powiatu	Syntetyczny (taksonomiczny) miernik poczucia bezpieczeństwa – TMI, wariant minimalny	Syntetyczny (taksonomiczny) miernik poczucia bezpieczeństwa – TMI, wariant zerowy
SC KPP Choszczno	choszczeński	pd-w	0,954	0,734
SC KPP Wałcz	wałecki	pd-w	0,835	0,639
SC KPP Drawsko Pomorskie	drawski	pd-w	0,812	0,622
SC KPP Świdwin	świdwiński	pd-w	0,779	0,597
SC KPP Szczecinek	szczecinecki	pd-w	0,757	0,577
SC KPP Białogard	białogardzki	pd-w	0,717	0,541
SC KMP Koszalin	Koszalin	n-t	0,716	0,537
SC KPP Łobez	łobeski	pd-w	0,667	0,525
SC KPP Gryfice	gryficki	n-t	0,654	0,502
SC KPP Police	policki	P	0,646	0,486
SC KPP Sławno	sławieński	n-t	0,622	0,484
SC KPP Pyrzyce	pyrzycki	pd-w	0,610	0,478
Zachodniopomorskie			0,598	0,459
SC KPP Kamień Pomorski	kamieński	n-t	0,573	0,450
SC KPP Stargard	stargardzki	pd-w	0,569	0,443
SC KMP Świnoujście	Świnoujście	n-t	0,488	0,371
SC KPP Kołobrzeg	kołobrzeski	n-t	0,476	0,364
SC KPP Gryfino	gryfiński	P	0,406	0,321
SC KPP Goleniów	goleniowski	P	0,363	0,275
SC KPP Myślibórz	myśliborski	P	0,247	0,240
SC KMP Szczecin	Szczecin	P	0,244	0,186

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 9. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant minimalny

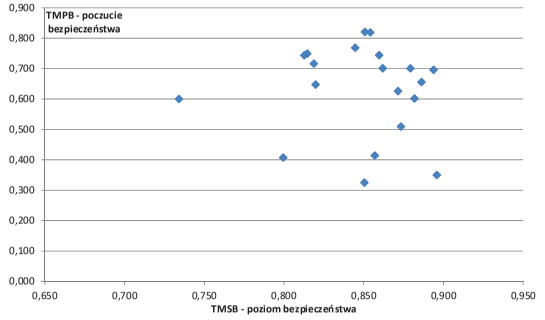
Źródło: opracowanie własne.

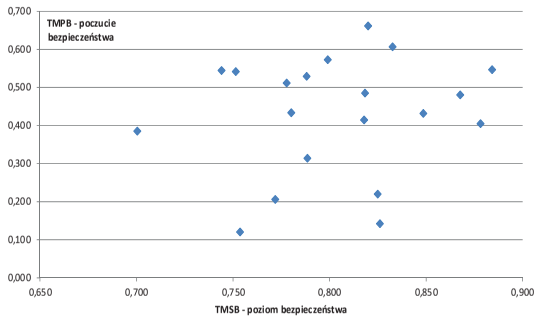
Rysunek 10. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant zerowy

Źródło: opracowanie własne.

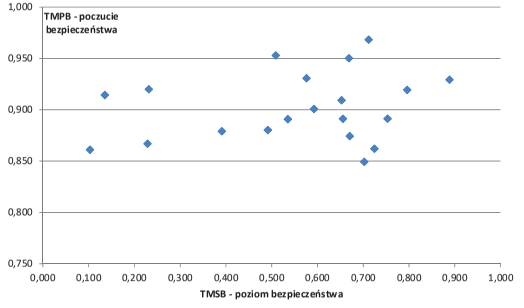
a) metoda Hellwiga, wariant minimum

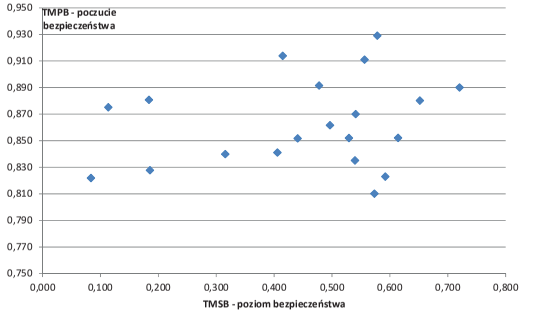
b) metoda Hellwiga, wariant zerowy

c) metoda TMI, wariant minimum

d) metoda TMI, wariant zerowy

Rysunek 11. Korelogramy (wykresy empirycznego rozrzutu punktów) taksonomicznych mierników stanu bezpieczeństwa (TMSB) i taksonomicznych mierników poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: obliczenia własne.

Wszystkie metody zastosowane do pomiaru syntetycznych miar poczucia bezpieczeństwa dały spójne i zgodne wyniki końcowe. W każdym przypadku do powiatów o najwyższym poczuciu bezpieczeństwa mieszkańców zaliczyć należy powiaty w południowo-wschodniej części regionu, takie jak: powiat wałecki, powiat choszczeński oraz powiat drawski. Leżą one w części regionu zachodniopomorskiego o najwyższej stopie bezrobocia, mimo to mieszkańcy czują się tu najbezpieczniej w całym województwie zachodniopomorskim, według ich subiektywnej oceny.

Jak wynika z badania, najmniej bezpiecznie czują się mieszkańcy powiatów: goleniowskiego, gryfińskiego, myśliborskiego i powiatu grodzkiego Szczecin. Oznacza to, że poczucie bezpieczeństwa nie jest wyższe tam, gdzie żyje się dostatniej, tylko odwrotnie. W powiatach o najniższym poziomie rozwoju społeczno-ekonomicznego mieszkańcy czują się bezpiecznie. Powstaje zatem pytanie, czy poczucie bezpieczeństwa ma związek ze stanem (poziomem) bezpieczeństwa mieszkańców. Aby na to pytanie odpowiedzieć, przeprowadzono analizę korelacji pomiędzy syntetycznymi miernikami poczucia i poziomu bezpieczeństwa. Zależności pokazano w postaci wykresu empirycznego rozrzutu punktów (rys. 11) oraz wyznaczono współczynniki korelacji liniowej Pearsona pomiędzy syntetycznymi miarami poziomu i poczucia bezpieczeństwa.

Przedstawione wykresy rozrzutu punktów nie potwierdzają występowania korelacji pomiędzy poczuciem bezpieczeństwa a poziomem bezpieczeństwa. Nie można zatem stwierdzić, że im wyższy poziom bezpieczeństwa, tym bezpieczniej czują się mieszkańcy powiatów województwa zachodniopomorskiego.

Tabela 60. Współczynniki korelacji liniowej Pearsona r_{xy} pomiędzy taksonomicznymi miernikami poczucia bezpieczeństwa mieszkańców a taksonomicznymi miernikami poziomu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

	Współczynniki korelacji r_{xy} pomiędzy taksonomicznymi miernikami poziomu i poczucia bezpieczeństwa
Metoda Hellwiga wariant zerowy	0,153
Metoda Hellwiga wariant minimum	−0,064
Metoda TMI wariant zerowy	0,227
Metoda TMI wariant minimum	0,222

Źródło: obliczenia własne.

Oznacza to, że istnieją jeszcze inne czynniki, które na poczucie bezpieczeństwa wpływają, o czym będzie mowa w późniejszej części opracowania wyników badania ankietowego. Brak korelacji potwierdzają również współczynniki korelacji liniowej Pearsona, które zestawiono w tabeli 60.

Obliczone współczynniki korelacji liniowej Pearsona r_{xy} nie potwierdziły występowania związku statystycznego pomiędzy poziomem a poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku. Zależność taka nie występuje.

Rozdział 5

Badania społeczne poczucia bezpieczeństwa publicznego w województwie zachodniopomorskim

Ze względu na różnorodność cech deskryptywnych, charakteryzujących województwo zachodniopomorskie, na potrzeby badania powiaty zostały podzielone, jak wcześniej wskazano w pracy, na trzy zasadnicze grupy: powiaty przygraniczne, powiaty nadmorskie i powiaty południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Przyjęte postępowanie wynikało między innymi z założeń, że uwarunkowania społeczno-ekonomiczno-demograficzne, sezonowa migracja i położenie przygraniczne decydują o zróżnicowaniu poziomu bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim. Region przygraniczny województwa tworzą powiaty: myśliborski, gryfiński, policki i Świnoujście jako miasto na prawach powiatu. Z uwagi na położenie przygraniczne oraz obszar aglomeracji miejskiej do regionu przygranicznego należy zaliczyć też Szczecin jako miasto na prawach powiatu i powiat goleniowski, który wchodzi w skład aglomeracji szczecińskiej, a jednocześnie bezpośrednio graniczy poprzez Zalew Szczeciński z Niemcami.

5.1. Badania ankietowe mieszkańców w powiatach przygranicznych

W wyniku przyjętej procedury losowania warstwowego, odzwierciedlającego strukturę liczby mieszkańców w badanych powiatach w strukturze badanych jednostek statystycznych, wyznaczono minimalną liczebność próby losowej (zgodnie z metodą opisaną w rozdziale trzecim) na poziomie 1066 jednostek statystycznych przy założeniu 3-procentowego maksymalnego błędu szacunku frakcji uzyskanych odpowiedzi w kwestionariuszu ankietowym. W wyniku badań w postaci wywiadów bezpośrednich przeprowadzonych za pomocą

kwestionariusza ankietowego otrzymano 990 wypełnionych ankiet, co dało odsetek zwrotu kwestionariuszy ankietowych na poziomie 92,9%. Z powodu uzyskania bardzo wysokiego wskaźnika zwrotu wypełnionych ankiet oraz ograniczeń czasowych procesu badawczego nie zdecydowano się na przeprowadzenie badań uzupełniających. Rzeczywisty błąd szacunku frakcji uzyskiwanych odpowiedzi wyniósł w tym badaniu 3,11%, zatem był wyższy od zakładanego jedynie o 0,11 punktu procentowego. Strukturę liczby mieszkańców powiatów przygranicznych i strukturę otrzymanych ankiet przedstawiono w tabeli 61.

Tabela 61. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku (%)

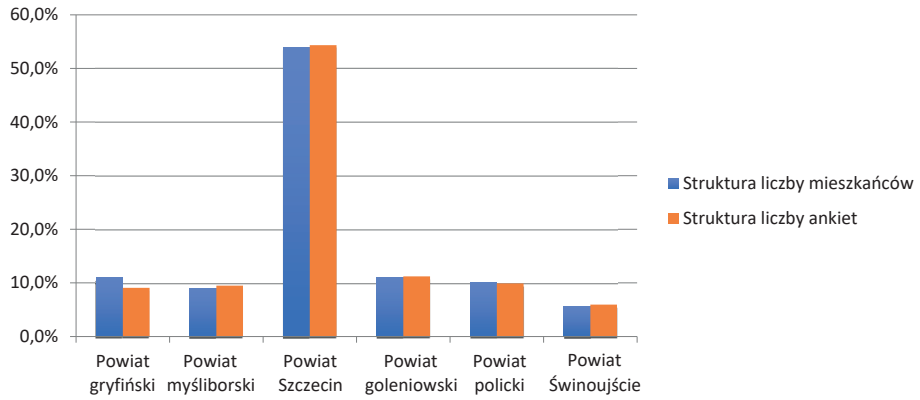
Powiaty	Struktura liczby mieszkańców	Struktura liczby ankiet	min (o1;o2)
gryfiński	11,1	9,1	9,1
myśliborski	8,9	9,5	8,9
Szczecin	53,8	54,3	53,8
goleniowski	11,0	11,2	11,0
policki	10,0	9,9	9,9
Świnoujście	5,5	6,0	5,5
Suma	100,0	100,0	98,3

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl.

Obie struktury, liczby mieszkańców oraz liczby otrzymanych ankiet w powiatach przygranicznych województwa zachodniopomorskiego, wykazują wysoki stopień podobieństwa. Świadczy o tym również wysoka wartość wskaźnika podobieństwa struktur – 98,3%. Oznacza to, że pod względem rozkładu przestrzennego ludności w powiatach przygranicznych, próba losowa była reprezentatywna i wystarczająco liczna, aby w procesie wnioskowania statystycznego nie przekroczyć maksymalnego błędu na poziomie 3,11%. Pozwala to na prowadzenie uogólnień na podstawie wyników uzyskanych w próbie losowej na całą populację generalną, czyli wszystkich mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego.

Jako pierwsze scharakteryzowano w badaniu cechy deskryptywne ankietowanych, które zostały wyspecyfikowane w metryczce kwestionariusza ankietowego.

Niestety, nie zawsze ankietowani właściwie wypełniali ankiety i przy niektórych pytaniach pojawiały się ewidentne błędy w udzielaniu odpowiedzi. Najczęściej ankietowani bądź unikali udzielenia odpowiedzi na zadane pytanie, bądź zaznaczali odpowiedzi wzajemnie się wykluczające, co dyskwalifikowało takie jednostki z badania. Stąd całkowite liczebności próby losowej w poszczególnych pytaniach mogą się różnić. W skali całej próby były to jednak przypadki nieliczne.

Rysunek 12. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

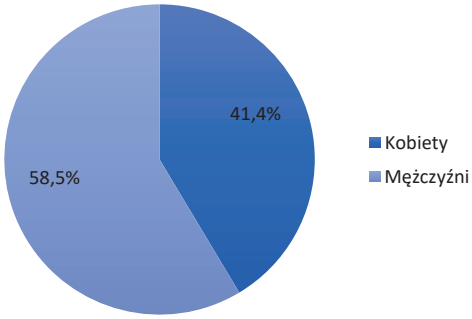
Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl.

W badaniu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów przygranicznych uczestniczyło 990 osób, w tym 978 osób odpowiedziało właściwie na pytanie dotyczące płci. Wśród mieszkańców powiatów przygranicznych ankietę częściej wypełniali mężczyźni niż kobiety. Strukturę ankietowanych według płci przedstawiono w tabeli 62 i na rysunku 13.

Tabela 62. Struktura płci ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Płeć	n_i
Kobiety	405
Mężczyźni	573
Suma	978

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 13. Struktura płci ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

W badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach przygranicznych województwa zachodniopomorskiego, kobiety stanowiły 41,4% ogólnej liczby ankietowanych w próbie losowej, mężczyźni zaś stanowili 58,5% próby losowej.

Jeśli chodzi o rozkład wieku ankietowanych, to dominującą grupą badanych były osoby w wieku od 30 do 39 lat, które stanowiły 27,3% ogółu badanych respondentów. Drugą grupą były osoby w wieku od 40 do 49 lat (24,9%), najmniej reprezentowane w badaniu były osoby w wieku do 19 lat (9,6%) oraz osoby najstarsze – 60 lat i więcej (7,0%). Strukturę wieku ankietowanych przedstawiono w tabeli 63.

Tabela 63. Struktura wieku ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Wiek	n_i
do 19 lat	93
20–29 lat	136
30–39 lat	266
40–49 lat	242
50–59 lat	168
60 lat i więcej	68
Suma	973

Źródło: obliczenia własne.

Kolejną cechą deskryptywną ankietowanych było wykształcenie. Dla potrzeb badania przyjęto 7 kategorii wykształcenia: wykształcenie podstawowe,

gimnazjalne, zasadnicze zawodowe, średnie (liceum, technikum), pomaturalne lub policealne, wyższe (licencjat, magisterium) oraz wyższe (ze stopniem doktora lub doktora habilitowanego). Rozkład tej cechy wśród ankietowanych w próbie losowej przedstawiono w tabeli 64.

Tabela 64. Struktura wykształcenia ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Wykształcenie	n_i
Podstawowe	10
Gimnazjalne	44
Zasadnicze zawodowe	32
Średnie (liceum, technikum)	255
Pomaturalne, policealne	71
Wyższe (licencjat, magisterium)	515
Wyższe (dr, dr hab.)	41
Suma	968

Źródło: obliczenia własne.

Na pytanie o wykształcenie odpowiedziało prawidłowo 968 ankietowanych spośród 990 wypełniających ankiety, co daje odsetek poprawnie uzyskanych odpowiedzi na poziomie 98,0%. W badaniu najliczniej reprezentowane były osoby z wykształceniem wyższym (53,2%) i wykształceniem średnim (26,3%). Wynika to z faktu, że osoby te w większym stopniu są świadome znaczenia badań ankietowych i ich wpływu na konstruowanie programów i strategii, wpływających bezpośrednio na poziom życia mieszkańców, a w tym przypadku na poprawę bezpieczeństwa mieszkańców regionu, i chętniej godziły się na wzięcie udziału w ankiecie. Ponadto struktura ta może również wynikać ze zmian demograficzno-edukacyjnych, jakie dokonują się w ostatnich latach, tzn. rośnie stale odsetek osób z wykształceniem wyższym, a maleje odsetek osób z wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym i zasadniczym zawodowym. Te osoby były najmniej reprezentowane w badaniu. Jeśli chodzi o osoby z wykształceniem podstawowym, to stanowiły jedynie 1,0% ogółu ankietowanych, z wykształceniem zasadniczym zawodowym zaś 3,3%. Łącznie osoby z najniższym (podstawowym, gimnazjalnym i zasadniczym zawodowym) wykształceniem stanowiły 8,9% ogółu ankietowanych w próbie losowej.

Kolejną cechą psychograficzną ankietowanych była przynależność do grupy społeczno-zawodowej. Wyspecyfikowano 15 różnych grup społeczno-zawodowych: wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów, pracownicy sektora usług i handlu, wolne zawody (freelancer) oraz specjaliści z wyższym wykształceniem, tzw. służby mundurowe: wojsko, policja i straż pożarna, prywatni przedsiębiorcy, prowadzący gospodarstwo domowe, nauczyciele, nauczyciele akademiccy, rolnicy i rybacy, robotnicy niewykwalifikowani, uczniowie i studenci, robotnicy wykwalifikowani, bezrobotni oraz pracownicy administracyjno-biurowi. W przypadku tej cechy dopuszczono również możliwość formułowania innych odpowiedzi poprzez zastosowanie kategorii otwartej „inna grupa". Strukturę ankietowanych według przynależności społeczno-zawodowej przedstawiono w tabeli 65.

Tabela 65. Struktura przynależności do grupy społeczno-zawodowej ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Grupa społeczno-zawodowa	n_i
Wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów	74
Pracownicy sektora usług i handlu	52
Wolne zawody (freelancer), specjaliści z wyższym wykształceniem	40
Wojsko, policja, straż pożarna	39
Prywatni przedsiębiorcy	43
Prowadzący gospodarstwo domowe	11
Nauczyciele	84
Nauczyciele akademiccy	3
Rolnicy i rybacy	6
Emeryci i renciści	49
Robotnicy niewykwalifikowani	5
Uczniowie i studenci	126
Robotnicy wykwalifikowani	30
Bezrobotni	10
Pracownicy administracyjno-biurowi	345
Inna grupa	40
Suma	957

Źródło: obliczenia własne.

Na pytanie dotyczące przynależności do grupy społeczno-ekonomicznej odpowiedziało prawidłowo 957 ankietowanych, co stanowiło 97,1% wszystkich wypełniających kwestionariusze ankietowe. W badaniu najliczniej reprezentowani byli pracownicy administracyjno-biurowi, którzy stanowili 36,1% ogółu ankietowanych, następnie uczniowie i studenci (13,2%), nauczyciele (8,8%) i wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów (7,7%). Do grup zawodowych o najmniejszym udziale w badaniu zaliczyć należy bezrobotnych (1,0%), rolników i rybaków (0,6%), robotników niewykwalifikowanych (0,5%) i nauczycieli akademickich (0,3%).

Spośród grup społeczno-zawodowych niewskazanych bezpośrednio w kwestionariuszu ankietowym, a wymienionych w kategorii otwartej pytania „inna grupa", najwięcej osób wskazywało na leśnika (8 osób), pracownika administracji publicznej (8 osób) oraz sektor medyczny (8 osób). Padły również jednostkowe odpowiedzi, takie jak: pielęgniarka, sektor finansowo-bankowy, dział usług i pracownik Służby Więziennej.

Kolejno zawarto w metryczce pytanie, naturalnie wynikające z dwóch poprzednich, o ocenę własnej sytuacji materialnej. Pytanie to zostało zadane w kwestionariuszu ankietowym również w celu zbadania, czy ocena sytuacji materialnej może wpływać na ocenę poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców województwa zachodniopomorskiego. Zaproponowano następującą kafeterię odpowiedzi: powodzi mi się bardzo dobrze, powodzi mi się raczej dobrze, powodzi mi się średnio, powodzi mi się raczej źle, powodzi mi się bardzo źle. Konstruując kwestionariusz ankietowy, intencjonalnie zdecydowano się zrezygnować ze skali pomiarowej ilorazowej (liczbowej, np. wysokość miesięcznego wynagrodzenia netto w złotych), gdyż obawiano się, że jako pytanie wrażliwe, może być ignorowane przez osoby ankietowane i pojawi się ryzyko uzyskania zbyt niskiego odsetka udzielonych odpowiedzi w tej skali pomiarowej bądź otrzymania zbyt wielu odpowiedzi nieprawdziwych. Dlatego zaproponowano określenia słowne, pozostawiając ankietowanym swobodę w ocenie swojej sytuacji materialnej, ale odpowiedzi zostały tak skonstruowane, żeby możliwe było nadanie rang liczbowych (skala porządkowa) i posortowanie jednostek w badanej próbie losowej według oceny ich sytuacji materialnej, od sytuacji materialnej najgorszej do najlepszej lub odwrotnie.

Tabela 66. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Ocena sytuacji materialnej	n_i
Powodzi mi się bardzo dobrze	63
Powodzi mi się raczej dobrze	365
Powodzi mi się średnio	494
Powodzi mi się raczej źle	39
Powodzi mi się bardzo źle	8
Suma	969

Źródło: obliczenia własne.

Na pytanie o ocenę swojej sytuacji materialnej poprawnie odpowiedziało 969 osób na 990 wypełniających kwestionariusze ankietowe, co stanowi 97,9% ogółu przeprowadzonych ankiet. Ankietowani w powiatach przygranicznych województwa zachodniopomorskiego najczęściej oceniali swoją sytuację materialną jako przeciętną. Było ich 51% ogółu ankietowanych. O ile osób, które uważały, że ich sytuacja materialna jest bardzo dobra było 6,5%, o tyle tych, którzy uważali, że powodzi im się dobrze było już 37,7%. To oznacza, że pozytywnie swój status materialny oceniało aż 44,2% ankietowanych. Do złej sytuacji materialnej przyznało się jedynie 4,9% ankietowanych w powiatach przygranicznych. Należy podkreślić, że przy próbie losowej liczącej 969 osób, wyniki te mogą być uogólnione na populację generalną, tzn. na wszystkich mieszkańców powiatów przygranicznych regionu, przy założeniu współczynnika ufności na poziomie $1 - \alpha = 0{,}95$ i maksymalnego błędu szacunku frakcji udzielanych odpowiedzi na poziomie $d = 0{,}0315$.

W kwestii oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców istotne znaczenie może mieć dominujący sposób poruszania się przez nich w zamieszkiwanej miejscowości. Przemieszczanie się samochodem może dawać większe poczucie bezpieczeństwa niż korzystanie ze środków komunikacji miejskiej lub chodzenie pieszo. Dlatego za zasadne uznano postawienie pytania w kwestionariuszu ankietowym o sposób poruszania się w miejscowości zamieszkania. Wyniki uzyskane w badaniu pierwotnym przedstawia tabela 67.

Ankietowani w powiatach przygranicznych najczęściej wskazywali samochód jako środek transportu wykorzystywany do poruszania się w miejscowości zamieszkania (51,2% odpowiedzi). Drugim pod względem częstości udzielanych

odpowiedzi sposobem poruszania się w miejscowości zamieszkania była odpowiedź „pieszo" (24,2%). Dopiero na trzecim miejscu znalazły się środki komunikacji miejskiej (transport publiczny), na które wskazało 21,9% ankietowanych. Niespełna 3% ankietowanych wskazało na inny sposób przemieszczania się w miejscowości zamieszkania, przy czym najwięcej odpowiedzi otwartych padło na rower (24 odpowiedzi).

Tabela 67. Struktura mieszkańców powiatów przygranicznych według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości zamieszkania w 2016 roku

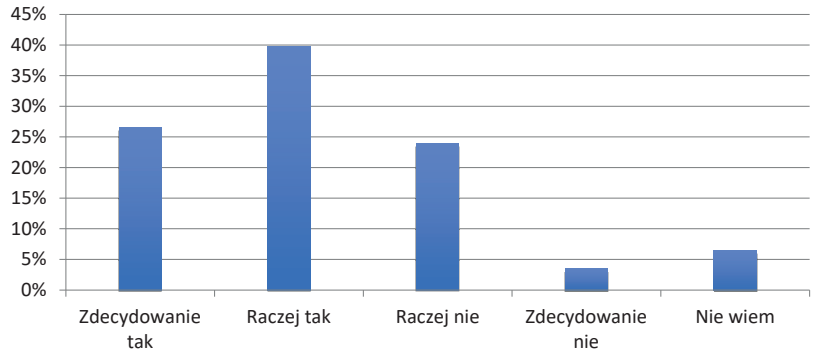
Dominujący sposób poruszania się w miejscowości zamieszkania	n_i
Samochód	551
Środki komunikacji miejskiej	236
Pieszo	260
Inne	29
Suma	1076

Źródło: obliczenia własne.

Część zasadnicza kwestionariusza ankietowego składała się z 19 pytań, z których przeważająca większość posiadała przygotowaną wcześniej kafeterię gotowych odpowiedzi przygotowanych w oparciu o dotychczasowe doświadczenie zachodniopomorskiej policji w badaniach poczucia bezpieczeństwa mieszkańców regionu, prowadzonych w poprzednich latach. Spośród przygotowanych pytań do analizy porównawczej poziomu i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego i turystów odwiedzających ten region wykorzystano 14 pytań najbardziej odnoszących się do problematyki badawczej. Pozostałe pięć pytań nie wniosło istotnych elementów poznawczych w przedmiotowej analizie. Uzyskane odpowiedzi na te pytania przekazane zostały zachodniopomorskiej policji jako materiał uzupełniający służący do wykorzystania w bieżącej służbie w obszarze prowadzonych działań prewencyjnych. W części pytań pozostawiono możliwość udzielenia odpowiedzi innej niż te, które przygotowano w kafeterii. Jedynie trzy pytania w kwestionariuszu ankietowym miały charakter w pełni otwartych pytań. W badaniach ankietowych ze względu na standaryzację odpowiedzi możliwe jest ich zestawianie, grupowanie i zliczanie w celu przeprowadzenia analiz statystycznych. W większości pytań wykorzystano

skalę pomiarową nominalną (słowną) dla udzielanych odpowiedzi. W kilku przypadkach wykorzystano skalę porządkową umożliwiającą nadanie rang liczbowych poszczególnym odpowiedziom i posortowanie udzielonych odpowiedzi według ich znaczenia narastająco lub malejąco. Pytania były pogrupowane w kilka bloków tematycznych, które intencjonalnie w samym kwestionariuszu ankietowym nie zostały wyodrębnione w sposób wizualny. Były to pytania dotyczące oceny poczucia bezpieczeństwa, identyfikacji zagrożeń poczucia bezpieczeństwa, oceny pracy policji w miejscowości zamieszkania i dotychczasowych możliwości współpracy oraz propozycji ankietowanych możliwych obszarów współpracy z policją w celu poprawy bezpieczeństwa.

Pierwsze pytanie w kwestionariuszu ankietowym brzmiało: Czy w Pani/Pana ocenie położenie przygraniczne powiatu/województwa ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie przygranicznym? Częstość udzielonych odpowiedzi przedstawiono na rysunku 14 i w tabeli 68.

Rysunek 14. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy w Pani/Pana ocenie położenie przygraniczne powiatu/województwa ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie przygranicznym?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

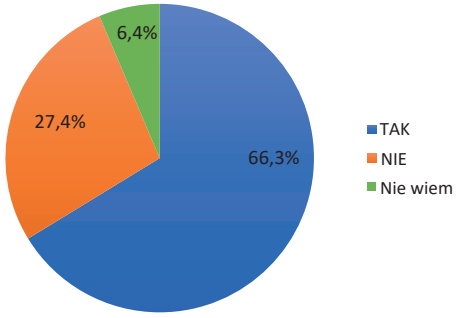
Źródło: opracowanie własne.

Tabela 68. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy w Pani/Pana ocenie położenie przygraniczne powiatu/województwa ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie przygranicznym?" w 2016 roku

1. Czy w Pani/Pana ocenie położenie przygraniczne powiatu/województwa ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie przygranicznym?	n_i
Zdecydowanie tak	262
Raczej tak	392
Raczej nie	236
Zdecydowanie nie	34
Nie wiem	63
Suma	987

Źródło: obliczenia własne.

Na pytanie 1 kwestionariusza ankietowego udzielono 987 prawidłowych odpowiedzi, co stanowiło 99,6% wszystkich udzielonych odpowiedzi. Najczęściej respondenci odpowiadali, że położenie przygraniczne powiatu ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie, przy czym 262 osoby odpowiedziały, że „zdecydowanie tak", co stanowiło 26,5% wszystkich udzielonych odpowiedzi, a 392 osoby, że „raczej tak" (39,7% ogółu odpowiedzi). Nie poparło tej tezy łącznie 270 osób, czyli 27,4% ankietowanych, z czego 236 osób odpowiedziało „raczej nie", a jedynie 34 osoby „zdecydowanie nie". 63 osoby nie miały zdania w tej sprawie, co stanowiło 6,4% ogółu udzielonych odpowiedzi (rys. 15).

Rysunek 15. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy w Pani/Pana ocenie położenie przygraniczne powiatu/województwa ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie przygranicznym?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Łącznie 66,3% ogółu ankietowanych (z poprawnie udzielonymi odpowiedziami na pytanie 1) odpowiedziało, że położenie przygraniczne powiatu, w którym zamieszkują ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie przygranicznym. Jedynie 27,4% osób nie zgodziło się z tezą zawartą w pytaniu. Przy liczebności próby losowej $n_1 = 987$ uzyskane wyniki można uogólnić na populację generalną, czyli wszystkich mieszkańców powiatów przygranicznych w województwie zachodniopomorskim, nie przekraczając przy tym maksymalnego błędu szacunku odsetek (frakcji) udzielanych odpowiedzi na poziomie $d_1 = 3{,}11\%$. Uzyskane wyniki dają więc podstawę do wnioskowania, że wśród wszystkich mieszkańców powiatów przygranicznych w regionie zachodniopomorskim zdecydowana większość, bo 66,3% sądzi, że położenie przy granicy kraju ma wpływ na stan bezpieczeństwa w tym regionie.

Tabela 69. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 2: „Jeśli tak (odpowiedzi 1 i 2), to jaki rodzaj zagrożenia z powodu zamieszkiwania w powiecie/województwie przygranicznym wpływa na Pani/Pana poczucie bezpieczeństwa?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Zagrożenia poczucia bezpieczeństwa	Brak wpływu 1	Niewielki wpływ 2	Dość duży wpływ 3	Bardzo duży wpływ 4
Napady i rozboje	114	292	180	47
Bójki i pobicia	104	294	183	45
Kradzieże cudzej rzeczy	54	236	277	80
Kradzieże samochodów	63	195	284	114
Przestępczość zorganizowana	93	182	248	108
Handel ludźmi (prostytucja przydrożna)	107	162	245	134
Handel narkotykami	57	147	295	141
Pobyt mieszkańców Bliskiego Wschodu i Afryki przy granicy z Polską	96	187	213	159
Ruch transgraniczny	89	230	231	86
Handel przygraniczny	129	231	203	71
Brak kontroli na granicy (otwartość granic)	74	158	259	160
Inne	10	5	3	8

Źródło: obliczenia własne.

Kolejne pytanie w kwestionariuszu ankietowym jest konsekwencją pytania poprzedniego i brzmiało: „Jeśli tak (odpowiedzi 1 i 2), to jaki rodzaj zagrożenia z powodu zamieszkiwania w powiecie/województwie przygranicznym wpływa na Pani/Pana poczucie bezpieczeństwa?". Pytanie zawierało katalog zagrożeń (gotowych odpowiedzi), dla których dodatkowo można było określić stopień ich wpływu na poczucie bezpieczeństwa: 1 – brak wpływu, 2 – niewielki, 3 – dość duży, 4 – bardzo duży. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 2 zestawiono w tabeli 69.

Najczęściej wskazywanymi zagrożeniami poczucia bezpieczeństwa o najwyższym stopniu były: brak kontroli na granicy (otwartość granic) i pobyt mieszkańców Bliskiego Wschodu i Afryki przy granicy z Polską[1], które zdobyły odpowiednio 160 i 159 odpowiedzi. Na najmniej zagrażające poczuciu bezpieczeństwa wskazywano w ankiecie najczęściej: handel przygraniczny oraz napady i rozboje, odpowiednio 129 razy i 114 razy.

Tabela 70. Suma przydzielonych rang dla odpowiedzi „brak" lub „niewielki wpływ" na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Zagrożenia	Brak lub niewielki wpływ – suma rang
Napady i rozboje	698
Bójki i pobicia	692
Handel przygraniczny	591
Ruch transgraniczny	549
Kradzieże	526
Pobyt mieszkańców Bliskiego Wschodu i Afryki przy granicy z Polską	470
Przestępczość zorganizowana	457
Kradzieże samochodów	453
Handel ludźmi (prostytucja przydrożna)	431
Brak kontroli na granicy (otwartość granic)	390
Handel narkotykami	351
Inne	20

Źródło: obliczenia własne.

[1] Badania mieszkańców powiatów przygranicznych przeprowadzane były w 2016 r. w czasie, kiedy władze niemieckie alokowały w landach Meklemburgii-Pomorzu Przednim i Brandenburgii duże grupy uchodźców pochodzących ze strumienia migracyjnego z państw Bliskiego Wschodu i Afryki do Europy w 2015–2016 r.

W tabeli 70 zestawiono zagrożenia, które najczęściej uznawano jako te, które wykazują „brak wpływu" lub „niewielki wpływ" na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców powiatów przygranicznych. Do pięciu zagrożeń o najmniejszym wpływie na poczucie bezpieczeństwa zaliczono: napady i rozboje (suma rang 698), bójki i pobicia (suma rang 692), handel przygraniczny (suma rang 591), ruch transgraniczny (suma rang 549) i kradzieże (suma rang 526).

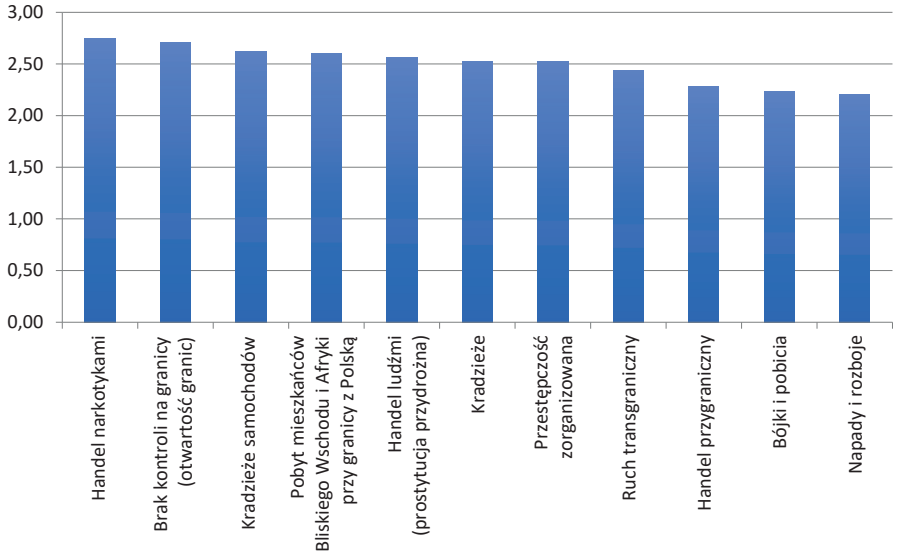
W tabeli 71 przedstawiono zagrożenia o dość dużym i bardzo dużym wpływie na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców powiatów przygranicznych według opinii ankietowanych. Do pięciu zagrożeń o największym wpływie na poczucie bezpieczeństwa zaliczono: handel narkotykami (suma rang 1449), brak kontroli na granicy (otwartość granic) (suma rang 1417), kradzieże samochodów (suma rang 1308), pobyt mieszkańców Bliskiego Wschodu i Afryki przy granicy z Polską (suma rang 1275) i handel ludźmi (prostytucja przydrożna) (suma rang 1271).

Tabela 71. Suma przydzielonych rang dla odpowiedzi „dość duży" lub „bardzo duży" na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Zagrożenia	Dość duży lub bardzo duży wpływ
Handel narkotykami	1449
Brak kontroli na granicy (otwartość granic)	1417
Kradzieże samochodów	1308
Pobyt mieszkańców Bliskiego Wschodu i Afryki przy granicy z Polską	1275
Handel ludźmi (prostytucja przydrożna)	1271
Przestępczość zorganizowana	1176
Kradzieże	1151
Ruch transgraniczny	1037
Handel przygraniczny	893
Bójki i pobicia	729
Napady i rozboje	728
Inne	41

Źródło: obliczenia własne.

W celu syntetycznej i całościowej oceny wszystkich udzielonych odpowiedzi wyznaczono przeciętne wartości rang przyporządkowanych poszczególnym odpowiedziom. Wyniki zestawiono i przedstawiono na rysunku 16 i w tabeli 72.

Rysunek 16. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: obliczenia własne.

Tabela 72. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Zagrożenia	Przeciętna ranga
Handel narkotykami	2,81
Brak kontroli na granicy (otwartość granic)	2,78
Kradzieże samochodów	2,68
Pobyt mieszkańców Bliskiego Wschodu i Afryki przy granicy z Polską	2,66
Handel ludźmi (prostytucja przydrożna)	2,63
Kradzieże	2,59
Przestępczość zorganizowana	2,59
Ruch transgraniczny	2,49
Inne	2,35
Handel przygraniczny	2,34
Bójki i pobicia	2,27
Napady i rozboje	2,25

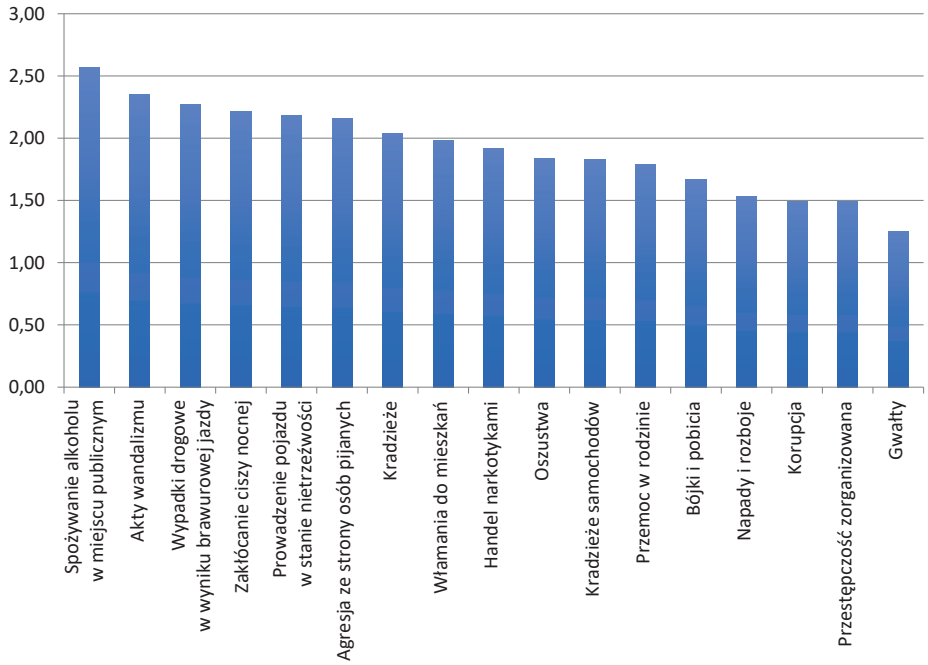
Źródło: obliczenia własne.

Wyniki oceny łącznej zagrożeń z powodu położenia przygranicznego powiatów wskazują, że największe zagrożenie według opinii mieszkańców stwarzają: handel narkotykami, brak kontroli na granicy (otwartość granic), kradzieże i pobyt mieszkańców z Bliskiego Wschodu i Afryki przy granicy z Polską. Za najmniejsze zagrożenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańcy uznali: handel przygraniczny, bójki i pobicia oraz napady i rozboje. W kwestionariuszu ankietowym wymieniono również inne, jednostkowe zagrożenia, takie jak: nielegalny przywóz odpadów, propaganda medialna, porwania, uprowadzenie, przemyt, islamizacja Europy i zamachy terrorystyczne.

Tabela 73. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 3 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Zagrożenia	Przeciętna ranga
Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	2,56
Akty wandalizmu (uszkodzenie mienia)	2,35
Wypadki drogowe w wyniku brawurowej jazdy	2,27
Zakłócanie ciszy nocnej	2,22
Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	2,18
Agresja ze strony osób pijanych	2,16
Kradzieże cudzej rzeczy	2,04
Włamania do mieszkań (kradzieże z włamaniami)	1,98
Handel narkotykami	1,92
Oszustwa	1,83
Kradzieże samochodów	1,83
Przemoc w rodzinie	1,79
Inne zjawiska	1,78
Bójki i pobicia	1,67
Napady i rozboje (przestępstwa rozbójnicze)	1,53
Korupcja	1,49
Przestępczość zorganizowana	1,49
Gwałty (przestępstwa seksualne)	1,25

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 17. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 3 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym pytaniem z bloku tematycznego oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów przygranicznych było pytanie: „Czy czuła się Pani zagrożona/czuł się Pan zagrożony w miejscu swojego zamieszkania poniższymi zagrożeniami w ostatnich trzech latach?". Tym razem pytanie odnosiło się do zagrożeń wewnętrznych, czyli przynajmniej w bezpośredni sposób niewynikających z przygranicznego położenia powiatu. Podobnie jak w poprzednim pytaniu wyznaczono przeciętne wartości rang dla poszczególnych zagrożeń, co pozwoliło w syntetyczny i całościowy sposób ocenić znaczenie zagrożenia dla poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Wyniki końcowe zestawiono w formie tabelarycznej (tab. 73) i na wykresie (rys. 17).

Wyniki badań wskazują wyraźnie, że największymi zagrożeniami poczucia bezpieczeństwa mieszkańców są te czyny, które nie charakteryzują się wysoką szkodliwością społeczną, tylko te, które zdarzają się relatywnie często, a zatem

prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest wysokie. Czyny, które zdarzają się rzadko, ale są wysoce szkodliwe społecznie, nie były podawane jako czyny w największym stopniu zagrażające bezpieczeństwu mieszkańców. Stąd największym zagrożeniem dla poczucia bezpieczeństwa były takie zdarzenia i zachowania jak: spożywanie alkoholu w miejscu publicznym, akty wandalizmu (uszkodzenie mienia), wypadki drogowe w wyniku brawurowej jazdy, zakłócanie ciszy nocnej czy prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości. Natomiast czyny o wysokiej szkodliwości społecznej, ale zdarzające się relatywnie rzadko, podawane były jako te o najmniejszym zagrożeniu dla poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Były to: gwałty, przestępczość zorganizowana, korupcja, napady i rozboje oraz bójki i pobicia.

W celu oceny, czy istnieje zależność pomiędzy stopniem zagrożenia bezpieczeństwa a wiekiem osób zagrażających bezpieczeństwu mieszkańców, zadano pytanie 4 w kwestionariuszu ankietowym, które brzmiało: „W jakim stopniu Pani/Pana zdaniem osoby w podanej grupie wiekowej powodują zagrożenie w miejscu Pani/Pana zamieszkania?".

Odpowiedzi zestawiono w formie odpowiedniej tablicy niezależności i obok analizy częstości udzielanych odpowiedzi wyznaczono również statystykę χ^2 i bazujący na niej współczynnik V_C Craméra (tab. 74.).

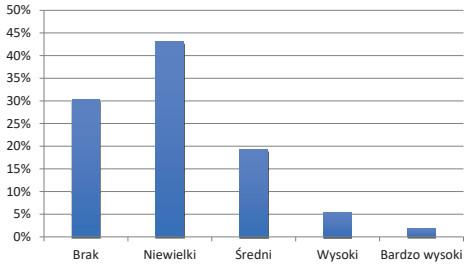
Tabela 74. Tablica niezależności stochastycznej pomiędzy wiekiem osoby potencjalnie zagrażającej a oceną stopnia zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców na podstawie pytania 4 w kwestionariuszu ankietowym w 2016 roku

n_{ij}	Osoby do lat 15	Młodzież w wieku 16–19 lat	Młodzież w wieku 20–25 lat	Osoby w wieku 26–40 lat	Osoby powyżej 40 lat	n_i
Brak	276	72	54	76	180	658
Niewielki	393	204	169	264	382	1412
Średni	176	325	333	353	259	1446
Wysoki	50	252	263	170	64	799
Bardzo wysoki	16	78	103	43	12	252
n_j	911	931	922	906	897	4567

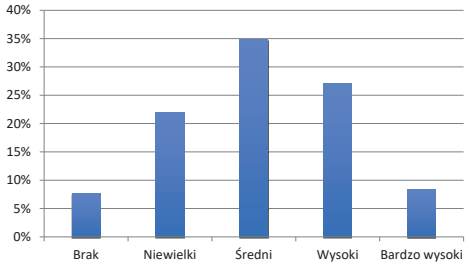
Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie tabeli 74 wyznaczono 5 rozkładów warunkowych stopnia zagrożenia bezpieczeństwa, które przedstawiono na rysunkach 18a–e.

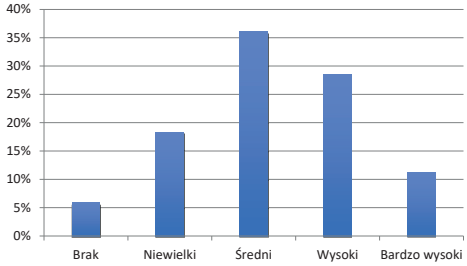
a) Osoby do lat 15

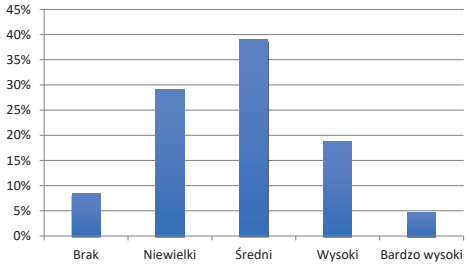
b) Młodzież w wieku 16–19 lat

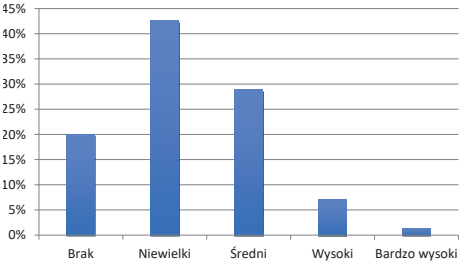
c) Młodzież w wieku 20–25 lat

d) Osoby w wieku 26–40 lat

e) Osoby powyżej 40 lat

Rysunek 18. Rozkłady stopnia zagrożenia bezpieczeństwa w powiatach przygranicznych dla różnych grup wiekowych

Źródło: opracowanie własne.

Prezentowane rozkłady warunkowe wykazują pewne podobieństwa i różnice. O ile dominujące odpowiedzi dla osób w wieku do 15 lat i powyżej 40 lat były takie same – „niewielki stopień zagrożenia", o tyle w przypadku osób w wieku do 15 lat drugą pod względem częstości udzielaną odpowiedzią była odpowiedź „brak zagrożenia", osób powyżej 40 lat zaś „średni stopień zagrożenia". Oznacza to, że najmniejsze zagrożenie według opinii ankietowanych stwarzają osoby najmłodsze do 15 roku życia, następnie osoby najstarsze, czyli po 40 roku życia. Podobnie wypada porównanie trzech pozostałych grup wiekowych. W przypadku osób w wieku 16–19 lat i 20–25 lat najczęściej występowały oceny „średni stopień zagrożenia" i „wysoki stopień zagrożenia", natomiast w odniesieniu do osób w wieku 26–40 lat dominowały odpowiedzi: „średni" i „niewielki" stopień zagrożenia. Do podobnych wniosków dochodzi się, na podstawie oceny wskaźników podobieństwa struktur w porównywaniu rozkładów warunkowych parami. Zestawienie ocen podobieństwa zawiera tabela 75.

Tabela 75. Wskaźniki podobieństwa struktur dla rozkładów warunkowych

Porównanie kolejnych rozkładów warunkowych parami	Wskaźnik podobieństwa struktur (%)
a_b	56,2
a_c	50,8
a_d	64,1
a_e	**88,8**
b_c	**94,5**
b_d	**88,1**
b_e	67,0
c_d	**83,8**
c_e	61,5
d_e	74,9

Źródło: obliczenia własne.

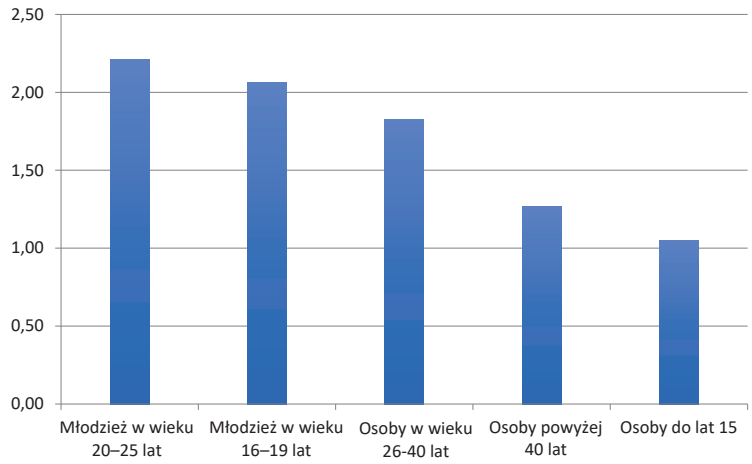
W ocenie stopnia zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów przygranicznych największe podobieństwo w ocenie wykazywały rozkłady: b i c, czyli osoby w wieku 16–19 i 20–25 lat. Jednocześnie wskazane grupy wiekowe osób to grupy o najwyższym stopniu zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców.

Drugą parą rozkładów warunkowych pod względem podobieństwa struktur udzielanych odpowiedzi przez mieszkańców były rozkłady: a i e, czyli osoby najmłodsze (do 15 lat) i najstarsze (powyżej 40 lat). Obie grupy wiekowe stanowiły najmniejsze zagrożenie bezpieczeństwa według opinii ankietowanych. Wnioski te znalazły również potwierdzenie w zestawieniu średnich wartości rang liczbowych nadanych stopniom zagrożenia bezpieczeństwa. Zestawienie grup wiekowych od najbardziej zagrażających do najmniej zagrażających przedstawiono w tabeli 76 i na rysunku 19.

Tabela 76. Przeciętne wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców w 2016 roku

Grupy wiekowe	Przeciętne wartości rang liczbowych stopni zagrożenia
Młodzież w wieku 20–25 lat	2,21
Młodzież w wieku 16–19 lat	2,06
Osoby w wieku 26–40 lat	1,82
Osoby powyżej 40 lat	1,27
Osoby do lat 15	1,05

Źródło: obliczenia własne.

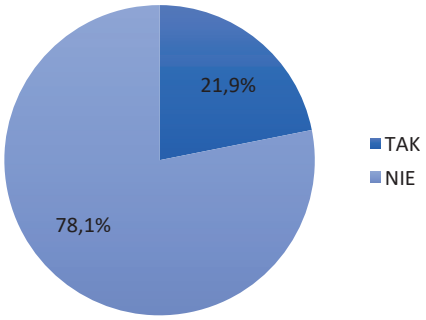

Rysunek 19. Zestawienie przeciętnych wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców ze strony osób w różnych grupach wiekowych w 2016 roku

Źródło: obliczenia własne.

Wyniki z przeprowadzonych ankiet świadczą o tym, że mieszkańcy powiatów przygranicznych najbardziej obawiają się zagrożeń bezpieczeństwa ze strony młodzieży w wieku 20–25 lat i młodzieży w wieku 16–19 lat. W opinii ankietowanych najmniejsze zagrożenie występuje wśród osób do 15 lat i powyżej 40 lat. Dodatkowo wyniki te można uogólnić na populację generalną, tzn. wszystkich mieszkańców powiatów przygranicznych przy założeniu poziomu istotności $\alpha = 0{,}05$. Maksymalny błąd szacunku frakcji udzielanych odpowiedzi wyniósł 3,27%.

Następne pytanie odnosiło się do własnych doświadczeń mieszkańców w ostatnich latach z przestępstwami. Pytanie brzmiało: „Czy w ciągu ostatnich dwóch lat była/był Pani/Pan lub ktoś z najbliższej rodziny ofiarą przestępstwa?". Strukturę odpowiedzi przedstawiono na rysunku 20.

Rysunek 20. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Blisko 22% respondentów odpowiedziało, że miało do czynienia z przestępstwem. Pozostali (78,1%) nie byli ofiarą przestępstwa w ostatnich latach.

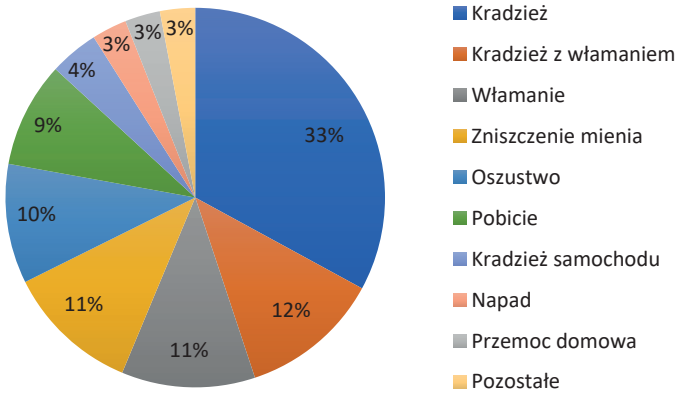
W kolejnym pytaniu respondenci wskazywali na rodzaj przestępstwa, z jakim mieli do czynienia w ostatnich dwóch latach. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi zawiera tabela 77 i rysunek 21.

Mieszkańcy powiatów przygranicznych bądź członkowie ich najbliższej rodziny, którzy w ostatnich dwóch latach byli ofiarami przestępstwa, najczęściej wymieniali: kradzieże (32,9% odpowiedzi), kradzieże z włamaniem (12,0%), włamanie (11,4%), zniszczenie mienia (11,4%), oszustwo (10,2%) i pobicie (9,0%). Do rzadszych zdarzeń zaliczyć należy: kradzież samochodu (4,2%), napad (3,0%) i przemoc domową (3,0%).

Tabela 77. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 7 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Rodzaj przestępstwa	Liczba zdarzeń	Odsetek (%)
Kradzież	55	33
Kradzież z włamaniem	20	12
Włamanie	19	11
Zniszczenie mienia	19	11
Oszustwo	17	10
Pobicie	15	9
Kradzież samochodu	7	4
Napad	5	3
Przemoc domowa	5	3
Pozostałe	5	3
Suma	167	100

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 21. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 7 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

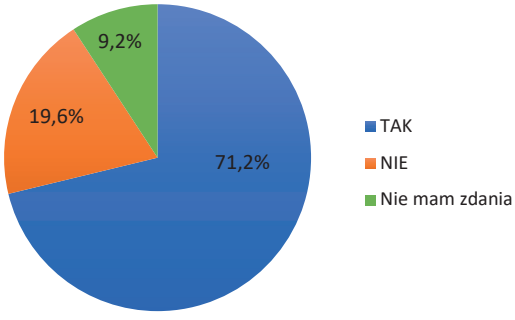
Kolejne pytanie dotyczyło zaufania do policji. Częstość udzielonych odpowiedzi zestawiono w tabeli 78.

Tabela 78. Częstość udzielanych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Czy ma Pani/Pan zaufanie do policji w swojej miejscowości?	n_i
Zdecydowanie tak	128
Raczej tak	567
Raczej nie	154
Zdecydowanie nie	37
Nie mam zdania	90
Suma	976

Źródło: obliczenia własne.

Spośród 976 ankietowanych, którzy odpowiedzieli na pytanie o zaufanie do policji w miejscowości zamieszkania, 567 osób odpowiedziało „raczej tak", 128 osób „zdecydowanie tak". To oznacza, że aż 71,2% mieszkańców powiatów przygranicznych deklaruje swoje zaufanie do policji, a 19,6% mieszkańców jej nie ufa (rys. 22). Nie ma zdania w tej sprawie 9,2% mieszkańców.

Rysunek 22. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

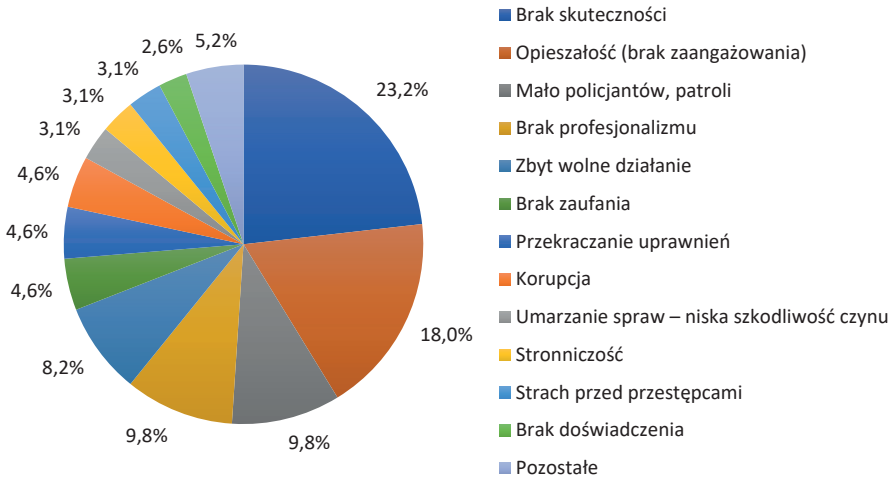
W kolejnym pytaniu zwrócono się do osób, które nie ufają policji, aby podały przyczyny swojego braku zaufania. Najczęściej występujące odpowiedzi zestawiono w tabeli 79 i przedstawiono na rysunku 23.

Spośród osób deklarujących brak zaufania do policji najwięcej osób stwierdziło, że przyczyną tego jest nieskuteczność działań podejmowanych przez policję (23,2% respondentów), opieszałość i brak zaangażowania w prowadzenie spraw (18,0%), jak również brak profesjonalizmu funkcjonariuszy policji (9,8%). Prawie 10,0% osób, które nie ufają policji wskazało na problem zbyt małej liczby patroli w miejscowości zamieszkania. Respondenci nieufający policji podawali jako kolejne przyczyny braku zaufania zbyt wolne działanie policji, przekraczanie uprawnień, skłonność do korupcji, stronniczość, zbyt pochopne umarzanie spraw z powodu niskiej szkodliwości społecznej czynów, w końcu również strach przed przestępcami.

Tabela 79. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 10	Częstość odpowiedzi	Odsetek odpowiedzi (%)
Brak skuteczności	45	23,2
Opieszałość (brak zaangażowania)	35	18,0
Mało policjantów, patroli	19	9,8
Brak profesjonalizmu	19	9,8
Zbyt wolne działanie	16	8,2
Brak zaufania	9	4,6
Przekraczanie uprawnień	9	4,6
Korupcja	9	4,6
Umarzanie spraw – niska szkodliwość czynu	6	3,1
Stronniczość	6	3,1
Strach przed przestępcami	6	3,1
Brak doświadczenia	5	2,6
Pozostałe	10	5,2
Suma	194	100,0

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 23. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

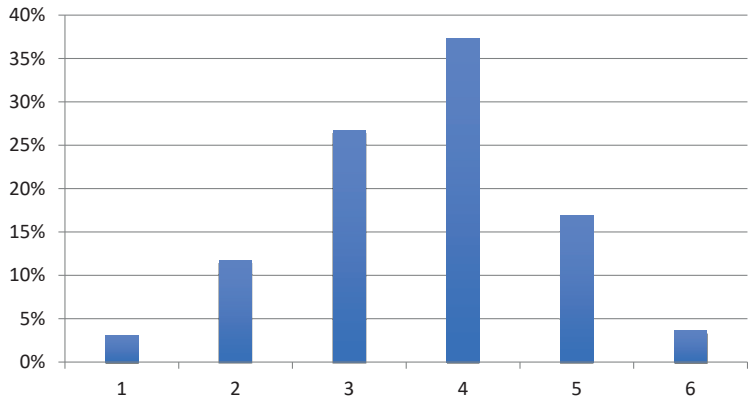
Źródło: opracowanie własne.

O ocenę skuteczności działań policji, która okazała się najczęstszą przyczyną braku zaufania mieszkańców powiatów przygranicznych do policji, pytano w kolejnym pytaniu ankiety. Odpowiedzi zestawiono w tabeli 80 i przedstawiono strukturę procentową na rysunku 24.

Tabela 80. Częstość i struktura procentowa udzielanych odpowiedzi na pytanie 11 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Ocena skuteczności działań policji	Częstość odpowiedzi	Odsetek odpowiedzi (%)
1	30	3,1
2	114	11,8
3	260	26,9
4	363	37,6
5	164	17,0
6	35	3,6
	966	100,0

Źródło: obliczenia własne.

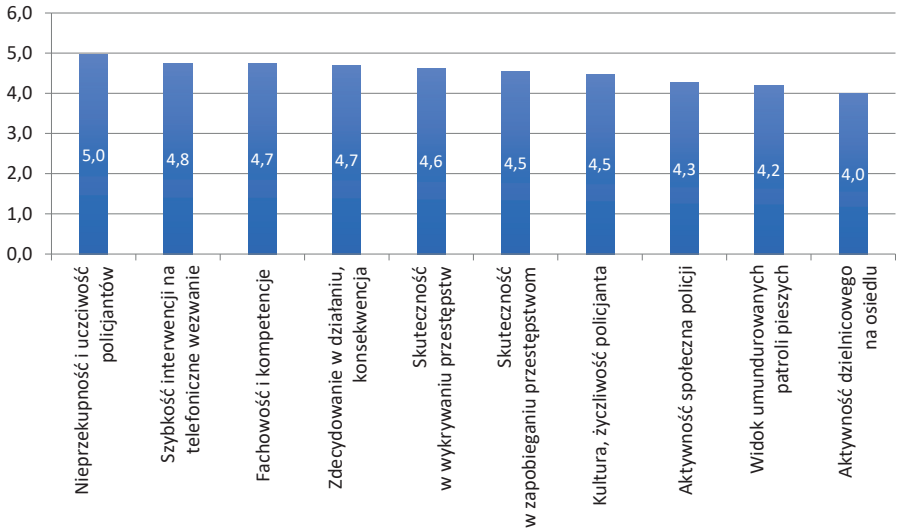

Rysunek 24. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 11 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

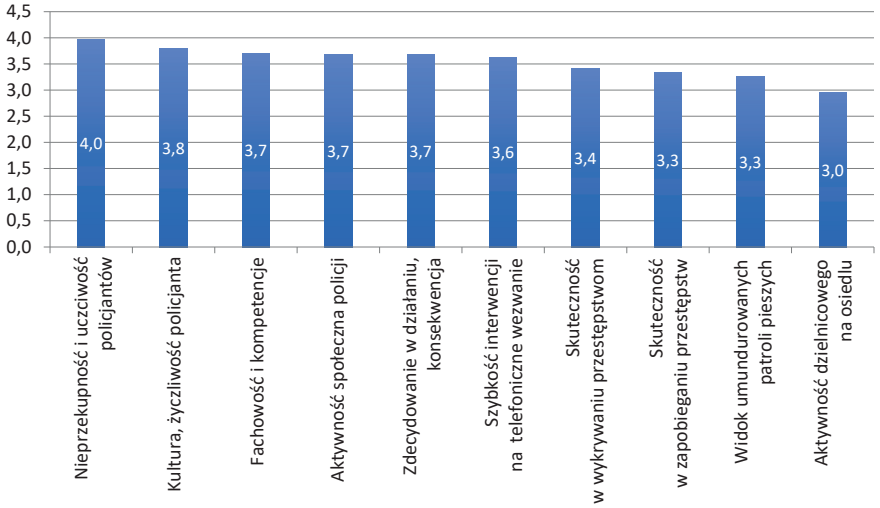
Przeciętna ocena skuteczności policji w miejscu zamieszkania ankietowanych w powiatach przygranicznych wyniosła 3,6. Najczęściej udzielana ocena skuteczności działań policji była 4,0 w skali od 1 do 6. Najgorszą ocenę skuteczności dało jedynie 30 osób na 966 ankietowanych (poprawnych odpowiedzi), co stanowiło 3,1% ogółu udzielonych odpowiedzi. Najwyższą notę skuteczności działań policji przyznało 35 osób na 966 ankietowanych (3,6%).

W kolejnym pytaniu kwestionariusza ankietowego: „Na co zwraca Pani/Pan największą uwagę, oceniając pracę policji w swojej miejscowości?", mieszkańcy dość wysoko ocenili wszystkie zaproponowane w kafeterii odpowiedzi. Przeciętne oceny wahały się w przedziale od 4,0 do 5,0 w skali ocen od 1 do 6. Mieszkańcy powiatów przygranicznych najwyżej cenią sobie nieprzekupność i uczciwość policjantów (5,0), szybkość interwencji na telefoniczne wezwanie (4,8), fachowość i kompetencje policjantów (4,7), zdecydowanie w działaniu, konsekwencję (4,7) oraz skuteczność w wykrywaniu przestępstw (4,5). Najniżej mieszkańcy ocenili aktywność dzielnicowego na osiedlu (4,0), widok umundurowanych patroli pieszych (4,2) i aktywność społeczną policji (4,3). Zestawienie wyników przedstawiono na rysunku 25.

Rysunek 25. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 13 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 26. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 14 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Kolejne pytanie kwestionariusza ankietowego brzmiało: „Jak ocenia Pani/Pan skuteczność policji w swojej miejscowości według wymienionych cech?". Wyniki przeciętnych ocen były znacznie niższe niż w poprzednim pytaniu, zawierały się w przedziale od 3,0 do 4,0. Mieszkańcy najwyżej cenili sobie nieprzekupność i uczciwość policjantów (4,0), kulturę, życzliwość policjanta (3,8), fachowość i kompetencje (3,7) oraz aktywność społeczną policji (3,7). Najniższą skutecznością działań według opinii mieszkańców powiatów przygranicznych policja wykazuje się w zapobieganiu przestępstwom (3,3), widoku umundurowanych patroli pieszych (3,3) i aktywności dzielnicowego na osiedlu (3,0). Wyniki udzielonych odpowiedzi przedstawiono na rysunku 26.

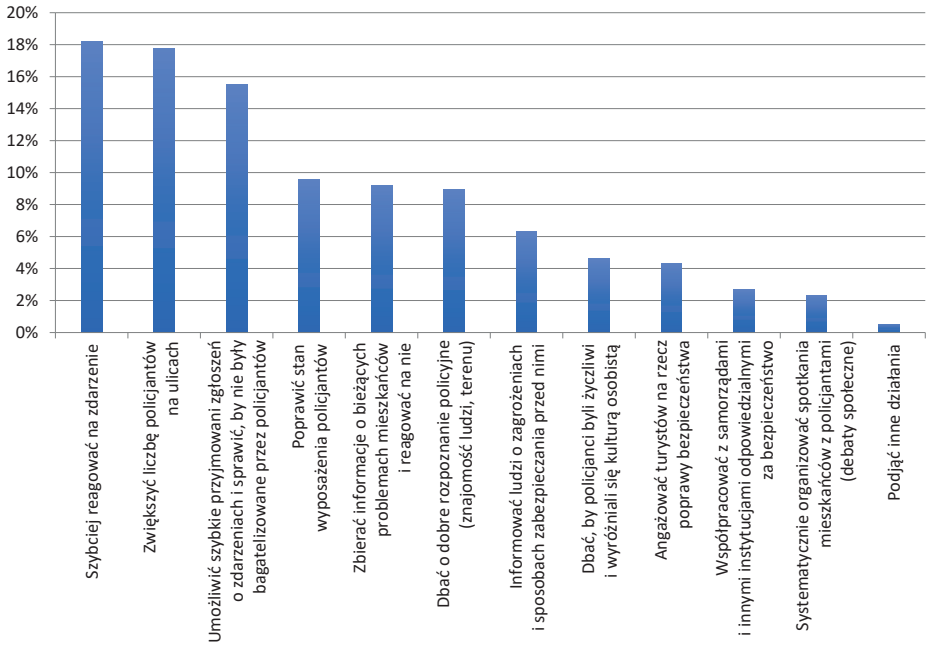
W pytaniu 15: „Co policja mogłaby zrobić w celu poprawy Pani/Pana poczucia bezpieczeństwa?", możliwe było udzielenie kilku (maksymalnie trzech) odpowiedzi. Wyniki przeprowadzonych ankiet wśród mieszkańców powiatów przygranicznych przedstawiono w tabeli 81.

Tabela 81. Częstość odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 15: „Co policja mogłaby zrobić w celu poprawy Pani/Pana poczucia bezpieczeństwa?"	n_i
Szybciej reagować na zdarzenie	412
Zwiększyć liczbę policjantów na ulicach	403
Umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i spowodować, by policjanci ich nie bagatelizowali	352
Poprawić stan wyposażenia policjantów	217
Zbierać informacje o bieżących problemach mieszkańców i reagować na nie	209
Dbać o dobre rozpoznanie policyjne (znajomość ludzi, terenu)	203
Informować ludzi o zagrożeniach i sposobach zabezpieczania przed nimi	143
Dbać, by policjanci byli życzliwi i wyróżniali się kulturą osobistą	105
Angażować mieszkańców na rzecz poprawy bezpieczeństwa	98
Współpracować z samorządami i innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo	61
Systematycznie organizować spotkania mieszkańców z policjantami (debaty społeczne)	52
Podjąć inne działania	12

Źródło: obliczenia własne.

Mieszkańcy powiatów przygranicznych uważają, że policja powinna szybciej reagować na zdarzenie (18,2%), zwiększyć liczbę patroli na ulicach (17,8%), umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i sprawić, by nie były bagatelizowane przez policjantów (15,5%), poprawić stan wyposażenia policjantów (9,6%). Najniższym poparciem mieszkańców cieszyły się propozycje działań takie, jak: angażowanie mieszkańców na rzecz poprawy bezpieczeństwa (4,3%), współpraca z samorządami i innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo (2,7%), systematyczne organizowanie spotkań mieszkańców z policjantami (debaty społeczne) (2,3%). Pełne zestawienie odpowiedzi zawiera rysunek 27.

Rysunek 27. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

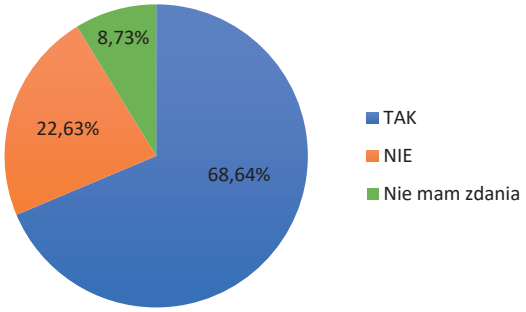
Pytanie 16 kwestionariusza ankietowego podzielone było na trzy części: „Czy byłaby Pani/byłby Pan skłonny do czynnego włączenia się w przedsięwzięcia dla poprawy bezpieczeństwa podjęte: a) wspólnie przez sąsiadów; b) przez administrację osiedla; c) przez policję". Zestawienie wszystkich udzielonych odpowiedzi zawiera tabela 82.

Tabela 82. Częstość odpowiedzi na pytanie 16 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 16: „Czy byłaby Pani/byłby Pan skłonny do czynnego włączenia się w przedsięwzięcia dla poprawy bezpieczeństwa podjęte:	wspólnie przez sąsiadów	przez administrację osiedla	przez policję”
Zdecydowanie tak	189	128	263
Raczej tak	448	383	418
Raczej nie	159	197	110
Zdecydowanie nie	51	51	44
Nie mam zdania	81	123	86
Suma	928	882	921

Źródło: obliczenia własne.

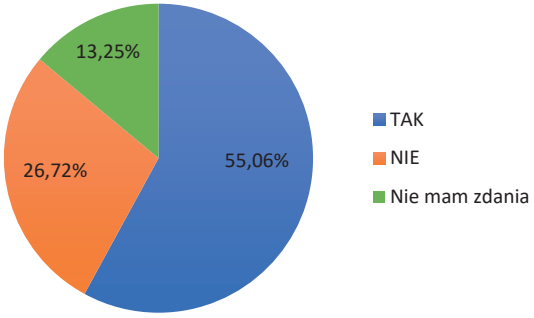
Relatywnie wysoką skłonność do współpracy w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańcy powiatów przygranicznych wykazują wspólnie z sąsiadami, tzn. włączyliby się do czynnych działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa wówczas, gdyby były prowadzone wspólnie z sąsiadami. Aż 68,6% osób poparłoby takie działania, z czego 29,7% osób odpowiedziało, że zdecydowanie tak, 70,3% zaś raczej tak (rys. 28).

Rysunek 28. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16a w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

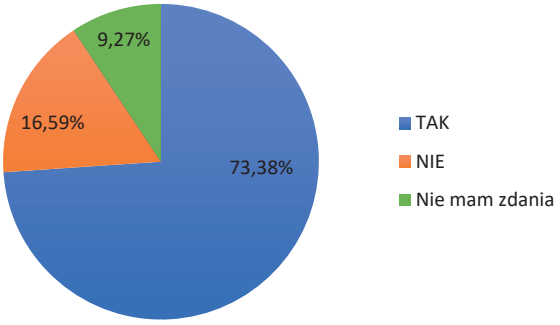
Źródło: opracowanie własne.

Natomiast odsetek osób skłonnych do współpracy z administracją osiedla był najniższy i wyniósł 55,1%. Odsetek osób, które nie podjęłyby działań z administracją osiedla był zatem najwyższy i wyniósł 26,7%, przy 13,3% osób nieposiadających zdania w tej sprawie (rys. 29).

Rysunek 29. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16b w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 30. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16c w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

W zakresie współpracy z policją mieszkańcy powiatów przygranicznych wykazali się najwyższą skłonnością do współpracy, większość z nich opowiedziała się za możliwością jej podjęcia – 73,4%, z czego 38,6% odpowiedziało zdecydowanie tak, 61,4% zaś raczej tak. Jedynie 16,6% mieszkańców powiatów

przygranicznych nie wykazało skłonności do współpracy z policją na rzecz poprawy bezpieczeństwa, a 9,3% osób nie miało zdania w tej sprawie (rys. 30).

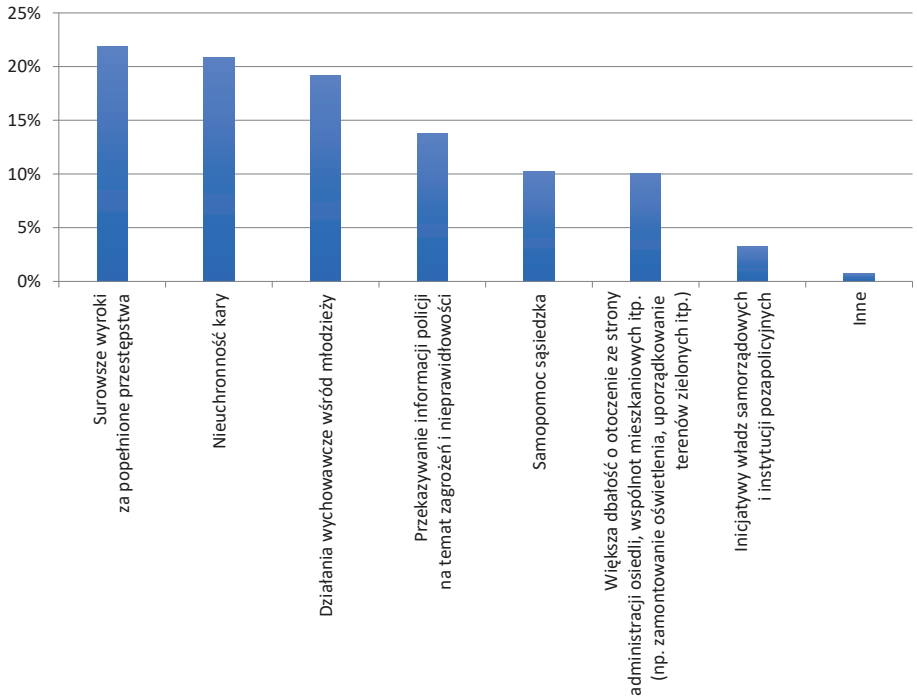
Pytanie 17 kwestionariusza ankietowego dotyczyło wskazania przedsięwzięć, które zdaniem mieszkańca przyniosłyby największą poprawę bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Ankietowani mogli udzielić maksymalnie trzech odpowiedzi, dlatego liczba udzielonych odpowiedzi na to pytanie była większa od liczby ankietowanych. Wyniki przedstawiono w tabeli 83.

Tabela 83. Częstość odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 17: „Które spośród wymienionych przedsięwzięć przyniosłyby według Pani/Pana największą poprawę bezpieczeństwa w Pani/Pana miejscu zamieszkania?”	n_i
Działania wychowawcze wśród młodzieży	457
Samopomoc sąsiedzka	245
Przekazywanie informacji policji na temat zagrożeń i nieprawidłowości	329
Inicjatywy władz samorządowych i instytucji innych niż policja	78
Surowsze wyroki za popełnione przestępstwa	521
Nieuchronność kary	498
Większa dbałość o otoczenie ze strony administracji osiedli, wspólnot mieszkaniowych itp. (np. zamontowanie oświetlenia, uporządkowanie terenów zielonych itp.)	239
Inne	18
Suma	2385

Źródło: obliczenia własne.

Do trzech najczęściej udzielanych odpowiedzi zaliczyć należy: surowsze wyroki za popełnione przestępstwa (21,8%), nieuchronność kary (20,9%) oraz działania wychowawcze wśród młodzieży (19,2%). W opinii mieszkańców powiatów przygranicznych takie działania, jak większa dbałość o otoczenie ze strony administracji osiedli, wspólnot mieszkaniowych itp. (np. zamontowanie oświetlenia, uporządkowanie terenów zielonych itp.) oraz inicjatywy władz samorządowych i instytucji innych niż policja w najmniejszym stopniu przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców. Działania te poparło odpowiednio: 10,0% i 3,3% mieszkańców (rys. 31).

Rysunek 31. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Do najczęstszych innych odpowiedzi na pytanie 17, zadawanych poza przygotowaną kafeterią odpowiedzi, wymienić należy zwiększenie patroli policyjnych oraz przywrócenie posterunku policji w miejscowości zamieszkania respondentów.

5.2. Badanie poczucia bezpieczeństwa w powiatach nadmorskich

Drugą grupę stanowiły powiaty nadmorskie, w których przeprowadzono badanie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, z uwzględnieniem ich specyfiki. Do tej grupy powiatów należą powiaty grodzkie Świnoujście i Koszalin oraz powiaty ziemskie: kamieński, gryficki, kołobrzeski, koszaliński i sławieński. Podobnie jak w przypadku badania ankietowego w powiatach przygranicznych, przyjęto procedurę losowania warstwowego, odzwierciedlającego strukturę liczby mieszkańców w badanych powiatach w strukturze badanych jednostek statystycznych, wyznaczono minimalną liczebność próby losowej na poziomie

1065 jednostek statystycznych przy założeniu 3-procentowego maksymalnego błędu szacunku frakcji uzyskanych odpowiedzi w kwestionariuszu ankietowym. W wyniku badań w postaci wywiadów bezpośrednich przeprowadzonych za pomocą kwestionariusza ankietowego otrzymano zwrotnie 905 wypełnionych ankiet, co dało odsetek zwrotu kwestionariuszy ankietowych na poziomie 85,0%. Dla tej liczby wypełnionych ankiet wyznaczono empiryczny błąd szacunku frakcji udzielanych odpowiedzi. Rzeczywisty błąd szacunku frakcji uzyskiwanych odpowiedzi wyniósł w tym badaniu 3,26%, zatem był wyższy od zakładanego jedynie o 0,26 punktu procentowego.

Strukturę liczby mieszkańców powiatów nadmorskich i strukturę otrzymanych ankiet przedstawiono w tabeli 84.

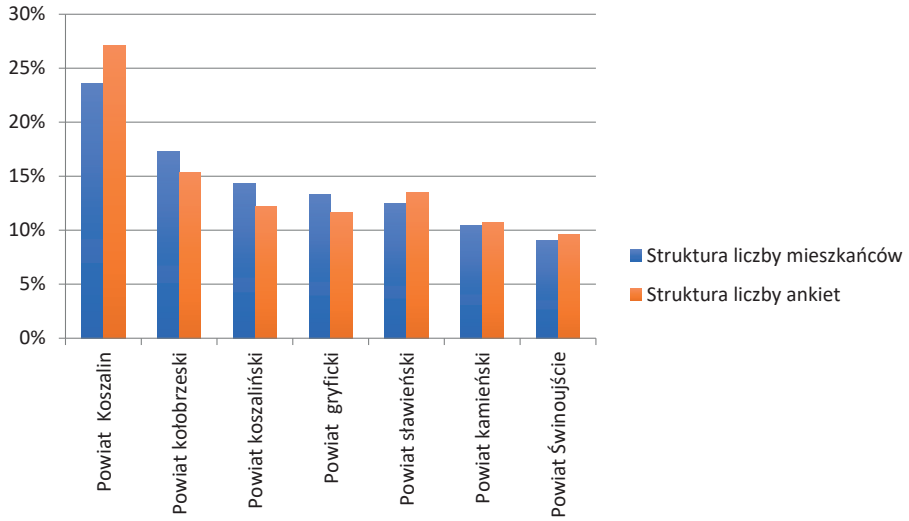
Tabela 84. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku (%)

Powiaty	Struktura liczby mieszkańców	Struktura liczby ankiet	min (o1;o2)
Koszalin	23,6	27,1	23,6
kołobrzeski	17,3	15,4	15,4
koszaliński	14,4	12,2	12,2
gryficki	13,3	11,6	11,6
sławieński	12,5	13,5	12,5
kamieński	10,4	10,7	10,4
Świnoujście	9,0	9,6	9,0
Suma	100,0	100,0	**94,6**

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl.

Obie struktury, liczby mieszkańców oraz liczby otrzymanych ankiet w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego, wykazują wysoki stopień podobieństwa. Świadczy o tym również wysoka wartość wskaźnika podobieństwa struktur – 94,6%. Oznacza to, że pod względem rozkładu przestrzennego ludności w powiatach nadmorskich, próba losowa była reprezentatywna i wystarczająco liczna, aby w procesie wnioskowania statystycznego nie przekroczyć maksymalnego błędu na poziomie 3,26%. Pozwala to na formułowanie uogólnień na podstawie wyników uzyskanych w próbie losowej na całą populację

generalną, czyli wszystkich mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego. Zgodność struktur widoczna jest również na rysunku 32.

Rysunek 32. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl.

Tabela 85. Struktura płci ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Płeć	n_i
Kobiety	447
Mężczyźni	438
Suma	885

Źródło: obliczenia własne.

W pierwszej kolejności w badaniu scharakteryzowano cechy deskryptywne ankietowanych, które zostały wyspecyfikowane w metryczce kwestionariusza ankietowego. W badaniu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów nadmorskich uczestniczyło 905 osób. Wśród mieszkańców powiatów nadmorskich

ankietę częściej wypełniały kobiety niż mężczyźni. Strukturę ankietowanych według płci przedstawiono w tabeli 85.

W badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego kobiety stanowiły 50,5% ogólnej liczby ankietowanych w próbie losowej, mężczyźni zaś stanowili 49,5%. W obszarze rozkładu wieku ankietowanych, dominującą grupą badanych w powiatach nadmorskich były osoby w wieku od 30 do 39 lat, to znaczy 24,5% ogółu badanych respondentów. Drugą grupą były osoby w wieku od 20 do 29 lat (23,0%), najmniej reprezentowane w badaniu były osoby w wieku do 19 lat (4,3%) oraz osoby najstarsze – 60 lat i więcej (8,0%). Strukturę wieku ankietowanych przedstawiono w tabeli 86.

Tabela 86. Struktura wieku ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Wiek	n_i
Do 19 lat	38
20–29 lat	203
30–39 lat	217
40–49 lat	192
50–59 lat	163
60 lat i więcej	71
Suma	884

Źródło: obliczenia własne.

Kolejną cechą deskryptywną ankietowanych było wykształcenie. Podobnie jak w przypadku badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów przygranicznych, przyjęto siedem kategorii wykształcenia, a mianowicie: wykształcenie podstawowe, gimnazjalne, zasadnicze zawodowe, średnie (liceum, technikum), pomaturalne lub policealne, wyższe (licencjat, magisterium) oraz wyższe (ze stopniem doktora lub doktora habilitowanego). Rozkład tej cechy wśród ankietowanych w próbie losowej przedstawiono w tabeli 87.

Na pytanie o wykształcenie odpowiedziało prawidłowo 856 ankietowanych spośród 905 wypełnionych ankiet, co daje odsetek poprawnie wypełnionych odpowiedzi na poziomie 94,6%. W badaniu najliczniej reprezentowane były osoby z wykształceniem wyższym (37,2%) i wykształceniem średnim (33,3%). Jeśli chodzi o osoby z wykształceniem podstawowym, to stanowiły one 2,2% ogółu

ankietowanych, z wykształceniem zasadniczym zawodowym zaś 11,1%, wobec 3,3% osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym wśród mieszkańców powiatów przygranicznych. Łącznie osoby z najniższym wykształceniem (podstawowym, gimnazjalnym i zasadniczym zawodowym) stanowiły 15,1% ogółu ankietowanych w próbie losowej.

Tabela 87. Struktura wykształcenia ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Wykształcenie	n_i
Podstawowe	19
Gimnazjalne	15
Zasadnicze zawodowe	95
Średnie (liceum, technikum)	284
Pomaturalne, policealne	92
Wyższe (licencjat, magisterium)	318
Wyższe (dr, dr hab.)	31
Suma	854

Źródło: obliczenia własne.

Kolejną cechą psychograficzną ankietowanych była przynależność do grupy społeczno-zawodowej. Podobnie jak wśród mieszkańców powiatów przygranicznych, wyspecyfikowano 15 różnych grup społeczno-zawodowych: wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów, pracownicy sektora usług i handlu, wolne zawody (freelancer) oraz specjaliści z wyższym wykształceniem, tzw. służby mundurowe: wojsko, policja i straż pożarna, prywatni przedsiębiorcy, prowadzący gospodarstwo domowe, nauczyciele, nauczyciele akademiccy, rolnicy i rybacy, robotnicy niewykwalifikowani, uczniowie i studenci, robotnicy wykwalifikowani, bezrobotni oraz pracownicy administracyjno-biurowi. W przypadku tej cechy dopuszczono również możliwość formułowania innych odpowiedzi poprzez zastosowanie kategorii otwartej „inna grupa". Strukturę według przynależności społeczno-zawodowej przedstawiono w tabeli 88.

Na pytanie dotyczące przynależności do grupy społeczno-ekonomicznej odpowiedziało prawidłowo 879 ankietowanych, co stanowiło 97,0% wszystkich wypełnionych kwestionariuszy ankietowych. W badaniu najliczniej reprezentowani

byli pracownicy administracyjno-biurowi, którzy stanowili 24,3% ogółu ankietowanych, następnie prywatni przedsiębiorcy (10,4%), pracownicy sektora handlu i usług (8,9%), robotnicy wykwalifikowani (8,0%), uczniowie i studenci (7,8%), wojsko, policja, straż pożarna (7,6%). Do grup zawodowych o najmniejszym udziale w badaniu zaliczyć należy: prowadzących gospodarstwo domowe (3,4%), rolników i rybaków (3,2%), robotników niewykwalifikowanych (2,3%) i nauczycieli akademickich (0,3%).

Spośród grup społeczno-zawodowych niewskazanych bezpośrednio w kwestionariuszu ankietowym, a wymienionych w kategorii otwartej pytania „inna grupa", najwięcej osób wskazywało na pracownika służby zdrowia (np. pielęgniarka) (4 osoby), szefa kuchni (1 osoba), lidera projektu (1 osoba) oraz managera w korporacji (1 osoba).

Tabela 88. Struktura przynależności do grupy społeczno-zawodowej ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Grupa społeczno-zawodowa	n_i
Wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów	32
Pracownicy sektora usług i handlu	78
Wolne zawody (freelancer), specjaliści z wyższym wykształceniem	40
Wojsko, policja, straż pożarna	67
Prywatni przedsiębiorcy	91
Prowadzący gospodarstwo domowe	30
Nauczyciele	36
Nauczyciele akademiccy	3
Rolnicy i rybacy	28
Emeryci i renciści	47
Robotnicy niewykwalifikowani	20
Uczniowie i studenci	69
Robotnicy wykwalifikowani	70
Bezrobotni	32
Pracownicy administracyjno-biurowi	214
Inna grupa	22
Suma	879

Źródło: obliczenia własne.

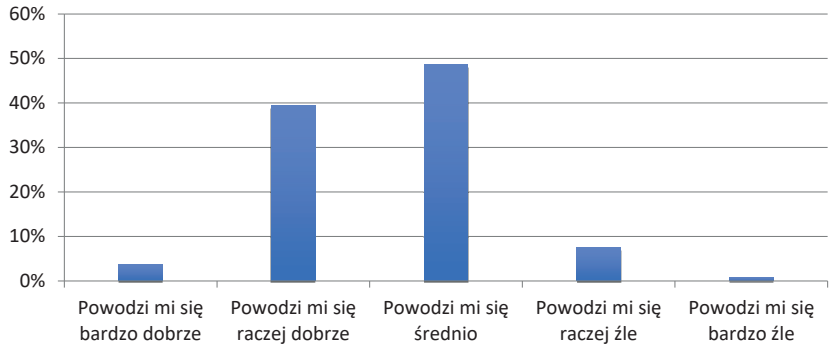
W kolejnym punkcie metryczki, naturalnie wynikającym z dwóch poprzednich, zadano pytanie o ocenę własnej sytuacji materialnej. Strukturę oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich przedstawiono w tabeli 89.

Tabela 89. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Ocena sytuacji materialnej	n_i
Powodzi mi się bardzo dobrze	33
Powodzi mi się raczej dobrze	347
Powodzi mi się średnio	428
Powodzi mi się raczej źle	66
Powodzi mi się bardzo źle	6
Suma	880

Źródło: obliczenia własne.

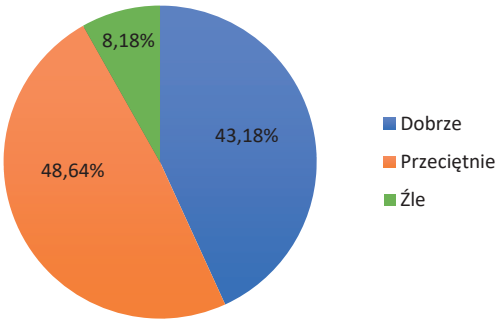
Na pytanie o ocenę swojej sytuacji materialnej poprawnie odpowiedziało 880 osób na 905 wypełnionych kwestionariuszy ankietowych, co stanowi 97,2% ogółu przeprowadzonych ankiet. Strukturę odpowiedzi przedstawiono na rysunku 33.

Rysunek 33. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Ze względu na dużą liczebność próby losowej uzyskane wyniki odnoszą się nie tylko do samej próby losowej, ale mogą być uogólniane na populację generalną przy założeniu, że maksymalny błąd szacunku nie przekroczy z góry założonego poziomu błędu. W przypadku tego pytania maksymalny błąd szacunku wyniósł 3,3%. Strukturę oceny sytuacji materialnej przedstawiono na rysunku 34.

Rysunek 34. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

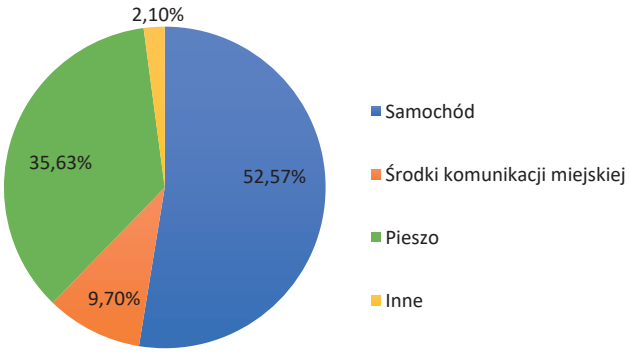
Podobnie jak w przypadku powiatów przygranicznych, w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w kwestii oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców istotne znaczenie może mieć dominujący sposób poruszania się przez nich w zamieszkiwanej miejscowości. Wyniki uzyskane w badaniu pierwotnym przedstawia tabela 90.

Tabela 90. Struktura mieszkańców powiatów nadmorskich według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości zamieszkania w 2016 roku

Dominujący sposób poruszania się w miejscowości zamieszkania	n_i
Samochód	450
Środki komunikacji miejskiej	83
Pieszo	305
Inne	18
Suma	856

Źródło: obliczenia własne.

Ankietowani w powiatach nadmorskich najczęściej wskazywali samochód jako środek transportu wykorzystywany do poruszania się w miejscowości zamieszkania (52,6% odpowiedzi). Drugim pod względem częstości udzielanych odpowiedzi sposobem poruszania się po miejscowości zamieszkania była odpowiedź „pieszo" (35,6%). Dopiero na trzecim miejscu znalazły się środki komunikacji miejskiej (transport publiczny), na które wskazało 9,7% ankietowanych (rys. 35). Niewielka część ankietowanych – 15 osób (2,1%) – wskazała na inny sposób przemieszczania się w miejscowości zamieszkania, przy czym najwięcej odpowiedzi otwartych padło na rower (13 odpowiedzi).

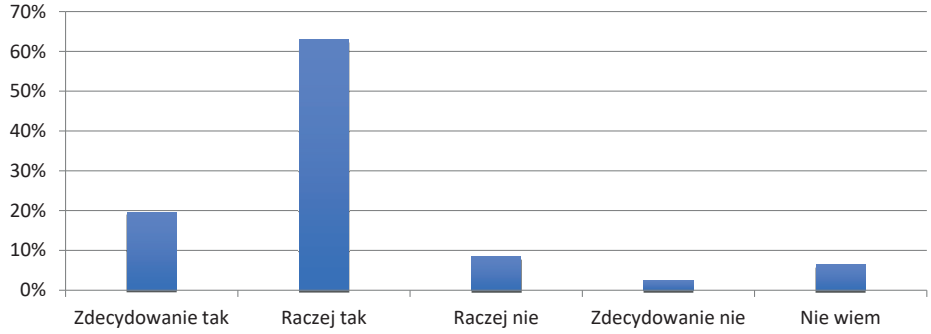

Rysunek 35. Struktura mieszkańców powiatów przygranicznych według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości zamieszkania w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Część zasadnicza kwestionariusza ankietowego składała się z 19 pytań, w większości z przygotowaną wcześniej kafeterią gotowych odpowiedzi. Spośród przygotowanych pytań, tak samo jak w badaniach mieszkańców powiatów przygranicznych, do analizy porównawczej poziomu i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego uwzględniono odpowiedzi na 14 pytań najbardziej odnoszących się do problematyki badawczej. Tak jak w badaniach ankietowych mieszkańców powiatów przygranicznych pytania były pogrupowane w kilka bloków tematycznych, które intencjonalnie w samym kwestionariuszu ankietowym nie zostały wyodrębnione w sposób wizualny. Były to pytania dotyczące oceny poczucia bezpieczeństwa, identyfikacji zagrożeń poczucia bezpieczeństwa, oceny pracy policji w miejscowości zamieszkania i dotychczasowych możliwości współpracy oraz propozycji ankietowanych możliwych obszarów współpracy z policją w celu poprawy bezpieczeństwa.

Pierwsze pytanie w kwestionariuszu ankietowym brzmiało: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?". Częstość udzielonych odpowiedzi przedstawiono na rysunku 36 i w tabeli 91.

Rysunek 36. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

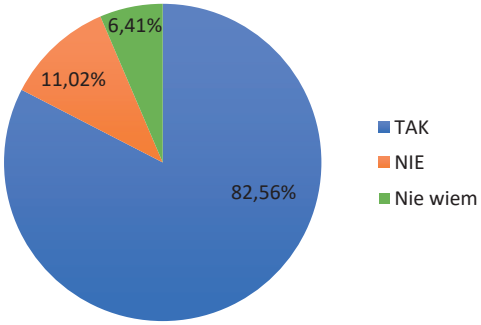
Tabela 91. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?"	n_i
Zdecydowanie tak	174
Raczej tak	560
Raczej nie	75
Zdecydowanie nie	23
Nie wiem	57
Suma	889

Źródło: obliczenia własne.

Na pytanie 1 kwestionariusza ankietowego udzielono 889 prawidłowych odpowiedzi, co stanowiło 97,9% wszystkich udzielonych odpowiedzi. Najczęściej respondenci odpowiadali, że czują się „raczej bezpiecznie" w miejscu swojego

zamieszkania (560 odpowiedzi, co stanowiło 63,0% wszystkich odpowiedzi) oraz „zdecydowanie bezpiecznie" – 174 osoby, co stanowiło 19,6% ogółu odpowiedzi. Nie czuło się bezpiecznie 98 osób, co stanowiło 11,0% wszystkich odpowiedzi, w tym 75 osób odpowiedziało, że czują się „raczej niebezpiecznie", natomiast 23 osoby odpowiedziały, że czują się „zdecydowanie niebezpiecznie" (rys. 37).

Rysunek 37. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Przy liczebności próby losowej $n_1 = 889$ uzyskane wyniki można uogólnić na populację generalną, czyli wszystkich mieszkańców powiatów nadmorskich w województwie zachodniopomorskim, nie przekraczając przy tym maksymalnego błędu szacunku odsetka (frakcji) udzielanych odpowiedzi na poziomie $d1 = 3{,}29\%$. Uzyskane wyniki dają więc podstawę do wnioskowania, że wśród wszystkich mieszkańców powiatów nadmorskich w regionie zachodniopomorskim zdecydowana większość, bo 82,6% czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Jedynie 11,0% mieszkańców czuje się niebezpiecznie.

Kolejne w kwestionariuszu ankietowym pytanie jest konsekwencją poprzedniego i brzmiało: „Czy czuła się Pani zagrożona/czuł się Pan zagrożony w miejscu swojego zamieszkania poniższymi zagrożeniami w ostatnich 3 latach?". Do pytania przygotowano gotową listę odpowiedzi (kafeterię), dla których dodatkowo można było określić stopień ich wpływu na poczucie bezpieczeństwa: 1 – brak wpływu, 2 – niewielki wpływ, 3 – dość duży, 4 – bardzo duży. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 2 zestawiono w tabeli 92.

Tabela 92. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 2: „Czy czuła się Pani zagrożona/czuł się Pan zagrożony w miejscu swojego zamieszkania poniższymi zagrożeniami w ostatnich 3 latach?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

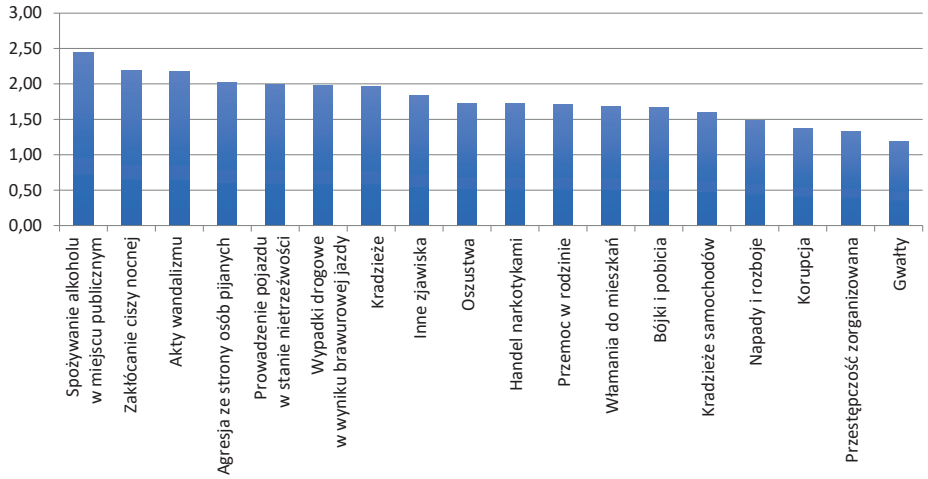
Zagrożenia poczucia bezpieczeństwa	Brak wpływu 1	Niewielki wpływ 2	Wpływ dość duży 3	Wpływ bardzo duży 4
Napady i rozboje	501	279	49	8
Bójki i pobicia	393	342	87	13
Gwałty (przestępstwa seksualne)	695	99	21	6
Kradzieże	242	426	143	35
Kradzieże samochodów	422	321	70	11
Włamania do mieszkań	374	356	92	11
Oszustwa	389	294	116	25
Korupcja	594	150	45	22
Przestępczość zorganizowana	611	153	42	10
Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	262	371	150	50
Handel narkotykami	423	256	102	45
Wypadki drogowe w wyniku brawurowej jazdy	262	373	149	47
Przemoc w rodzinie	394	297	106	27
Agresja ze strony osób pijanych	266	341	170	58
Akty wandalizmu (uszkodzenie mienia)	200	359	201	73
Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	142	333	239	141
Zakłócanie ciszy nocnej	174	423	200	70
Inne zjawiska	39	20	12	7
Suma odpowiedzi	6383	5193	1994	659

Źródło: obliczenia własne.

Najczęściej wskazywane zagrożenia poczucia bezpieczeństwa o najniższym stopniu zagrożenia były: gwałty (794 odpowiedzi), napady i rozboje (780 odpowiedzi), przestępczość zorganizowana (764 odpowiedzi), korupcja (744 odpowiedzi), kradzieże samochodów (743 odpowiedzi), bójki i pobicia (735 odpowiedzi), włamania do mieszkań (730 odpowiedzi).

Mieszkańcy powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego najczęściej czują się zagrożeni następującymi zdarzeniami: spożywanie alkoholu w miejscu publicznym (380 odpowiedzi), akty wandalizmu (uszkodzenie mienia) (274 odpowiedzi), zakłócanie ciszy nocnej (270 odpowiedzi), agresja ze strony osób pijanych (228 odpowiedzi) oraz prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (200 odpowiedzi). Mieszkańcy uznali, że powyższe zagrożenia wykazują „dość duży" lub „bardzo duży" wpływ na poczucie bezpieczeństwa.

W celu syntetycznej i całościowej oceny wszystkich udzielonych odpowiedzi wyznaczono przeciętne wartości rang przyporządkowanych poszczególnym odpowiedziom. Wyniki zestawiono i przedstawiono na rysunku 38 i w tabeli 93.

Rysunek 38. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki oceny łącznej zagrożeń wskazują, że największe zagrożenie według opinii mieszkańców stwarza spożywanie alkoholu w miejscu publicznym, zakłócanie ciszy nocnej, akty wandalizmu (uszkodzenie rzeczy) oraz agresja ze strony osób pijanych. Za najmniejsze zagrożenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańcy uznali korupcję, przestępczość zorganizowaną oraz gwałty.

Tabela 93. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Zagrożenia	Przeciętna ranga
Zakłócanie ciszy nocnej	2,19
Akty wandalizmu (uszkodzenie rzeczy)	2,18
Agresja ze strony osób pijanych	2,02
Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	1,99
Wypadki drogowe w wyniku brawurowej jazdy	1,98
Kradzieże	1,97
Inne zjawiska	1,83
Oszustwa	1,73
Handel narkotykami	1,72
Przemoc w rodzinie	1,72
Włamania do mieszkań	1,69
Bójki i pobicia	1,66
Kradzieże samochodów	1,60
Napady i rozboje	1,48
Korupcja	1,38
Przestępczość zorganizowana	1,33
Gwałty	1,19

Źródło: obliczenia własne.

Kolejne pytanie z bloku tematycznego oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów przygranicznych brzmiało: „W jakim stopniu Pani/Pana zdaniem osoby w podanej grupie wiekowej powodują zagrożenie w miejscu Pani/Pana zamieszkania?”.

Odpowiedzi zestawiono w formie odpowiedniej tablicy niezależności i podobnie jak w przypadku analizy poczucia bezpieczeństwa w powiatach przygranicznych, oprócz analizy częstości udzielanych odpowiedzi wyznaczono również statystykę χ^2 i bazujący na niej współczynnik V_C Craméra (tab. 94).

Tabela 94. Tablica niezależności stochastycznej pomiędzy wiekiem osoby potencjalnie zagrażającej a oceną stopnia zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów nadmorskich na podstawie pytania 3 w kwestionariuszu ankietowym w 2016 roku

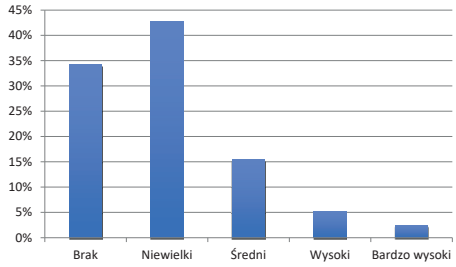
n_{ij}	Osoby do lat 15	Młodzież w wieku 16–19 lat	Młodzież w wieku 20–25 lat	Osoby w wieku 26–40 lat	Osoby powyżej 40 lat	n_i
Brak	280	107	96	119	232	834
Niewielki	350	196	161	229	329	1265
Średni	126	301	291	278	179	1175
Wysoki	42	176	228	149	59	654
Bardzo wysoki	20	59	60	49	24	212
n_j	818	839	836	824	823	4140

Źródło: obliczenia własne.

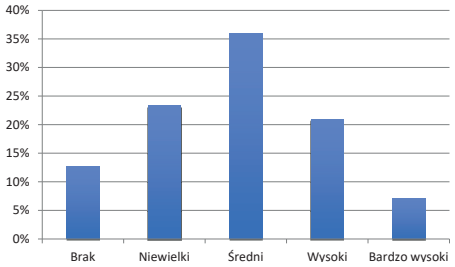
Na podstawie tabeli 94 wyznaczono 5 rozkładów warunkowych stopnia zagrożenia bezpieczeństwa, które przedstawiono na rysunkach 39a–e.

Prezentowane rozkłady warunkowe wykazują pewne podobieństwa i różnice. Rozkłady stopnia zagrożenia dla osób poniżej 15 roku życia i powyżej 40 lat są podobne. Dominującym stopniem zagrożenia dla tych grup wiekowych był stopień niewielki. Wystąpił również niski odsetek odpowiedzi wskazujących na bardzo wysoki i wysoki stopień zagrożenia. Dla pozostałych grup wiekowych dominował średni stopień zagrożenia. W przypadku osób w wieku 26–40 lat odsetek odpowiedzi „stopień zagrożenia wysoki" i „bardzo wysoki" był niższy niż w grupach wiekowych 16–20 i 20–26 lat. Bardzo wysoki wskaźnik podobieństwa (powyżej 0,9) wykazały rozkłady „a" i „e" oraz rozkłady „b" i „c", „b" i „d". Zestawienie ocen podobieństwa zawiera tabela 95.

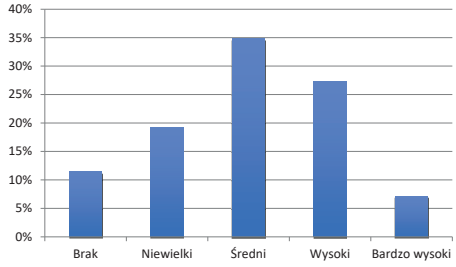
a) Osoby do lat 15

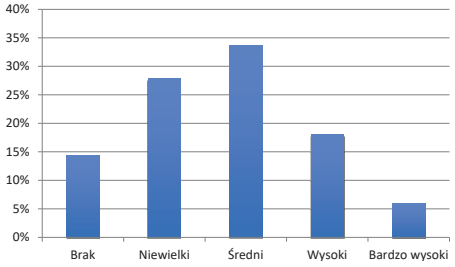
b) Młodzież w wieku 16–19 lat

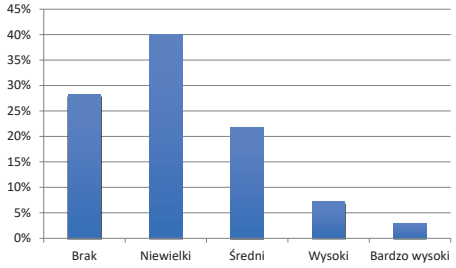
c) Młodzież w wieku 20–25 lat

d) Osoby w wieku 26–40 lat

e) Osoby powyżej 40 lat

Rysunek 39. Rozkłady stopnia zagrożenia bezpieczeństwa w powiatach nadmorskich dla różnych grup wiekowych

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 95. Wskaźniki podobieństwa struktur dla rozkładów warunkowych

Porównanie kolejnych rozkładów warunkowych parami	Wskaźnik podobieństwa struktur (%)
a_b	59,1
a_c	53,7
a_d	65,2
a_e	**91,1**
b_c	**93,6**
b_d	**93,9**
b_e	67,9
c_d	88,5
c_e	62,6
d_e	74,1

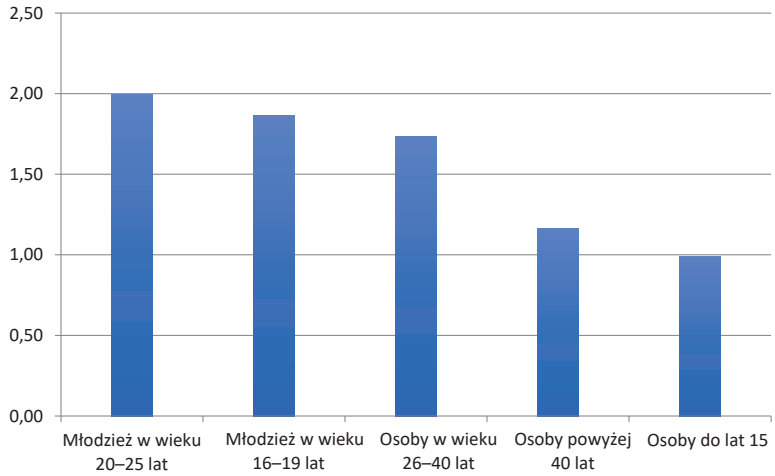
Źródło: obliczenia własne.

Grupy wiekowe poniżej 15 roku życia i powyżej 40 roku życia stanowiły najmniejsze zagrożenie bezpieczeństwa według opinii ankietowanych. Wnioski te znalazły również potwierdzenie w zestawieniu średnich wartości rang liczbowych nadanych stopniom zagrożenia bezpieczeństwa. Zestawienie grup wiekowych od najbardziej zagrażających do najmniej zagrażających przedstawiono w tabeli 96 i na rysunku 40.

Tabela 96. Przeciętne wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów nadmorskich w 2016 roku

Grupy wiekowe	Przeciętne wartości rang liczbowych stopni zagrożenia
Młodzież w wieku 20–25 lat	1,99
Młodzież w wieku 16–19 lat	1,86
Osoby w wieku 26–40 lat	1,73
Osoby powyżej 40 lat	1,17
Osoby do lat 15	0,99

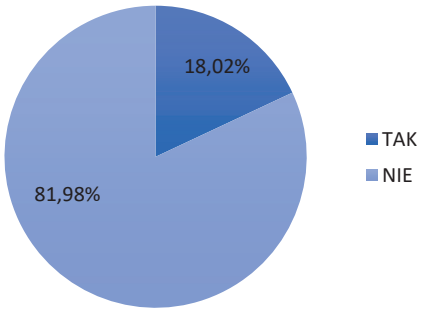
Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 40. Zestawienie przeciętnych wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców ze strony osób w różnych grupach wiekowych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki z przeprowadzonych ankiet świadczą o tym, że mieszkańcy powiatów nadmorskich najbardziej obawiają się zagrożeń bezpieczeństwa ze strony młodzieży w wieku 20–25 lat i młodzieży w wieku 16–19 lat. W opinii ankietowanych najmniejsze zagrożenie występuje wśród osób do 15 lat i powyżej 40 lat. Podobne wnioski otrzymano dla powiatów przygranicznych.

Rysunek 41. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 5 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Następne pytanie odnosiło się do własnych doświadczeń mieszkańców w ostatnich latach z przestępstwami. Pytanie brzmiało: „Czy w ciągu ostatnich dwóch lat była/był Pani/Pan lub ktoś z najbliższej rodziny ofiarą przestępstwa?". Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na rysunku 41.

Blisko 18% mieszkańców powiatów nadmorskich odpowiedziało, że miało do czynienia z przestępstwem. Pozostała część, czyli 82,0%, nie była ofiarą przestępstwa w ostatnich latach.

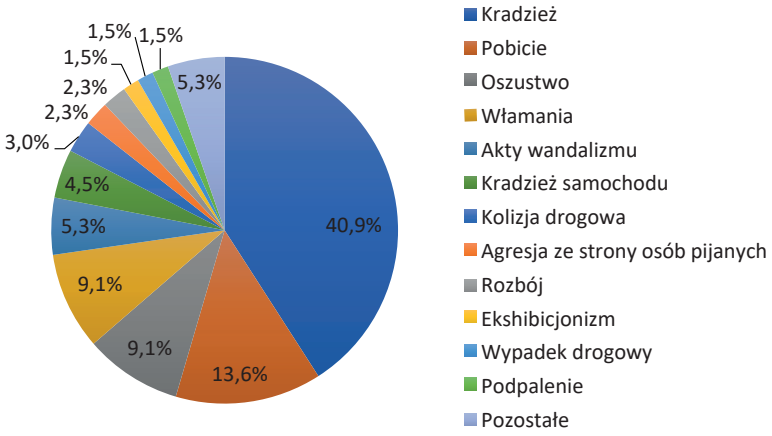
W kolejnym pytaniu respondenci wskazywali na rodzaj przestępstwa, z jakim mieli do czynienia w ostatnich dwóch latach. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi zawiera tabela 97 i rysunek 42.

Mieszkańcy powiatów nadmorskich bądź członkowie ich najbliższej rodziny, którzy w ostatnich dwóch latach byli ofiarami przestępstwa, wskazywali, że były to: kradzieże (40,9% odpowiedzi), pobicia (13,6%), oszustwa (9,1%), włamania (9,1%), akty wandalizmu (uszkodzenie mienia) (5,3%), kradzież samochodu (4,5%), kolizje drogowe (3,0%). Do rzadszych zdarzeń zaliczyć należy agresję ze strony osób pijanych (2,3%), rozboje (2,3%), ekshibicjonizm (1,5%), wypadki drogowe (1,5%) oraz podpalenia (1,5%).

Tabela 97. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Rodzaj przestępstwa	Liczba zdarzeń	Odsetek (%)
Kradzież	54	40,9
Pobicie	18	13,6
Oszustwo	12	9,1
Włamania	12	9,1
Akty wandalizmu (uszkodzenie rzeczy)	7	5,3
Kradzież samochodu	6	4,5
Kolizja drogowa	4	3,0
Agresja ze strony osób pijanych	3	2,3
Rozbój	3	2,3
Ekshibicjonizm	2	1,5
Wypadek drogowy	2	1,5
Podpalenie	2	1,5
Pozostałe	7	5,3
Suma	132	100,0

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 42. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym dotyczyło zaufania do policji. Częstość udzielonych odpowiedzi zestawiono w tabeli 98.

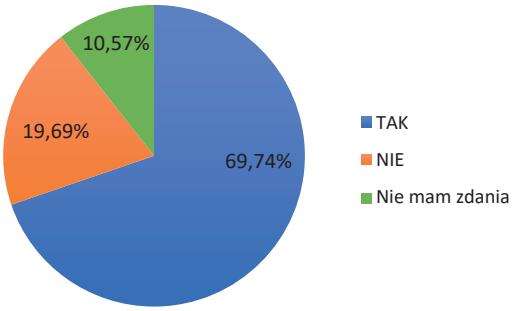
Tabela 98. Częstość udzielanych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Czy ma Pani/Pan zaufanie do policji w swojej miejscowości?	n_i
Zdecydowanie tak	109
Raczej tak	511
Raczej nie	146
Zdecydowanie nie	29
Nie mam zdania	94
Suma	889

Źródło: obliczenia własne.

Spośród 889 ankietowanych, którzy odpowiedzieli na pytanie o zaufanie do policji w miejscowości zamieszkania, 511 osób odpowiedziało, że „raczej tak", 109 osób, że „zdecydowanie tak". To oznacza, że aż 69,7% mieszkańców powiatów

nadmorskich deklaruje swoje zaufanie do policji, a 19,7% mieszkańców nie ufa policji (por. rys. 43). Nie ma zdania w tej sprawie 10,6% mieszkańców.

Rysunek 43. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

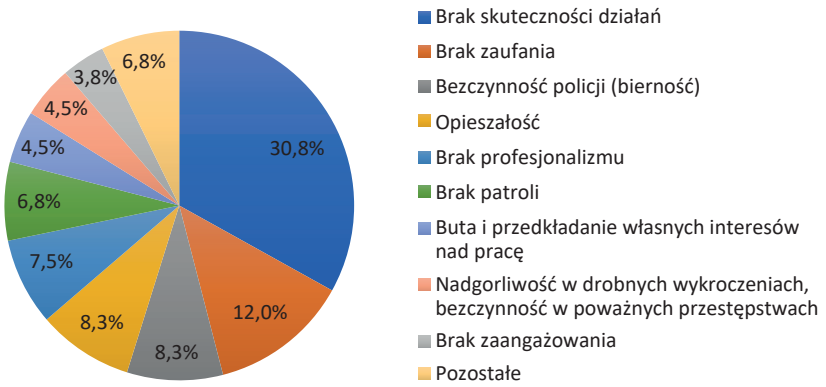
Źródło: opracowanie własne.

Kolejne pytanie dotyczyło osób, które nie ufają policji, oraz podały przyczyny braku swojego zaufania. Najczęściej występujące odpowiedzi zestawiono w tabeli 99 i przedstawiono na rysunku 44.

Tabela 99. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 9	Częstość odpowiedzi	Odsetek odpowiedzi (%)
Brak skuteczności działań	41	30,8
Brak zaufania	16	12,0
Bezczynność policji (bierność)	11	8,3
Opieszałość	11	8,3
Brak profesjonalizmu	10	7,5
Brak patroli	9	6,8
Buta i przedkładanie własnych interesów nad pracę	6	4,5
Nadgorliwość w drobnych wykroczeniach, bezczynność w poważnych przestępstwach	6	4,5
Brak zaangażowania	5	3,8
Pozostałe	9	6,8
Suma	124	93,2

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 44. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Spośród osób deklarujących brak zaufania do policji najwięcej badanych stwierdziło, że przyczyną tego jest brak skuteczności działań podejmowanych przez policję (30,8% mieszkańców powiatów nadmorskich), brak zaufania do policji (12%), bezczynność policji (bierność) (8,3%), jak również opieszałość (8,3%) i brak profesjonalizmu (7,5%). Prawie 7% osób, które nie ufają policji, wskazało na problem zbyt małej liczby patroli w miejscowości zamieszkania. Respondenci nieufający policji podawali jako kolejne przyczyny braku zaufania: butę i przedkładanie własnych interesów nad pracę, nadgorliwość w drobnych wykroczeniach, bezczynność w poważnych przestępstwach oraz brak zaangażowania.

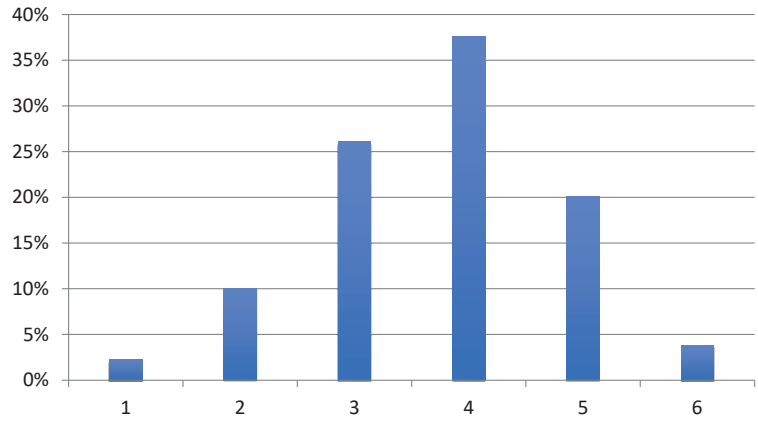
O ocenę skuteczności działań policji, która okazała się najczęstszą przyczyną braku zaufania mieszkańców powiatów nadmorskich do policji, pytano w kolejnym 10 pytaniu ankiety. Odpowiedzi zestawiono w tabeli 100 i przedstawiono na rysunku 45.

Przeciętna ocena skuteczności policji w miejscu zamieszkania ankietowanych w powiatach nadmorskich wyniosła 3,7. Najczęściej udzielana ocena skuteczności działań policji była 4,0 w skali od 1 do 6. Najniższą ocenę skuteczności dało jedynie 20 osób na 884 ankietowanych (poprawnych odpowiedzi), co stanowiło 2,3% ogółu udzielonych odpowiedzi. Najwyższą notę skuteczności działań policji przyznały 34 osoby na 884 ankietowanych (3,8%).

Tabela 100. Częstość i struktura procentowa udzielanych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Ocena skuteczności działań policji	Częstość odpowiedzi	Odsetek odpowiedzi (%)
1	20	2,3
2	89	10,1
3	231	26,1
4	332	37,6
5	178	20,1
6	34	3,8
	884	100,0

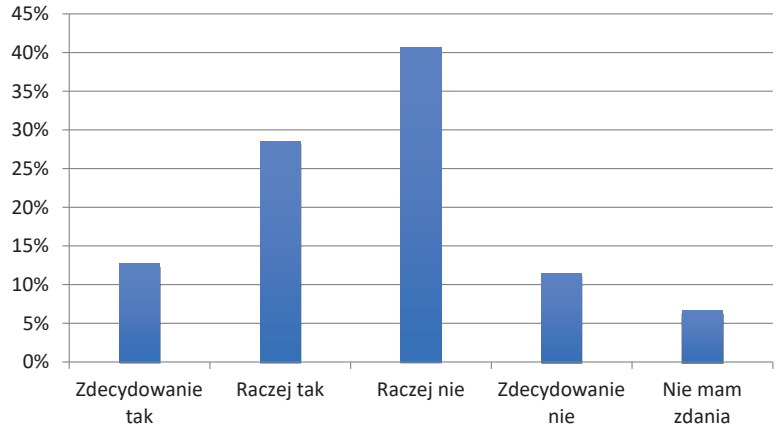
Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 45. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Kolejne pytanie brzmiało: „Czy czuje Pani/Pan zagrożenie bezpieczeństwa z powodu wzmożonego ruchu turystów w swojej miejscowości w okresie letnim?". W pytaniu tym zwrócono uwagę na zagrożenia płynące z lokalizacji nadmorskiej powiatów, związane z letnim wzmożonym ruchem turystycznym.

Rysunek 46. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 12 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

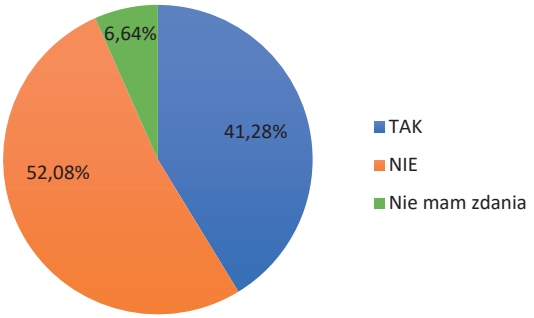
Tabela 101. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 12 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 12: „Czy czuje Pani/Pan zagrożenie bezpieczeństwa z powodu wzmożonego ruchu turystów w swojej miejscowości w okresie letnim?”	n_i
Zdecydowanie tak	113
Raczej tak	254
Raczej nie	361
Zdecydowanie nie	102
Nie wiem	59
Suma	889

Źródło: obliczenia własne.

Na pytanie 12 kwestionariusza ankietowego udzielono 889 prawidłowych odpowiedzi, co stanowiło 97,9% wszystkich udzielonych odpowiedzi. Najczęściej mieszkańcy powiatów nadmorskich odpowiadali, że „raczej nie” czują zagrożenia bezpieczeństwa z powodu wzmożonego ruchu turystów w swojej miejscowości w okresie letnim (361 odpowiedzi, co stanowiło 40,6% wszystkich

odpowiedzi). Drugą grupą mieszkańców pod względem liczebności były osoby, które określiły, że czują raczej zagrożenie bezpieczeństwa z powodu wzmożonego ruchu turystycznego w swojej miejscowości w sezonie letnim – 254 osoby, co stanowiło 28,6% ogółu odpowiedzi. Osób, które zdecydowanie tak czują zagrożenie bezpieczeństwa z powodu ruchu turystycznego było 113, czyli 12,7% ankietowanych. Zdecydowanie nie czują zagrożenia bezpieczeństwa z powodu wzmożonego ruchu turystycznego 102 osoby, co stanowiło 11,5% wszystkich odpowiedzi. Można ocenić, że w powiatach nadmorskich poczucie zagrożenia z powodu wzmożonego ruchu turystycznego w swojej miejscowości w okresie letnim wyraziło 41,3% populacji mieszkańców. Z kolei 52,1% osób czuje się bezpiecznie pomimo wzmożonego ruchu turystów. Porównując wyniki odpowiedzi na pytanie 12 z wynikami odpowiedzi na pytanie 1 niniejszego kwestionariusza ankietowego, należy stwierdzić, że położenie nadmorskie powiatu w okresie letnim wpływa na zwiększenie odsetka osób nieczujących się bezpiecznie z 11,0% do 41,3%. Różnica w obu odsetkach jest istotna statystycznie i nie jest dziełem przypadku (rys. 47).

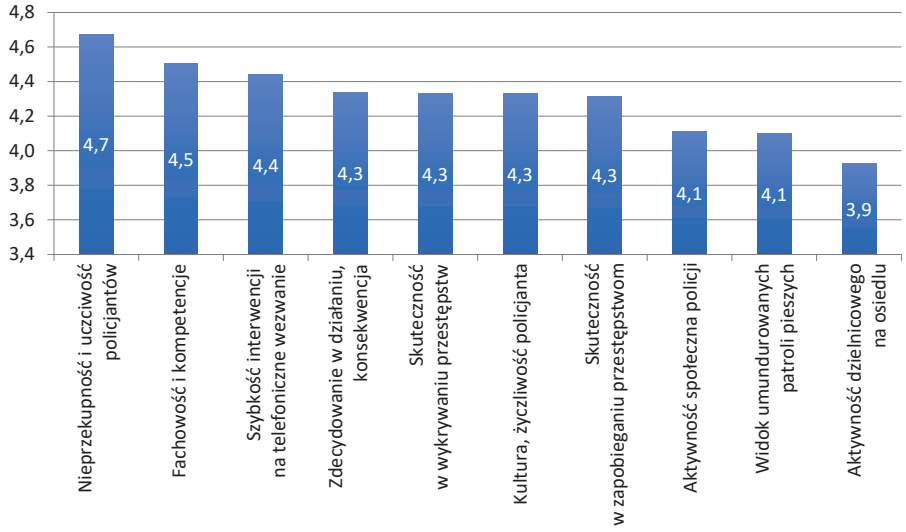
Rysunek 47. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 12: „Czy czuje Pani/Pan zagrożenie bezpieczeństwa z powodu wzmożonego ruchu turystycznego w swojej miejscowości w okresie letnim?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Przy liczebności próby losowej $n_1 = 889$ uzyskane wyniki można uogólnić na populację generalną, czyli wszystkich mieszkańców powiatów nadmorskich w województwie zachodniopomorskim, nie przekraczając przy tym maksymalnego błędu szacunku odsetka (frakcji) udzielanych odpowiedzi na poziomie $d_1 = 3{,}29\%$.

Uzyskane wyniki dają więc podstawę do wnioskowania, że wśród wszystkich mieszkańców powiatów nadmorskich w regionie zachodniopomorskim blisko połowa, bo 41,3% czuje zagrożenie bezpieczeństwa z powodu wzmożonego ruchu turystycznego w swojej miejscowości w okresie letnim.

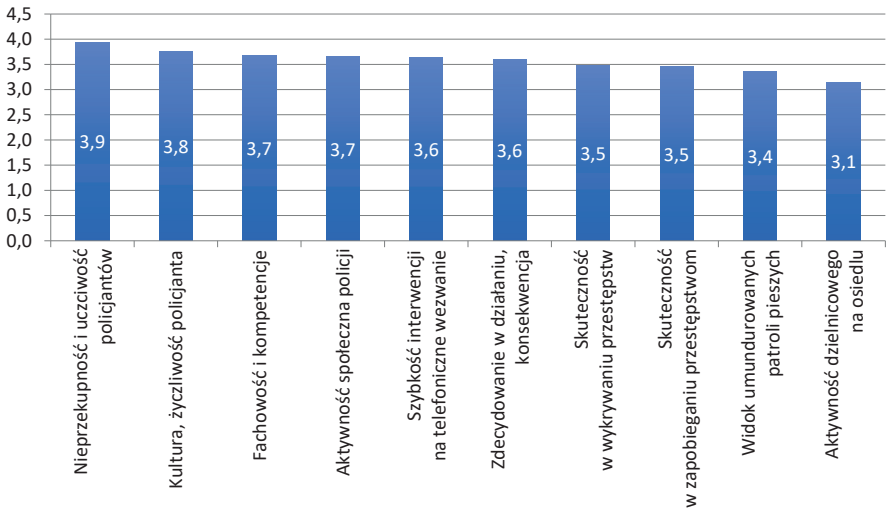
W kolejnym pytaniu kwestionariusza ankietowego: „Na co zwraca Pani/Pan największą uwagę, oceniając pracę policji w swojej miejscowości?", mieszkańcy powiatów nadmorskich dość wysoko ocenili wszystkie zaproponowane w kafeterii odpowiedzi. Przeciętne oceny wahały się w przedziale od 3,9 do 4,7 w skali ocen 1–6. Mieszkańcy powiatów nadmorskich najwyżej cenią sobie nieprzekupność i uczciwość policjantów (4,7), fachowość i kompetencje policjantów (4,5), szybkość interwencji na telefoniczne wezwanie (4,4), zdecydowanie w działaniu, konsekwencja (4,3) oraz skuteczność w wykrywaniu przestępstw (4,3). Najniżej mieszkańcy ocenili aktywność dzielnicowego na osiedlu (3,9), widok umundurowanych patroli pieszych (4,1) i aktywność społeczną policji (4,1). Wyniki te potwierdziły wnioski płynące z oceny pracy policji w powiatach przygranicznych. Preferencje mieszkańców zarówno w powiatach nadmorskich, jak i przygranicznych w kontekście oceny pracy policji są zgodne. Zestawienie wyników przedstawiono na rysunku 48.

Rysunek 48. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 13 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Kolejne pytanie kwestionariusza ankietowego brzmiało: „Jak ocenia Pani/Pan skuteczność policji w swojej miejscowości według wymienionych cech?". Wyniki przeciętnych ocen były znacznie niższe niż w poprzednim pytaniu, zawierały się w przedziale od 3,1 do 3,9. Mieszkańcy najwyżej cenili sobie nieprzekupność i uczciwość policjantów (3,9), kulturę, życzliwość policjanta (3,8), fachowość i kompetencje (3,7) oraz aktywność społeczną policji (3,7). Najniższą skutecznością działań według opinii mieszkańców powiatów nadmorskich policja wykazuje się w zapobieganiu przestępstwom (3,5), widoku umundurowanych patroli pieszych (3,4) i aktywności dzielnicowego na osiedlu (3,1). Wyniki w powiatach nadmorskich wykazały wysoką zgodność z wynikami uzyskanymi w powiatach przygranicznych w tym zakresie. Wyniki udzielonych odpowiedzi przedstawiono na rysunku 49.

Rysunek 49. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 14 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

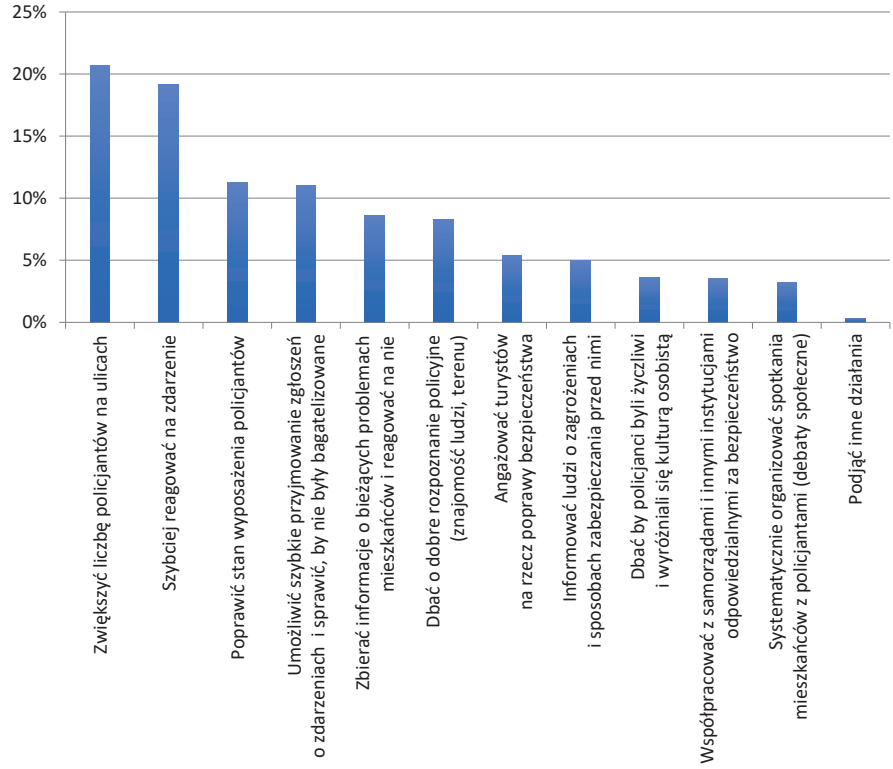
W pytaniu 15: „Co policja mogłaby zrobić w celu poprawy Pani/Pana poczucia bezpieczeństwa?", możliwe było udzielenie kilku (maksymalnie trzech) odpowiedzi. Wyniki badań wśród mieszkańców powiatów nadmorskich przedstawiono w tabeli 102.

Tabela 102. Częstość odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 15: „Co policja mogłaby zrobić w celu poprawy Pani/Pana poczucia bezpieczeństwa?”	n_i
Zwiększyć liczbę policjantów na ulicach	424
Szybciej reagować na zdarzenie	392
Poprawić stan wyposażenia policjantów	230
Umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i sprawić, by policjanci nie bagatelizowali ich	226
Zbierać informacje o bieżących problemach mieszkańców i reagować na nie	177
Dbać o dobre rozpoznanie policyjne (znajomość ludzi, terenu)	169
Angażować turystów na rzecz poprawy bezpieczeństwa	111
Informować ludzi o zagrożeniach i sposobach zabezpieczania przed nimi	102
Dbać, by policjanci byli życzliwi i wyróżniali się kulturą osobistą	74
Współpracować z samorządami i innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo	72
Systematycznie organizować spotkania mieszkańców z policjantami (debaty społeczne)	66
Podjąć inne działania	6

Źródło: obliczenia własne.

Mieszkańcy powiatów nadmorskich uważają, że policja powinna zwiększyć liczbę patroli na ulicach (20,7%), szybciej reagować na zdarzenie (19,1%), poprawić stan wyposażenia policjantów (11,2%) oraz umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i spowodować, by policjanci ich nie bagatelizowali (11,0%). Najmniej znaczącymi elementami służącymi poprawie poczucia bezpieczeństwa były propozycje działań takie, jak: dbałość o to, by policjanci byli życzliwi i wyróżniali się kulturą osobistą (3,6%), współpraca z samorządami i innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo (3,5%), systematyczne organizowanie spotkań mieszkańców z policjantami (debaty społeczne) (3,2%). Pełne zestawienie odpowiedzi zawiera rysunek 50.

Rysunek 50. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

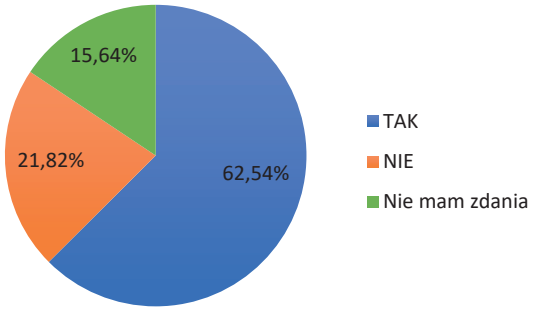
Pytanie 16 kwestionariusza ankietowego podzielone było na trzy części: „Czy byłaby Pani/byłby Pan skłonny do czynnego włączenia się w przedsięwzięcia dla poprawy bezpieczeństwa podjęte: a) wspólnie przez sąsiadów; b) przez administrację osiedla; c) przez policję. Zestawienie wszystkich udzielonych odpowiedzi zawiera tabela 103.

Relatywnie wysoką skłonność do współpracy w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańcy powiatów nadmorskich wykazują wspólnie z sąsiadami, tzn. włączyliby się do czynnych działań zmierzających do poprawy bezpieczeństwa wówczas, gdyby były prowadzone wspólnie z sąsiadami. Aż 62,5% osób poparłoby takie działania, z czego 29,5% osób odpowiedziało, że zdecydowanie tak, 70,5% zaś raczej tak (rys. 51).

Tabela 103. Częstość odpowiedzi na pytanie 16
w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 16: „Czy byłaby Pani/byłby Pan skłonny do czynnego włączenia się w przedsięwzięcia dla poprawy bezpieczeństwa podjęte:	wspólnie przez sąsiadów	przez administrację osiedla	przez policję?”
Zdecydowanie tak	158	117	176
Raczej tak	378	322	337
Raczej nie	142	171	134
Zdecydowanie nie	45	57	50
Nie mam zdania	134	156	149
Suma	857	823	846

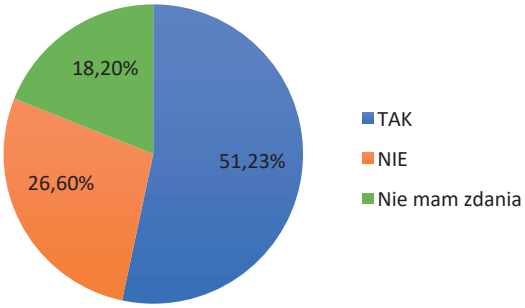
Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 51. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16a w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

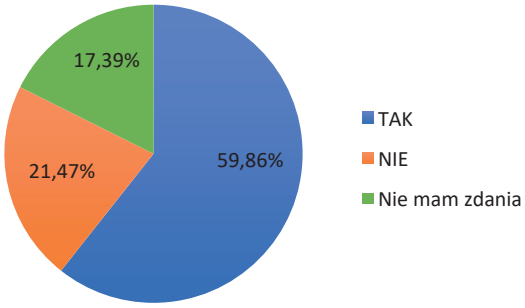
Natomiast odsetek osób skłonnych do współpracy z administracją osiedla był najniższy i wyniósł 51,2%. Odsetek osób, które nie podjęłyby działań z administracją osiedla był zatem najwyższy i wyniósł 26,6%, przy 18,2% osób nieposiadających zdania w tej sprawie (rys. 52).

Rysunek 52. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16b w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

W zakresie współpracy z policją, mieszkańcy powiatów nadmorskich wykazali się umiarkowaną skłonnością do współpracy, większość z nich opowiedziała się za możliwością podjęcia współpracy – 59,9%, z czego 34,3% odpowiedziało „zdecydowanie tak", 65,7% zaś „raczej tak". Mieszkańcy powiatów nadmorskich, którzy nie wykazywali skłonności do współpracy z policją stanowili 21,5% ogółu mieszkańców. 17,4% osób nie miało zdania w tej sprawie (rys. 53).

Rysunek 53. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16c w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Pytanie 17 kwestionariusza ankietowego dotyczyło wskazania przedsięwzięć, które zdaniem mieszkańców przyniosłoby największą poprawę bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Ankietowani mogli udzielić maksymalnie trzech odpowiedzi, z czego wynikła większa liczba udzielonych odpowiedzi na to pytanie od liczby ankietowanych. Wyniki ankiety przedstawiono w tabeli 104.

Tabela 104. Częstość odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 17: „Które spośród wymienionych przedsięwzięć przyniosłyby według Pani/Pana największą poprawę bezpieczeństwa w Pani/Pana miejscu zamieszkania?”	n_i
Działania wychowawcze wśród młodzieży	370
Samopomoc sąsiedzka	225
Przekazywanie informacji policji na temat zagrożeń i nieprawidłowości	228
Inicjatywy władz samorządowych i instytucji innych niż policja	148
Surowsze wyroki za popełnione przestępstwa	429
Nieuchronność kary	447
Większa dbałość o otoczenie ze strony administracji osiedli, wspólnot mieszkaniowych itp. (np. zamontowanie oświetlenia, uporządkowanie terenów zielonych itp.)	174
Inne	15
Suma	2036

Źródło: obliczenia własne.

Do trzech najczęściej udzielanych odpowiedzi zaliczyć należy: nieuchronność kary (22,0%), surowsze wyroki za popełnione przestępstwa (21,1%) oraz działania wychowawcze wśród młodzieży (18,2%). W opinii mieszkańców powiatów nadmorskich takie działania, jak większa dbałość o otoczenie ze strony administracji osiedli, wspólnot mieszkaniowych itp. (np. zamontowanie oświetlenia, uporządkowanie terenów zielonych itp.) oraz inicjatywy władz samorządowych i instytucji innych niż policja w najmniejszym stopniu przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców. Działania te poparło odpowiednio: 8,5% i 7,3% mieszkańców Preferencje mieszkańców powiatów nadmorskich nie różniły się istotnie od preferencji mieszkańców powiatów przygranicznych w tym zakresie.

5.3. Badanie poczucia bezpieczeństwa w powiatach południowo-wschodnich regionu

Trzecią grupę powiatów, w których przeprowadzono badanie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców z uwzględnieniem specyfiki tych powiatów, były powiaty leżące w południowo-wschodniej części regionu zachodniopomorskiego. Do tej grupy zaliczono powiaty: stargardzki, choszczeński, pyrzycki, łobeski, świdwiński, białogardzki, szczecinecki, wałecki i drawski. Charakterystyczna dla tej grupy powiatów była agrarna struktura powiatów (dominacja obszarów popegeerowskich), która mocno determinowała w ostatnich 30 latach rozwój ekonomiczny tych obszarów. W konsekwencji powiaty te charakteryzują się relatywnie niskim PKB *per capita* i wysokimi stopami bezrobocia na tle pozostałych powiatów województwa zachodniopomorskiego.

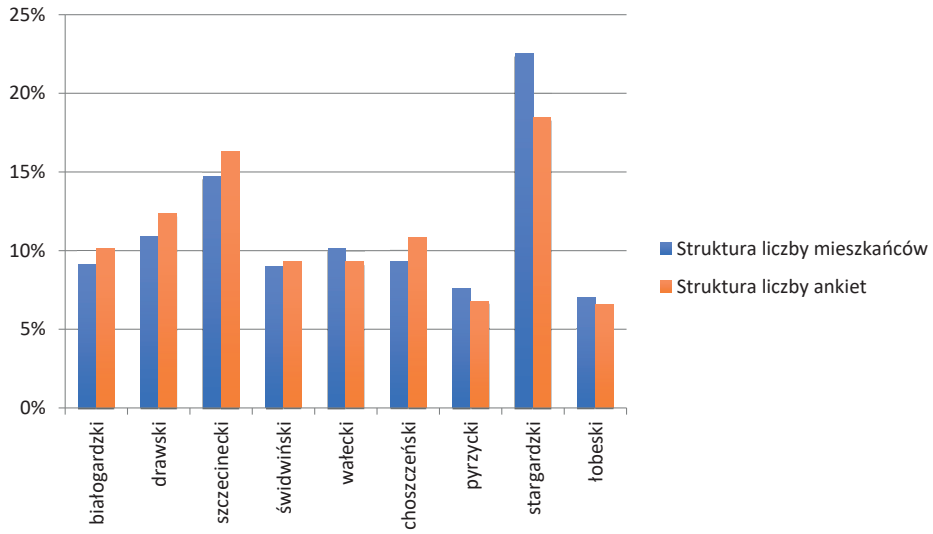
Podobnie jak w przypadku badania ankietowego w powiatach przygranicznych i nadmorskich, przyjęto procedurę losowania warstwowego, odzwierciedlającego strukturę liczby mieszkańców w badanych powiatach w strukturze badanych jednostek statystycznych. Wyznaczono minimalną liczebność próby losowej na poziomie 1065 jednostek statystycznych przy założeniu 3-procentowego maksymalnego błędu szacunku frakcji uzyskanych odpowiedzi w kwestionariuszu ankietowym. Zwrotnie otrzymano 915 wypełnionych ankiet, co dało odsetek zwrotu kwestionariuszy ankietowych na poziomie 85,9%. Dla tej liczby wypełnionych ankiet wyznaczono empiryczny błąd szacunku frakcji udzielanych odpowiedzi. Rzeczywisty błąd szacunku frakcji uzyskiwanych odpowiedzi wyniósł w tym badaniu 3,24%, zatem był wyższy od zakładanego jedynie o 0,24 punktu procentowego. Strukturę liczby mieszkańców powiatów południowo-wschodnich i strukturę otrzymanych ankiet przedstawiono w tabeli 105.

Obie struktury, liczby mieszkańców oraz liczby otrzymanych ankiet w powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego, wykazują wysoki stopień podobieństwa. Świadczy o tym również wysoka wartość wskaźnika podobieństwa struktur – 94,1%. Oznacza to, że pod względem rozkładu przestrzennego ludności w powiatach przygranicznych, próba losowa była reprezentatywna i wystarczająco liczna, aby w procesie wnioskowania statystycznego nie przekroczyć maksymalnego błędu na poziomie 3,24%. Pozwala to na prowadzenie uogólnień na podstawie wyników uzyskanych w próbie losowej na całą populację generalną, czyli wszystkich mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego. Zgodność struktur widoczna jest również na rysunku 54.

Tabela 105. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku (%)

Powiaty	Struktura liczby mieszkańców	Struktura liczby ankiet	min (o1;o2)
białogardzki	9,1	10,2	9,1
drawski	10,9	12,3	10,9
szczecinecki	14,7	16,3	14,7
świdwiński	9,0	9,3	9,0
wałecki	10,1	9,3	9,3
choszczeński	9,3	10,8	9,3
pyrzycki	7,6	6,8	6,8
stargardzki	22,5	18,5	18,5
łobeski	7,0	6,6	6,6
Suma	100,0	100,0	**94,1**

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl.

Rysunek 54. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

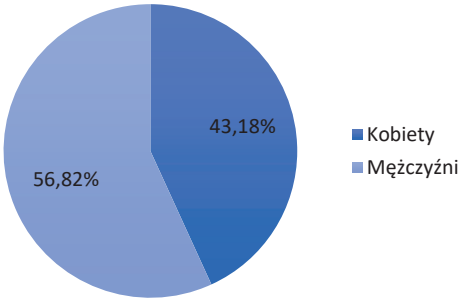
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, https://bdl.stat.gov.pl.

Badanie rozpoczęto od analizy cech deskryptywnych ankietowanych, które zostały wyspecyfikowane w metryczce kwestionariusza ankietowego. W badaniu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego uczestniczyło 915 osób. Wśród mieszkańców tych powiatów ankietę częściej wypełniali mężczyźni niż kobiety. Strukturę ankietowanych według płci przedstawiono w tabeli 106 i na rysunku 55.

Tabela 106. Struktura płci ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Płeć	n_i
Kobiety	386
Mężczyźni	508
Suma	894

Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 55. Struktura płci ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Jeśli chodzi o rozkład wieku ankietowanych, to dominującą grupą badanych w powiatach południowo-wschodnich regionu były osoby w wieku od 30 do 39 lat, którzy stanowili 30,4% ogółu badanych respondentów. Drugą grupą były osoby w wieku od 40 do 49 lat (19,8%), w najmniejszej liczbie reprezentowane w badaniu były osoby w wieku do 19 lat (8,5%) oraz osoby najstarsze – 60 lat i więcej (5,8%).

Tabela 107. Struktura wieku ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Wiek	n_i
Do 19 lat	76
20–29 lat	156
30–39 lat	272
40–49 lat	177
50–59 lat	161
60 lat i więcej	52
Suma	894

Źródło: obliczenia własne.

Kolejną cechą deskryptywną ankietowanych było wykształcenie. Podobnie jak w przypadku badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów przygranicznych i nadmorskich przyjęto siedem kategorii wykształcenia: podstawowe, gimnazjalne, zasadnicze zawodowe, średnie (liceum, technikum), pomaturalne lub policealne, wyższe (licencjat, magisterium) oraz wyższe (ze stopniem doktora lub doktora habilitowanego). Rozkład tej cechy wśród ankietowanych w próbie losowej przedstawiono w tabeli 108.

Tabela 108. Struktura wykształcenia ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Wykształcenie	n_i
Podstawowe	12
Gimnazjalne	50
Zasadnicze zawodowe	54
Średnie (liceum, technikum)	221
Pomaturalne, policealne	90
Wyższe (licencjat, magisterium)	425
Wyższe (dr, dr hab.)	33
Suma	885

Źródło: obliczenia własne.

Na pytanie o wykształcenie padło 885 prawidłowych odpowiedzi na 915 wypełnionych ankiet, co daje odsetek poprawnych odpowiedzi na poziomie 96,8%. W badaniu najliczniej reprezentowane były osoby z wykształceniem wyższym (48,0%) i wykształceniem średnim (25,0%). Osoby o najniższym wykształceniu (podstawowym i gimnazjalnym) były najmniej licznie reprezentowane w badaniu. Osoby z najniższym wykształceniem stanowiły 7,0% ogółu ankietowanych w próbie losowej.

Kolejną cechą psychograficzną ankietowanych była przynależność do grupy społeczno-zawodowej. Podobnie jak wśród mieszkańców powiatów przygranicznych i nadmorskich, wyspecyfikowano 15 różnych grup społeczno-zawodowych: wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów, pracownicy sektora usług i handlu, wolne zawody (freelancer) oraz specjaliści z wyższym wykształceniem, tzw. służby mundurowe: wojsko, policja i straż pożarna, prywatni przedsiębiorcy, prowadzący gospodarstwo domowe, nauczyciele, nauczyciele akademiccy, rolnicy i rybacy, robotnicy niewykwalifikowani, uczniowie i studenci, robotnicy wykwalifikowani, bezrobotni oraz pracownicy administracyjno-biurowi. W przypadku tej cechy dopuszczono możliwość formułowania innych odpowiedzi poprzez zastosowanie kategorii otwartej „inna grupa". Strukturę ankietowanych według przynależności społeczno-zawodowej przedstawiono w tabeli 109.

Na pytanie dotyczące przynależności do grupy społeczno-ekonomicznej odpowiedziało prawidłowo 863 ankietowanych, co stanowiło 94,2% wszystkich wypełnionych kwestionariuszy ankietowych. W badaniu najliczniej reprezentowani byli pracownicy administracyjno-biurowi, którzy stanowili 37,8% ogółu ankietowanych, następnie nauczyciele (13,7%), uczniowie i studenci (12,7%), wojsko, policja i straż pożarna (5,8%), wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów (5,6%), pracownicy sektora handlu i usług (4,3%) oraz robotnicy wykwalifikowani (3,9%). Do grup zawodowych o najmniejszym udziale w badaniu zaliczyć należy: prowadzących własne gospodarstwo domowe (1,5%), rolników i rybaków (1,2%), nauczycieli akademickich (0,5%) oraz robotników niewykwalifikowanych (0,5%).

Spośród grup społeczno-zawodowych niewskazanych bezpośrednio w kwestionariuszu ankietowym, a wymienionych w kategorii otwartej pytania „inna grupa", najwięcej osób wskazywało na: pracownika służby zdrowia (np. pielęgniarka) (4 osoby), pracownika socjalnego (2 osoby), urzędnika (2 osoby).

Kolejne pytanie zawarte w metryczce dotyczyło oceny własnej sytuacji materialnej. Strukturę oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich przedstawiono w tabeli 110.

Tabela 109. Struktura przynależności do grupy społeczno-zawodowej ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Grupa społeczno-zawodowa	n_i
Wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów	48
Pracownicy sektora usług i handlu	37
Wolne zawody (freelancer), specjaliści z wyższym wykształceniem	27
Wojsko, policja, straż pożarna	50
Prywatni przedsiębiorcy	25
Prowadzenie gospodarstwa domowego	13
Nauczyciele	118
Nauczyciele akademiccy	4
Rolnicy i rybacy	10
Emeryci i renciści	20
Robotnicy niewykwalifikowani	4
Uczniowie i studenci	110
Robotnicy wykwalifikowani	34
Bezrobotni	18
Pracownicy administracyjno-biurowi	326
Inna grupa	19
Suma	863

Źródło: obliczenia własne.

Tabela 110. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Ocena sytuacji materialnej	n_i
Powodzi mi się bardzo dobrze	52
Powodzi mi się raczej dobrze	365
Powodzi mi się średnio	438
Powodzi mi się raczej źle	32
Powodzi mi się bardzo źle	4
Suma	891

Źródło: obliczenia własne.

Na pytanie o ocenę swojej sytuacji materialnej poprawnie odpowiedziało 891 osób na 915 wypełnionych kwestionariuszy ankietowych, co stanowi 97,4% ogółu przeprowadzonych ankiet. Największy odsetek ankietowanych (49,2%) w powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego stanowili mieszkańcy, którzy oceniali swoją sytuację materialną jako przeciętną. Mieszkańcy, którzy dobrze lub bardzo dobrze oceniali swoją sytuację materialną stanowili 46,8% ogółu mieszkańców, ci zaś, którzy oceniają swoją sytuację jako złą lub bardzo złą stanowili 4,0% ogółu mieszkańców.

Podobnie jak w przypadku powiatów przygranicznych i nadmorskich, w powiatach południowo-wschodnich w kwestii oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców istotne znaczenie może mieć dominujący sposób poruszania się mieszkańców w swojej miejscowości zamieszkania. Wyniki uzyskane w badaniu pierwotnym przedstawia tabela 111.

Tabela 111. Struktura mieszkańców powiatów południowo-wschodnich według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości zamieszkania w 2016 roku

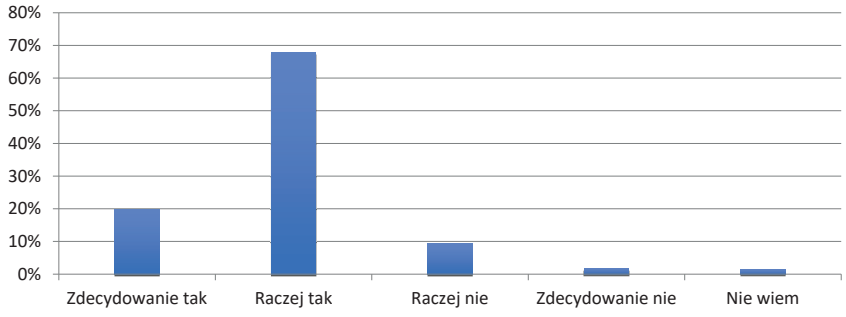
Dominujący sposób poruszania się w miejscowości zamieszkania	n_i
Samochód	507
Środki komunikacji miejskiej	64
Pieszo	352
Inne	15
Suma	938

Źródło: obliczenia własne.

Ankietowani w powiatach południowo-wschodnich regionu najczęściej wskazywali samochód jako środek transportu wykorzystywany do poruszania się w miejscowości zamieszkania (54,1% odpowiedzi). Drugim pod względem częstości udzielanych odpowiedzi sposobem poruszania się po miejscowości zamieszkania była odpowiedź „pieszo" (37,5%). Dopiero na trzecim miejscu znalazły się środki komunikacji miejskiej (transport publiczny), na które wskazało 6,8% ankietowanych. Niewielka część ankietowanych – 17 osób (1,8%) wskazała, że dominującym środkiem poruszania się po miejscowości zamieszkania jest rower. Jedna osoba odpowiedziała, że porusza się motocyklem.

Kwestionariusz ankietowy składał się z 19 pytań. Dla większości pytań przygotowano wcześniej kafeterię gotowych, najbardziej oczekiwanych odpowiedzi. W części pytań pozostawiono możliwość udzielenia odpowiedzi innej niż te, które przygotowano w kafeterii. Jedynie trzy pytania w kwestionariuszu ankietowym miały charakter pytań otwartych. Spośród przygotowanych pytań, tak samo jak w badaniach mieszkańców powiatów przygranicznych i nadmorskich części województwa do analizy porównawczej poziomu i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego analogicznie uwzględniono odpowiedzi na 14 pytań najbardziej odnoszących się do problematyki badawczej. Podobnie jak w przypadku wcześniejszych kwestionariuszy pytania były pogrupowane w kilka bloków tematycznych, które intencjonalnie w samym kwestionariuszu ankietowym nie zostały wyodrębnione w sposób wizualny. Były to pytania dotyczące oceny poczucia bezpieczeństwa, identyfikacji zagrożeń poczucia bezpieczeństwa, oceny pracy policji w miejscowości zamieszkania oraz propozycji ankieterów o możliwych obszarach współpracy z policją w celu poprawy bezpieczeństwa.

Pierwsze pytanie w kwestionariuszu ankietowym dotyczyło ogólnego poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania i brzmiało: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?". Częstość udzielonych odpowiedzi przedstawiono na rysunku 56 i w tabeli 112.

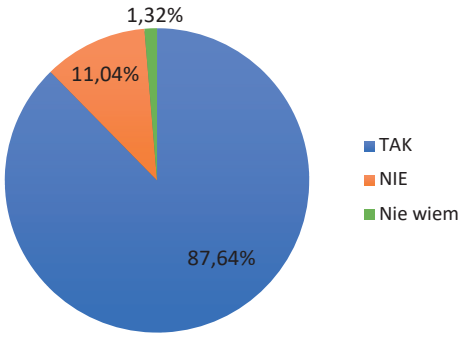
Rysunek 56. Odsetek udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 112. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?"	n_i
Zdecydowanie tak	179
Raczej tak	615
Raczej nie	84
Zdecydowanie nie	16
Nie wiem	12
Suma	906

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 57. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w badaniu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Na pytanie 1 udzielono 906 prawidłowych odpowiedzi, co stanowiło 97,8% wszystkich udzielonych odpowiedzi. Najczęściej respondenci odpowiadali, że czują się „raczej bezpiecznie" w miejscu swojego zamieszkania (615 odpowiedzi, co stanowiło 67,9% wszystkich odpowiedzi) oraz „zdecydowanie bezpiecznie" – 179 osób, co stanowiło 19,8% ogółu odpowiedzi. Nie czuło się bezpiecznie 100 osób, co stanowiło 11,0% wszystkich odpowiedzi, w tym 84 osoby odpowiedziały, że czują się „raczej niebezpiecznie", natomiast 16 osób odpowiedziało, że czują się „zdecydowanie niebezpiecznie" (rys. 57).

Przy liczebności próby losowej $n_1 = 889$ uzyskane wyniki można uogólnić na populację generalną, czyli wszystkich mieszkańców powiatów południowo-wschodnich w województwie zachodniopomorskim, nie przekraczając przy tym maksymalnego błędu szacunku odsetka udzielanych odpowiedzi na poziomie $d_1 = 3{,}29\%$. Uzyskane wyniki dają więc podstawę do wnioskowania, że wśród wszystkich mieszkańców południowo-wschodnich powiatów w regionie zachodniopomorskim zdecydowana większość, bo 87,6% czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Jedynie 11,0% mieszkańców powiatów południowo-wschodnich czuje się niebezpiecznie. Struktura udzielonych odpowiedzi przez mieszkańców powiatów południowo-wschodnich nie różniła się istotnie od struktury odpowiedzi uzyskanych w powiatach nadmorskich.

Kolejne pytanie w kwestionariuszu ankietowym jest uszczegółowieniem pytania 1, odnoszącym się do zagrożenia poczucia bezpieczeństwa. Pytanie to brzmiało: „Czy czuła się Pani zagrożona/czuł się Pan zagrożony w miejscu swojego zamieszkania poniższymi zagrożeniami w ostatnich trzech latach?". Do pytania przygotowano gotową listę odpowiedzi (kafeterię), dla których dodatkowo można było określić stopień ich wpływu na poczucie bezpieczeństwa: 1 – brak wpływu, 2 – niewielki, 3 – dość duży, 4 – bardzo duży. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 2 zestawiono w tabeli 113.

Tabela 113. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 2: „Czy czuła się Pani zagrożona/czuł się Pan zagrożony w miejscu swojego zamieszkania poniższymi zagrożeniami w ostatnich trzech latach?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku

Zagrożenia poczucia bezpieczeństwa	Brak wpływu 1	Niewielki wpływ 2	Dość duży wpływ 3	Bardzo duży wpływ 4
1	2	3	4	5
Napady i rozboje	580	238	36	8
Bójki i pobicia	457	333	64	16
Gwałty	768	80	0	4
Kradzieże	290	442	104	29
Kradzieże samochodów	537	261	58	10
Włamania do mieszkań	479	309	72	14
Oszustwa	440	315	75	27

1	2	3	4	5
Korupcja	653	164	25	12
Przestępczość zorganizowana	695	132	19	9
Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	327	350	138	53
Handel narkotykami	431	286	98	37
Wypadki drogowe w wyniku brawurowej jazdy	291	394	134	46
Przemoc w rodzinie	459	271	90	33
Agresja ze strony osób pijanych	295	393	133	48
Akty wandalizmu (uszkodzenie rzeczy)	220	417	167	63
Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	175	344	220	143
Zakłócanie ciszy nocnej	215	443	144	74
Inne zjawiska	61	7	5	7
Suma odpowiedzi	7373	5179	1582	633

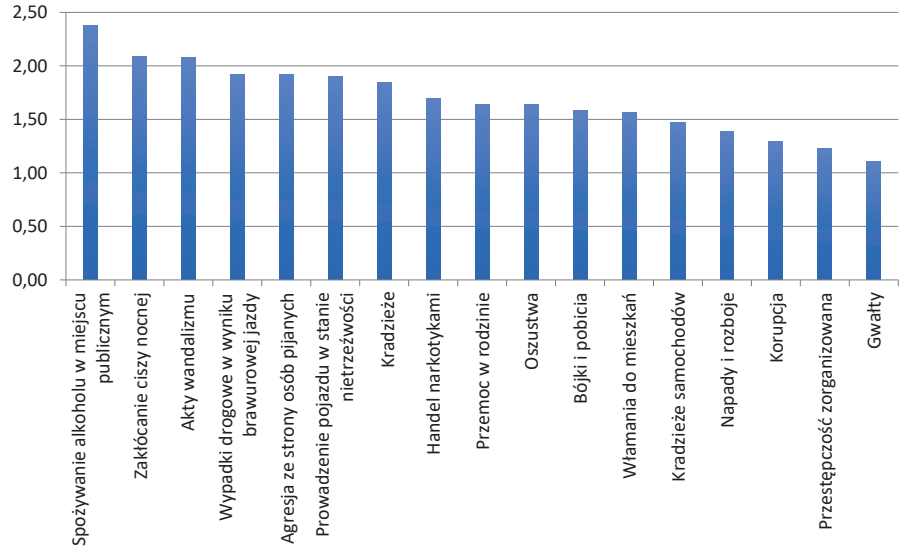
Źródło: obliczenia własne.

Najczęściej wskazywanymi zagrożeniami poczucia bezpieczeństwa o najniższym stopniu zagrożenia były: gwałty (768 odpowiedzi), przestępczość zorganizowana (695), korupcja (653), napady i rozboje (580), kradzieże samochodów (537), włamania do mieszkań (479). Mieszkańcy powiatów najczęściej czują się zagrożeni następującymi zdarzeniami: spożywanie alkoholu w miejscu publicznym (363 odpowiedzi), akty wandalizmu (uszkodzenie rzeczy) (230), zakłócanie ciszy nocnej (218) oraz prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (191). Mieszkańcy uznali, że powyższe zagrożenia wykazują „dość duży" lub „bardzo duży" wpływ na poczucie bezpieczeństwa.

W celu syntetycznej i całościowej oceny wszystkich udzielonych odpowiedzi wyznaczono przeciętne wartości rang przyporządkowanych poszczególnym odpowiedziom. Wyniki zestawiono i przedstawiono na rysunku 58 i w tabeli 114.

Wyniki oceny łącznej zagrożeń bezpieczeństwa w powiatach południowo-wschodniej części regionu wskazują, że największe zagrożenia według opinii mieszkańców stwarzają: spożywanie alkoholu w miejscu publicznym, zakłócanie ciszy nocnej, akty wandalizmu (uszkodzenie mienia) oraz wypadki drogowe powstałe w wyniku brawurowej jazdy. Za najmniej zagrażające poczuciu bezpieczeństwa mieszkańcy uznali: napady i rozboje, korupcję, przestępczość zorganizowaną oraz gwałty. W kwestionariuszu ankietowym wymieniano również

inne, jednostkowe zagrożenia, takie jak: nachodzenie przez bezdomnych, brak światła na ulicy po zmroku, brawurowa jazda quadami po ulicach, narkomania, psy puszczane bez smyczy i kagańca, mobbing, molestowanie seksualne, pojawianie się osoby o skłonnościach pedofilskich w okolicach szkół i parków, emigranci oraz zagrożenie ze strony osób z zaburzeniami psychicznymi.

Rysunek 58. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 114. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Zagrożenia	Przeciętna ranga
1	2
Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	2,38
Zakłócanie ciszy nocnej	2,09
Akty wandalizmu (uszkodzenie mienia)	2,08
Wypadki drogowe w wyniku brawurowej jazdy	1,92
Agresja ze strony osób pijanych	1,92

1	2
Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	1,90
Kradzieże cudzej rzeczy	1,85
Handel narkotykami	1,69
Przemoc w rodzinie	1,64
Oszustwa	1,64
Bójki i pobicia	1,59
Włamania do mieszkań	1,56
Kradzieże samochodów	1,47
Napady i rozboje	1,39
Korupcja	1,29
Przestępczość zorganizowana	1,23
Gwałty	1,11
Inne zjawiska	0,39

Źródło: obliczenia własne.

Kolejnym pytaniem oceny poczucia bezpieczeństwa było: „W jakim stopniu Pani/Pana zdaniem osoby w podanej grupie wiekowej powodują zagrożenie w miejscu Pani/Pana zamieszkania?". Odpowiedzi zestawiono w formie odpowiedniej tablicy niezależności i oprócz analizy częstości udzielanych odpowiedzi wyznaczono również statystykę χ^2 i bazujący na niej współczynnik V_C Craméra (tab. 115).

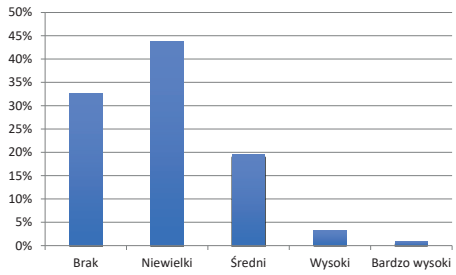
Tabela 115. Tablica niezależności stochastycznej pomiędzy wiekiem osoby potencjalnie zagrażającej a oceną stopnia zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców na podstawie pytania 3 w kwestionariuszu ankietowym w 2016 roku

n_{ij}	Osoby do lat 15	Młodzież w wieku 16–19 lat	Młodzież w wieku 20–25 lat	Osoby w wieku 26–40 lat	Osoby powyżej 40 lat	n_i
Brak	268	104	90	161	273	896
Niewielki	361	180	185	286	356	1368
Średni	160	349	336	268	139	1252
Wysoki	27	167	176	96	28	494
Bardzo wysoki	7	39	42	17	10	115
n_j	823	839	829	828	806	4125

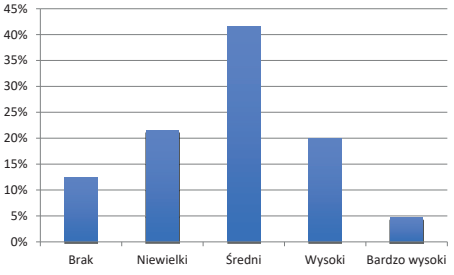
Źródło: obliczenia własne.

Na podstawie tabeli 115 wyznaczono pięć rozkładów warunkowych stopnia zagrożenia bezpieczeństwa, które przedstawiono na rysunkach 59a–e.

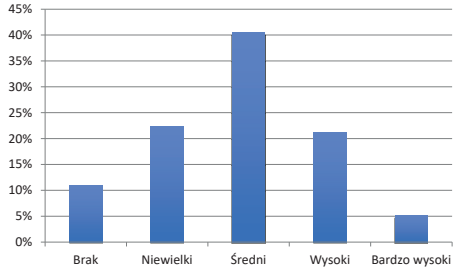
a) Osoby do lat 15

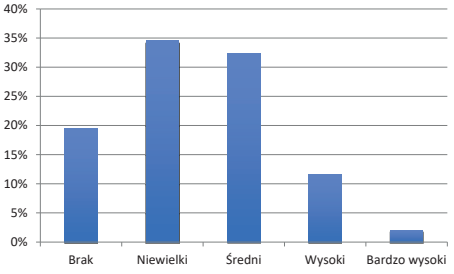
b) Młodzież w wieku 16–19 lat

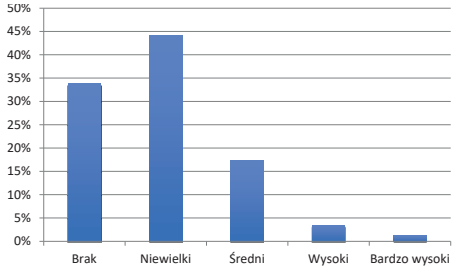
c) Młodzież w wieku 20–25 lat

d) Osoby w wieku 26–40 lat

e) Osoby powyżej 40 lat

Rysunek 59. Rozkłady stopnia zagrożenia bezpieczeństwa dla różnych grup wiekowych

Źródło: opracowanie własne.

Prezentowane rozkłady warunkowe wykazują pewne podobieństwa i różnice. Rozkłady stopnia zagrożenia dla osób poniżej 15 roku życia i powyżej 40 lat są podobne. Dominującym stopniem zagrożenia jest niewielki stopień. Wystąpił niski odsetek odpowiedzi wskazujących na bardzo wysoki i wysoki stopień zagrożenia dla tych grup wiekowych. Dla pozostałych grup wiekowych dominował średni stopień zagrożenia. W przypadku osób w wieku 26–40 lat odsetek odpowiedzi „stopień zagrożenia wysoki" i „bardzo wysoki" był niższy niż w grupach wiekowych 16–20 i 20–26 lat. Warto zwrócić uwagę, że zbliżone wyniki otrzymano dla oceny poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów nadmorskich i przygranicznych. Do podobnych wniosków dochodzi się na podstawie oceny wskaźników podobieństwa struktur w porównywaniu rozkładów warunkowych parami. Zestawienie ocen podobieństwa zawiera tabela 116.

Tabela 116. Wskaźniki podobieństwa struktur dla rozkładów warunkowych

Porównanie kolejnych rozkładów warunkowych parami	Wskaźnik podobieństwa struktur (%)
a_b	57,4
a_c	56,7
a_d	77,6
a_e	**97,8**
b_c	**97,4**
b_d	**79,9**
b_e	55,8
c_d	**79,2**
c_e	55,1
d_e	75,9

Źródło: obliczenia własne.

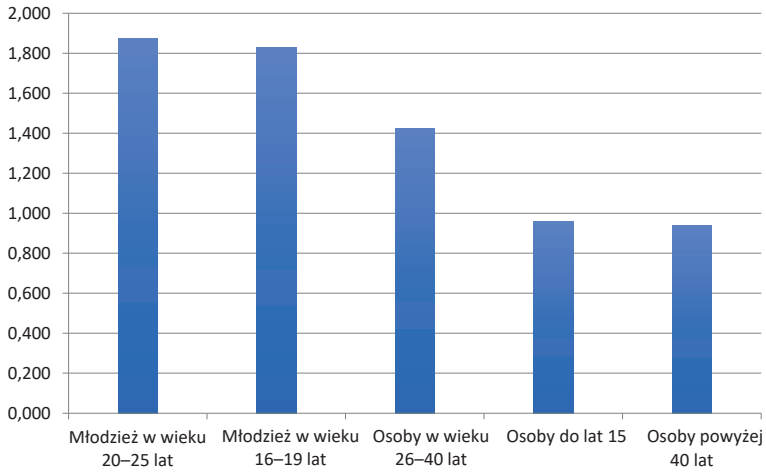
W ocenie stopnia zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów południowo-wschodnich regionu największe podobieństwo w ocenie wykazywały rozkłady a) i e), czyli osoby w wieku do 15 lat i osoby powyżej 40 lat oraz rozkłady b) i c), czyli osoby w wieku 16–19 i 20–25 lat, przy czym pierwsza grupa, to osoby o najniższym stopniu zagrożenia, druga zaś – o najwyższym stopniu zagrożenia. Wnioski te znalazły również potwierdzenie w zestawieniu średnich wartości rang liczbowych nadanych stopniom zagrożenia bezpieczeństwa.

Zestawienie grup wiekowych od najbardziej zagrażających do najmniej zagrażających przedstawiono w tabeli 117 i na rysunku 60.

Tabela 117. Przeciętne wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców w 2016 roku

Grupy wiekowe	Przeciętne wartości rang liczbowych stopni zagrożenia
Młodzież w wieku 20–25 lat	1,87
Młodzież w wieku 16–19 lat	1,83
Osoby w wieku 26–40 lat	1,42
Osoby do lat 15	0,96
Osoby powyżej 40 lat	0,94

Źródło: obliczenia własne.

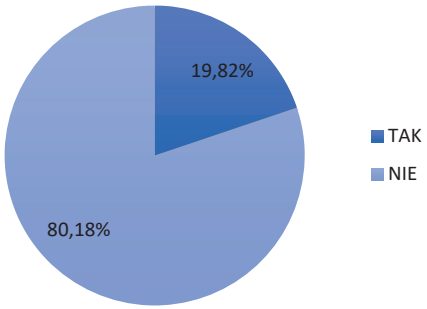
Rysunek 60. Zestawienie przeciętnych wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów południowo-wschodnich regionu ze strony osób w różnych grupach wiekowych w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki z przeprowadzonych ankiet świadczą o tym, że mieszkańcy powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego najbardziej obawiają się zagrożeń bezpieczeństwa ze strony młodzieży w wieku 20–25 lat i młodzieży w wieku 16–19 lat. W opinii ankietowanych najmniejsze zagrożenie

występuje wśród osób do 15 lat i powyżej 40 lat. Dodatkowo wyniki te można uogólnić na populację generalną, tzn. wszystkich mieszkańców powiatów południowo-wschodnich przy założeniu poziomu istotności $\alpha = 0{,}05$. Maksymalny błąd szacunku frakcji odpowiedzi wyniósł 3,45%.

Kolejne pytanie odnosiło się do własnych doświadczeń mieszkańców w ostatnich latach z przestępstwami. Pytanie brzmiało: „Czy w ciągu ostatnich dwóch lat była/był Pani/Pan lub ktoś z najbliższej rodziny ofiarą przestępstwa?". Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na rysunku 61.

Rysunek 61. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 5 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Blisko 20% respondentów odpowiedziało, że miało do czynienia z przestępstwem. Pozostała część, czyli 80,2%, nie była ofiarą przestępstwa w ostatnich latach.

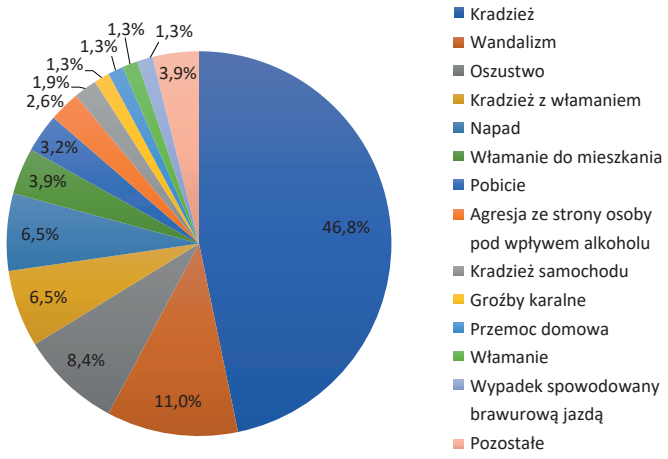
W kolejnym pytaniu respondenci wskazywali na rodzaj przestępstwa, z jakim mieli do czynienia w ostatnich dwóch latach. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi zawiera tabela 118 i rysunek 62.

Mieszkańcy powiatów południowo-wschodnich regionu bądź członkowie ich najbliższej rodziny, którzy w ostatnich dwóch latach byli ofiarami przestępstwa, wskazywali, że były to: kradzieże (46,8% odpowiedzi), akty wandalizmu (uszkodzenie mienia) (11,0%), oszustwa (8,4%), kradzieże z włamaniem (6,5%) oraz napady (6,5%). Do rzadszych zdarzeń zaliczyć należy groźby karalne (1,3%), przemoc domową (1,3%) oraz wypadki drogowe spowodowane brawurową jazdą kierowcy (1,3%).

Tabela 118. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Rodzaj przestępstwa	Liczba zdarzeń	Odsetek (%)
Kradzieże cudzej rzeczy	72	46,8
Wandalizm (uszkodzenie mienia)	17	11,0
Oszustwo	13	8,4
Kradzież z włamaniem	10	6,5
Napady i rozboje	10	6,5
Włamanie do mieszkania	6	3,9
Pobicie i bójki	5	3,2
Agresja ze strony osoby pod wpływem alkoholu	4	2,6
Kradzież samochodu	3	1,9
Groźby karalne	2	1,3
Przemoc domowa	2	1,3
Włamania	2	1,3
Wypadek spowodowany brawurową jazdą	2	1,3
Pozostałe	6	3,9
Suma	154	100,0

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 62. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 7 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

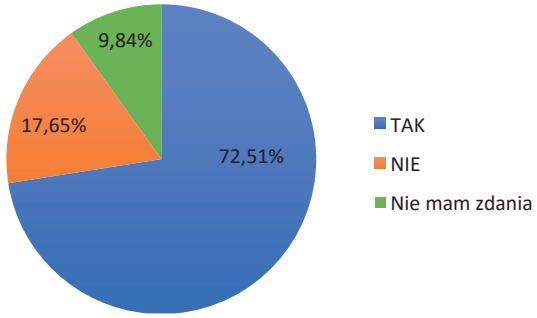
Źródło: opracowanie własne.

Kolejne pytanie w kwestionariuszu ankietowym dotyczyło zaufania do policji. Częstość udzielonych odpowiedzi zestawiono w tabeli 119 i na rysunku 63.

Tabela 119. Częstość udzielanych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Czy ma Pani/Pan zaufanie do policji w swojej miejscowości?	n_i
Zdecydowanie tak	102
Raczej tak	539
Raczej nie	115
Zdecydowanie nie	41
Nie mam zdania	87
Suma	884

Źródło: obliczenia własne.

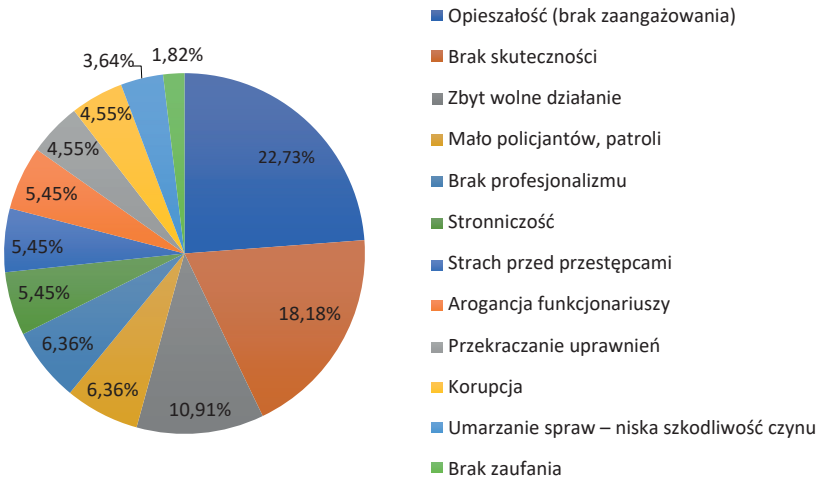

Rysunek 63. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Spośród 884 ankietowanych, którzy odpowiedzieli na pytanie o zaufanie do policji w miejscowości zamieszkania, 539 osób odpowiedziało, że „raczej tak", 102 osoby, że „zdecydowanie tak". To oznacza, że aż 72,5% mieszkańców deklaruje swoje zaufanie do policji, a jedynie 17,6% nie ufa policji. Nie ma zdania w tej sprawie 9,8% mieszkańców.

W kolejnym pytaniu poproszono osoby, które nie ufają policji, aby podały przyczyny swojego braku zaufania. Najczęściej występujące odpowiedzi zestawiono w tabeli 120 i na rysunku 64.

Rysunek 64. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 120. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 9	Częstość odpowiedzi	Odsetek odpowiedzi (%)
1	2	3
Opieszałość (brak zaangażowania)	25	22,7
Brak skuteczności	20	18,2
Zbyt wolne działanie	12	10,9
Mało policjantów, patroli	7	6,4
Brak profesjonalizmu	7	6,4
Stronniczość	6	5,5
Strach przed przestępcami	6	5,5

1	2	3
Arogancja funkcjonariuszy	6	5,5
Przekraczanie uprawnień	5	4,5
Korupcja	5	4,5
Umarzanie spraw – niska szkodliwość czynu	4	3,6
Brak zaufania	2	1,8
Pozostałe	5	4,5
Suma	110	100,0

Źródło: obliczenia własne.

Jako przyczynę braku zaufania do policji mieszkańcy tych powiatów najczęściej wskazywali: opieszałość (brak zaangażowania) – 22,7% mieszkańców, brak skuteczności policji (18,2%), zbyt wolne działanie (10,9%), zbyt małą liczbę patroli na ulicach (6,4%), jak również brak profesjonalizmu funkcjonariuszy policji (6,4 %).

W kolejnym pytaniu ankiety pytano o ocenę skuteczności działań policji, która okazała się jedną z najczęstszych przyczyn braku zaufania mieszkańców powiatów południowo-wschodnich regionu do policji. Odpowiedzi zestawiono w tabeli 121 i przedstawiono strukturę procentową na rysunku 65.

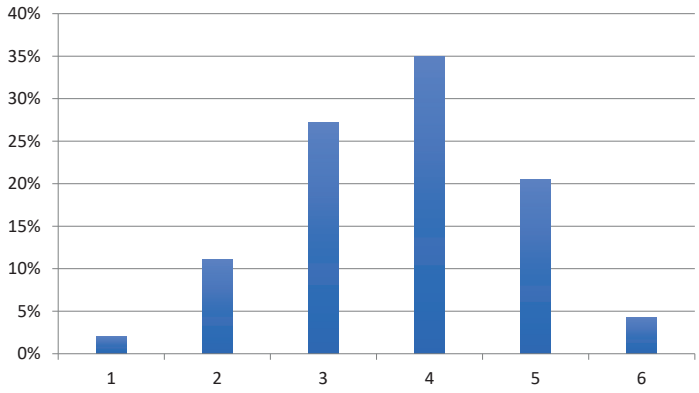
Przeciętna ocena skuteczności policji w miejscu zamieszkania ankietowanych w powiatach południowo-wschodnich wyniosła 3,7. Dla przypomnienia mieszkańcy powiatów nadmorskich i przygranicznych oceniali skuteczność policji średnio na poziomie 3,6. Najczęściej udzielaną oceną skuteczności działań policji w skali od 1 do 6 była 4,0. Najniższą ocenę skuteczności dało jedynie 18 osób na 893 ankietowanych (poprawnych odpowiedzi), co stanowiło 2,0% ogółu udzielonych odpowiedzi. Najwyższą notę skuteczności działań policji przyznało 38 osób na 893 ankietowanych (4,3%).

Następne pytanie miało na celu rozpoznanie, czy mieszkańcy powiatów południowo-wschodnich widzą w specyfice powiatu i jego uwarunkowaniach wewnętrznych zagrożenie dla poczucia bezpieczeństwa. Wyselekcjonowano kilka znaczących kryteriów oceny i poproszono ankietowanych o nadanie im rangi od 1 do 6. Dane zestawiono w tabeli 122.

Tabela 121. Częstość i struktura procentowa udzielanych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Ocena skuteczności działań policji	Częstość odpowiedzi	Odsetek odpowiedzi (%)
1	18	2,0
2	99	11,1
3	243	27,2
4	312	34,9
5	183	20,5
6	38	4,3
	893	100,0

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 65. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 122. Częstość odpowiedzi na pytanie 12 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Przedmiot oceny	Znaczenie					
	1	2	3	4	5	6
Pogłębiające się rozwarstwienie poziomu zamożności społeczeństwa	76	157	199	151	159	49
Brak miejsc pracy i wysoka stopa bezrobocia	32	104	162	153	268	137
Pogarszająca się sytuacja demograficzna regionu (migracja zarobkowa, ujemny przyrost naturalny)	98	211	186	147	131	28
Pogarszająca się dostępność do infrastruktury społecznej (likwidacja szkół, przedszkoli, domów kultury, świetlic itp.)	116	224	166	156	112	40
Brak spójności w poziomie rozwoju, postępująca marginalizacja niektórych obszarów (np. nierównomierny poziom inwestycji w powiatach)	91	219	188	141	104	46
Niedostatecznie rozwinięta sieć drogowa i nie najlepszy jej stan techniczny	109	200	164	134	136	77
Brak spójności zintegrowania społeczeństw lokalnych (napływowa ludność, brak trwałej więzi pokoleniowej, różnice w obyczajowości i tradycji)	93	195	196	136	138	58
Inne	18	2	5	3	10	7

Źródło: obliczenia własne.

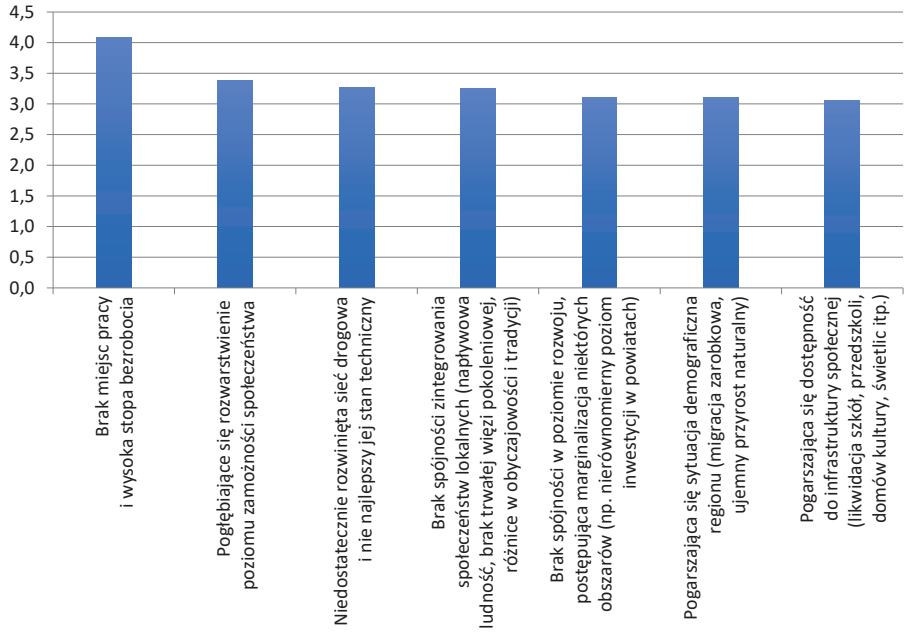
Następnie każdemu kryterium przyporządkowano średnią rangę przyznaną przez mieszkańców i zestawiono od najwyższej oceny (największego znaczenia) do najniższej (najmniejszego znaczenia). Wyniki przedstawiono w tabeli 123 i na rysunku 66.

Mieszkańcy powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego najczęściej za przyczynę zagrożenia bezpieczeństwa, leżącą po stronie specyfiki powiatu, wskazywali brak miejsc pracy i wysoką stopę bezrobocia (przeciętna ranga 4,1). Jako drugą przyczynę pod względem stopnia zagrożenia mieszkańcy wskazali na pogłębiające się rozwarstwienie poziomu zamożności społeczeństwa (3,4). Zatem w największym stopniu bezpieczeństwu mieszkańców zagrażają czynniki ekonomiczne (stopa bezrobocia i wynagrodzenia).

Tabela 123. Przeciętne rangi uwarunkowań wewnętrznych powiatów południowo-wschodnich regionu w 2016 roku według opinii ankietowanych

Uwarunkowania wewnętrzne	Średnia ranga
Brak miejsc pracy i wysoka stopa bezrobocia	4,1
Pogłębiające się rozwarstwienie poziomu zamożności społeczeństwa	3,4
Niedostatecznie rozwinięta sieć drogowa i nie najlepszy jej stan techniczny	3,3
Brak spójności zintegrowania społeczeństw lokalnych (napływowa ludność, brak trwałej więzi pokoleniowej, różnice w obyczajowości i tradycji)	3,3
Brak spójności w poziomie rozwoju, postępująca marginalizacja niektórych obszarów (np. nierównomierny poziom inwestycji w powiatach)	3,1
Pogarszająca się sytuacja demograficzna regionu (migracja zarobkowa, ujemny przyrost naturalny)	3,1
Pogarszająca się dostępność do infrastruktury społecznej (likwidacja szkół, przedszkoli, domów kultury, świetlic itp.)	3,1
Inne	0,6

Źródło: obliczenia własne.

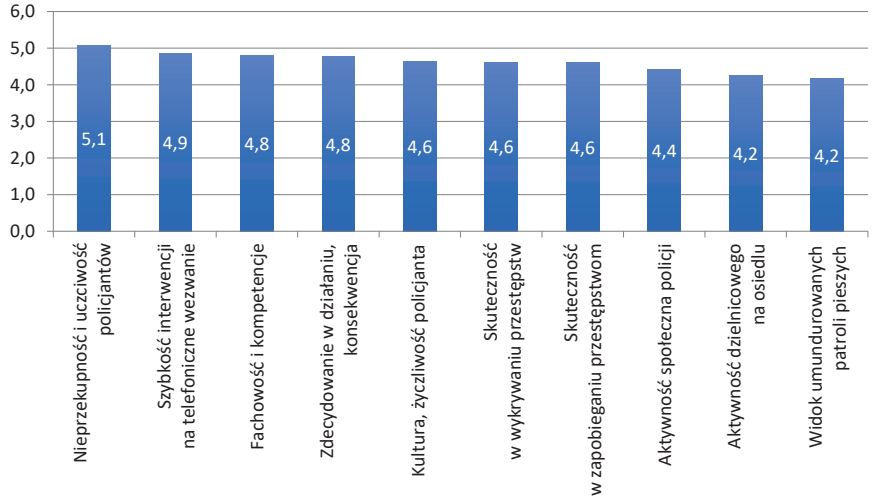

Rysunek 66. Przeciętne rangi uwarunkowań wewnętrznych powiatów południowo-wschodnich regionu w 2016 roku według opinii ankietowanych

Źródło: opracowanie własne.

Dopiero trzecią pod względem znaczenia przyczyną była niedostatecznie rozwinięta sieć drogowa i nie najlepszy jej stan techniczny (3,1), a na czwartym miejscu mieszkańcy wskazali brak spójności zintegrowania społeczeństw lokalnych (napływowa ludność, brak trwałej więzi pokoleniowej, różnice w obyczajowości i tradycji), czyli czynnik o charakterze społecznym.

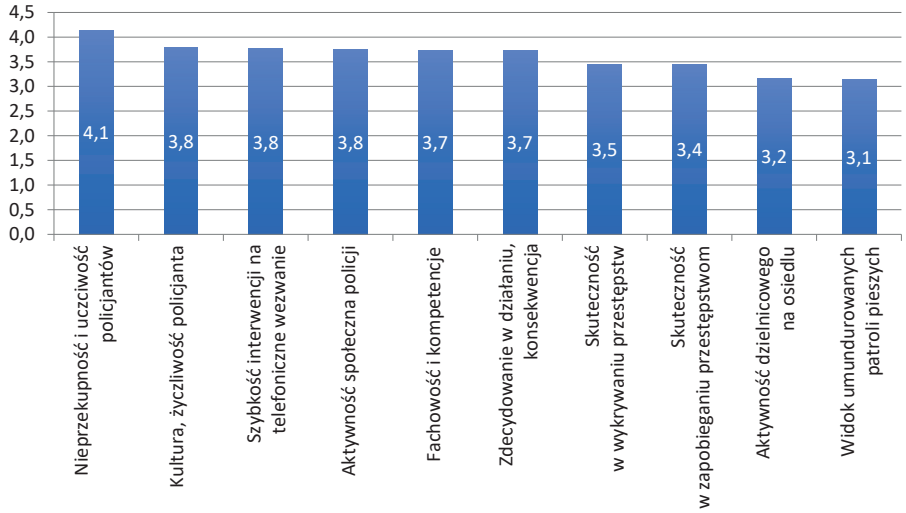
W kolejnym pytaniu kwestionariusza ankietowego: „Na co zwraca Pani/Pan największą uwagę, oceniając pracę policji w swojej miejscowości?", mieszkańcy dość wysoko ocenili wszystkie zaproponowane w kafeterii odpowiedzi. Przeciętne oceny wahały się w przedziale od 4,1 do 5,1 w skali ocen 1–6. Mieszkańcy najwyżej cenią sobie nieprzekupność i uczciwość policjantów (5,1), szybkość interwencji na telefoniczne wezwanie (4,9), fachowość i kompetencje policjantów (4,8), zdecydowanie w działaniu, konsekwencję (4,8), kulturę, życzliwość policjanta (4,6), skuteczność w wykrywaniu przestępstw (4,6) oraz skuteczność w zapobieganiu przestępstwom (4,6). Najniżej mieszkańcy ocenili widok umundurowanych patroli pieszych (4,2), aktywność dzielnicowego na osiedlu (4,2) i aktywność społeczną policji (4,4). Zestawienie wyników przedstawiono na rysunku 67.

Rysunek 67. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 13 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Kolejne pytanie kwestionariusza ankietowego brzmiało: „Jak ocenia Pani/Pan skuteczność policji w swojej miejscowości według wymienionych cech?" Podobnie jak w przypadku mieszkańców powiatów przygranicznych i nadmorskich wyniki przeciętnych ocen były znacznie niższe niż w poprzednim pytaniu, zawierały się w przedziale od 3,1 do 4,1. Mieszkańcy najwyżej cenili sobie nieprzekupność i uczciwość policjantów (4,1), kulturę, życzliwość policjanta (3,8), szybkość interwencji na telefoniczne wezwanie (3,8), aktywność społeczną policji (3,8) oraz fachowość i kompetencje (3,7). Najniższą skutecznością działań według opinii mieszkańców policja wykazuje się w zapobieganiu przestępstwom (3,4), aktywności dzielnicowego na osiedlu (3,2) oraz widoku umundurowanych patroli pieszych (3,1). Wyniki udzielonych odpowiedzi przedstawiono na rysunku 68.

Rysunek 68. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 14 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

W pytaniu 15: „Co policja mogłaby zrobić w celu poprawy Pani/Pana poczucia bezpieczeństwa?", możliwe było udzielenie kilku (maksymalnie trzech) odpowiedzi. Wyniki przeprowadzonych ankiet przedstawiono w tabeli 124.

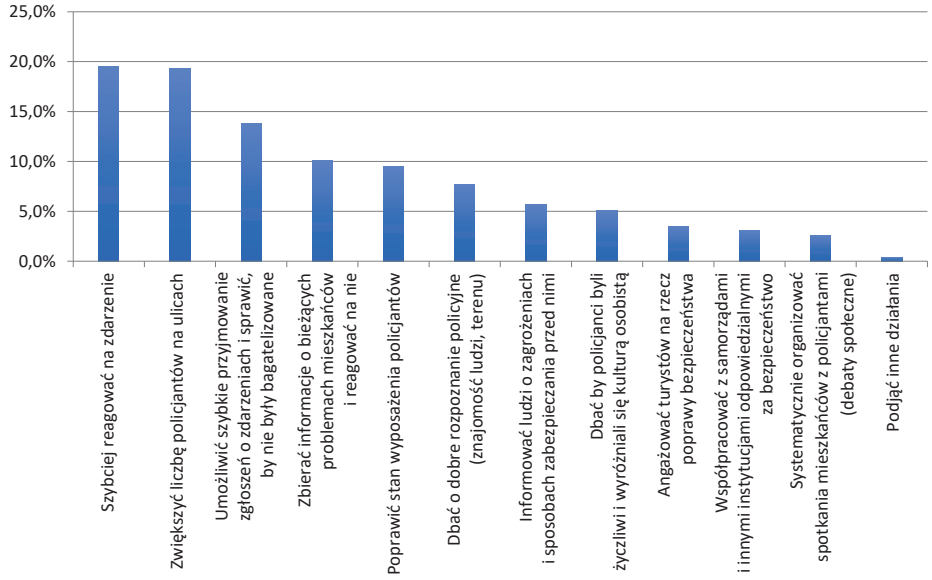
Tabela 124. Częstość odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 15: „Co policja mogłaby zrobić w celu poprawy Pani/Pana poczucia bezpieczeństwa?”	n_i (%)
Szybciej reagować na zdarzenie	19,5
Zwiększyć liczbę policjantów na ulicach	19,3
Umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i sprawić, by nie były bagatelizowane	13,8
Zbierać informacje o bieżących problemach mieszkańców i reagować na nie	10,1
Poprawić stan wyposażenia policjantów	9,5
Dbać o dobre rozpoznanie policyjne (znajomość ludzi, terenu)	7,7
Informować ludzi o zagrożeniach i sposobach zabezpieczania przed nimi	5,7
Dbać, by policjanci byli życzliwi i wyróżniali się kulturą osobistą	5,1
Angażować mieszkańców na rzecz poprawy bezpieczeństwa	3,4
Współpracować z samorządami i innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo	3,0
Systematycznie organizować spotkania mieszkańców z policjantami (debaty społeczne)	2,5
Podjąć inne działania	0,3

Źródło: obliczenia własne.

Mieszkańcy tych powiatów uważają, że policja powinna: szybciej reagować na zdarzenie (19,5%), zwiększyć liczbę patroli na ulicach (19,3%), umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i sprawić, by nie były bagatelizowane (13,8%), zbierać informacje o bieżących problemach mieszkańców i reagować na nie (10,1%), poprawić stan wyposażenia policjantów (9,5%). Najniższym poparciem cieszyły się propozycje działań: angażowanie mieszkańców na rzecz poprawy bezpieczeństwa (3,4%), współpraca z samorządami i innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo (3,0%), systematyczne organizowanie spotkań mieszkańców z policjantami (debaty społeczne) (2,5%). Pełne zestawienie odpowiedzi zawiera rysunek 69.

Podobnie jak w przypadku ankiet przeprowadzanych wśród mieszkańców powiatów przygranicznych i nadmorskich, pytanie 16 kwestionariusza ankietowego podzielone było na trzy części: „Czy byłaby Pani/byłby Pan skłonny do czynnego włączenia się w przedsięwzięcia dla poprawy bezpieczeństwa podjęte: a) wspólnie przez sąsiadów; b) przez administrację osiedla; c) przez policję”. Zestawienie wszystkich udzielonych odpowiedzi zawiera tabela 125.

Rysunek 69. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

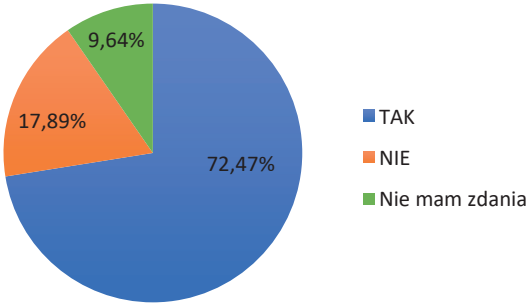
Źródło: opracowanie własne.

Tabela 125. Częstości odpowiedzi na pytanie 16 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 16: „Czy byłaby Pani/byłby Pan skłonny do czynnego włączenia się w przedsięwzięcia dla poprawy bezpieczeństwa podjęte:	wspólnie przez sąsiadów	przez administrację osiedla	przez policję”
Zdecydowanie tak	191	124	216
Raczej tak	433	370	402
Raczej nie	125	158	91
Zdecydowanie nie	29	42	38
Nie mam zdania	83	113	89
Suma	861	807	836

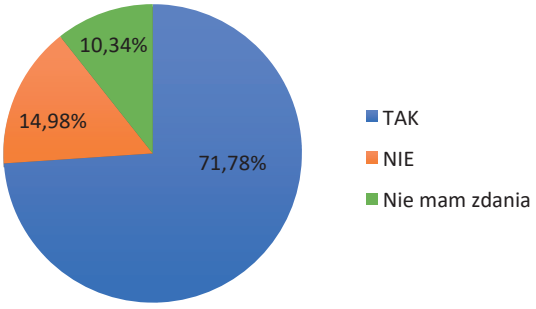
Źródło: obliczenia własne.

Relatywnie wysoką skłonność do współpracy w zakresie poprawy bezpieczeństwa mieszkańcy południowo-wschodnich powiatów wykazują wspólnie z sąsiadami i z policją. Aż 72,5% osób poparłoby działania współpracy z sąsiadami, z czego 22,2% osób odpowiedziało „zdecydowanie tak", 50,3% zaś „raczej tak" (rys. 70), z kolei 71,8% osób poparłoby działania współpracy z policją, z czego 25,1% odpowiedziało „zdecydowanie tak", a 46,7% „raczej tak" (rys. 71).

Rysunek 70. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16a w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

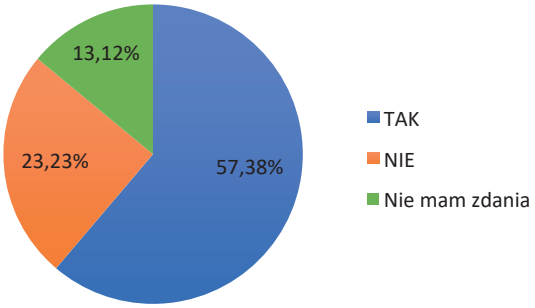
Źródło: opracowanie własne.

Rysunek 71. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16c w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Natomiast odsetek osób skłonnych do współpracy z administracją osiedla był najniższy i wyniósł 57,4%. Odsetek osób, które nie podjęłyby działań z administracją osiedla był zatem najwyższy i wyniósł 23,2%, przy 13,1% osób nieposiadających zdania w tej sprawie (rys. 72).

Rysunek 72. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16b w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

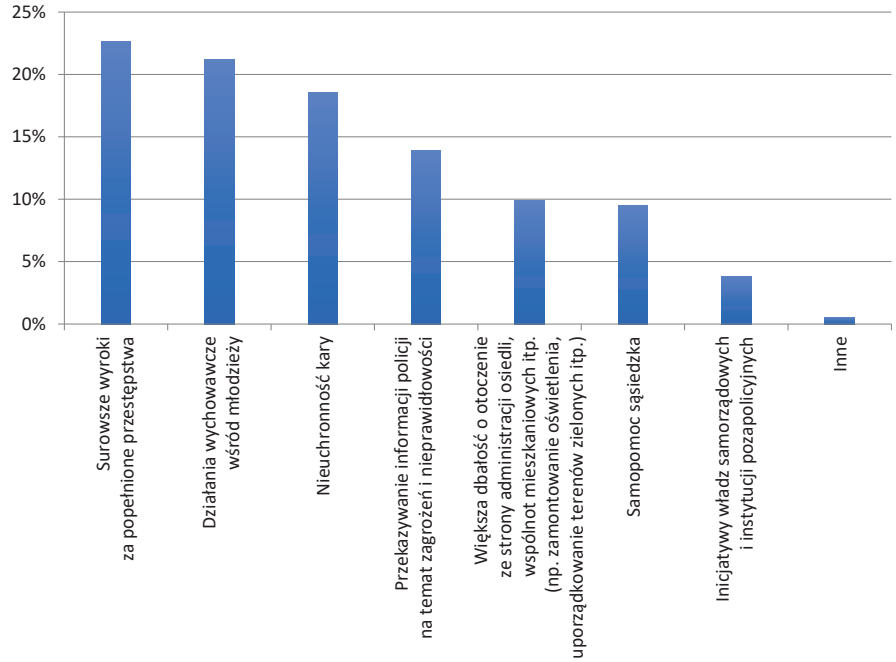
Tabela 126. Częstość odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 17: „Które spośród wymienionych przedsięwzięć przyniosłyby według Pani/Pana największą poprawę bezpieczeństwa w Pani/Pana miejscu zamieszkania?”	n_i
Działania wychowawcze wśród młodzieży	454
Samopomoc sąsiedzka	203
Przekazywanie informacji policji na temat zagrożeń i nieprawidłowości	297
Inicjatywy władz samorządowych i instytucji innych niż policja	81
Surowsze wyroki za popełnione przestępstwa	485
Nieuchronność kary	397
Większa dbałość o otoczenie ze strony administracji osiedli, wspólnot mieszkaniowych itp. (np. zamontowanie oświetlenia, uporządkowanie terenów zielonych itp.)	211
Inne	11
Suma	2139

Źródło: obliczenia własne.

Pytanie 17 dotyczyło wskazania przedsięwzięć, które zdaniem mieszkańca przyniosłoby największą poprawę bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Ankietowani mogli udzielić maksymalnie trzech odpowiedzi, dlatego liczba udzielonych odpowiedzi na to pytanie była większa od liczby ankietowanych. Wyniki ankiety przedstawiono w tabeli 126.

Trzy najskuteczniejsze przedsięwzięcia, które przyniosłyby największą poprawę bezpieczeństwa według mieszkańców powiatów południowo-wschodnich regionu to: surowsze wyroki za popełnione przestępstwa (22,7%), działania wychowawcze wśród młodzieży (21,2%) oraz nieuchronność kary (18,6%). Według ich opinii takie działania, jak większa dbałość o otoczenie ze strony administracji osiedli, wspólnot mieszkaniowych itp. (np. zamontowanie oświetlenia, uporządkowanie terenów zielonych itp.), samopomoc sąsiedzka oraz inicjatywy władz samorządowych i instytucji innych niż policja w najmniejszym stopniu przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców. Działania te poparło odpowiednio: 9,9%, 9,5% i 3,8% mieszkańców (rys. 73).

Rysunek 73. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Do najczęstszych innych odpowiedzi na pytanie 17, zadawanych poza przygotowaną kafeterią odpowiedzi, zaliczyć należy monitoring miejsc publicznych, karanie prawdziwych przestępców, a nie niewinnych ludzi, kary do odpracowania dla mniej groźnych przestępców, którym nic nie grozi z powodu zbyt małej szkodliwości czynu, surowsze wyroki i kary dla rodziców za wykroczenia ich dzieci, robienie przez policję narkotestów każdemu podejrzanemu.

5.4. Badania ankietowe turystów odwiedzających region zachodniopomorski w powiatach nadmorskich w okresie wakacyjnym

Kolejnym badaniem pierwotnym przeprowadzonym z wykorzystaniem kwestionariusza ankietowego było badanie poczucia bezpieczeństwa wśród turystów odwiedzających powiaty nadmorskie województwa zachodniopomorskiego w sezonie wakacyjnym. Do powiatów nadmorskich zaliczono powiaty: kołobrzeski, koszaliński, gryficki, sławieński, kamieński oraz dwa powiaty grodzkie: miasto Koszalin i miasto Świnoujście. Podobnie jak w przypadku badania ankietowego mieszkańców w trzech grupach powiatów, to znaczy nadmorskich, przygranicznych i południowo-wschodnich regionu, przyjęto procedurę losowania warstwowego, odzwierciedlającego strukturę liczby mieszkańców w badanych powiatach w strukturze badanych jednostek statystycznych. Wyznaczono minimalną liczebność próby losowej na poziomie 1069 jednostek statystycznych przy założeniu 3-procentowego maksymalnego błędu szacunku frakcji uzyskanych odpowiedzi w kwestionariuszu ankietowym. Zwrotnie otrzymano 771 wypełnionych ankiet, co dało odsetek zwrotu kwestionariuszy ankietowych na poziomie 72,1%. Dla tej liczby wypełnionych ankiet wyznaczono empiryczny błąd szacunku frakcji udzielanych odpowiedzi. Rzeczywisty błąd szacunku frakcji uzyskiwanych odpowiedzi wyniósł w tym badaniu 3,53%, zatem był wyższy od zakładanego jedynie o 0,53 punktu procentowego. Z tego powodu nie zdecydowano się na zwiększenie liczebności próby losowej. Przyjęto, że badanie jest reprezentatywne dla populacji turystów odwiedzających powiaty nadmorskie województwa zachodniopomorskiego na poziomie maksymalnego błędu szacunku 3,53% i zakładanym a priori poziomie istotności 0,05.

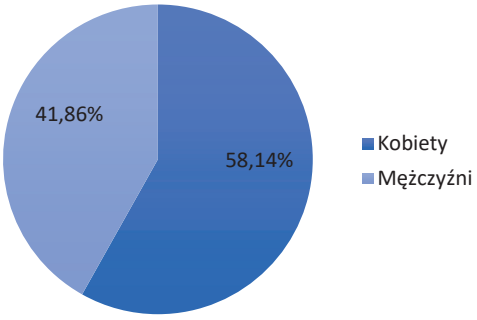
Pierwszym etapem badania jest analiza cech deskryptywnych ankietowanych, które zostały wyspecyfikowane w metryczce kwestionariusza ankietowego. W badaniu poczucia bezpieczeństwa turystów wypoczywających w powiatach

nadmorskich w sezonie letnim uczestniczyło 771 osób. Wśród turystów tych powiatów ankietę częściej wypełniały kobiety niż mężczyźni. Strukturę ankietowanych według płci przedstawiono w tabeli 127 i na rysunku 74.

Tabela 127. Struktura płci ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Płeć	n_i
Kobiety	432
Mężczyźni	311
Suma	743

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 74. Struktura płci ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

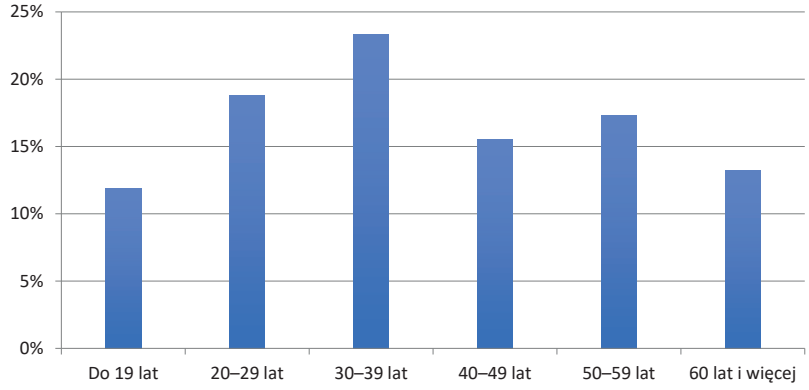
W badaniu poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich kobiety stanowiły 58,1% ogólnej liczby ankietowanych w próbie losowej, mężczyźni zaś stanowili 41,9% liczebności próby losowej. W rozkładzie wieku ankietowanych dominującą grupą badanych turystów w powiatach nadmorskich były osoby w wieku od 30 do 39 lat (zob. tab. 127), którzy stanowili 23,3% ogółu badanych respondentów. Drugą grupą były osoby w wieku od 50 do 59 lat (17,3%), w badaniu najmniej licznie reprezentowane były osoby w wieku do 19 lat (11,9%) oraz osoby najstarsze – 60 lat i więcej (13,2%).

Strukturę wieku ankietowanych przedstawiono w tabeli 128 i na rysunku 75.

Tabela 128. Struktura wieku ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Wiek	n_i
Do 19 lat	88
20–29 lat	139
30–39 lat	173
40–49 lat	115
50–59 lat	128
60 lat i więcej	98
Suma	741

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 75. Struktura wieku ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

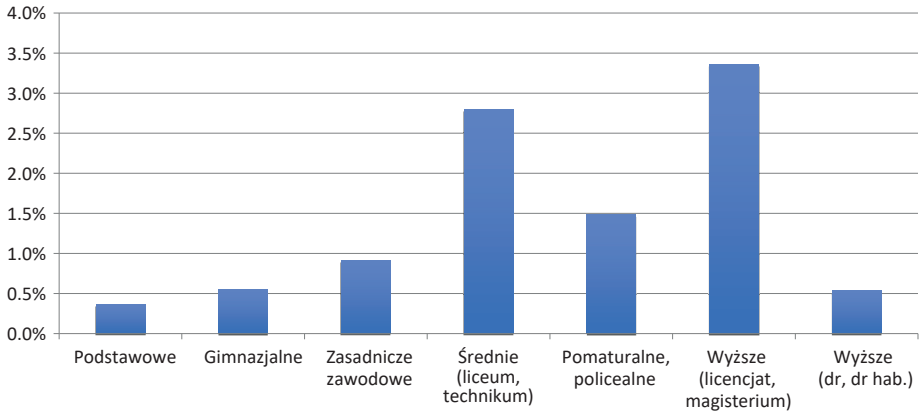
Kolejną cechą deskryptywną ankietowanych turystów było wykształcenie. Podobnie jak we wcześniejszych badaniach przyjęto siedem kategorii wykształcenia, a mianowicie: wykształcenie podstawowe, gimnazjalne, zasadnicze zawodowe, średnie (liceum, technikum), pomaturalne lub policealne, wyższe (licencjat, magisterium) oraz wyższe (ze stopniem doktora lub doktora habilitowanego). Rozkład tej cechy wśród ankietowanych przedstawiono w tabeli 129.

Tabela 129. Struktura wykształcenia ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Wykształcenie	n_i
Podstawowe	27
Gimnazjalne	40
Zasadnicze zawodowe	67
Średnie (liceum, technikum)	205
Pomaturalne, policealne	109
Wyższe (licencjat, magisterium)	246
Wyższe (dr, dr hab.)	39
Suma	733

Źródło: obliczenia własne.

Na pytanie o wykształcenie odpowiedziało prawidłowo 733 ankietowanych spośród 771 wypełnionych ankiet, co daje odsetek poprawnie wypełnionych odpowiedzi na poziomie 95,1%. W badaniu najliczniej reprezentowane były osoby z wykształceniem wyższym (33,6%) i wykształceniem średnim (28,0%). Zarówno osoby o najniższym wykształceniu (podstawowym i gimnazjalnym), jak i o najwyższym ze stopniami doktora i doktora habilitowanego były najmniej licznie reprezentowane w badaniu. Osoby z najniższym wykształceniem stanowiły 9,2% ogółu ankietowanych w próbie losowej, z najwyższym zaś 5,3% (rys. 76).

Rysunek 76. Struktura wykształcenia ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

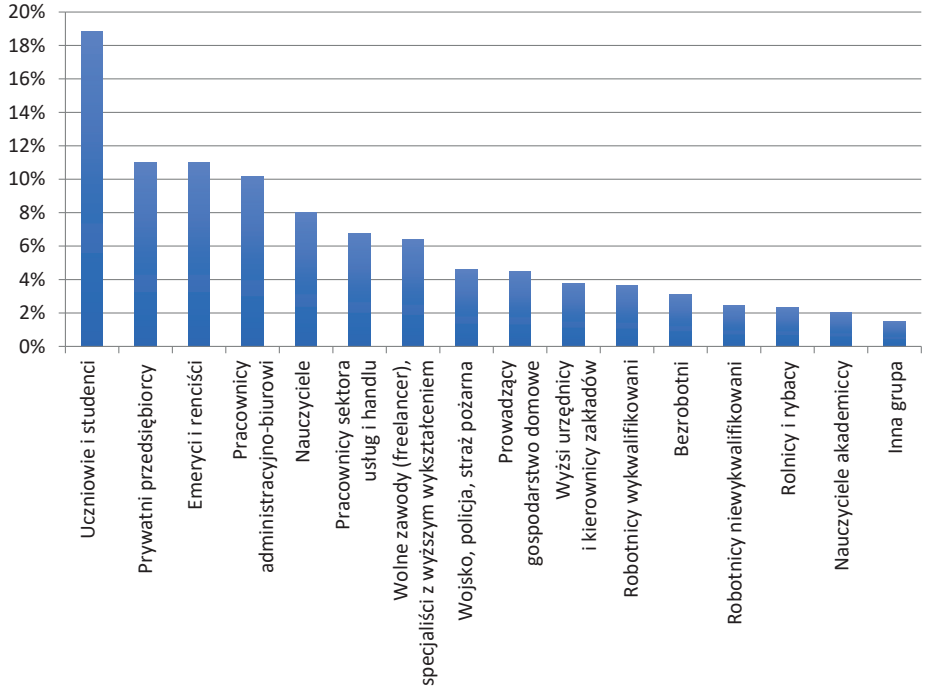
Kolejną cechą psychograficzną ankietowanych była przynależność do grupy społeczno-zawodowej. Podobnie jak w poprzednich badaniach wyspecyfikowano 15 różnych grup społeczno-zawodowych: wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów, pracownicy sektora usług i handlu, wolne zawody (freelancer) oraz specjaliści z wyższym wykształceniem, tzw. służby mundurowe: wojsko, policja i straż pożarna, prywatni przedsiębiorcy, prowadzący gospodarstwo domowe, nauczyciele, nauczyciele akademiccy, rolnicy i rybacy, robotnicy niewykwalifikowani, uczniowie i studenci, robotnicy wykwalifikowani, bezrobotni oraz pracownicy administracyjno-biurowi. W przypadku tej cechy dopuszczono również możliwość formułowania innych odpowiedzi poprzez zastosowanie kategorii otwartej: „inna grupa". Strukturę ankietowanych według przynależności społeczno-zawodowej przedstawiono w tabeli 130.

Tabela 130. Struktura przynależności do grupy społeczno-zawodowej ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Grupa społeczno-zawodowa	n_i
Wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów	28
Pracownicy sektora usług i handlu	50
Wolne zawody (freelancer), specjaliści z wyższym wykształceniem	47
Wojsko, policja, straż pożarna	34
Prywatni przedsiębiorcy	81
Prowadzący gospodarstwo domowe	33
Nauczyciele	59
Nauczyciele akademiccy	15
Rolnicy i rybacy	17
Emeryci i renciści	81
Robotnicy niewykwalifikowani	18
Uczniowie i studenci	139
Robotnicy wykwalifikowani	27
Bezrobotni	23
Pracownicy administracyjno-biurowi	75
Inna grupa	11
Suma	738

Źródło: obliczenia własne.

Na pytanie dotyczące przynależności do grupy społeczno-ekonomicznej odpowiedziało prawidłowo 738 ankietowanych, co stanowiło 95,7% wszystkich wypełnionych kwestionariuszy ankietowych. W badaniu najliczniej reprezentowani byli uczniowie i studenci, którzy stanowili 18,8% ogółu ankietowanych, następnie prywatni przedsiębiorcy (11,0%), emeryci i renciści (11,0%), pracownicy administracyjno-biurowi (10,2%), nauczyciele (8,0%), pracownicy sektora handlu i usług (6,8%), wolne zawody (freelancerzy) – specjaliści z wyższym wykształceniem (6,4%), wojsko, policja i straż pożarna (4,6%), prowadzący własne gospodarstwo domowe (4,5%), wyżsi urzędnicy i kierownicy zakładów (3,8%), oraz robotnicy wykwalifikowani (3,7%). Do grup o najmniejszym udziale w badaniu zaliczyć należy: bezrobotnych (3,1%), robotników niewykwalifikowanych (2,4%), rolników i rybaków (2,3%), nauczycieli akademickich (2,0%). Pełną strukturę grup społeczno-zawodowych zaprezentowano na rysunku 77.

Rysunek 77. Struktura grup społeczno-zawodowych reprezentowanych wśród ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

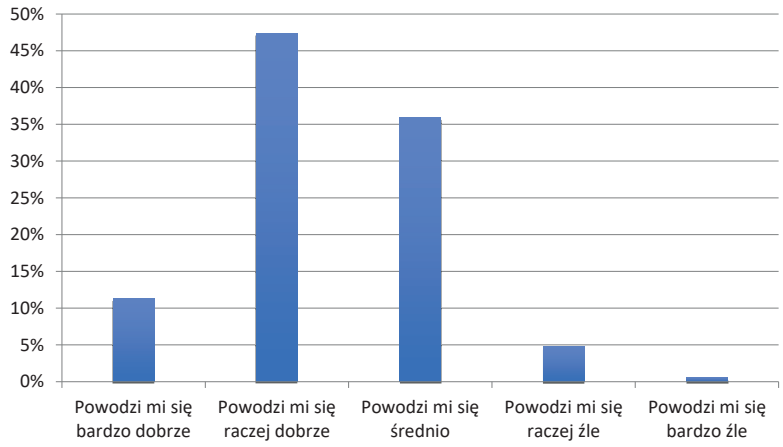
Spośród grup społeczno-zawodowych niewskazanych bezpośrednio w kwestionariuszu ankietowym, a wymienionych w kategorii otwartej pytania „inna grupa", najwięcej osób wskazywało na pracownika służby zdrowia (np. pielęgniarka) (4 osoby), zarządzającego w korporacji (1 osoba), szefa kuchni (1 osoba) oraz lidera zespołu (1 osoba).

Kolejno metryczka zawierała pytanie o ocenę własnej sytuacji materialnej. Strukturę oceny sytuacji materialnej ankietowanych turystów powiatów nadmorskich przedstawiono w tabeli 131.

Tabela 131. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Ocena sytuacji materialnej	n_i
Powodzi mi się bardzo dobrze	84
Powodzi mi się raczej dobrze	350
Powodzi mi się średnio	265
Powodzi mi się raczej źle	35
Powodzi mi się bardzo źle	4
Suma	738

Źródło: obliczenia własne.

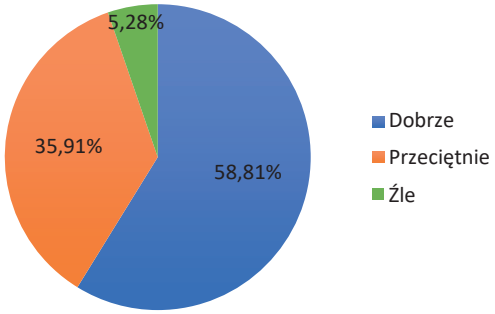

Rysunek 78. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Na pytanie o ocenę swojej sytuacji materialnej poprawnie odpowiedziało 738 osób na 771 wypełnionych kwestionariuszy ankietowych, co stanowi 95,7% ogółu przeprowadzonych ankiet. Strukturę odpowiedzi przedstawiono na rysunku 78.

Największy odsetek ankietowanych turystów (47,4%) w powiatach nadmorskich stanowili badani, którzy oceniali swoją sytuację materialną jako raczej dobrą. Łącznie turyści, którzy dobrze lub bardzo dobrze oceniali swoją sytuację materialną, stanowili 58,8% ogółu turystów, którzy latem 2016 roku odwiedzili powiaty nadmorskie województwa zachodniopomorskiego, a ci oceniający swoją sytuację jako złą lub bardzo złą stanowili 5,2% ogółu turystów (rys. 79).

Rysunek 79. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

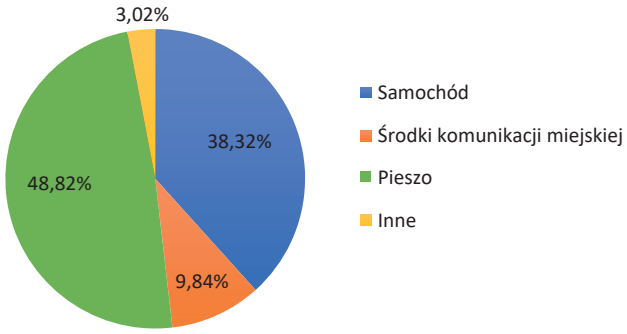
Podobnie jak w przypadku mieszkańców powiatów województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w kwestii oceny poczucia bezpieczeństwa turystów istotne znaczenie może mieć dominujący sposób poruszania się przez nich w miejscowości pobytu. Wyniki uzyskane w badaniu pierwotnym przedstawia tabela 132.

Ankietowani turyści najczęściej wskazywali odpowiedź „pieszo" jako sposób poruszania się w miejscowości pobytu (48,8% odpowiedzi). Drugim pod względem częstości udzielanych odpowiedzi sposobem poruszania się po miejscowości pobytu turystycznego była odpowiedź „samochód" (38,3%). Dopiero na trzecim miejscu znalazły się środki komunikacji miejskiej (transport publiczny), na które wskazało 9,8% ankietowanych (rys. 80). Niewielka część ankietowanych – 23 osoby (2,8%) wskazała, że dominującym środkiem poruszania się po miejscowości pobytu turystycznego jest rower.

Tabela 132. Struktura turystów w powiatach nadmorskich według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości pobytu turystycznego latem 2016 roku

Dominujący sposób poruszania się w miejscowości pobytu	n_i
Samochód	292
Środki komunikacji miejskiej	75
Pieszo	372
Inne	23
Suma	762

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 80. Struktura turystów w powiatach nadmorskich według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości pobytu turystycznego latem 2016 roku

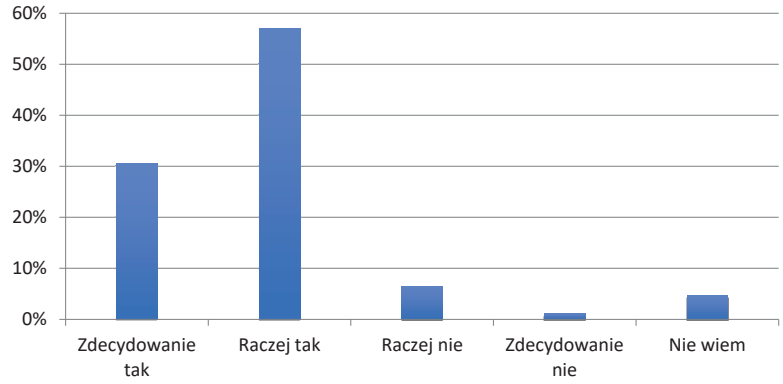
Źródło: opracowanie własne.

Kwestionariusz ankietowy składał się z 20 pytań. Spośród przygotowanych pytań, analogicznie jak w badaniach mieszkańców powiatów przygranicznych, nadmorskich i południowo-wschodnich części województwa, do analizy porównawczej poziomu i poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego uwzględniono odpowiedzi z pytań najbardziej odnoszących się do problematyki badawczej. Również tak jak w przypadku kwestionariuszy ankietowych dla mieszkańców powiatów województwa zachodniopomorskiego dla większości pytań przygotowano wcześniej kafeterię gotowych, najbardziej oczekiwanych odpowiedzi. W części pytań pozostawiono możliwość udzielenia odpowiedzi innej niż te, które przygotowano w kafeterii. Jedynie cztery pytania w kwestionariuszu ankietowym miały charakter pytań otwartych. Pytania były pogrupowane w kilka bloków tematycznych, które

intencjonalnie w samym kwestionariuszu ankietowym nie zostały wyodrębnione w sposób wizualny. Były to pytania dotyczące oceny poczucia bezpieczeństwa, identyfikacji zagrożeń poczucia bezpieczeństwa, oceny pracy policji w miejscowości pobytu turystycznego i dotychczasowych możliwości współpracy oraz propozycji ankietowanych możliwych obszarów współpracy z policją w celu poprawy bezpieczeństwa.

Pierwsze pytanie dotyczyło ogólnego poczucia bezpieczeństwa w miejscu pobytu turystycznego: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscowości pobytu turystycznego?". Częstość udzielonych odpowiedzi przedstawiono na rys. 81 i w tabeli 133.

Na pytanie 1 kwestionariusza ankietowego udzielono 765 prawidłowych odpowiedzi, co stanowiło 99,2% wszystkich udzielonych odpowiedzi. Najczęściej respondenci odpowiadali, że czują się „raczej bezpiecznie" w miejscu swojego pobytu turystycznego (436 odpowiedzi, co stanowiło 57,0% wszystkich odpowiedzi) oraz „zdecydowanie bezpiecznie" – 234 osoby, co stanowiło 30,6% ogółu odpowiedzi. Nie czuło się bezpiecznie 59 osób, co stanowiło 7,7% wszystkich odpowiedzi, w tym 50 osób odpowiedziało, że czuje się „raczej niebezpiecznie", natomiast jedynie 9 osób odpowiedziało, że czuje się „zdecydowanie niebezpiecznie" (rys. 82).

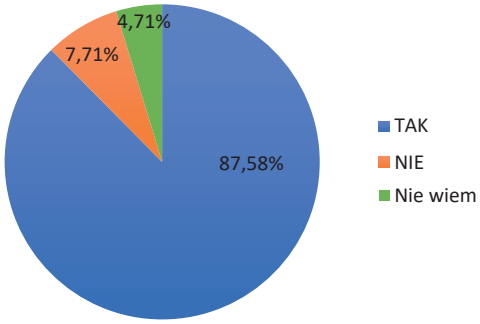
Rysunek 81. Odsetek udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscowości pobytu turystycznego?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 133. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscowości pobytu turystycznego?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich latem 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscowości pobytu turystycznego?"	n_i
Zdecydowanie tak	234
Raczej tak	436
Raczej nie	50
Zdecydowanie nie	9
Nie wiem	36
Suma	765

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 82. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscowości pobytu turystycznego?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Przy liczebności próby losowej $n_1 = 765$ uzyskane wyniki można uogólnić na populację generalną, czyli wszystkich turystów powiatów nadmorskich w województwie zachodniopomorskim, nie przekraczając przy tym maksymalnego błędu szacunku odsetka udzielanych odpowiedzi na poziomie $d_1 = 3{,}55\%$. Uzyskane wyniki dają więc podstawę do wnioskowania, że wśród wszystkich turystów powiatów nadmorskich w regionie zachodniopomorskim latem 2016 roku zdecydowana większość, bo 87,6% czuła się bezpiecznie w miejscu zamieszkania.

Jedynie 7,7% turystów powiatów nadmorskich czuło się niebezpiecznie. To mniej niż odsetek mieszkańców powiatów nadmorskich, wśród których było 11,0% osób nieczujących się bezpiecznie w miejscu zamieszkania.

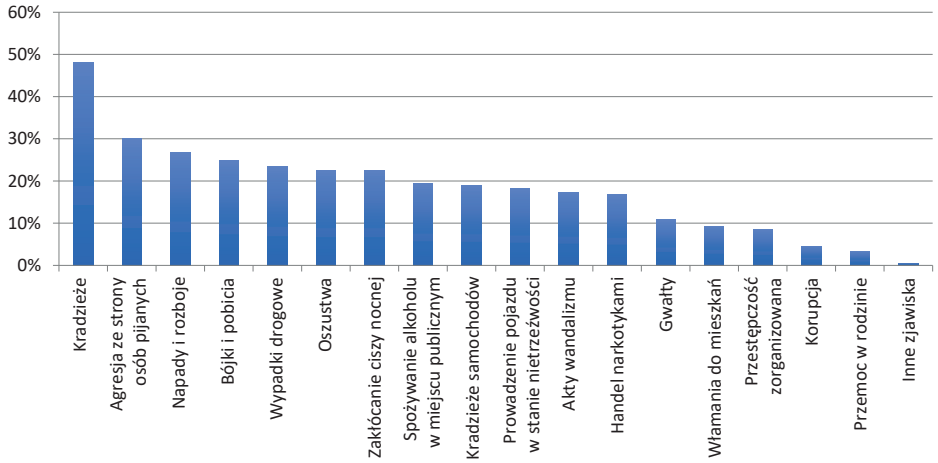
Kolejne pytanie w kwestionariuszu ankietowym było uszczegółowieniem pytania 1, gdyż odnosiło się do zagrożeń poczucia bezpieczeństwa. Pytanie to brzmiało: „Proszę określić, których zagrożeń Pani/Pan obawia się w obecnym miejscu (miejscowości) pobytu turystycznego?". Do pytania przygotowano gotową listę odpowiedzi (kafeterię). Częstość udzielonych odpowiedzi zestawiono w tabeli 134.

Tabela 134. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 2: „Proszę określić, których zagrożeń Pani/Pan obawia się w obecnym miejscu (miejscowości) pobytu turystycznego?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku

Zagrożenia poczucia bezpieczeństwa	n_i
Napady i rozboje	204
Bójki i pobicia	190
Gwałty	82
Kradzieże	367
Kradzieże samochodów	144
Włamania do mieszkań	71
Oszustwa	172
Korupcja	35
Przestępczość zorganizowana	64
Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	139
Handel narkotykami	128
Wypadki drogowe	178
Przemoc w rodzinie	25
Agresja ze strony osób pijanych	229
Akty wandalizmu (uszkodzenie rzeczy)	132
Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	148
Zakłócanie ciszy nocnej	172
Inne zjawiska	4
Suma odpowiedzi	2484

Źródło: obliczenia własne.

Najczęściej wskazywane przez turystów zagrożenia poczucia bezpieczeństwa o najniższym stopniu zagrożenia w miejscu pobytu turystycznego były: gwałty (10,8%), włamania do mieszkań (9,3%), przestępczość zorganizowana (8,4%), korupcja (4,6%) oraz przemoc w rodzinie (3,3%). Turyści w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku najczęściej czuli się zagrożeni następującymi zdarzeniami: kradzieże (48,2% turystów obawia się tego zagrożenia), agresja ze strony osób pijanych (30,1%), napady i rozboje (26,8%), bójki i pobicia (25,0%), wypadki drogowe (23,4%), oszustwa (22,6%) oraz zakłócanie ciszy nocnej (22,6%). Wyniki zestawiono i przedstawiono na rysunku 83.

Rysunek 83. Odsetek udzielonych odpowiedzi na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich latem 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Kolejnym aspektem oceny poczucia bezpieczeństwa turystów było pytanie: „W jakim stopniu Pani/Pana zdaniem osoby w podanej grupie wiekowej powodują zagrożenie w miejscu Pani/Pana pobytu turystycznego?". Odpowiedzi zestawiono w formie tablicy niezależności i obok analizy częstości udzielanych odpowiedzi, wyznaczono również statystykę χ^2 i bazujący na niej współczynnik V_C Craméra (tab. 135).

Tabela 135. Tablica niezależności stochastycznej pomiędzy wiekiem osoby potencjalnie zagrażającej a oceną stopnia zagrożenia bezpieczeństwa turystów na podstawie pytania 3 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku

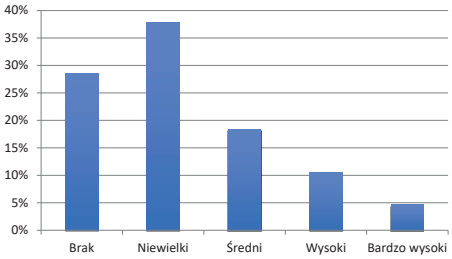
n_{ij}	Osoby do lat 15	Młodzież w wieku 16–19 lat	Młodzież w wieku 20–25 lat	Osoby w wieku 26–40 lat	Osoby powyżej 40 lat	n_i
Brak	189	47	32	45	109	422
Niewielki	251	136	109	185	324	1005
Średni	122	239	232	258	153	1004
Wysoki	70	169	213	141	36	629
Bardzo wysoki	31	97	86	28	15	257
n_j	663	688	672	657	637	3317

Źródło: opracowanie własne.

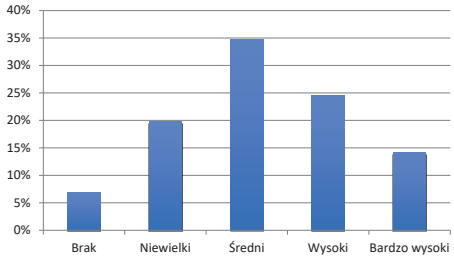
Na podstawie tabeli 135 wyznaczono 5 rozkładów warunkowych stopnia zagrożenia bezpieczeństwa, które przedstawiono na rysunkach 84a–e.

Prezentowane rozkłady warunkowe wykazują pewne podobieństwa i różnice. Dają się wyróżnić dwie jednorodne grupy rozkładów o wysokim stopniu podobieństwa. Pierwsza grupa to rozkłady dla osób do 15 lat i powyżej 40 lat. Dominującym stopniem zagrożenia jest niewielki stopień. Wystąpił niski odsetek odpowiedzi wskazujących na bardzo wysoki i wysoki stopień zagrożenia dla tych grup wiekowych. Drugą grupę tworzą pozostałe rozkłady, dla których dominującym stopniem zagrożenia był stopień średni. W przypadku osób w wieku 26–40 lat odsetek odpowiedzi „stopień zagrożenia wysoki" i „bardzo wysoki" był niższy niż w grupach wiekowych 16–20 i 20–26 lat. Wyniki te były bardzo zbliżone do wyników, które uzyskano dla mieszkańców powiatów przygranicznych, nadmorskich i południowo-wschodniej części regionu.

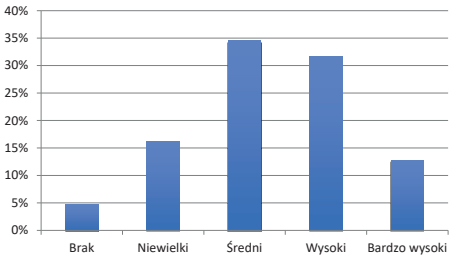
a) Osoby do lat 15

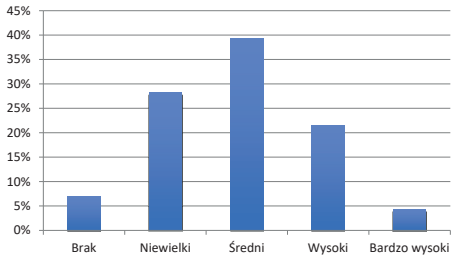
b) Młodzież w wieku 16–19 lat

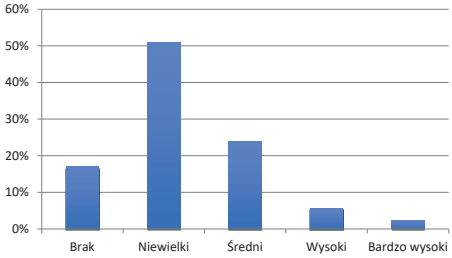
c) Młodzież w wieku 20–25 lat

d) Osoby w wieku 26–40 lat

e) Osoby powyżej 40 lat

Rysunek 84. Rozkłady stopnia zagrożenia bezpieczeństwa dla różnych grup wiekowych

Źródło: opracowanie własne.

Do podobnych wniosków dochodzi się na podstawie oceny wskaźników podobieństwa struktur w porównywaniu rozkładów warunkowych parami. Zestawienie ocen podobieństwa zawiera tabela 136.

W ocenie stopnia zagrożenia bezpieczeństwa turystów największe podobieństwo w ocenie wykazywały rozkłady a i e, czyli osoby w wieku do 15 lat i osoby powyżej 40 lat oraz rozkłady b i c, czyli osoby w wieku 16–19 i 20–25 lat, przy czym pierwsza grupa osób, to te o najniższym stopniu zagrożenia, druga zaś o najwyższym stopniu zagrożenia. Wnioski te znalazły również potwierdzenie w zestawieniu średnich wartości rang liczbowych nadanych stopniom zagrożenia bezpieczeństwa. Zestawienie grup wiekowych od najbardziej zagrażających do najmniej zagrażających przedstawiono w tabeli 137 i na rysunku 85.

Tabela 136. Wskaźniki podobieństwa struktur dla rozkładów warunkowych

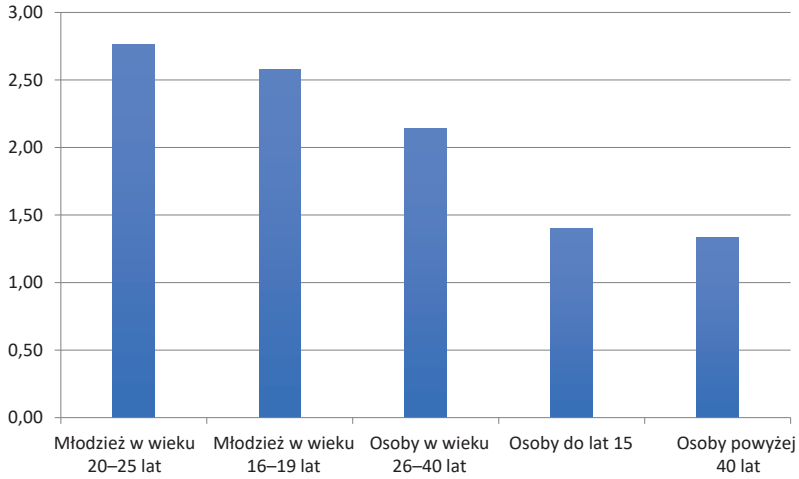
Porównanie kolejnych rozkładów warunkowych parami	Wskaźnik podobieństwa struktur (%)
a_b	60,2
a_c	54,6
a_d	68,2
a_e	**81,4**
b_c	**92,9**
b_d	**87,1**
b_e	58,6
c_d	**81,2**
c_e	53,0
d_e	67,0

Źródło: obliczenia własne.

Tabela 137. Przeciętne wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich latem 2016 roku

Grupy wiekowe	Przeciętne wartości rang liczbowych stopni zagrożenia
Młodzież w wieku 20–25 lat	2,76
Młodzież w wieku 16–19 lat	2,58
Osoby w wieku 26–40 lat	2,14
Osoby do lat 15	1,40
Osoby powyżej 40 lat	1,33

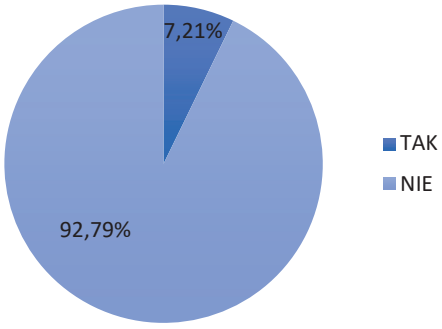
Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 85. Zestawienie przeciętnych wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich regionu ze strony osób w różnych grupach wiekowych latem 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Wyniki z przeprowadzonych ankiet świadczą o tym, że turyści w powiatach nadmorskich, podobnie jak mieszkańcy województwa zachodniopomorskiego, najbardziej obawiają się zagrożeń bezpieczeństwa ze strony młodzieży w wieku 20–25 lat i młodzieży w wieku 16–19 lat. W opinii ankietowanych najmniejsze zagrożenie występuje wśród osób do 15 lat i powyżej 40 lat.

Rysunek 86. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 5 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Kolejne pytanie odnosiło się do własnych doświadczeń turystów lub ich rodzin stania się ofiarą przestępstwa. Pytanie brzmiało: „Czy w ciągu obecnego pobytu turystycznego była Pani/był Pan lub ktoś z najbliższej rodziny ofiarą przestępstwa?". Strukturę udzielonych odpowiedzi przedstawiono na rysunku 86.

Około 7,2% respondentów odpowiedziało, że miało do czynienia z przestępstwem w trakcie pobytu turystycznego. Pozostała część, czyli 92,8%, nie była ofiarą przestępstwa w trakcie pobytu turystycznego.

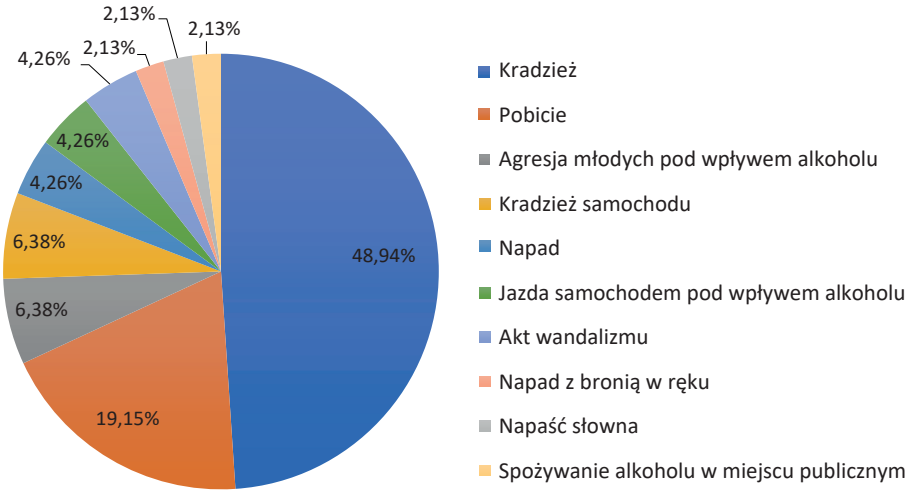
W kolejnym pytaniu respondenci wskazywali na rodzaj przestępstwa, z jakim mieli do czynienia w ostatnich dwóch latach. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi zawiera tabela 138 i rysunek 87.

Najczęściej turyści z powiatów nadmorskich regionu, którzy osobiście byli ofiarami przestępstwa lub ich rodziny, wskazywali, że były to kradzieże (48,9% odpowiedzi), pobicia (19,1%), agresja młodych pod wpływem alkoholu (6,4%), kradzieże samochodów (6,4%), napady (4,3%) oraz jazda samochodem pod wpływem alkoholu (4,3%).

Tabela 138. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku

Rodzaj przestępstwa	Liczba zdarzeń	Odsetek (%)
Kradzież	23	48,9
Pobicie	9	19,1
Agresja młodych pod wpływem alkoholu	3	6,4
Kradzież samochodu	3	6,4
Napad	2	4,3
Jazda samochodem pod wpływem alkoholu	2	4,3
Akt wandalizmu	2	4,3
Napad z bronią w ręku	1	2,1
Napaść słowna	1	2,1
Spożywanie alkoholu w miejscu publicznym	1	2,1
Suma	47	100,0

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 87. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

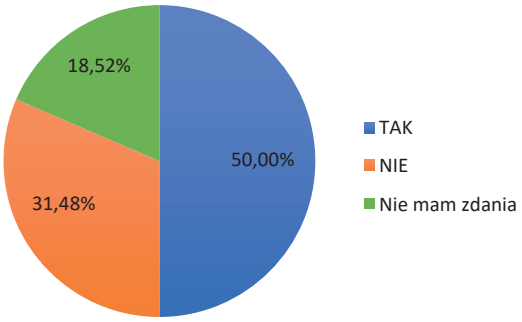
Kolejne pytanie w kwestionariuszu ankietowym dotyczyło zaufania do policji w miejscowości pobytu turystycznego. Częstości udzielonych odpowiedzi zestawiono w tabeli 139.

Tabela 139. Częstości udzielanych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku

Czy ma Pani/Pan zaufanie do policji w miejscowości pobytu turystycznego?	n_i
Zdecydowanie tak	1
Raczej tak	26
Raczej nie	15
Zdecydowanie nie	2
Nie mam zdania	10
Suma	54

Źródło: obliczenia własne.

Spośród 54 ankietowanych, którzy odpowiedzieli na pytanie o zaufanie do policji w miejscowości pobytu turystycznego, 26 osób odpowiedziało, że „raczej tak", 1 osoba, że „zdecydowanie tak". To oznacza, że 50,0% turystów w powiatach nadmorskich deklaruje swoje zaufanie do policji, a 31,5% mieszkańców nie ufa policji (rys. 88). Nie ma zdania w tej sprawie 18,5% turystów.

Rysunek 88. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku

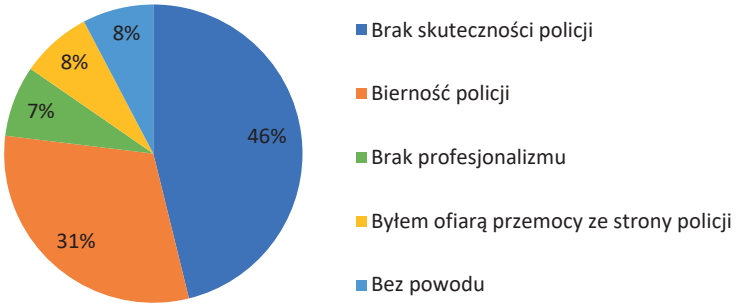
Źródło: opracowanie własne.

W kolejnym pytaniu poproszono osoby, które nie ufają policji, aby podały przyczyny swojego braku zaufania. Najczęściej występujące odpowiedzi zestawiono w tabeli 140 i przedstawiono na rysunku 89.

Tabela 140. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 9	Częstość odpowiedzi	Odsetek odpowiedzi (%)
Brak skuteczności policji	6	46,2
Bierność policji	4	30,8
Brak profesjonalizmu	1	7,7
Byłem ofiarą przemocy ze strony policji	1	7,7
Bez powodu	1	7,7
Suma	13	100,0

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 89. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

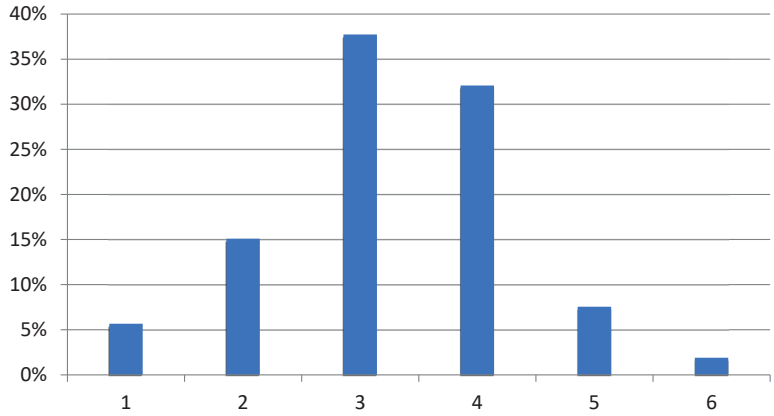
Jako źródło braku zaufania do policji turyści najczęściej wskazywali na brak skuteczności policji (46,2%), bierność policji (30,8%), brak profesjonalizmu (7,7%), oraz fakt, że w przeszłości było się ofiarą przemocy ze strony policji (7,7%).

W kolejnym 10 pytaniu ankiety pytano o ocenę skuteczności działań policji, która okazała się jedną z najczęstszych przyczyn braku zaufania nie tylko turystów, ale również mieszkańców województwa zachodniopomorskiego do policji. Odpowiedzi zestawiono w tabeli 141 oraz przedstawiono strukturę procentową na rysunku 90.

Tabela 141. Częstość i struktura procentowa udzielanych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku

Ocena skuteczności działań policji	Częstość odpowiedzi	Odsetek odpowiedzi (%)
1	3	5,7
2	8	15,1
3	20	37,7
4	17	32,1
5	4	7,5
6	1	1,9
Suma	53	100,0

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 90. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Przeciętna ocena skuteczności policji w miejscu pobytu turystycznego ankietowanych w powiatach nadmorskich wyniosła 3,3. Najczęściej udzielaną oceną skuteczności działań policji w skali od 1 do 6 była 3,0. Najgorszą ocenę skuteczności dały jedynie 3 osoby na 53 ankietowanych (poprawnych odpowiedzi), co stanowiło 5,7% ogółu udzielonych odpowiedzi. Najwyższą notę skuteczności działań policji przyznała 1 osoba na 53 ankietowanych (1,9%).

Kolejne 11 pytanie kierowane do turystów dotyczyło oceny skuteczności policji w miejscowości pobytu turystycznego według wyróżnionych cech. Zastosowano skalę oceny od 1 do 6. Do cech tych zaliczono: szybkość interwencji na telefoniczne wezwanie, widok umundurowanych patroli pieszych, skuteczność w zapobieganiu przestępstwom, skuteczność w wykrywaniu przestępstw, fachowość i kompetencje, aktywność dzielnicowego na osiedlu, kulturę, życzliwość policjanta, zdecydowanie w działaniu, konsekwencję, nieprzekupność i uczciwość policjantów, aktywność społeczną policji. Wyniki zestawiono w tabeli 142.

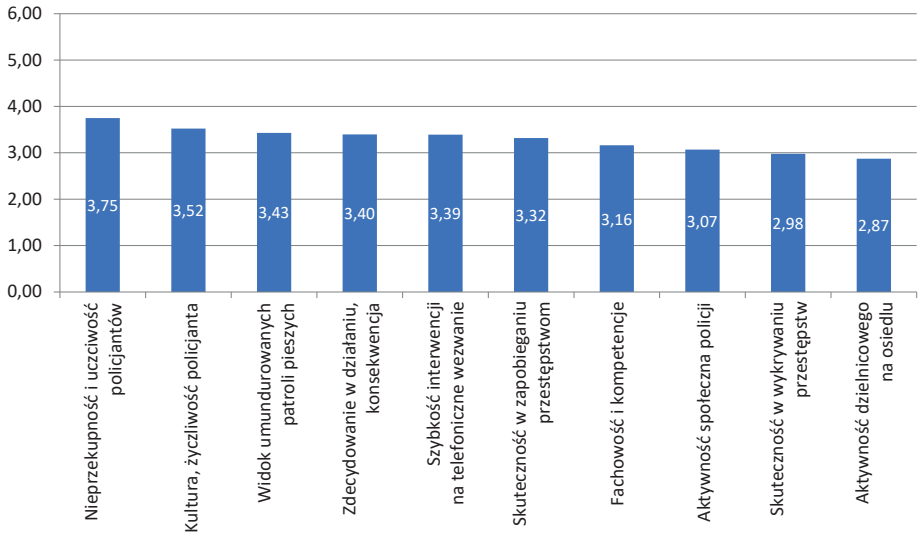
Każdej z cech przyporządkowano przeciętną wartość rangi w celu ustalenia ich znaczenia w ocenie skuteczności działań policji w miejscowości pobytu turystycznego. Wyniki zaprezentowano na rysunku 91.

Przedział zmienności średnich ocen wynosił od 2,87 do 3,75. Turyści najwyżej ocenili nieprzekupność i uczciwość policjantów (3,75). Następną cechą według opinii turystów jest kultura osobista i życzliwość policjanta (3,52).

Tabela 142. Częstość udzielanych odpowiedzi na pytanie 11 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku

Przedmiot oceny	1	2	3	4	5	6
Szybkość interwencji na telefoniczne wezwanie	6	8	10	15	11	1
Widok umundurowanych patroli pieszych	6	5	14	13	8	3
Skuteczność w zapobieganiu przestępstwom	4	7	18	9	6	3
Skuteczność w wykrywaniu przestępstw	6	9	17	9	4	1
Fachowość i kompetencje	5	10	8	14	5	1
Aktywność dzielnicowego na osiedlu	11	7	12	12	4	1
Kultura, życzliwość policjanta	4	6	11	15	7	3
Zdecydowanie w działaniu, konsekwencja	2	7	12	17	4	1
Nieprzekupność i uczciwość policjantów	3	4	7	16	6	4
Aktywność społeczna policji	6	10	9	13	3	2

Źródło: obliczenia własne.

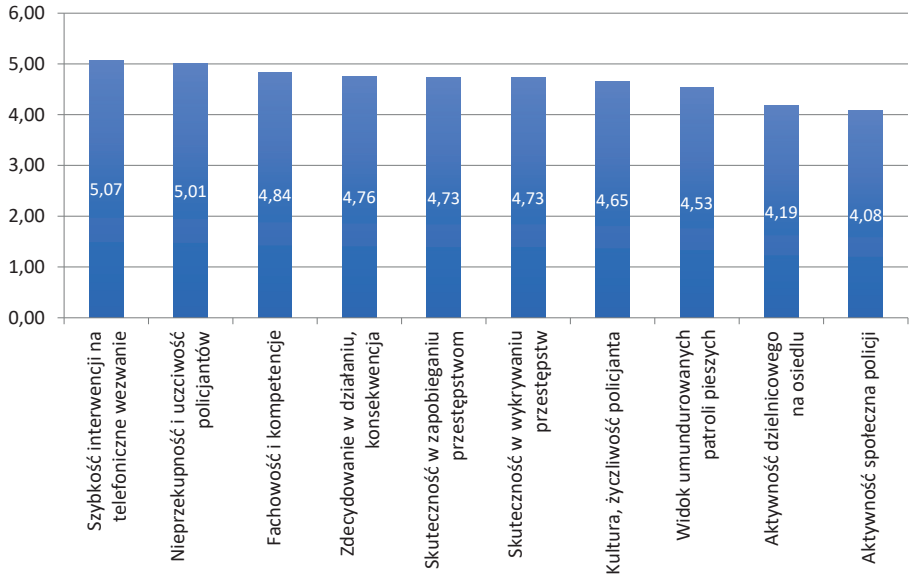

Rysunek 91. Przeciętne wartości rang (średnia ocena) skuteczności policji według opinii ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Wysoko w rankingu turyści ocenili widok umundurowanych patroli pieszych (3,43) oraz zdecydowanie i konsekwencję w działaniu (3,40). Zdecydowanie najniżej turyści ocenili skuteczność w wykrywaniu przestępstw (2,98) i aktywność dzielnicowego na osiedlu (2,87).

Kolejne pytanie kwestionariusza ankietowego brzmiało: „Które działania i cechy policjantów są dla Pani/Pana ważne i w jakim stopniu w miejscu pobytu turystycznego?". Badani turyści relatywnie wysoko ocenili wszystkie zaproponowane w kafeterii odpowiedzi. Przeciętne oceny wahały się w przedziale od 4,08 do 5,07 w skali ocen 1–6. Turyści z powiatów nadmorskich najwyżej cenią sobie szybkość interwencji na telefoniczne wezwanie (5,07), nieprzekupność i uczciwość policjantów (5,01), fachowość i kompetencje policjantów (4,84), zdecydowanie w działaniu, konsekwencja (4,76), skuteczność w zapobieganiu przestępstwom (4,73), skuteczność w wykrywaniu przestępstw (4,73), kultura, życzliwość policjanta (4,65). Najniżej turyści ocenili widok umundurowanych patroli pieszych (4,53), aktywność dzielnicowego na osiedlu (4,19) i aktywność społeczną policji (4,08). Zestawienie wyników przedstawiono na rysunku 92.

Rysunek 92. Przeciętne oceny działań i cech policjantów wyszczególnionych w pytaniu 14 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

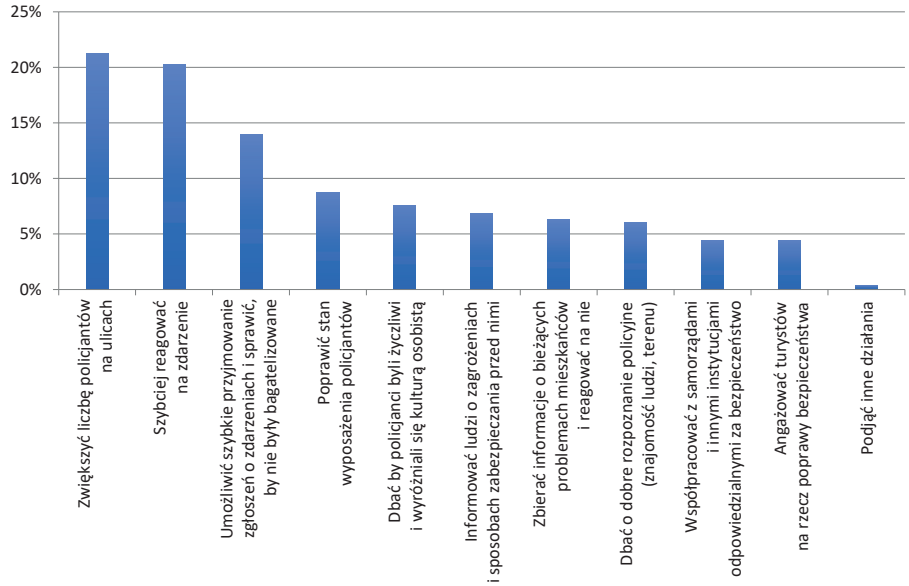
Na pytanie 15: „Co policja mogłaby zrobić w celu poprawy Pani/Pana poczucia bezpieczeństwa podczas pobytu turystycznego?", możliwe było udzielenie kilku (maksymalnie trzech) odpowiedzi. Wyniki przeprowadzonych ankiet wśród turystów z powiatów nadmorskich regionu przedstawiono w tabeli 143.

Tabela 143. Częstości odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku (%)

Odpowiedzi na pytanie 15: „Co policja mogłaby zrobić w celu poprawy Pani/Pana poczucia bezpieczeństwa?"	n_i
Zwiększyć liczbę policjantów na ulicach	21,2
Szybciej reagować na zdarzenie	20,2
Umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i sprawić, by nie były bagatelizowane	13,9
Poprawić stan wyposażenia policjantów	8,7
Dbać, by policjanci byli życzliwi i wyróżniali się kulturą osobistą	7,6
Informować ludzi o zagrożeniach i sposobach zabezpieczania przed nimi	6,8
Zbierać informacje o bieżących problemach mieszkańców i reagować na nie	6,3
Dbać o dobre rozpoznanie policyjne (znajomość ludzi, terenu)	6,0
Współpracować z samorządami i innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo	4,4
Angażować turystów na rzecz poprawy bezpieczeństwa	4,4
Podjąć inne działania	0,3

Źródło: obliczenia własne.

Turyści uważają, że policja powinna zwiększyć liczbę patroli na ulicach (21,2%), szybciej reagować na zdarzenie (20,2%), umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i sprawić, by nie były bagatelizowane (13,9%), poprawić stan wyposażenia policjantów (8,7%), dbać, by policjanci byli życzliwi i wyróżniali się kulturą osobistą (7,6%). Najniższym poparciem turystów cieszyły się propozycje działań, takie jak: dbanie o dobre rozpoznanie policyjne (znajomość ludzi, terenu) (6,0%), współpraca z samorządami i innymi instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo (4,4%), angażowanie turystów na rzecz poprawy bezpieczeństwa (4,4%). Pełne zestawienie odpowiedzi zawiera rysunek 93.

Rysunek 93. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

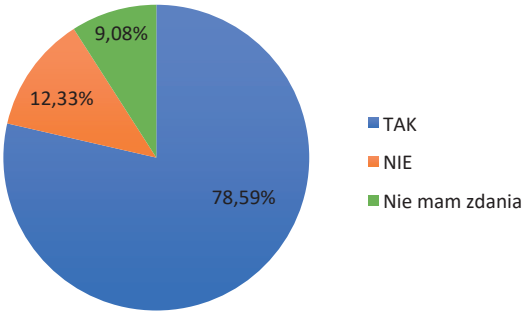
Pytanie 16 kwestionariusza ankietowego poświęcone było badaniu skłonności turystów do podjęcia współpracy z policją na rzecz poprawy bezpieczeństwa w miejscowości pobytu turystycznego. Wyniki zaprezentowano w tabeli 144.

Tabela 144. Częstość odpowiedzi na pytanie 16 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 16: „W przypadku pojawienia się zagrożenia stanu bezpieczeństwa podczas pobytu turystycznego, czy byłaby Pani/byłby Pan skłonny do aktywnej współpracy z policją w celu poprawy bezpieczeństwa?”	n_i
Zdecydowanie tak	237
Raczej tak	343
Raczej nie	76
Zdecydowanie nie	15
Nie mam zdania	67
Suma	738

Źródło: obliczenia własne.

Przeważająca część turystów wykazała skłonność do współpracy z policją w razie zagrożenia bezpieczeństwa w miejscowości pobytu turystycznego. Łącznie aż 78,6% turystów jest skłonnych podjąć działania wspólnie z policją, przy czym 32,1% turystów odpowiedziało „zdecydowanie tak", 46,5% turystów zaś „raczej tak". Jedynie 12,3% turystów nie wykazało takiego zainteresowania, z czego 2,0% odpowiedziało „zdecydowanie nie", a 10,3% zaś „raczej nie". W tej kwestii 9,3% turystów nie miało zdania – rys. 94.

Rysunek 94. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich latem w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

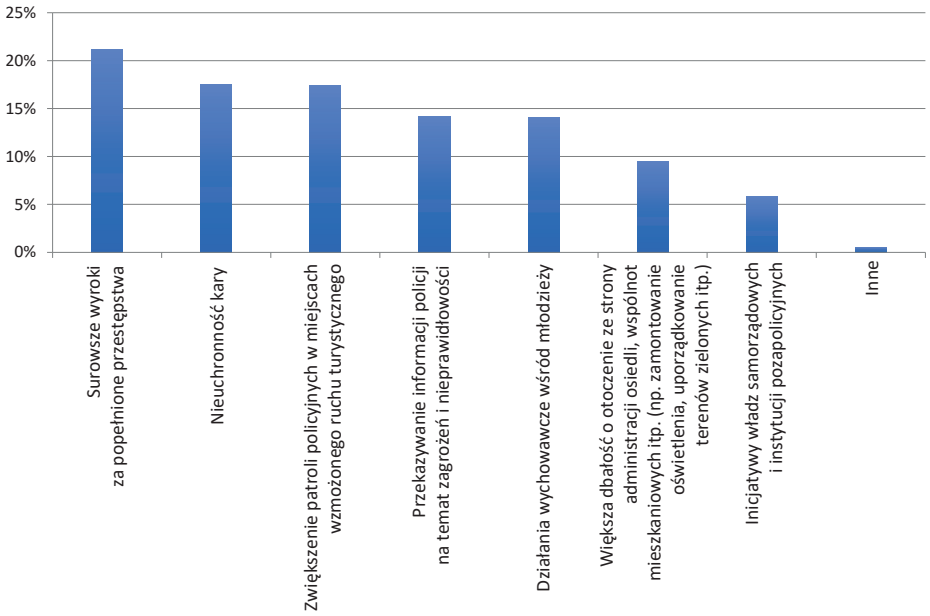
Pytanie 17 kwestionariusza ankietowego dotyczyło wskazania przedsięwzięć, które zdaniem turysty przyniosłoby największą poprawę bezpieczeństwa w miejscu pobytu turystycznego. Ankietowani mogli udzielić maksymalnie trzech odpowiedzi, dlatego liczba udzielonych odpowiedzi na to pytanie była większa od liczby ankietowanych. Wyniki ankiety przedstawiono w tabeli 145.

Tabela 145. Częstości odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku

Odpowiedzi na pytanie 17: „Które spośród wymienionych przedsięwzięć przyniosłyby według Pani/Pana największą poprawę bezpieczeństwa w Pani/Pana miejscu obecnego pobytu turystycznego?"	n_i
1	2
Działania wychowawcze wśród młodzieży	214
Przekazywanie informacji policji na temat zagrożeń i nieprawidłowości	216

1	2
Inicjatywy władz samorządowych i instytucji innych niż policja	89
Surowsze wyroki za popełnione przestępstwa	322
Nieuchronność kary	266
Większa dbałość o otoczenie ze strony administracji osiedli, wspólnot mieszkaniowych itp. (np. zamontowanie oświetlenia, uporządkowanie terenów zielonych itp.)	144
Zwiększenie patroli policyjnych w miejscach wzmożonego ruchu turystycznego	265
Inne	7
Suma	1523

Źródło: obliczenia własne.

Rysunek 95. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku

Źródło: opracowanie własne.

Trzy najskuteczniejsze przedsięwzięcia, które przyniosłyby największą poprawę bezpieczeństwa według turystów odwiedzających powiaty nadmorskie regionu, to: surowsze wyroki za popełnione przestępstwa (21,1%),

nieuchronność kary (17,5%), zwiększenie patroli policyjnych w miejscach wzmożonego ruchu turystycznego (17,4%). W opinii turystów z województwa zachodniopomorskiego takie działania, jak: działania wychowawcze wśród młodzieży, większa dbałość o otoczenie ze strony administracji osiedli, wspólnot mieszkaniowych itp. (np. zamontowanie oświetlenia, uporządkowanie terenów zielonych itp.), samopomoc sąsiedzka oraz inicjatywy władz samorządowych i instytucji innych niż policja w najmniejszym stopniu przyczynią się do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców. Działania te poparło odpowiednio: 14,1%, 9,5% i 5,8% turystów (rys. 95).

Do najczęstszych innych odpowiedzi na pytanie 17, proponowanych poza przygotowaną kafeterią odpowiedzi, zaliczyć należy: monitoring miejsc publicznych, współpraca policji ze szkołami, legalizacja broni, wyższe wynagrodzenia dla policji, patrole piesze po zmroku. W przypadku tej grupy respondentów, czyli turystów, nie przeprowadzano analizy zależności stochastycznych pomiędzy udzielanymi odpowiedziami dla wybranych pytań z ankiet. Przyjęto założenie, że turyści są grupą napływową, niezamieszkującą na stałe w województwie zachodniopomorskim, dlatego odniesienie do końcowych wniosków nie wykaże pewnych tendencji rozwojowych z uwagi na płynność i tymczasowość pobytową tej grupy badawczej.

Rozdział 6

Wyniki badań i wypływające z nich wnioski

Opis przeprowadzonych badań w sposób syntetyczny przedstawia poziom bezpieczeństwa oraz poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz turystów odwiedzający ten region. Wykonana eksploracja miała charakter badań pierwotnych oraz wtórnych. W ramach badań pierwotnych wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem narzędzia badawczego, jakim jest kwestionariusz ankietowy, natomiast w przypadku badań wtórnych wykorzystano dane statystyczne o przestępstwach, które są zgromadzone w Krajowym Systemie Informacyjnym Policji.

Przeprowadzone badania pozwoliły na zdiagnozowanie zarówno czynników obiektywnych, wynikających z częstości dokonywanych przestępstw, jak i subiektywnych w odczuciu mieszkańców i turystów w województwie zachodniopomorskim. W szczególności pozwoliły na:

– identyfikację czynników (diagnoza zagrożeń) wpływających na bezpieczeństwo publiczne w województwie zachodniopomorskim,
– ocenę działań podejmowanych przez zachodniopomorską policję a wpływających na poziom bezpieczeństwa,
– diagnozę czynników poczucia bezpieczeństwa publicznego w województwie zachodniopomorskim.

Dzięki przeprowadzonym obszernym badaniom wyznaczono dodatkowo mapy zagrożeń bezpieczeństwa oraz mapy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów województwa zachodniopomorskiego. Zidentyfikowano czynniki, które stanowią zagrożenia bezpieczeństwa, tj. w których powiatach charakteryzują się najwyższymi poziomami zagrożeń, a w których poziomy te są najniższe. Ustalono na podstawie badań, w jakim stopniu policja oddziałuje i powinna wpływać na poprawę poczucia bezpieczeństwa i dokonano oceny działań zachodniopomorskiej policji wpływających na poziom bezpieczeństwa.

Wykonano również analizę tendencji rozwojowych dla wyselekcjonowanych zagrożeń, posługując się indeksami dynamiki i średniorocznymi tempami zmian badanych zjawisk. Pozwoliło to wyselekcjonować te powiaty, w których czynniki zagrażające bezpieczeństwu publicznemu przybrały w latach 2005–2016 właściwe, tj. spadkowe tendencje rozwojowe, i te, w których obserwowano wzrosty natężenia zjawisk przestępczych. Do największego osiągnięcia pracy badawczej należy konstrukcja syntetycznych mierników bezpieczeństwa, mierzących zarówno poziom, jak i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. W miernikach tych przyjmowano każdorazowo system wag zmiennych diagnostycznych opartych na społecznej szkodliwości czynów, przejawiającej się w możliwych sankcjach karnych, które przewiduje kodeks karny dla poszczególnych przestępstw. Podejście to stanowi niewątpliwie istotne osiągnięcie metodyczne w badaniach wpisujących się w nurt wielowymiarowych analiz porównawczych bezpieczeństwa publicznego.

Należy również podkreślić, że prezentowane wyniki badań pozwoliły też na przyjęcie wniosku, że uwarunkowania społeczno-ekonomiczno-demograficzne, sezonowa migracja oraz położenie przygraniczne decydują o zróżnicowaniu poziomu bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim. Potwierdzono również empirycznie, że istnieje przestrzenne zróżnicowanie poczucia bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim oraz że działania policji w zróżnicowanym stopniu wpływają na bezpieczeństwo publiczne w tym regionie. Analiza danych statystycznych o przestępstwach pozwoliła zidentyfikować prawidłowości w zakresie zasadniczych tendencji rozwojowych poziomu bezpieczeństwa w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego oraz w zakresie rozkładu przestrzennego i zróżnicowania poziomu bezpieczeństwa w regionie. W ujęciu regionalnym statystyki dotyczące przestępczości dla całego województwa wskazywały na poprawę poziomu bezpieczeństwa mieszkańców w ostatnich latach, a w szczególności w latach 2011–2016. Towarzyszył temu również wzrost wskaźnika wykrywalności przestępstw. Dla porównania w 2006 roku liczba stwierdzonych przestępstw w województwie zachodniopomorskim wyniosła 60 687 i po trzech latach w okresie 2008–2011 liczba stwierdzonych przestępstw spadała systematycznie do poziomu 36 873 w 2016 roku, co oznacza spadek o 39,2% w porównaniu do 2006 roku. W latach 2006–2016 występowała systematyczna poprawa poziomu bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim, co przejawiało się w średniorocznym spadku liczby przestępstw w regionie o 4,86%. W tym czasie wykrywalność przestępstw wzrosła z 60,0% w 2006 roku do 72,1% w 2016 roku, czyli o 12,1 punktów procentowych.

Na poziomie powiatów prawidłowości w zakresie spadku przestępczości nie były już tak jednorodne i nie wszędzie ten spadek wystąpił. Najbardziej powszechnymi zdarzeniami zagrażającymi bezpieczeństwu mieszkańców w województwie zachodniopomorskim w 2016 roku były kradzieże, których odnotowano 5773. Kradzieże stanowiły blisko ¼ wszystkich zdarzeń (23,8%). Na drugim miejscu pod względem częstości występowania w województwie uplasowały się przestępstwa o charakterze gospodarczym (4961 zdarzeń), co stanowiło 20,5%. Kolejne miejsca zajęły: włamania do mieszkań (18,2%), prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości (12,2%), handel narkotykami (12,1%) oraz uszkodzenie mienia (9,0%). Pozostałe zagrożenia bezpieczeństwa zdarzały się relatywnie rzadko, bo na 24 258 wszystkich zdarzeń w 2016 roku 330 to były napady i rozboje, czyli przestępstwa rozbójnicze, co stanowiło 1,4% wszystkich zdarzeń, 303 to kradzieże samochodów (1,2%), 229 to bójki i pobicia (0,9%). Zanotowano 106 przypadków korupcji (0,4%) i 61 zgwałceń (0,3%). W odniesieniu do niektórych zdarzeń zaobserwowano poprawę bezpieczeństwa we wszystkich powiatach województwa zachodniopomorskiego. Dotyczy to przestępstw rozbójniczych oraz kradzieży cudzej rzeczy.

Zestawienie wszystkich powiatów w rankingu tendencji rozwojowych w latach 2005–2016 zawiera tabela 146.

Najczęściej sytuacja poprawiała się pod względem bezpieczeństwa według różnych źródeł jego zagrożenia w powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego, takich jak: szczecinecki, pyrzycki, łobeski, wałecki, choszczeński i białogardzki oraz w powiecie przygranicznym – polickim oraz nadmorskich: sławieńskim i kamieńskim. Niestety w niektórych powiatach stan bezpieczeństwa według wyszczególnionych zagrożeń pogarszał się w latach 2005–2016. Miało to miejsce najczęściej w powiatach nadmorskich: gryfickim, kołobrzeskim, Świnoujściu i koszalińskim oraz powiecie przygranicznym – gryfińskim. Uogólniając wyniki badań, należy podkreślić, że największa poprawa bezpieczeństwa w latach 2005–2016 nastąpiła w powiatach, w których poziom bezpieczeństwa w 2005 roku był relatywnie najniższy, czyli powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego. Z jednej strony poprawił się poziom bezpieczeństwa z powodu spadku natężenia zagrożeń w latach 2005–2016, a z drugiej strony zmniejszyło się zróżnicowanie przestrzenne tego zjawiska, czyli wystąpiła konwergencja bezpieczeństwa (wyrównywanie się jego poziomów w ujęciu przestrzennym) w granicach województwa zachodniopomorskiego.

Tabela 146. Ranking powiatów województwa zachodniopomorskiego według poprawy poziomu bezpieczeństwa w latach 2005–2016

Powiat	Rangi (miejsce w zestawieniach)											
	Przestępstwa rozbójnicze	Korupcja	Zgwałcenia	Przestępstwa gospodarcze	Bójki i pobicia	Kradzież z włamaniem	Handel narkotykami	Prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości	Kradzieże samochodów	Kradzieże cudzej rzeczy	Uszkodzenie mienia	Suma
szczecinecki	10	12	2	1	3	3	3	13	1	6	16	70
pyrzycki	1	15	11	11	10	1	13	1	7	1	3	74
policki	3	5	6	6	12	10	11	3	8	4	8	76
łobeski	18	10	7	2	15	7	1	4	4	3	20	91
sławieński	11	14	12	15	2	15	4	12	3	2	1	91
kamieński	6	1	5	18	1	18	10	8	15	11	2	95
wałecki	2	17	14	5	8	6	2	6	14	7	18	99
choszczeński	5	18	1	17	4	17	6	11	18	5	11	113
białogardzki	17	16	9	13	7	8	20	2	5	12	6	115
goleniowski	4	7	20	8	18	12	5	7	10	9	15	115
myśliborski	12	2	3	12	13	13	7	17	19	13	4	115
świdwiński	20	3	8	4	5	20	14	20	2	8	13	117
Szczecin	8	4	10	16	14	11	9	16	6	15	12	121
stargardzki	19	8	13	14	9	5	19	5	16	17	9	134
drawski	14	9	19	9	19	16	12	10	13	10	5	136
gryfiński	13	11	18	3	11	9	15	19	11	16	17	143
koszaliński	15	19	15	19	6	2	17	18	9	18	7	145
Świnoujście	7	6	17	7	17	19	8	14	20	20	10	145
kołobrzeski	16	20	4	20	20	4	18	15	12	14	14	157
gryficki	9	13	16	10	16	14	16	9	17	19	19	158

Źródło: obliczenia własne.

W pracach badawczych opracowane zostały taksonomiczne mierniki poziomu (stanu) bezpieczeństwa (TMSB) oparte na rzeczywistych danych statystycznych pochodzących z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji (KSIP) oraz taksonomiczne miary poczucia bezpieczeństwa (TMPB) wyznaczone na podstawie danych pierwotnych otrzymanych z badań ankietowych. Mierniki te pozwoliły w syntetyczny sposób ująć problematykę poziomu bezpieczeństwa i poczucia bezpieczeństwa. Dzięki tym metodom sporządzono klasyfikację powiatów według poziomu i poczucia bezpieczeństwa od najbardziej bezpiecznych do najmniej bezpiecznych w województwie zachodniopomorskim. Dodatkową wartością poznawczą prac analitycznych w zakresie zastosowania metod prezentowanych w opracowaniu było między innymi zaproponowanie wykorzystania sankcji karnych w ocenie społecznej szkodliwości czynu i przełożenie tej oceny na wagę zmiennej diagnostycznej. W końcowym wyniku większe znaczenie miał ten czyn, dla którego przewidziano wyższe sankcje w kodeksie karnym.

W badaniach zastosowano dwie metody taksonomiczne: metodę Hellwiga i taksonomiczną metodę interwałów (TMI), które dały zgodne rezultaty badań. Po pierwsze, każda z metod potwierdziła występowanie rosnącej tendencji rozwojowej w latach 2005–2016 poziomu bezpieczeństwa mierzonego za pomocą syntetycznych mierników. Oznacza to poprawę ogólnego poziomu bezpieczeństwa w poszczególnych powiatach. Po drugie, tempo poprawy poziomu bezpieczeństwa nie było jednakowe w latach 2005–2016. W powiatach, które jeszcze w 2005 roku odnotowywały niższy poziom bezpieczeństwa, poprawa następowała szybciej niż w powiatach, gdzie ten poziom w 2005 roku był znacznie wyższy. Oznacza to, że przestrzenne zróżnicowanie poziomu bezpieczeństwa w regionie w latach 2005–2016 zmniejszało się systematycznie. Zjawisko takie nazywa się konwergencją bezpieczeństwa.

Metoda Hellwiga wskazała występowanie zjawiska konwergencji w całym okresie analizy, czyli w latach 2005–2016, podczas gdy metoda TMI potwierdziła występowanie konwergencji bezpieczeństwa jedynie w latach 2011–2016. Po trzecie, metoda Hellwiga, która jest bardziej wrażliwa na obserwacje nietypowe i obserwacje odstające, potwierdziła występowanie nieprawidłowości w jednym powiecie w 2006 i 2007 roku. Chodzi tu o powiat policki, w którym w okresie tym wystąpiły nieobserwowane dotychczas przestępstwa o charakterze korupcyjnym. Największą poprawę poziomu bezpieczeństwa zaobserwowano w Szczecinie, powiecie kamieńskim, łobeskim, koszalińskim i wałeckim. Najmniejsza poprawa wystąpiła w powiatach gryfińskim i drawieńskim.

W zakresie syntetycznej analizy poczucia bezpieczeństwa, wszystkie zastosowane do pomiaru syntetycznych miar metody dały spójne i zgodne wyniki końcowe. W każdym przypadku do powiatów o najwyższym poczuciu bezpieczeństwa mieszkańców zaliczyć należy powiaty w południowo-wschodniej części regionu, takie jak: powiat wałecki, choszczeński oraz drawski. Pomimo że powiaty te leżą w części regionu zachodniopomorskiego o najwyższej stopie bezrobocia i jednocześnie najniższym produkcie krajowym brutto wytworzonym w przeliczeniu na jednego mieszkańca, to mieszkańcy czują się tu najbezpieczniej w województwie zachodniopomorskim według ich subiektywnej oceny.

Jak wynika z badania, najmniej bezpiecznie czują się mieszkańcy powiatów przygranicznych, głównie: goleniowskiego, gryfińskiego, myśliborskiego i powiatu grodzkiego Szczecin. W powiatach o najniższym poziomie rozwoju społeczno-ekonomicznego mieszkańcy czują się bezpiecznie. Ponadto przeprowadzono analizę korelacji pomiędzy syntetycznymi miernikami poczucia i poziomu bezpieczeństwa. Przedstawione wyniki badań nie potwierdzają występowania korelacji pomiędzy poczuciem bezpieczeństwa a poziomem bezpieczeństwa, tzn. liczbą przestępstw zarejestrowanych statystycznie. Nie można zatem powiedzieć, że im wyższy poziom bezpieczeństwa, tym bezpieczniej czują się mieszkańcy powiatów województwa zachodniopomorskiego. Oznacza to, że istnieją jeszcze inne czynniki, które na poczucie bezpieczeństwa wpływają.

Jako pierwotne, z wykorzystaniem kwestionariusza ankietowego, przeprowadzono badania w czterech przyjętych grupach: mieszkańców powiatów przygranicznych, mieszkańców powiatów nadmorskich, mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego oraz w grupie turystów odwiedzających powiaty nadmorskie województwa.

Spośród licznych odpowiedzi na pytania w kwestionariuszach ankietowych wyselekcjonowano tylko te, które odnoszą się do problematyki badawczej. Pozostałe odpowiedzi na postawione pytania nie wnosiły istotnych elementów poznawczych w przedmiotowej analizie.

Jednym z kluczowych pytań, jakie postawiono mieszkańcom powiatów przygranicznych, nadmorskich, południowo-wschodnich oraz turystom, dotyczyło zaufania do policji w swojej miejscowości bądź miejscowości turystycznego pobytu. W powiatach przygranicznych aż 71,2% badanych potwierdziło zaufanie do policji, a 19,6% jej nie ufa. Jako najważniejsze przyczyny braku zaufania wskazano: brak skuteczności (23,2%), opieszałość, brak zaangażowania (18,0%), małą liczbę policjantów, patroli (9,8%), brak profesjonalizmu (9,8%). Wśród mieszkańców

powiatów nadmorskich policji ufa 69,7% badanych, a 19,7% nie ma zaufania do policji. Do najważniejszych przyczyn braku zaufania zaliczano brak skuteczności (30,8%), brak zaufania (12,0%), bezczynność, bierność (8,3%), opieszałość (8,3%). Mieszkańcy powiatów południowo-wschodnich wykazali najwyższe zaufanie do policji na poziomie 72,5%, a 17,6% badanych było odmiennego zdania. Główne przyczyny braku zaufania to: opieszałość, brak zaufania (22,7%), brak skuteczności (18,2%), zbyt wolne działania (10,9%), mało policjantów, patroli (6,4%). Z kolei badani turyści zadeklarowali tylko w 50% zaufanie do miejscowej policji, aż 31,5% nie ufa policji. Przyczyny braku zaufania to: brak skuteczności (46,2%), bezczynność, bierność policji (30,8%), brak profesjonalizmu (7,7%), przemoc ze strony policji (7,7%). Z przedstawionych wyników badań wynika, że policja zachodniopomorska cieszy się dużym zaufaniem wśród mieszkańców w wyodrębnionych regionach w przedziale od 69,6% do 72,5%. Brak zaufania badani mieszkańcy wskazali w przedziale od 17,6% do 19,6%. Najczęściej jako główne przyczyny braku zaufania podawano: nieskuteczność policji, opieszałość, bezczynność, małą liczbę policjantów i patroli oraz brak profesjonalizmu. Na uwagę zasługują badania turystów, którzy okazali niskie, 50-procentowe zaufanie do policji i aż 31,5-procentowy brak zaufania. Nasuwa się wniosek, że turyści nisko oceniają działalność policji w miejscowościach ich wypoczynku. Może to wynikać z tymczasowego charakteru pobytu turystów w tych miastach. W przypadku zgłoszeń przez turystów przestępstw, a to dotyczy głównie kradzieży mienia, włamań, oczekują oni szybkiego wykrycia sprawców i odzyskania mienia jeszcze przed wyjazdem z miejscowości pobytu turystycznego. W praktyce wykrycie sprawców takich przestępstw jest trudne, głównie na skutek tego, że przestępcy również przyjeżdżają na sezon wakacyjny z innych miejscowości. Stąd duża część spraw jest umarzana z powodu niewykrycia sprawców tych czynów.

Istotnym elementem poznawczym była ocena skuteczności policji w swojej miejscowości w zastosowanej skali od 1 do 6, gdzie 1 oznacza całkowity brak skuteczności, a 6 oznacza doskonałą skuteczność. Przeciętna ocena skuteczności policji w powiatach przygranicznych wyniosła 3,6. Największy odsetek pytanych, wynoszący 37,6%, oceniło skuteczność na 4, a tylko 3,1% wskazało na całkowity brak skuteczności. Wśród badanych mieszkańców powiatów nadmorskich przeciętna ocena skuteczności wyniosła 3,7. Najczęściej skuteczność oceniono na 4, co wynikło ze wskazań 37,6% odsetka badanych, czyli tylu, co respondentów w powiatach przygranicznych. Na ocenę 1 – całkowity brak skuteczności – padł odsetek odpowiedzi wynoszący 2,3%. W powiatach

południowo-wschodnich przeciętna ocena skuteczności działań policji wyniosła 3,7. Tutaj również najczęściej skuteczność oceniono na 4. Tak oceniło ją 34,9% badanych. Na ocenę „całkowity brak skuteczności" odsetek odpowiedzi wyniósł 2,0%. Wśród badanych turystów przeciętna ocena skuteczności wyniosła 3,3. W największym odsetku odpowiedzi, 37,7%, oceniono skuteczność na 3. Na ocenę „całkowity brak skuteczności" wskazano w odsetku odpowiedzi wynoszącym 5,7%. To kolejny obszar badań, który potwierdził, że brak zaufania do policji jest między innymi wynikiem niskiej skuteczności działań policji. W pozostałych powiatach ocena skuteczności jest na zbliżonym poziomie.

Następne istotne pytanie, dotyczące profilowania działań zachodniopomorskiej policji, dotyczyło sfery poznawczej, a mianowicie: „Co policja mogłaby zrobić w celu poprawy poczucia bezpieczeństwa?". W odbiorze badanych w powiatach przygranicznych policja powinna szybciej reagować na zdarzenia (18,2%), zwiększyć liczbę patroli na ulicach (17,8%), umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i sprawić, by nie były bagatelizowane (15,5%), poprawić stan wyposażenia policjantów (9,6%). Badani mieszkańcy powiatów nadmorskich uważają, że policja powinna zwiększyć liczbę patroli na ulicach, tak oceniło 20,7% badanych, szybciej reagować na zdarzenia (19,1%), poprawić stan wyposażenia policjantów (11,2%) oraz umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i sprawić, by nie były bagatelizowane (11,0%). Z kolei w powiatach południowo-wschodnich mieszkańcy sądzą, że policja powinna szybciej reagować na zdarzenia (19,5%), zwiększyć liczbę patroli na ulicach (19,3%), umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i sprawić, by nie były bagatelizowane (13,8%), zbierać informacje o bieżących problemach mieszkańców i reagować na nie (10,1%). Przeprowadzone badania wśród turystów wykazały, że policja powinna zwiększyć liczbę patroli na ulicach (21%), szybciej reagować na zdarzenia (20,2%), umożliwić szybkie przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach i sprawić, by nie były bagatelizowane (13,9%) oraz poprawiać stan wyposażenia policjantów (8,7%). Z przeprowadzonych badań we wskazanym obszarze badawczym wynika, że największymi oczekiwaniami mieszkańców i turystów w zakresie poprawy bezpieczeństwa są zwiększenie patroli policyjnych na ulicach i szybsza reakcja na zdarzenia. Innymi oczekiwanymi działaniami są szybkie przyjmowanie zgłoszeń i niebagatelizowanie ich przez policjantów oraz poprawa stanu wyposażenia służb policyjnych. Oznacza to, że obecność policji w miejscach publicznych jest czymś pożądanym i oczekiwanym. Widok

umundurowanych policjantów, dobrze wyposażonych i szybko reagujących na zgłoszenia, daje poczucie bezpieczeństwa i nie jest kojarzone ze zmilitaryzowaniem społeczeństwa.

Niezwykle cenne pod względem badawczym było poznanie czynników kształtujących poczucie bezpieczeństwa publicznego. Badania te podzielono na trzy opisane wcześniej obszary badawcze. Dzięki nim ustalono, że istnieje przestrzenne zróżnicowanie poczucia bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim. W powiatach przygranicznych najczęściej respondenci odpowiadali, że położenie przygraniczne powiatu ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie, przy czym 262 osoby odpowiedziały „zdecydowanie tak", co stanowiło 26,5% wszystkich udzielonych odpowiedzi, a 392 osoby „raczej tak" (39,7% ogółu odpowiedzi). Nie poparło tej tezy łącznie 270 osób, czyli 27,4% ankietowanych, z czego 236 osób odpowiedziało „raczej nie", a jedynie 34 osoby „zdecydowanie nie". 63 osoby nie miały zdania w tej sprawie, co stanowiło 6,4% ogółu udzielonych odpowiedzi. Łącznie 66,3% ogółu ankietowanych (z poprawnie udzielonymi odpowiedziami na pytanie 1) odpowiedziało, że położenie przygraniczne powiatu, w którym zamieszkują, ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie przygranicznym. Jedynie 27,4% osób nie zgodziło się z tezą zawartą w pytaniu. Przy liczebności próby losowej $n_1 = 987$ uzyskane wyniki można uogólnić na populację generalną, czyli wszystkich mieszkańców powiatów przygranicznych. Uzyskane wyniki dają więc podstawę do wnioskowania, że wśród wszystkich mieszkańców powiatów przygranicznych w regionie zachodniopomorskim zdecydowana większość, bo 66,3% sądzi, że położenie przy granicy kraju ma wpływ na stan bezpieczeństwa w tym regionie. Najczęściej wskazywanymi zagrożeniami poczucia bezpieczeństwa o najwyższym stopniu były „brak kontroli na granicy (otwartość granic)" i „pobyt mieszkańców Bliskiego Wschodu i Afryki przy granicy z Polską", które zdobyły odpowiednio 160 i 159 odpowiedzi. Jako na najmniej zagrażające poczuciu bezpieczeństwa wskazywano w ankiecie najczęściej na „handel przygraniczny" oraz „napady i rozboje", odpowiednio 129 razy i 114 razy.

Wyniki oceny łącznej zagrożeń z powodu położenia przygranicznego powiatów wskazują, że największe zagrożenie według opinii mieszkańców stwarza handel narkotykami, brak kontroli na granicy (otwartość granic), kradzieże i pobyt uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki przy granicy z Polską. Za najmniejsze zagrożenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańcy uznali handel przygraniczny, bójki i pobicia oraz napady i rozboje. W kwestionariuszu ankietowym padły również inne, jednostkowe zagrożenia, takie jak: nielegalny przywóz odpadów,

propaganda medialna, porwania, uprowadzenie, przemyt, islamizacja Europy i zamachy terrorystyczne.

W przypadku powiatów nadmorskich respondenci najczęściej odpowiadali, że czują się „raczej bezpiecznie" w miejscu swojego zamieszkania (560 odpowiedzi, co stanowiło 63,0% wszystkich odpowiedzi) oraz „zdecydowanie bezpiecznie" – 174 osoby, co stanowiło 19,6% ogółu odpowiedzi. Nie czuło się bezpiecznie 98 osób, co stanowiło 11,0% wszystkich odpowiedzi, w tym 75 osób odpowiedziało, że czują się „raczej niebezpiecznie", natomiast 23 osoby odpowiedziały, że czują się „zdecydowanie niebezpiecznie". Przy liczebności próby losowej *n1* = 889 uzyskane wyniki można uogólnić na populację generalną, czyli wszystkich mieszkańców powiatów nadmorskich, i wziąć za podstawę do wnioskowania, że wśród wszystkich mieszkańców powiatów nadmorskich w regionie zachodniopomorskim zdecydowana większość, bo 82,6% czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Jedynie 11,0% mieszkańców powiatów nadmorskich czuje się niebezpiecznie. Najczęściej wskazywanymi zagrożeniami poczucia bezpieczeństwa o najniższym stopniu zagrożenia były: gwałty (794 odpowiedzi), napady i rozboje (780 odpowiedzi), przestępczość zorganizowana (764 odpowiedzi), korupcja (744 odpowiedzi), kradzieże samochodów (743 odpowiedzi), bójki i pobicia (735 odpowiedzi), włamania do mieszkań (730 odpowiedzi).

Mieszkańcy powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego najczęściej czują się zagrożeni następującymi zdarzeniami: spożywanie alkoholu w miejscu publicznym (380 odpowiedzi), akty wandalizmu (274 odpowiedzi), zakłócanie ciszy nocnej (270 odpowiedzi), agresja ze strony osób pijanych (228 odpowiedzi) oraz prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (200 odpowiedzi). Mieszkańcy uznali, że powyższe zagrożenia wykazują „dość duży" lub „bardzo duży" wpływ na poczucie bezpieczeństwa.

W odniesieniu do powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego najczęściej respondenci odpowiadali, że czują się „raczej bezpiecznie" w miejscu swojego zamieszkania (615 odpowiedzi, co stanowiło 67,9% wszystkich odpowiedzi) oraz „zdecydowanie bezpiecznie" – 179 osoby, co stanowiło 19,8% ogółu odpowiedzi. Nie czuło się bezpiecznie 100 osób, co stanowiło 11,0%.

Przy liczebności próby losowej *n1* = 889 uzyskane wyniki można uogólnić na populację generalną, czyli wszystkich mieszkańców powiatów południowo-wschodnich. Uzyskane wyniki dają więc podstawę do wnioskowania, że spośród wszystkich mieszkańców południowo-wschodnich powiatów w regionie

zachodniopomorskim zdecydowana większość, bo 87,6% czuje się bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Jedynie 11,0% mieszkańców tych powiatów czuje się niebezpiecznie. Najczęściej wskazywanymi zagrożeniami poczucia bezpieczeństwa o najniższym stopniu zagrożenia były: gwałty (768 odpowiedzi), przestępczość zorganizowana (695 odpowiedzi), korupcja (653 odpowiedzi), napady i rozboje (580 odpowiedzi), kradzieże samochodów (537 odpowiedzi), włamania do mieszkań (479 odpowiedzi).

Mieszkańcy powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego najczęściej czują się zagrożeni następującymi zdarzeniami: spożywanie alkoholu w miejscu publicznym (363 odpowiedzi), akty wandalizmu (uszkodzenie mienia) (230 odpowiedzi), zakłócanie ciszy nocnej (218 odpowiedzi) oraz prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (191 odpowiedzi). Mieszkańcy uznali, że powyższe zagrożenia wykazują „dość duży" lub „bardzo duży" wpływ na poczucie bezpieczeństwa.

Wyniki oceny łącznej zagrożeń bezpieczeństwa w powiatach południowo-wschodniej części regionu wskazują, że największe zagrożenia według opinii mieszkańców stwarzają: spożywanie alkoholu w miejscu publicznym, zakłócanie ciszy nocnej, akty wandalizmu (uszkodzenie mienia) oraz wypadki drogowe powstałe w wyniku brawurowej jazdy. Za najmniejsze zagrożenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańcy powiatów południowo-wschodnich uznali napady i rozboje, korupcję, przestępczość zorganizowaną oraz gwałty.

Z wyników badań poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego wynika, że istnieje zróżnicowanie poczucia bezpieczeństwa w różnych częściach województwa. Również czynniki kształtujące poczucie bezpieczeństwa są zróżnicowane. Charakterystyczne są zagrożenia, które w ocenie badanych są największe i mają istotny wpływ na poczucie bezpieczeństwa. Nie są nimi czyny przestępcze o dużej społecznej szkodliwości, lecz zachowania, które wypełniają znamiona wykroczeń. Z danych statystycznych wynika, że czyny przestępcze o dużej społecznej szkodliwości (zabójstwa, przestępstwa rozbójnicze, przestępstwa seksualne itp.) występują rzadziej i zdecydowanie mniej aniżeli czyny o niskiej społecznej szkodliwości, ale dość powszechnie występujące, jak na przykład akty wandalizmu, spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, brawurowa jazda czy też zakłócanie ciszy nocnej. Można wnioskować, że stanie się ofiarą czy świadkiem przestępstwa jest mało prawdopodobne, a bycie ofiarą czynów wykroczeniowych wydaje się mieć dużo wyższy stopień prawdopodobieństwa.

Zakończenie

Badania nad poziomem i poczuciem bezpieczeństwa w świetle działań zachodniopomorskiej policji z uwagi na jego wieloaspektowość wymagało zastosowania szerokiego i wieloetapowego procesu badawczego. Przedmiotem badań były zmienne diagnostyczne kształtujące poziom i poczucie bezpieczeństwa publicznego w województwie zachodniopomorskim oraz wpływ działań zachodniopomorskiej policji na poprawę poziomu i poczucia bezpieczeństwa. Wymagało to zastosowania nowatorskich metod statystycznych oraz taksonomicznych służących do wykrywania zachodzących prawidłowości w zbiorowościach statystycznych.

Uzyskano blisko cztery tysiące wypełnionych kwestionariuszy ankietowych. Zebrany materiał statystyczny został przedstawiony w formie tablic i wykresów statystycznych, które posłużyły do przeprowadzenia wielowymiarowej analizy statystycznej. Przeprowadzono badania zależności stochastycznej cech demograficzno-przestrzennych, by ustalić, czy frakcje udzielonych odpowiedzi zależały od płci, wieku ankietowanych, miejsca zamieszkania, wykształcenia czy zajmowanego stanowiska.

W dotychczasowych badaniach naukowych nad problematyką bezpieczeństwa dominowało podejście do badań statystycznych oparte na analizowaniu zmiennych opisujących zagrożenia bezpieczeństwa publicznego, ich rozkładów przestrzennych, stopnia nasilenia w jednostkach przestrzennych (powiaty, województwa) oraz zmian w czasie (dynamika). W niniejszym opracowaniu zastosowane zostały taksonomiczne mierniki poziomu (stanu) bezpieczeństwa (TMSB), oparte na danych statystycznych pochodzących z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji (KSIP), oraz taksonomiczne miary poczucia bezpieczeństwa (TMPB), oparte na danych pierwotnych otrzymanych z badań ankietowych.

W celu budowy syntetycznych mierników poziomu bezpieczeństwa wykonano analizę przestrzennego zróżnicowania zjawiska bezpieczeństwa z identyfikacją

jego zagrożeń oraz ranking powiatów województwa zachodniopomorskiego według poziomu bezpieczeństwa. Dodatkowo budowa syntetycznych mierników poczucia bezpieczeństwa pozwoliła określić siłę i kierunek związku statystycznego pomiędzy poziomem bezpieczeństwa a poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców regionu zachodniopomorskiego. Przedstawione i opisane w pracy wykresy rozrzutu punktów nie potwierdziły występowania korelacji pomiędzy poczuciem bezpieczeństwa a poziomem bezpieczeństwa. Oznacza to, że nie można wysnuć twierdzenia, że im wyższy poziom bezpieczeństwa, tym bezpieczniej czują się mieszkańcy powiatów województwa zachodniopomorskiego.

Obszerne badania empiryczne przeprowadzone w niniejszej pracy pozwoliły na zidentyfikowanie czynników, które stanowią zagrożenia bezpieczeństwa, tj. w jakich powiatach charakteryzują się najwyższymi poziomami zagrożeń, a w których powiatach poziomy te są najniższe. Wykonano również analizę tendencji rozwojowych dla wyselekcjonowanych zagrożeń, posługując się indeksami dynamiki i średniorocznymi tempami zmian badanych zjawisk. Pozwoliło to wyłonić te powiaty, w których czynniki zagrażające bezpieczeństwu publicznemu przybrały w latach 2005–2016 właściwe, tj. spadkowe tendencje rozwojowe, i te powiaty, w których obserwowano wzrosty natężenia zjawisk przestępczych.

Największym osiągnięciem pracy było zbudowanie konstrukcji syntetycznych mierników bezpieczeństwa, mierzących zarówno poziom, jak i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców dla poszczególnych powiatów województwa zachodniopomorskiego. W miernikach tych przyjęto każdorazowo system wag zmiennych diagnostycznych oparty na społecznej szkodliwości czynów, przejawiającej się w możliwych sankcjach karnych, które przewiduje kodeks karny dla poszczególnych czynów przestępczych. W budowie tej konstrukcji założono, że nie można traktować przyjętych z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji zmiennych diagnostycznych (czynów stwierdzonych poszczególnych rodzajów przestępstw) jednakowo i w konstrukcji syntetycznych mierników stanu bezpieczeństwa nadawać im to samo znaczenie. Dlatego niezbędne było opracowanie systemu wag dla zmiennych diagnostycznych, który uwzględniał społeczną szkodliwość czynu i jego dotkliwość dla społeczeństwa. Podejście to stanowi niewątpliwie istotne osiągnięcie metodyczne w badaniach wpisujących się w nurt wielowymiarowych analiz porównawczych bezpieczeństwa publicznego. Analiza danych statystycznych o przestępstwach pozwoliła zidentyfikować prawidłowości w zakresie zasadniczych tendencji rozwojowych poziomu bezpieczeństwa w poszczególnych powiatach województwa zachodniopomorskiego, jak również

w zakresie rozkładu przestrzennego i zróżnicowania poziomu bezpieczeństwa w regionie zachodniopomorskim. Przeprowadzone badania oraz uzyskane wyniki badań empirycznych pozwoliły na utworzenie zbiorów danych diagnostycznych obszaru województwa zachodniopomorskiego w postaci mapy zagrożeń bezpieczeństwa na podstawie danych z Krajowego Systemu Informacyjnego Policji oraz mapy poczucia bezpieczeństwa mieszkańców regionu. Uogólniając syntezę wyników, należy stwierdzić, że największa poprawa poziomu bezpieczeństwa w badanym okresie nastąpiła w grupie powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego, a najmniejsza w powiatach nadmorskich i przygranicznych. Uzyskane wyniki pozwalają na ukierunkowanie działań zachodniopomorskiej policji i skoncentrowanie się na dynamice wzrostu poziomu bezpieczeństwa w powiatach, gdzie nastąpiła poprawa, oraz w grupie powiatów o obniżonej efektywności wzrostowej. Ustalono na podstawie badań, w jakim stopniu policja oddziałuje i powinna wpływać na poprawę poczucia bezpieczeństwa. Dokonano oceny działań zachodniopomorskiej policji wpływających na poziom bezpieczeństwa.

Na uwagę zasługują wyniki badań mieszkańców powiatów przygranicznych. Z nich wynika, że zdecydowana większość badanych uznaje położenie przygraniczne województwa za czynnik mający największy wpływ na stan bezpieczeństwa w tym regionie. Badania empiryczne w części dotyczącej odbioru działań policji przez mieszkańców i turystów pozwalają ukierunkować pracę tej formacji zmierzającą do poprawy bezpieczeństwa publicznego. Analiza wyników badań mieszkańców i turystów w województwie zachodniopomorskim stanowi diagnozę zagrożeń i kierunków, które policja powinna uwzględnić w planach działalności na rzecz poprawy bezpieczeństwa. Planowanie strategiczne powinno obejmować w pierwszej kolejności lokalne potrzeby i priorytety, służące poprawie poziomu i poczucia bezpieczeństwa w regionie, a w dalszej kolejności priorytety ogólnokrajowe. Należy więc uwzględniać takie elementy, jak: charakterystyka regionu, występujące problemy i uwarunkowania społeczne, zachodzące interakcje społeczne, więzi społeczne, ocenę lokalnego społecznego zintegrowania charakteryzującego się większym lub mniejszym nasyceniem poczucia wspólnoty współmieszkańców. Ten ostatni element jest niezwykle istotny dla województwa zachodniopomorskiego, który wyróżnia się obecnością napływowej ludności. Obszar województwa zachodniopomorskiego zamieszkuje ludność niehomogeniczna o niewielkim stopniu zintegrowania, o różnej tożsamości kulturowej i obyczajowej, co jest wynikiem polityki przesiedleńczej po 1945 roku. Dlatego

też wpływ na skuteczność działań policji w obszarze poprawy bezpieczeństwa w regionie ma diagnoza uwarunkowań społeczno-demograficzno-ekonomicznych. Rozpoznanie powinno odnosić się również do oceny chęci współdziałania mieszkańców społeczności regionalnej z policją.

Definiowanie kierunków współpracy, ocena dotychczasowego wizerunku policji oraz wskazywanie mankamentów i negatywnych ocen to pożądana grupa danych, które powinna gromadzić policja. Zbiór ten należy traktować jako fundament tworzenia właściwego klimatu współpracy i budowania zaufania. To przekonanie mieszkańców do policji jest bardzo ważne nie tylko w województwie zachodniopomorskim, ale również na terenie całego kraju. Dlatego tak istotną rolę odgrywa realizacja przemyślanej strategii działania policji. Zrozumienie oczekiwań i potrzeb mieszkańców ma kluczowe znaczenie w budowaniu prawidłowych relacji społeczeństwa z policją i policji ze społeczeństwem.

Wykaz skrótów

KSIP – Krajowy System Informacyjny Policji
TMI – Taksonomiczna Metoda Interwałów
TMPB – Taksonomiczna Miara Poziomu Bezpieczeństwa
TMSB – Taksonomiczna Miara Stanu Bezpieczeństwa

Bibliografia

Dokumenty opublikowane

Decyzja Nr 165 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 lipca 2017 r. w sprawie Krajowego System Informacyjnego Policji, Dz. Urz. 2017.51, (zm. Zarządzeniem nr 70 Komendanta Głównego Policji z dnia 2 grudnia 2019 r. w sprawie Krajowego Systemu Informacyjnego Policji, Dz. Urz. 2019.114 ze zm.).

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Dz. U. 1997, nr 78, poz. 483 z późn. zm.

Ustawa z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów, Dz. U. 1996, nr 106, poz. 492 z późn. zm.

Ustawa z dnia 10 czerwca 2016 r. o działaniach antyterrorystycznych, Dz. U. 2016, poz. 904 z późn. zm.

Ustawa z dnia 20 marca 2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych, Dz. U. 2009, nr 62, poz. 505 z późn. zm.

Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, Dz. U. 2009, nr 31, poz. 206 z późn. zm.

Ustawa z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, Dz. U 2007, nr 65, poz. 437, z późn. zm.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, Dz. U. 1998, nr 91, poz. 578 z późn. zm.

Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, Dz. U. 1998, nr 91, poz. 576 z późn. zm.

Ustawa z dnia 6 listopada 1990 r. o Policji, Dz. U. 1990, nr 30, poz. 179 z późn. zm.

Ustawa z dnia 8 grudnia 1990 r. o samorządzie gminnym, Dz. U. 1990, nr 16, poz. 95 z późn. zm.

Wyrok TK z dnia 25 lutego 1999 r., K 23/98, OTK 1999, nr 2, poz. 25.

Opracowania

Administracja publiczna w systemie bezpieczeństwa państwa, red. A. Gołębiowska, P.B. Zientarski, Warszawa 2017.

Apanowicz J., *Metodologia ogólna*, Gdynia 2002.

Balicki A., *Statystyczna analiza wielowymiarowa i jej zastosowania społeczno-ekonomiczne*, Gdańsk 2009.

Bałaban A., *Polskie problemy ustrojowe (Konstytucja, źródła prawa, zarząd terytorialny, prawa człowieka)*, Zakamycze 2003.

Bezpieczeństwo państwa a wolność jednostki: wybrane aspekty prawne i polityczne, red. M. Jastrzębski, T. Kuczur, Toruń 2013.

Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia, red. S. Sulowski, M. Brzeziński, Warszawa 2009.

Borkowski J., *Socjologia kryminalistyczna*, t. 2, Warszawa 2007.

Brzezińska A., Duda J., Głodziński M., Kłys A., Leśniak M., *Polskie badania przestępczości*, cz. 8, Warszawa 2015.

Brzeziński M., *Kategoria bezpieczeństwa*, [w:] *Bezpieczeństwo wewnętrzne państwa. Wybrane zagadnienia*, red. S. Sulowski, M. Brzeziński, Warszawa 2009.

Brzeźniak A., Barańska K., Chmiel K., Duda J., Dudek K., Głodziński M., Jaworska K., Orłowski T., *Polskie badania przestępczości*, cz. 7, Warszawa 2014.

Bukowski S., *Policja w systemie bezpieczeństwa państwa*, Słupsk 2013.

Cielecki T., *Prewencja kryminalna. Studium z profilaktyki kryminologicznej*, Opole 2004.

Czapska J., *Bezpieczeństwo obywateli. Studium z zakresu polityki prawa*, Kraków 2004.

Czapska J., Kurpiarz W., *Zapobieganie przestępczości w społecznościach lokalnych*, Warszawa 1999.

Czapska J., Wójcikiewicz J., *Policja w społeczeństwie obywatelskim*, Zakamycze 1999.

Czarnecki B., Siemiński W., *Kształtowanie bezpiecznej przestrzeni*, Warszawa 2004.

Dobrowolska-Polak J., *Polityka migracyjna a bezpieczeństwo społeczne Policji*, [w:] *Kluczowe determinanty bezpieczeństwa Polski na początku XXI wieku*, Warszawa 2013.

Edukacja – profilaktyka – terapia. Wymiary prewencji kryminalnej, red. M. Stefański, Gdańsk 2009.

Fehler W., *Bezpieczeństwo wewnętrzne współczesnej Polski, aspekty teoretyczne i praktyczne*, Warszawa 2012.

Fehler W., *Bezpieczeństwo w środowisku lokalnym*, Warszawa 2009.

Fiebig J., Pływaczewski W., Tyburska A., *Prewencja kryminalna. Policyjne strategie działań zapobiegawczych*, Szczytno 2003.

Gierszewski J., *Bezpieczeństwo społeczne. Studium z zakresu teorii bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2013.

Gierszewski J., *Bezpieczeństwo wewnętrzne. Zarys systemu*, Warszawa 2013.

Gierszewski J., *Organizacja systemu bezpieczeństwa społecznego*, Warszawa 2013.

Górka M., Polak M., *Bezpieczeństwo narodowe. W centrum czy na peryferiach?*, [w:] *Poziomy zagrożeń i bezpieczeństwa publicznego. Wyzwania XXI wieku*, red. M. Górka, Z. Danielewicz, M. Polak, Koszalin 2014.

Greń J., *Statystyka matematyczna. Modele i zadania*, wyd. 5, Warszawa 1976.

Haryszkiewicz D., P. Suchanek P., *Zarządzanie strategiczne w Policji. Teoria i praktyka*, Szczytno 2014.

Hołyst B., *Bezpieczeństwo. Ogólne problemy badawcze*, Warszawa 2014.

Hołyst B., *Kryminologia*, Warszawa 2009.

Hołyst B., *Policja na świecie*, Warszawa 2011.

Hołyst B., *Socjologia kryminalistyczna*, t. 2, Warszawa 2007.

Hołyst B., *Zagrożenia ładu społecznego*, t. 1, Warszawa 2013.

Hołyst B., *Zagrożenia ładu społecznego*, t. 2, Warszawa 2014.

Infrastruktura bezpieczeństwa publicznego: ogólnokrajowe i lokalne wyzwania cywilizacyjne, red. Z. Czekanowski, Warszawa 2012.

Jaraczewski J., *Bezpieczeństwo państwa jako wartość chroniona w Konstytucji RP*, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w pierwszych dekadach XXI wieku wobec wyzwań politycznych, gospodarczych, technologicznych i społecznych*, red. S. Biernat, Warszawa 2013.

Kawka W., *Policja w ujęciu historycznym i współczesnym*, Wilno 1939.

Korybski A., *Funkcje państwa*, [w:] *Wprowadzenie do nauki o państwie i polityce*, red. B. Szmulik, M. Żmigrodzki, Lublin 2003.

Korycki S., *System bezpieczeństwa Policji*, Warszawa 1994.

Kotowski W., *Ustawa o Policji. Komentarz praktyczny*, Warszawa 2004.

Księżopolski K., *Ekonomiczne zagrożenia państwa. Metody i środki przeciwdziałania*, Warszawa 2004.

Kwiatkowski S., *Zarządzanie bezpieczeństwem w sytuacjach kryzysowych. Szkice socjotechniczne o mądrości przed szkodą*, Pułtusk 2011.

Leszczyński M., *Bezpieczeństwo społeczne a bezpieczeństwo państwa*, Kielce 2009.

Leszczyński M., Gumieniak A., Owczarek L., Mochocki R., *Bezpieczeństwo w wymiarze lokalnym. Wybrane obszary*, Warszawa 2013.

Letkiewicz A., *Kierunki i metody doskonalenia organizacji pracy policji*, Rzeszów 2007.

Letkiewicz A., Szankin T., *Organizacja i zarządzanie. Kompetencje menedżerskie w Policji*, Szczytno 2013.

Lis Ch., *Wartość dodana brutto i jej znaczenie w procesie akumulacji kapitału w świetle teorii wzrostu i konwergencji. Podejście taksonomiczne*, Szczecin 2013.

Lis W., *Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny jako sfera działania administracji publicznej*, Lublin 2015.

Łada A., *Slogany czy konkrety? Polsko-niemiecka współpraca na rzecz zwalczania przestępczości przygranicznej. Fakty i ocena*, Warszawa 2014.

Marczuk K.P., *Bezpieczeństwo wewnętrzne państw członkowskich Unii Europejskiej: od bezpieczeństwa państwa do bezpieczeństwa ludzi*, Warszawa 2012.

Maslow A., *Motywacja i osobowość*, Warszawa 1990.

Misiuk A., *Administracja porządku i bezpieczeństwa publicznego: zagrożenia prawno-ustrojowe*, Warszawa 2008.

Murawski K., *Państwo i społeczeństwo obywatelskie*, Kraków 1999.

Nikołajew J., *Bezpieczeństwo publiczne: empiria i poszukiwanie modelu zarządzania*, Szczecin 2006.

Nowak E., Nowak M., *Zarys teorii bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2011.

Nowak P., Sokół A., *Badanie i diagnoza rozwoju regionu województwa zachodniopomorskiego. Segmentacja gospodarcza. Zagadnienia wybrane*, Szczecin 2009.

Nowak S., *Metodologia badań społecznych*, Warszawa 2007.

Ostrowski P., *Bezpieczeństwo a społeczność lokalna*, [w:] *Poczucie bezpieczeństwa publicznego i ocena działań Policji w percepcji mieszkańców Słupska*, red. M. Stefański, Słupsk 2015.

Ott L.R., Longnecker M.T., *An Introduction to Statistical Methods and Data Analysis*, Pacific Grove 2001.

Pakuła A., *Bezpieczeństwo publiczne jako dobro wspólne, kilka uwag i refleksji*, [w:] *Bezpieczeństwo wewnętrzne w działaniach terenowej administracji publicznej*, red. A. Chajbowicz, T. Kocowski, Wrocław 2009.

Piekarski M., *Bezpieczeństwo wewnętrzne Polski w latach 1989–2013. Wybrane aspekty*, Warszawa 2013.

Pieprzny S., *Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w prawie administracyjnym*, Rzeszów 2007.

Pikulski S., *Podstawowe zagadnienia bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego*, [w:] *Prawne i administracyjne aspekty bezpieczeństwa osób i porządku publicznego w okresie transformacji ustrojowo-gospodarczej. Materiały z konferencji naukowej, Mierki 26–27 października 2000 r.*, red. W. Bednarek, S. Pikulski, Olsztyn 2000.

Płowucha S., *Zagadnienia prawne organizacji i funkcjonowania Policji*, Szczytno 1995.

Pokruszyński W., *Teoretyczne aspekty bezpieczeństwa Polski*, Józefów 2010.

Policja w strukturach administracji publicznej. Materiały poseminaryjne, red. A. Babiński, P. Bogdalski, Szczytno 2005.

Przemyski A.P., *Community policing po polsku*, [w:] *Zapobieganie przestępczości w społeczeństwach lokalnych*, red. J. Czapska, W. Krupiarz, Warszawa 1999.

Publicznoprawne podstawy bezpieczeństwa wewnętrznego, red. M. Zdyb, Warszawa, 2014.

Roszkiewicz M., *Metody ilościowe w badaniach marketingowych*, Warszawa 2002.

Rutkowski C., *Bezpieczeństwo wewnętrzne: tożsamość, kierowanie, zarządzanie*, Warszawa 2010.

Serafin T., Parszowski S., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa*, Warszawa 2011.

Skiba F., *Policja w Polsce. Działalność formacji na obszarze aglomeracji miejskich*, Szczytno 2015.

Sokołowski M., *Community policing – nowa filozofia działania policji*, [w:] *Policje Unii Europejskiej*; red. A. Misiuk, A. Letkiewicz, M. Sokołowski, Warszawa 2011.

Sprengel B., *Służby mundurowe ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego. Zarys problematyki*, Toruń 2008.

Stańczyk J., *Współczesne pojmowanie bezpieczeństwa*, Warszawa 1986.

Statystyka. Opis statystyczny, red. J. Hozer, Szczecin 1998.

Stefański M., *Prewencyjno-edukacyjne działania policji w systemie bezpieczeństwa publicznego*, Słupsk 2012.

Sztaudynger J.J., *Społeczne problemy wzrostu gospodarczego – analiza ekonometryczna*, [w:] *Etyka i ekonomia*, red. B. Klimczak, A. Lewicka-Strzałecka, Warszawa 2007.

Sztompka P., *Socjologia. Analiza społeczeństwa*, Kraków 2002.

Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, Katowice 2005.

Ściborek Z., Zamiar Z. *Teoretyczne i metodologiczne podstawy problemów z zakresu bezpieczeństwa*, Toruń 2016.

Teoretyczne aspekty strategii bezpieczeństwa państwa, red. K. Jałoszyński, J. Prońko, B. Wiśniewski, red. nauk. A. Szerauc, Płock 2010.

Teoria i praktyka prewencji kryminalistycznej, red. A. Jaworska, M. Stefański, Słupsk 2009.

Tomala M., *Niemcy i Polacy. Wzajemne postrzeganie*, Warszawa 1994.

Tomaszewski T., *Wstęp do psychologii*, Warszawa 1971.

Trubas M., *Bezpieczeństwo. Zarys teoretyczny*, Szczecin 2017.

Ura E. i E., *Prawo administracyjne*, wyd. 7, Warszawa 2007.

Urban A., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, Warszawa 2009.

Urbanek A., *Ludzki wymiar bezpieczeństwa*, [w:] *Wybrane problemy bezpieczeństwa. Dziedziny bezpieczeństwa*, Słupsk 2013.

Walesiak M., *Uogólniona miara odległości w statystycznej analizie wielowymiarowej*, wyd. 2 rozszerz., Wrocław 2006.

Warmiński A., *Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce*, Warszawa 2013.

Waszkiewicz P., *Traktat o dobrej prewencji kryminalnej*, Warszawa–Newark 2015.

Wawrzusiszyn A., *Wybrane problemy transgranicznego bezpieczeństwa Polski*, Warszawa 2012.

Wiśniewski B., *System bezpieczeństwa państwa. Konteksty teoretyczne i praktyczne*, Szczytno 2013.

Zalewski S., *Bezpieczeństwo polityczne. Zarys problematyki*, Siedlce 2013.

Zellma A., Wiszowaty E., *O Policję bliższą ludziom. Inspiracje pedagogiczne w służbie funkcjonariuszy*, Szczytno 2017.

Zięba R., *Instytucjonalizacja europejskiego bezpieczeństwa*, Warszawa 2004.

Artykuły w czasopismach

Hellwig Z., *Zastosowanie metody taksonomicznej do typologicznego podziału krajów ze względu na poziom ich rozwoju oraz zasoby i strukturę wykwalifikowanych kadr*, „Przegląd Statystyczny" 1968, nr 4.

Klamut R., *Bezpieczeństwo jako pojęcie psychologiczne*, „Zeszyty Naukowe Politechniki Rzeszowskiej" 2012, nr 4.

Kopczyński A., Rzeźnik P.: *Służba zewnętrzna Policji. Oczekiwane kierunki działania i rozwoju służby patrolowej i obchodowej*, „Kwartalnik Policyjny" 2015, nr 1.

Kowalczyk A., *Policja*, „Kwartalnik Kadry Kierowniczej" 2008, nr 1.

Kozłowski S., *Ocena zrównoważonego rozwoju w procesie transformacji polskiej gospodarki*, „Zeszyty Naukowe Akademii Obrony Narodowej" 2002, nr 30.

Leszczyński M., *Bezpieczeństwo społeczne a współczesne państwo*, „Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej" 2011, nr 2 (52).

Majer P., *W poszukiwaniu uniwersalnej definicji bezpieczeństwa wewnętrznego*, „Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego" 2012, nr 7.

Pietrzkiewicz A., *Społeczeństwo w systemie zapobiegania przestępczości*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Informatyki, Zarządzania i Administracji" 2017, t. 15, nr 2 (39).

Pluciński B., Jasiński A., *Kontrola zarządcza w Policji*, „Kwartalnik Policyjny" 2014, nr 2.

Strahl D., Walesiak M., *Normalizacja zmiennych w skali przedziałowej i ilorazowej w referencyjnym systemie granicznym*, „Przegląd Statystyczny" 1997, nr 1.

Zięba R., *Pojęcie i istota bezpieczeństwa państwa w stosunkach międzynarodowych*, „Sprawy Międzynarodowe" 1989, nr 10.

Encyklopedie, słowniki

Dunaj B., *Słownik języka polskiego*, Warszawa 2005.

Szymczak M., *Słownik języka polskiego*, Warszawa 1999.

Netografia

Analiza sytuacji wewnątrzregionalnej w obszarze polityki społecznej w woj. zachodniopomorskim, *rpo-wup.wzp.pl/.../ publikacja-zalacznika-analiza- sytuacji-wewnatrzregionalnej-w-obs.* Szczecin 2016, dostęp: 16.10.2016.

Badanie i diagnoza rozwoju regionu woj. zachodniopomorskiego. Segmentacja gospodarcza. Zagadnienia wybrane, https://www.wup.pl/images/uploads/Badanie_i_diagnoza_rozwoju_regionu. pdf, Szczecin 2009, dostęp: 17.09.2018.

Dane o województwie, szczecin.stat.gov.pl/dane -o-województwie, dostęp: 11.03.2017.

Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, www.unic.un.org.pl, dostęp: 25.11.2018.

Powszechna deklaracja praw człowieka, https://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/.../ Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, dostęp: 25.11.2018.

Wykaz rysunków

Rysunek 1. Współzależność bezrobocia, przestępczości i wzrostu gospodarczego . 110
Rysunek 2. Zmiany w czasie taksonomicznych mierników stanu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 121
Rysunek 3. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poziomu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant minimum. 124
Rysunek 4. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poziomu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant zerowy 125
Rysunek 5. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poziomu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda TMI, wariant minimum 126
Rysunek 6. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poziomu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku– metoda TMI, wariant zerowy 127
Rysunek 7. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodnio-pomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant minimum. 131
Rysunek 8. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodnio-pomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant zerowy. 133
Rysunek 9. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodnio-pomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant minimalny. 135
Rysunek 10. Rozkład przestrzenny taksonomicznego miernika poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodnio-pomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant zerowy. 135

Rysunek 11. Korelogramy (wykresy empirycznego rozrzutu punktów) taksonomicznych mierników stanu bezpieczeństwa (TMSB) i taksonomicznych mierników poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 136
Rysunek 12. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 141
Rysunek 13. Struktura płci ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 142
Rysunek 14. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy w Pani/Pana ocenie położenie przygraniczne powiatu/województwa ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie przygranicznym?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 148
Rysunek 15. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy w Pani/Pana ocenie położenie przygraniczne powiatu/województwa ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie przygranicznym?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 149
Rysunek 16. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 153
Rysunek 17. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 3 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 155
Rysunek 18. Rozkłady stopnia zagrożenia bezpieczeństwa w powiatach przygranicznych dla różnych grup wiekowych 157
Rysunek 19. Zestawienie przeciętnych wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców ze strony osób w różnych grupach wiekowych w 2016 roku 159
Rysunek 20. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 160
Rysunek 21. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 7 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 161

Rysunek 22. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 162
Rysunek 23. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 164
Rysunek 24. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 11 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 165
Rysunek 25. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 13 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 166
Rysunek 26. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 14 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 166
Rysunek 27. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 168
Rysunek 28. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16a w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 169
Rysunek 29. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16b w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 170
Rysunek 30. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16c w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 170
Rysunek 31. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 172
Rysunek 32. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 174
Rysunek 33. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku . . 178
Rysunek 34. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku . . 179
Rysunek 35. Struktura mieszkańców powiatów przygranicznych według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości zamieszkania w 2016 roku . . . 180

Rysunek 36. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 181

Rysunek 37. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 182

Rysunek 38. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 184

Rysunek 39. Rozkłady stopnia zagrożenia bezpieczeństwa w powiatach nadmorskich dla różnych grup wiekowych. 187

Rysunek 40. Zestawienie przeciętnych wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców ze strony osób w różnych grupach wiekowych w 2016 roku 189

Rysunek 41. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 5 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 189

Rysunek 42. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 191

Rysunek 43. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 192

Rysunek 44. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku 193

Rysunek 45. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku 194

Rysunek 46. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 12 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 195

Rysunek 47. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 12: „Czy czuje Pani/Pan zagrożenie bezpieczeństwa z powodu wzmożonego ruchu turystycznego w swojej miejscowości w okresie letnim?" w kwestionariuszu ankietowym

badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 196
Rysunek 48. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 13 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku 197
Rysunek 49. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 14 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 198
Rysunek 50. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 200
Rysunek 51. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16a w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 201
Rysunek 52. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16b w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku 202
Rysunek 53. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16c w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 202
Rysunek 54. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 205
Rysunek 55. Struktura płci ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 206
Rysunek 56. Odsetek udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku. . 211
Rysunek 57. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w badaniu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku 212
Rysunek 58. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 215
Rysunek 59. Rozkłady stopnia zagrożenia bezpieczeństwa dla różnych grup wiekowych 217

Rysunek 60. Zestawienie przeciętnych wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów południowo-wschodnich regionu ze strony osób w różnych grupach wiekowych w 2016 roku 219
Rysunek 61. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 5 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 220
Rysunek 62. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 7 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 221
Rysunek 63. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 222
Rysunek 64. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 223
Rysunek 65. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku. . 225
Rysunek 66. Przeciętne rangi uwarunkowań wewnętrznych powiatów południowo-wschodnich regionu w 2016 roku według opinii ankietowanych 227
Rysunek 67. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 13 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 228
Rysunek 68. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 14 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 229
Rysunek 69. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 231
Rysunek 70. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16a w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 232

Rysunek 71. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16c w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 232
Rysunek 72. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16b w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 233
Rysunek 73. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku. . 234
Rysunek 74. Struktura płci ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 236
Rysunek 75. Struktura wieku ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 237
Rysunek 76. Struktura wykształcenia ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 238
Rysunek 77. Struktura grup społeczno-zawodowych reprezentowanych wśród ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 240
Rysunek 78. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku. 241
Rysunek 79. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 242
Rysunek 80. Struktura turystów w powiatach nadmorskich według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości pobytu turystycznego latem 2016 roku 243
Rysunek 81. Odsetek udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscowości pobytu turystycznego?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku 244
Rysunek 82. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscowości pobytu turystycznego?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku 245
Rysunek 83. Odsetek udzielonych odpowiedzi na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich latem 2016 roku 247

Rysunek 84. Rozkłady stopnia zagrożenia bezpieczeństwa dla różnych grup wiekowych 249
Rysunek 85. Zestawienie przeciętnych wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich regionu ze strony osób w różnych grupach wiekowych latem 2016 roku 251
Rysunek 86. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 5 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku 251
Rysunek 87. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku 253
Rysunek 88. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku 254
Rysunek 89. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku 255
Rysunek 90. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku 256
Rysunek 91. Przeciętne wartości rang (średnia ocena) skuteczności policji według opinii ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku 257
Rysunek 92. Przeciętne oceny działań i cech policjantów wyszczególnionych w pytaniu 14 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku 258
Rysunek 93. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku 260
Rysunek 94. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 16 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich latem w 2016 roku 261
Rysunek 95. Struktura udzielonych odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku 262

Wykaz tabel

Tabela 1. Zestawienie niezbędnych liczebności prób losowych w zależności od maksymalnego błędu szacunku *d* w badaniach poczucia bezpieczeństwa wśród turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego . . . 55

Tabela 2. Zestawienie niezbędnych liczebności prób losowych w zależności od maksymalnego błędu szacunku *d* w badaniach poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego . . 55

Tabela 3. Zestawienie niezbędnych liczebności prób losowych w zależności od maksymalnego błędu szacunku *d* w badaniach poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego . . . 56

Tabela 4. Zestawienie niezbędnych liczebności prób losowych w zależności od maksymalnego błędu szacunku *d* w badaniach poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego 56

Tabela 5. Częstość występowania czynów zabronionych stanowiących zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 59

Tabela 6. Liczba przestępstw rozbójniczych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 61

Tabela 7. Jednopodstawowe indeksy dynamiki przestępstw rozbójniczych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1). 62

Tabela 8. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw rozbójniczych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 63

Tabela 9. Liczba przestępstw rozbójniczych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 64

Tabela 10. Liczba przestępstw korupcyjnych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 66

Tabela 11. Jednopodstawowe indeksy dynamiki liczby przypadków korupcji na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1) 67
Tabela 12. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw korupcyjnych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 68
Tabela 13. Liczba stwierdzonych czynów korupcyjnych na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 68
Tabela 14. Liczba przestępstw gwałtów na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 70
Tabela 15. Jednopodstawowe indeksy dynamiki liczby przestępstw gwałtów na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1). 71
Tabela 16. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw gwałtów na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 72
Tabela 17. Liczba stwierdzonych przypadków gwałtów na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 73
Tabela 18. Liczba przestępstw o charakterze gospodarczym na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 74
Tabela 19. Jednopodstawowe indeksy dynamiki liczby przestępstw o charakterze gospodarczym na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1). 75
Tabela 20. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw o charakterze gospodarczym na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 76
Tabela 21. Liczba stwierdzonych przypadków przestępstw o charakterze gospodarczym na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 77
Tabela 22. Liczba bójek i pobić na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016. 79
Tabela 23. Jednopodstawowe indeksy dynamiki liczby bójek i pobić na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1). 80
Tabela 24. Średnioroczne tempo zmian liczby bójek i pobić na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 81
Tabela 25. Liczba stwierdzonych przypadków bójek i pobić na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 81

Tabela 26. Liczba kradzieży z włamaniem na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 83
Tabela 27. Jednopodstawowe indeksy dynamiki liczby kradzieży z włamaniami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1) 84
Tabela 28. Średnioroczne tempo zmian liczby kradzieży z włamaniami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 85
Tabela 29. Liczba stwierdzonych przypadków kradzieży z włamaniami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 86
Tabela 30. Liczba stwierdzonych przestępstw handlu narkotykami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 87
Tabela 31. Jednopodstawowe indeksy dynamiki przestępstw handlu narkotykami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1) 88
Tabela 32. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw handlu narkotykami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 89
Tabela 33. Liczba stwierdzonych przestępstw handlu narkotykami na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 90
Tabela 34. Liczba zdarzeń polegających na prowadzeniu pojazdu w stanie nietrzeźwości na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 91
Tabela 35. Jednopodstawowe indeksy dynamiki przestępstw prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1). 92
Tabela 36. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016. 93
Tabela 37. Liczba stwierdzonych przypadków prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku. 94
Tabela 38. Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 96

Tabela 39. Jednopodstawowe indeksy dynamiki kradzieży cudzej rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1). 97
Tabela 40. Średnioroczne tempo zmian liczby kradzieży cudzej rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 98
Tabela 41. Liczba kradzieży cudzej rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 98
Tabela 42. Uszkodzenia rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016. 100
Tabela 43. Jednopodstawowe indeksy dynamiki uszkodzeń rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1). 101
Tabela 44. Średnioroczne tempo zmian liczby uszkodzeń rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 102
Tabela 45. Liczba przestępstw uszkodzeń rzeczy na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 103
Tabela 46. Przestępstwa związane z uszczerbkiem na zdrowiu na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 105
Tabela 47. Jednopodstawowe indeksy dynamiki przestępstw uszczerbku na zdrowiu na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 (2005 = 1) 106
Tabela 48. Średnioroczne tempo zmian liczby przestępstw uszczerbku na zdrowiu na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 107
Tabela 49. Liczba przestępstw uszczerbku na zdrowiu na 10 000 mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 108
Tabela 50. Ustalenie wag zmiennych diagnostycznych według sankcji karnych (społecznej szkodliwości czynu) 115
Tabela 51. Taksonomiczna miara stanu bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 – metoda Hellwiga, wariant minimum. 117
Tabela 52. Taksonomiczna miara stanu bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 – metoda Hellwiga, wariant zerowy. 118
Tabela 53. Taksonomiczna miara stanu bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 – metoda TMI, wariant minimum. 119

Tabela 54. Taksonomiczna miara stanu bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 – metoda TMI, wariant zerowy. 120
Tabela 55. Średnioroczne tempo zmian taksonomicznych miar stanu bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2016 122
Tabela 56. Ustalenie wag zmiennych diagnostycznych według sankcji karnych (społecznej szkodliwości czynu) dla potrzeb badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów województwa zachodniopomorskiego. 129
Tabela 57. Taksonomiczny miernik poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant minimum 130
Tabela 58. Taksonomiczny miernik poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda Hellwiga, wariant zerowy 132
Tabela 59. Taksonomiczny miernik poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku – metoda TMI, wariant minimalny i zerowy 134
Tabela 60. Współczynniki korelacji liniowej Pearsona *rxy* pomiędzy taksonomicznymi miernikami poczucia bezpieczeństwa mieszkańców a taksonomicznymi miernikami poziomu bezpieczeństwa w powiatach województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 137
Tabela 61. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku (%) 140
Tabela 62. Struktura płci ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 141
Tabela 63 Struktura wieku ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 142
Tabela 64. Struktura wykształcenia ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 143
Tabela 65. Struktura przynależności do grupy społeczno-zawodowej ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 144
Tabela 66. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów przygranicznych województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 146
Tabela 67. Struktura mieszkańców powiatów przygranicznych według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości zamieszkania w 2016 roku . . 147

Tabela 68. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy w Pani/Pana ocenie położenie przygraniczne powiatu/województwa ma wpływ na stan bezpieczeństwa w regionie przygranicznym?" w 2016 roku 149

Tabela 69. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 2: „Jeśli tak (odpowiedzi 1 i 2), to jaki rodzaj zagrożenia z powodu zamieszkiwania w powiecie/województwie przygranicznym wpływa na Pani/Pana poczucie bezpieczeństwa?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 150

Tabela 70. Suma przydzielonych rang dla odpowiedzi „brak" lub „niewielki wpływ" na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 151

Tabela 71. Suma przydzielonych rang dla odpowiedzi „dość duży" lub „bardzo duży" na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 152

Tabela 72. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 153

Tabela 73. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 3 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 154

Tabela 74. Tablica niezależności stochastycznej pomiędzy wiekiem osoby potencjalnie zagrażającej a oceną stopnia zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców na podstawie pytania 4 w kwestionariuszu ankietowym w 2016 roku. 156

Tabela 75. Wskaźniki podobieństwa struktur dla rozkładów warunkowych 158

Tabela 76. Przeciętne wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców w 2016 roku 159

Tabela 77. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 7 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 161

Tabela 78. Częstość udzielanych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 162

Tabela 79. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 163
Tabela 80. Częstość i struktura procentowa udzielanych odpowiedzi na pytanie 11 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 164
Tabela 81. Częstość odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach przygranicznych w 2016 roku 167
Tabela 82. Częstość odpowiedzi na pytanie 16 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach przygranicznych w 2016 roku 169
Tabela 83. Częstość odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach przygranicznych w 2016 roku 171
Tabela 84. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku (%) 173
Tabela 85. Struktura płci ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 174
Tabela 86. Struktura wieku ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 175
Tabela 87. Struktura wykształcenia ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 176
Tabela 88. Struktura przynależności do grupy społeczno-zawodowej ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 177
Tabela 89. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku . . 178
Tabela 90. Struktura mieszkańców powiatów nadmorskich według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości zamieszkania w 2016 roku 179
Tabela 91. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 181

Tabela 92. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 2: „Czy czuła się Pani zagrożona/czuł się Pan zagrożony w miejscu swojego zamieszkania poniższymi zagrożeniami w ostatnich 3 latach?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 183
Tabela 93. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 185
Tabela 94. Tablica niezależności stochastycznej pomiędzy wiekiem osoby potencjalnie zagrażającej a oceną stopnia zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów nadmorskich na podstawie pytania 3 w kwestionariuszu ankietowym w 2016 roku 186
Tabela 95. Wskaźniki podobieństwa struktur dla rozkładów warunkowych 188
Tabela 96. Przeciętne wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców powiatów nadmorskich w 2016 roku 188
Tabela 97. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku 190
Tabela 98. Częstość udzielanych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 191
Tabela 99. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 192
Tabela 100. Częstość i struktura procentowa udzielanych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 194
Tabela 101. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 12 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 195
Tabela 102. Częstość odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach nadmorskich w 2016 roku 199
Tabela 103. Częstość odpowiedzi na pytanie 16 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku 201

Tabela 104. Częstość odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach nadmorskich w 2016 roku 203
Tabela 105. Struktura liczby mieszkańców i liczby wypełnionych ankiet w badaniu poczucia bezpieczeństwa w powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku (%) 205
Tabela 106. Struktura płci ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 206
Tabela 107. Struktura wieku ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 207
Tabela 108. Struktura wykształcenia ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku . . 207
Tabela 109. Struktura przynależności do grupy społeczno-zawodowej ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 209
Tabela 110. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych mieszkańców powiatów południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 209
Tabela 111. Struktura mieszkańców powiatów południowo-wschodnich według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości zamieszkania w 2016 roku 210
Tabela 112. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu swojego zamieszkania?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku. . 212
Tabela 113. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 2: „Czy czuła się Pani zagrożona/czuł się Pan zagrożony w miejscu swojego zamieszkania poniższymi zagrożeniami w ostatnich trzech latach?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach południowo-wschodnich w 2016 roku 213
Tabela 114. Przeciętne rangi zagrożeń wskazanych w odpowiedziach na pytanie 2 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców w powiatach południowo-wschodnich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 215
Tabela 115. Tablica niezależności stochastycznej pomiędzy wiekiem osoby potencjalnie zagrażającej a oceną stopnia zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców na podstawie pytania 3 w kwestionariuszu ankietowym w 2016 roku. 216
Tabela 116. Wskaźniki podobieństwa struktur dla rozkładów warunkowych 218

Tabela 117. Przeciętne wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa mieszkańców w 2016 roku 219
Tabela 118. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku. 221
Tabela 119. Częstość udzielanych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 222
Tabela 120. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku. 223
Tabela 121. Częstość i struktura procentowa udzielanych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku 225
Tabela 122. Częstość odpowiedzi na pytanie 12 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku . . . 226
Tabela 123. Przeciętne rangi uwarunkowań wewnętrznych powiatów południowo-wschodnich regionu w 2016 roku według opinii ankietowanych 227
Tabela 124. Częstość odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku . . . 230
Tabela 125. Częstość odpowiedzi na pytanie 16 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku . . . 231
Tabela 126. Częstość odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców województwa zachodniopomorskiego w powiatach południowo-wschodnich regionu w 2016 roku . . . 233
Tabela 127. Struktura płci ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 236
Tabela 128. Struktura wieku ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 237
Tabela 129. Struktura wykształcenia ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 238

Tabela 130. Struktura przynależności do grupy społeczno-zawodowej ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 239
Tabela 131. Struktura oceny sytuacji materialnej ankietowanych turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego w 2016 roku 241
Tabela 132. Struktura turystów w powiatach nadmorskich według dominującego sposobu poruszania się w miejscowości pobytu turystycznego latem 2016 roku 243
Tabela 133. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 1: „Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscowości pobytu turystycznego?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich latem 2016 roku 245
Tabela 134. Częstość udzielonych odpowiedzi na pytanie 2: „Proszę określić, których zagrożeń Pani/Pan obawia się w obecnym miejscu (miejscowości) pobytu turystycznego?" w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku 246
Tabela 135. Tablica niezależności stochastycznej pomiędzy wiekiem osoby potencjalnie zagrażającej a oceną stopnia zagrożenia bezpieczeństwa turystów na podstawie pytania 3 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku 248
Tabela 136. Wskaźniki podobieństwa struktur dla rozkładów warunkowych 250
Tabela 137. Przeciętne wartości rang liczbowych dla stopni zagrożenia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich latem 2016 roku. 250
Tabela 138. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 6 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku 252
Tabela 139. Częstość udzielanych odpowiedzi na pytanie 8 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku 253
Tabela 140. Zestawienie najczęściej udzielanych odpowiedzi na pytanie 9 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku 254
Tabela 141. Częstość i struktura procentowa udzielanych odpowiedzi na pytanie 10 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku 255

Tabela 142. Częstość udzielanych odpowiedzi na pytanie 11 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku 257
Tabela 143. Częstość odpowiedzi na pytanie 15 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem 2016 roku (%). 259
Tabela 144. Częstość odpowiedzi na pytanie 16 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach nadmorskich województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku 260
Tabela 145. Częstość odpowiedzi na pytanie 17 w kwestionariuszu ankietowym badania poczucia bezpieczeństwa turystów w powiatach województwa zachodniopomorskiego latem w 2016 roku 261
Tabela 146. Ranking powiatów województwa zachodniopomorskiego według poprawy poziomu bezpieczeństwa w latach 2005–2016. 268

Zagwarantowanie bezpieczeństwa publicznego obywateli należy do podstawowych zadań policji. Z bezpieczeństwem publicznym nierozerwalnie związane jest poczucie bezpieczeństwa, które ma istotny wpływ na jego postrzeganie, ocenę oraz odczuwanie braku zagrożeń.

Niniejsza praca zawiera szczegółową analizę poziomu i poczucia stanu bezpieczeństwa wśród mieszkańców oraz turystów województwa zachodniopomorskiego. Punktem wyjścia do tej analizy było dokonanie oceny stanu bezpieczeństwa w świetle działalności zachodniopomorskiej policji. W ramach procesu badawczego przeprowadzono i przeanalizowano kilka tysięcy ankiet dotyczących poczucia bezpieczeństwa, zaś wyniki tej analizy posłużyły próbie odnalezienia zależności pomiędzy poczuciem bezpieczeństwa i stanem bezpieczeństwa wyrażonym w liczbach popełnionych przestępstw. Otrzymane dane porównano także z danymi statystycznymi policji, aby ustalić, czy istnieje korelacja pomiędzy liczbą oraz rodzajem przestępstw odnotowanych przez zachodniopomorską policję, działaniami policji a poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców województwa.

W ramach niniejszego opracowania udało się także zbudować innowacyjną konstrukcję mierników bezpieczeństwa, odnoszących się zarówno do poziomu, jak i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców poszczególnych powiatów województwa zachodniopomorskiego. Mierniki te pozwoliły określić siłę i kierunek zależności pomiędzy poziomem bezpieczeństwa a poczuciem bezpieczeństwa mieszkańców regionu zachodniopomorskiego.

Wyniki przeprowadzonych badań oraz niniejsza praca mogą zdecydowanie posłużyć poprawie poziomu i stanu poczucia bezpieczeństwa w województwie zachodniopomorskim. Definiowanie kierunków współpracy czy ocena dotychczasowego wizerunku policji stanowi podłoże do budowania wzajemnego zaufania i chęci współpracy społeczeństwa z policją. Dlatego tak istotną rolę odgrywa realizacja przemyślanej strategii działania policji. Zrozumienie oczekiwań i potrzeb mieszkańców ma kluczowe znaczenie w budowaniu prawidłowych relacji społeczeństwa z policją i policji ze społeczeństwem.

WYDAWNICTWO NAUKOWE US

71-101 Szczecin, ul. Mickiewicza 64
tel. 91 444 20 06, 91 444 20 09
e-mail: wydawnictwo@usz.edu.pl
www.wn.usz.edu.pl

ISBN 978-83-7972-605-9 (online)
ISBN 978-83-7972-577-9 (print)

9 788379 725779